

MAANPUOLUSTUS- KORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖ

Pasi Kesseli

Maanpuolustuskorkeakoulun kampus
Santahaminassa.

MAANPUOLUSTUS- KORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖ

Pasi Kesseli

©Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ja kirjoittaja

Kannen kuva: Sotakorkeakoulu Liisankadulla Helsingissä. Sotakorkeakoulun ja Maanpuolustuskorkeakoulun yleisesikuntaupseerikurssit sijaitsivat entisessä Uudenmaan Tarkk'ampujapataljoonan kasarmissa Liisankatu 1:ssä vuosina 1924–1998.
Kuva: Sotamuseo.

Kansi, ulkoasu, taitto: Matti Vartiala, Kalevantuli

ISBN 978-952-94-3828-0

Painopaikka:

Waasa Graphics Oy

Vaasa 2020

MAANPUOLUSTUS-
KORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖ

Sisällys

Esipuhe – Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 35 vuotta	1
Sotakorkeakoulun stipendirahaston perustaminen	4
Stipendirahastojen toiminta sotien aikana	11
Stipendirahastojen tilanne sotien jälkeen	15
Rahastojen hallintoa yksinkertaistetaan – inflaatio syö varallisuutta	15
Stipendien myöntäminen käynnistyy uudelleen	19
Yhteistoimintaa ja yhteistoimintayrityksiä Puolustusvoimia lähellä olevien säätiöiden kanssa	20
Stipendirahastojen toiminta vakiintuu 1950-luvulla	23
Lahjoitukset jatkuvat	24
Rahastojen omaisuus kasvaa inflaatiosta huolimatta	26
Stipendien, apurahojen ja avustusten myöntäminen vakiintuu	28
Hallinnollisia muutoksia	31
1960-luvulla stipendirahastojen myöntämä tuki alkaa kasvaa	37
Stipendirahastoille hoito-ohje	38
Inflaatio rasittaa edelleen varallisuuden kasvua	39
Arvopapereiden tuotot ja lahjoitukset mahdollistavat tuen kasvattamisen	42
Hallinnollisia asioita 1960-luvulla	44
1970-luvulla runsaasti lahjoituksia – inflaatio hillitsee yhä varallisuuden kasvua	49
Neljä suurta lahjoittajaa – kaksi uutta rahastoa	50
Kirjapittoa muutetaan, rahastojen säännöt uusitaan ja hoito-ohje päivitetään	53
Arvopaperisalkkujen tuotot kasvavat	54
Stipendisummat kasvavat?	58
Hoito-ohjetta täsmennetään kolmeen otteeseen	61
Ansio- ja muistoesineille ohjeet	62
Hoitokunnan puheenjohtajat vaihtuvat useasti, hoitokunta laatii toimintaohjeen	64
Inflaatio hellittää 1980-luvulla – Sotakorkeakoulun tukisäätiö perustetaan	67
Jälleen kaksi uutta rahastoa – lahjoitusten määrä kasvaa	68
Hallinnollisia rutiineja	69
Hoito-ohje uusitaan	72
Verotusarvo, sittemmin pörssiarvo tilinpäätöksiin – omaisuus kasvaa yli 10 miljoonaan markkaan	74
Sotakorkeakoulun tukisäätiö perustetaan, hoito-ohje tarkistetaan ja säännöt uusitaan	79
Verouudistus uhkaa osinkotuloja	85
Sotakorkeakoululle jaettu markkamääräinen tuki kasvaa – ostovoima ei	87

1990-luku oli monien muutosten aikaa	91
Hoito-ohje uusitaan kahdesti.....	92
Sotakorkeakoulun tukisäätiöstä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi.....	94
Lahjoituksia lähes 1,5 miljoonaa markkaa – kolme uutta rahastoa	96
Pankkikriisistä uuteen nousuun	100
Stipendeistä.....	107
Hallintoa vakioidaan – säätiöseminaarit alkavat	111
2000-luvun ensimmäinen vuosikymmen – toimintaa rationalisoidaan edelleen, arvopaperimarkkinoilla ylä- ja alamäkeä	117
Taistelukoulun tukisäätiö yhdistyy Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön.....	118
Tukisäätiölle oma pöytästandaari ja adressi.....	124
Ensimmäinen strategia-asiakirja.....	126
Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö täyttää 20 vuotta – tukisäätiöön kolmastoista rahasto.....	128
Tukisäätiön säännöt uusitaan kolmesti kahden vuoden aikana.....	131
Pentin rahasto muuttaa tukisäätiön sääntöjä	131
Pääesikunnan yritys saada Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö hallintaansa.....	132
Tukisäätiöön neljästoista rahasto	134
Strategiaseminaareista tulee jatkumo	135
Arvopaperimarkkinat.....	136
Vuosikymmenen lopun pankkikriisin vaikutukset.....	141
Tuki Maanpuolustuskorkeakoululle lähes kolminkertaistuu vuosikymmenen aikana	143
Säätiö tukee myös tutkimusta ja liikuntaa	148
Taloushallintoa rationalisoidaan	151
Eräitä yhteistoiminta-asioita.....	153
Hallinnollisia asioita 2000-luvulla	155
2010-luvulla tukitoimintaa laajennetaan uusille alueille	157
Strategiaseminaarit ohjaavat toimintaa	158
Säännöt uusitaan jälleen – siirtyminen puolentoista vuoden tilikauteen	162
Salkun kehitys.....	165
Avustuksia ja tutkimuksen tukemista	172
Yhteisprofessori Helsingin yliopiston kanssa	182
K. H. Pentin testamentti.....	184
Hallintoa rationalisoidaan edelleen – tukisäätiöön viidestoista rahasto	186
Hoito-ohjeesta toimintakirjaksi.....	194
Keskusteluja professuurien tukemisesta ja uusista professuureista	195
Tukisäätiön 35-vuotishistoriikin kirjoittaminen ja säätiön 35-vuotisjuhlat	198

Mitä stipendirahastot ja tukisäätiöt ovat saaneet aikaan?	201
Lähdeluettelo	206
Liite 1: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnat, rahastonhoitajat ja tilintarkastajat vuosina 1937–1993 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitukset, asiamiehet ja tilintarkastajat vuosina 1994–2020.....	211
Liite 2: Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt vuodelta 1937.	220
Liite 3: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja tukisäätiön sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön saamat lahjoitukset vuosina 1937–2020	223
Liite 4: Katsaus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arvopaperisalkkujen kehitykseen vuosina 1946–2020	234
Liite 5: Sotakorkeakoulun tukisäätiön säännöt vuodelta 1985.....	237
Liite 6: Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallitukset 1986–1993 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnat 1994–2014	242
Liite 7: Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön säännöt vuodelta 2015.	248
Henkilöhakemisto.....	252

Esipuhe

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 35 vuotta

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö täyttää tänä syksynä 35 vuotta. Tukisäätiö jatkaa 19. marraskuuta 1985 perustetun Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintaa. Tuolloin vuodesta 1937 alkaen perustetut Sotakorkeakoulun erilliset stipendirahastot säätiöitiin Sotakorkeakoulun tukisäätiöksi.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tehtävä on tukea maanpuolustusta edistävää tieteellistä tutkimus- ja opetustyötä, perinnetoimintaa sekä näitä tukevaa julkaisutoimintaa Maanpuolustuskorkeakoulun piirissä. Tämä tehtävä ei ole olennaisesti muuttunut sitten ensimmäisen Sotakorkeakoulun stipendirahaston perustamisen.

Ajatus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön historiikin kirjoittamisesta sai alkunsa, kun Maanpuolustuskorkeakoulun päärakennuksen keskiosassa alkoivat korjaustyöt vuonna 2014. Kyseisessä osassa oli myös tukisäätiön arkistohuone, joka oli siirrettävä korjaustöiden tieltä muualle. Kun säätiön asiamies ja tämän kirjan kirjoittaja perehtyivät kyseiseen materiaaliin tarkemmin, he totesivat, että arkisto oli Sotakorkeakoulun ensimmäisen rahaston, Sotakorkeakoulun stipendirahaston, perustamisesta alkaen melko täydellinen. Tuolloin syntyi ajatus historiikin kirjoittamisesta. Idea jäi kypsymään, kunnes vuonna 2018 tehtiin alustava päätös, että tukisäätiö voisi juhlistaa 35-vuotista olemassaoloaan historiikilla säätiön ja sen edeltäjien toiminnasta. Tämän jälkeen asiat etenivät nopeasti. Keväällä 2019 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies järjesti arkiston, ja muutamaa kuukautta myöhemmin kirjoitustyö alkoi.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ei olisi olemassa ilman yhteisöiltä ja yksityisiltä henkilöiltä saatuja lahjoituksia. Ne ovat olleet stipendirahastojen ja tukisäätiöiden toiminnan perusta. Meneiden vuosikymmenten lahjoittajat ansaitsevat mitä suurimmat kiitokset. Yrityksistä ja säätiöistä nostan esille Otavan, Wärtsilän ja Wihurin ja yksityisistä lahjoittajista rouva ja vuorineuvos Hjördis ja Leonard Baumgartnerin, kauppaneuvos Aarne Koskelon ja teollisuusneuvos Kaarle Henrik Pentin. Stipendirahastojen ja tukisäätiöiden lahjoittajat ja lahjoitukset ovat luettavissa tämän historiikin liitteestä 3.

Saadut lahjoitukset sijoitettiin alusta alkaen pääasiassa arvopapereihin tavoitteena pystyä jakamaan stipendit, apurahat ja lahjoitukset vuotuisista sijoitusten tuotoista. Tässä onnistuttiin hyvin. Erityisesti viimeiset kaksi vuosikymmentä ovat olleet Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle

tuottoisia. Merkittävin tekijä tässä on ollut taloudellisen neuvonantajan, Petri Kovalaisen ottaminen mukaan tukisäätiön hallituksen toimintaan 1990-luvun ja 2000-luvun taitteessa. Taloudellinen neuvonantaja raportoi sijoitusten kehittymisestä, seuraa markkinoita ja antaa suosituksia sijoituskohteista. Hallitus tekee sijoituspäätökset voimassa olevan strategian puitteissa.

Säätiön varallisuuden kasvu on mahdollistanut laajenevan tuen Maanpuolustuskorkeakoulun opetus- ja tutkimustyölle sekä uusille tutkimushankkeille. Venäjä-professorin tukeminen on tästä hyvä esimerkki.

Tässä yhteydessä on syytä kiittää myös kaikkia menneinä vuosikymmeninä Sotakorkeakoulun stipendirahtojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toiminnassa mukana olleita henkilöitä. Heidän omistautumisensa stipendirahtojen ja säätiöiden toiminnalle on ollut ensiarvoisen tärkeää.

Erityiskiitokset ansaitsevat eri aikoina säätiön asiamiehinä toimineet henkilöt. Asiamies luo verkostoja, hoitaa yhteiskuntasuhteita ja huolehtii säätiön arjen sujuvuudesta.

Kiitokset ansaitsevat myös kirjan kuvituksessa auttaneet Johanna Palokangas Puolustusvoimien kuva-arkistosta, Aki Aunala ja Juha Hollanti Maanpuolustuskorkeakoulusta, Suomen Ilmailumuseo, Jarmo Nieminen, Rami Peltonen ja Pasi Pasivirta. Lisäksi osoitan kiitokset tekstin tarkistuksissa auttaneille Leo Puustiselle, Timo Holopaiselle, Petri Kovalaiselle ja Mika Piiriselle.

Kielentarkastuksesta vastasi FM Elias Salminen ja kirjan taitosta taittaja Matti Vartiala Kalevantulesta. Parhaat kiitokset myös heille.

Historiikin kirjoitti Pasi Kesseli. Hän oli varsin luonnollinen valinta kirjan kirjoittajaksi. Pasiin pitkäaikainen kokemus Maanpuolustuskorkeakoulusta ja lähes 15-vuotinen toiminta Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiössä olivat vankka lähtökohta tämä teoksen kirjoittamiselle. Työ saatiin päätökseen. Kiitos Pasi hienosta lopputuloksesta.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toiminta on tänään kehityshakuista, ketterää ja perinteitä kunnioittavaa. Keski-ikää lähestyvä tukisäätiö jatkaa toimintaansa päämääriensä mukaisesti, ajankuvaan kuitenkin sopeutuen. Säätiö haluaa olla myös jatkossa Maanpuolustuskorkeakoulun kehittämisen aktiivinen tukija.

Helsingissä lokakuun 3. päivänä 2020

*Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja
Kari Pietiläinen*

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖ

Sotakorkeakoulun stipendirahaston perustaminen

Sotakorkeakoulu aloitti toimintansa Suomessa marraskuun 3. päivänä vuonna 1924. Suomen itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä puolustusmäärärahat olivat erityisen niukat, ja tämä näkyi myös Sotakorkeakoulun määrärahoissa. Opettajien palkat ja opetustapahtumien kustannukset veivät leijonanosan koulun budjetista, ja opetustapahtumien tärkeysjärjestystä piti tarkkaan harkita. Sotakorkeakoulun opiskelijoille tai Sotakorkeakoulussa tehtävälle sotatieteelliselle tutkimukselle varoja ei juurikaan riittänyt.¹

Sotakorkeakoululla oli kuitenkin halu ja tarve palkita opinnoissa menestyneitä upseereita. Niinpä tammikuun 14. päivänä vuonna 1937 Sotakorkeakoulun opettajakollegio päätti perustaa Sotakorkeakoulun stipendirahaston, jolla tuettaisiin Sotakorkeakoulussa opinnoissaan menestyneitä opiskelijoita sekä sotatieteellistä tutkimustyötä. Peruspääoman, 37 850 markkaa (vastaa nykyrahassa runsasta 13 500:aa euroa), rahastolle lahjoittivat Sotakorkeakoulun entiset ja silloiset opettajat sekä eräät muut Sotakorkeakoulun ja sotatieteellisen tutkimuksen tukemisesta kiinnostuneet upseerit. Stipendit oli tarkoitus jakaa rahaston omaisuuden tuotosta, aluksi korkovaroista.²

Sotakorkeakoulun stipendirahastolle laadittiin säännöt, jotka opettajakollegio vahvisti 11. maaliskuuta 1937. Stipendien jaosta ja stipendirahastoa koskevista asioista päätettäessä noudatettiin soveltuvilta osin Sotakorkeakoulun johtosäännön määräyksiä opettajakollegion toiminnasta. Rahas-

---

1 Seppälä, Helge: *Sotakorkeakoulu 1924–1974*, Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy, Joensuu 1974, s. 18 ja 170–172.

2 Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Seppälä (1974), s. 170 ja Kurenmaa, Pekka (toim.): *Sotakorkeakoulusta Maanpuolustuskorkeakouluksi. Seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994, s. 27. – Lahjoittajia oli kaikkiaan noin 250 henkilöä. Vuonna 1937 ylempään palkkaluokan kapteenin palkka oli 3 915 markkaa (vastaa nykyrahassa 1 424:ää euroa) kuuksaudessa. Sotakorkeakoulun opettajakunnassa olivat vuonna 1937 seuraavat henkilöt: Everstiluutnantti Aladár Paasonen, everstiluutnantti Martin Stewen, majuri Yrjö Sora, everstiluutnantti Torvald Ekman, majuri Matti Oinonen, majuri Rainer Kirjokallio, everstiluutnantti Harald Roos, majuri Yrjö Lako, kapteeni Sulo Susi, everstiluutnantti Joose Hannula, everstiluutnantti Paavo Varis, kapteeni Lauri Tuhkanen, kapteeni Into Lehtinen, majuri Eino Bremer, kanslianeuvos Leo Harmaja, kommodori Svante Sundman, filosofian tohtori Yrjö Biese, majuri Guy Arto, kapteeni Lauri Tuhkanen, valtiotieteiden tohtori V. Teljo, everstiluutnantti A. Alli, professori Arthur Långfors, kouluneuvos S. Nyström, filosofian tohtori U. Nyström, everstiluutnantti H. Karsten, professori Hjalmar Brotherus, professori Pekka Myrberg, professori Y. Kauko, everstiluutnantti E. Ahlfors, insinööri majuri T. Kuusinen, insinööri majuri K. Löfström, filosofian tohtori Vilho Väisälä ja insinöörierstiluutnantti M. Tiula. – Rahanarvon muuntamisissa on tässä tutkimuksessa käytetty Rahamuseon rahanarvonlaskinta, joka löytyy internetosoitteesta <http://apps.rahamuseo.fi/rahanarvolaskin#FIN>, viitattu aikavälillä 18.7.2019–5.6.2020.

VUONNA 1937 TAMMIKUUN 14 P:NA SOTAKORKEA-
KOULUN OPETTAJAKOLLEGIO PÄÄTTI PERUSTAA

SOTAKORKEAKOULUN STIPENDI- RAHASTON

JONKA KORKOVAROILLA PALKITTAAN SOTAKORKEA-
KOULUN ANSIOKAS SUORITUS JA TUETAAN SOTA-
TIETEELLISTÄ TUTKIMUSTYÖTÄ. KORKEAKOULUN
ENTISET JA SILLOISET OPETTAJAT JA OPPILAAT
SEKÄ ERÄT MUUT ASIASTA KIINNOSTUNEET UPSEE-
RIT LAHJOITTIVAT RAHASTON PERUSPÄÄOMAKSI

MK 37.850

Suomen Tasavallan Presidenttinä oli
PEHR EVIND SVINHUFVUD

Sotaväen Päälikkönä
HUGO VIKTOR ÖSTERMAN

Sotakorkeakoulun Johtajana
EDVARD FRITJOF HANELL

Sotakorkeakoulun opettajakollegio päätti perustaa Sotakorkeakoulun stipendirahaston tammikuun 14. päivänä vuonna 1937.

ton hoidosta vastasi hoitokunta, johon kuului puheenjohtaja, joka oli Sotakorkeakoulun johtaja, sekä kaksi opettajakollegion vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Lisäksi rahastolle valittiin kaksi tilintarkastajaa. Sotakorkeakoulun johtajana rahaston perustamisesta syyskuun puoliväliin 1939 toimi kenraalimajuri Edvard Hanell. Muista hoitokunnan jäsenistä ja tilintarkastajista ennen talvisotaa ei ole säilynyt arkistotietoja. Stipendirahaston toimintavuosi oli kalenterivuosi. Hoitokunnan oli helmikuun loppuun mennessä tehtävä vuosittain selvitys rahaston tilasta ja varojen käytöstä.³ Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnat, rahastonhoitajat ja tilintarkastajat vuosina 1937–1993 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitukset, asiamiehet ja tilintarkastajat vuosina 1994–2020 on esitetty liitteessä 1.

Sääntöjen viimeiseen pykälään kirjattiin alusta alkaen myös mahdollisuus rahaston muuttamisesta säätiöksi. Opettajakollegio pystyi tekemään sen laatimalla tarvittavan säädökirjan ja säätiön säännöt, jonka jälkeen oikeusministeriöltä tuli anoa lupaa säätiön perustamiseen ja sääntöjen vahvistamiseen. Rahaston muuttamiseen säätiöksi tarvittiin opettajakollegion kahden kolmasosan suostumus.⁴ Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt vuodelta 1937 on esitetty liitteessä 2.

Koska vajaan 40 000 markan stipendirahastolla ei ollut todellisia toimintaedellytyksiä, ryhtyi Sotakorkeakoulun johto määrätietoisesti tekemään tunnetuksi koulun työskentelyä ja stipendirahaston tarvetta. Lisäksi puolustusneuvoston puheenjohtajana tuolloin ollut marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheim laaditutti nimissään toukokuussa 1938 vetoomuksen, jossa kerrottiin sotatieteellisen tutkimuksen tarpeellisuudesta ja sen rahoitustarpeesta sekä vedottiin Suomen kansan puolustustahoon. Mannerheimin mukaan sotatieteellisellä tutkimuksella oli perustava merkitys maanpuolustukselle ja siten sen tukeminen oli Suomen itsenäisyyden tukemista.⁵

Mannerheimin vetoamus tukenaan Sotakorkeakoulun johtaja kenraalimajuri Hanell kääntyi henkilökohtaisesti Suomen johtavien liike- ja teollisuusmiesten puoleen. Nämä toimet johtivat lopulta myönteiseen tulokseen, ja Sotakorkeakoulu alkoi saada lahjoituksia monilta tahoilta.⁶

Jo perustamisvuonnaan Sotakorkeakoulun stipendirahasto sai huomattavan, miljoonan markan (nykyrahassa vajaat 364 000 euroa) lahjoituksen Hjärdis ja Leonard Baumgartnerilta. Sveitsiläistä sukujuurta ollut Leonard Baumgartner (1874–1946) oli loviisalainen vuorineuvos, joka oli Stockfors Oy:n puuhiomon pitkäaikainen toimitusjohtaja ja merkittävin osakkeenomistaja. Baumgartnerien lahjoitusta ei kuitenkaan sijoitettu Sotakorkeakoulun stipendirahastoon, vaan lahjoituksesta

---

3 Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt ja ote Sotakorkeakoulun opettajakollegion pöytäkirjasta 11.3.1937, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

4 Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

5 Mannerheimin vetoamus lahjoittajille 27.5.1937, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Seppälä (1974), s. 171. – Vetoamus tehtiin sekä suomeksi että ruotsiksi.

6 Seppälä (1974), s. 171.

Tieteellinen työ on maassamme saanut huomattavassa määrin osakseen yksityisten kansalaisten kannatusta. Lahjoitusten ja jälkimmäisten kautta kertyneet varat ovat olleet merkittävänä tukena korkeakoulujen ja tieteellisten laitosten toiminnalle.

Itsenäistymisemme jälkeen on tieteelliselle työlle avautunut uusi ala, jota on pidettävä koko kansallemme elintärkeänä — sotatiede, jonka tarkoituksena on antaa perusta puolustuslaitoksemme kehitykselle.

Sotakorkeakoulun yhteyteen on perustettu stipendirahasto, jonka korkovaroista tullaan jakamaan sotakorkeakoulun ansiokkaasti suorittaneille, kyvykkäille upseereille stipendejä opintomatkoja ja sotatieteellisten tutkimustöiden suorittamista varten. He saavat siten tilaisuuden avartaa näköpiiriään, kehittää lahjojaan ja syventyä sodankäyntiin liittyviin tärkeisiin kysymyksiin; näin valmistautuneina he pystyvät kansamme vaaran hetkellä menestyksellisesti täyttämään vaikeat tehtävänsä.

Ylläolevan johdosta lausun toivomuksen, että tieteitä tuettaessa myöskin sotakorkeakoulun stipendirahastoa jatkuvasti muistettaisiin lahjoin ja jälkimmäisiksi. Vetoan tässä kansamme puolustustahtoon, jonka voiman tunnen ja johon luotan. Sotatieteellisellä työllä on perustava merkitys maanpuolustukselle ja siten sen tukeminen on itsenäisyytemme turvaamista.

Helsingissä toukokuun 27 p:nä 1938.

G. Mannerheim

Puolustusneuvoston puheenjohtaja, marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheim laaditti nimissään toukokuussa 1938 vetoomuksen, jossa kerrottiin sotatieteellisen tutkimuksen tarpeellisuudesta ja sen rahoitustarpeesta. Mannerheimin vetoomus tukenaan Sotakorkeakoulun johtaja, kenraalimajuri Edvard Hanell kääntyi Suomen johtavien liike- ja teollisuusmiesten puoleen. Nämä toimet johtivat lopulta myönteiseen tulokseen ja Sotakorkeakoulu alkoi saada lahjoituksia monilta tahoilta.

Det vetenskapliga arbetet har i vårt land städse med intresse omfattats av enskilda medborgare. Genom gåvor och testamenten hava högskolor ävensom vetenskapliga institutioner i sin verksamhet kommit i åtnjutande av betydande understöd.

Sedan vårt land uppnått sin självständighet har emellertid en ny vetenskapsgren tillkommit — krigsvetenskapen, vars uppgift är att skapa en grund för utvecklandet av vårt försvarsväsende.

Vid krigshögskolan har bildats en fond, vars räntemedel i form av stipendier komma att tilldelas framstående officerare, vilka genomgått krigshögskolan, för studieresor samt för krigsvetenskapligt forskningsarbete. Detta möjliggör för dem att vidga sin synkrets, utveckla sina kunskaper och fördjupa sig i krigföringens problem; grundligt förberedda kunna de med framgång fylla sin krävande uppgift i den stund då vårt försvar ställes inför ett avgörande prov.

Hänvisande till ovanstående tillåter jag mig uttala en förhoppning att vid sidan av ett understödande av övriga vetenskaper även krigshögskolans stipendiefond måtte ihåggas med gåvor och testamenten och vädjar jag därvid till vårt folks försvarsvilja, vars styrka jag känner och förlitar mig på. Det krigsvetenskapliga arbetet är av grundväsentlig betydelse för landets försvar och är ett understödande av denna vetenskapsgren ägnat att befästa och trygga vår självständighet.

Helsingfors den 27 maj 1938.

G. Mannerheim,

perustettiin oma rahastonsa, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä rahasto. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Baumgartnerin rahasto. Muita vuoden 1937 lahjoittajia olivat Kustannusosakeyhtiö Otava ja Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy, jotka kummatkin lahjoittivat 10 000 markkaa (runsaat 3 600 euroa).⁷

Vuonna 1938 Sotakorkeakoulun stipendirahasto sai lisää lahjoituksia peräti 35 lahjoittajalta yhteensä 290 000 markkaa (vastaa nykyrahassa runsasta 102 000:ta euroa). Suurimmat summat lahjoittivat Wärtsilä-yhtymä (100 000 markkaa) ja Outokumpu Oy (45 000 markkaa) sekä yksityishenkilöt, johtaja E. Grönblom ja kapteeni R. Lönnström, jotka lahjoittivat yhteensä 25 000 markkaa. Wärtsilä-yhtymän lahjoituksesta perustettiin vuonna 1938 Sotakorkeakoulun kolmas stipendirahasto, Wärtsilä-yhtymä Oy:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä stipendirahasto. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Wärtsilän rahasto tai Wärtsilä-yhtymän rahasto.⁸ Sotakorkeakoulun stipendirahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön saamat lahjoitukset vuosina 1937–2020 on esitetty liitteessä 3.

Vuoden 1938 tilinpäätöksessä omaisuustaseessa Sotakorkeakoulun kolmella stipendirahastolla oli vastattavaa yhteensä runsaat 1,3 miljoonaa markkaa (noin 460 000 euroa). Tuolloin tilinpäätöksissä ei vielä laskettu arvopapereiden markkina-arvoa. Stipendirahastojen omaisuus jakaantui siten, että Baumgartnerin rahastolla oli vastattavaa runsaat 980 000 markkaa (vajaat 350 000 euroa), joka oli lähes kokonaan sijoitettuna arvopapereihin Pohjoismaiden Yhdyspankissa (PYP). Sotakorkeakoulun rahaston omaisuuden arvo oli noin 247 500 markkaa (vajaat 87 500 euroa) ja se oli sijoitettu siten, että Kansallis-Osake-Pankissa (KOP) oli rahaa vajaat 150 000 markkaa ja arvopapereina KOP:ssä oli vajaat 100 000 markkaa. Wärtsilän rahastolla oli 100 000 markkaa (runsaat 35 000 euroa) rahana PYP:ssä. Yllä mainittujen lahjoitusten lisäksi Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat vuonna 1939 vielä pienempiä lahjoituksia 132 000 markkaa yhteensä 15 lahjoittajalta.⁹

Kaiken kaikkiaan ennen talvisotaa Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat lahjoituksina melkein 1,5 miljoonaa markkaa (noin 530 000 euroa). Lahjoittajia oli kymmeniä. Voisi arvioida, että Sotakorkeakoulun stipendirahastoa perustaessaan koulun opettajakollegio ei varmaankaan osannut odottaa tällaista tukea. Tämä pakotti koulun järjestämään rahastoille hallinnon myös talvisodan ajalle. Kerätty rahamäärä oli osoitus siitä, että suomalaiset yritykset kokivat maanpuolustuksen tärkeäk-

7 Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja https://fi.wikipedia.org/wiki/Leonard_Baumgartner, viitattu 18.7.2019.

8 Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Tässä yhteydessä on aiheellista todeta, että Sotakorkeakoulun stipendirahasto oli vain yksi Sotakorkeakoulun stipendirahastoista. Sen jälkeen kun Baumgartnerin rahasto oli perustettu, Sotakorkeakoulun stipendirahastoista käytetään monikkomuotoa, Sotakorkeakoulun stipendirahastot. Sotakorkeakoulun stipendirahastot ei myöskään ollut vakiintunut erisnimi kuten Sotakorkeakoulun tukisäätiö tai Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö nykyisin.

9 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen tilinpäätökset vuodelta 1938, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

si, ja osallistumalla sotatieteellisen tutkimuksen tukemiseen lahjoittajat osallistuivat maanpuolustuksen puutteiden paikkaamiseen. Suurin osa saaduista lahjoituksista sijoitettiin ennen talvisotaa valtion 4,5:n ja 5 prosentin obligaatioihin.¹⁰

Ensimmäiset kirjanpitoon merkityt stipendit ja tutkimusapurahat myönnettiin vuonna 1938, jolloin stipendivaroista myönnettiin 10 000 markan (runsaan 3 500 euron) stipendi yhdelle henkilölle ja tutkimusapuraha yhdelle henkilölle. Kummatkin apurahat maksettiin kuitenkin vasta vuonna 1939. Majuri Tauno Viktor Viljaselle myönnettiin stipendi opintomenestyksestä Sotakorkeakoulussa, vaikka hänen opinnoistaan oli kulunut jo vuosia. Viljanen oli palvellut Sotakorkeakoulussa sotahistorian ja strategian opettajana vuosina 1930–1936. Viljasen stipendi voitaneen ymmärtää opettajastipendiksi, mutta vuonna 1938 sellaista palkitsemista ei ollut vielä käytössä. Majuri Yrjö Aleksis Järviselle myönnettiin apuraha tutkimukselle panssarintorjunnasta. Lähteistä ei selviä, mistä tutkimuksesta on kysymys. Vuonna 1937 oli kuitenkin julkaistu Järvisen kirja *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*. Mahdollisesti kysymyksessä oli tämän teoksen tukeminen.¹¹

Lokakuussa 1939 myönnettiin neljä tutkimusapurahaa. Kapteeni Aksel Kurenmaalle myönnettiin 20 000 markkaa aiheeseen ”Mihin suuntaan polkupyöräjoukkojen taktiikka ja organisaatio olisi kehitettävä, jotta ne pystyisivät menestykselliseen taisteluun nykyaikaisesti varustettua ja organisoitua vihollista vastaan”. Majuri Sakari Simeliukselle myönnettiin 10 000 markkaa tutkimukseen ”Huomioita saksalaisten panssarivoimien toiminnasta Saksan–Puolan sodassa v. 1939”. Kapteeni Birger Gabrielsonille ja kapteeni Lauri Bremerille myönnettiin kummallekin 15 000 markkaa. Gabrielsonin aihe oli ”Ilmavoimien toiminta Saksan–Puolan sodassa v. 1939” ja Bremerin aihe ”Ilmavoimien erikoishuollon järjestely ja toiminta”. Myönnettyjen stipendien ja apurahojen yhteissumma oli 60 000 markkaa (vajaat 21 000 euroa). Apurahoista maksettiin vuonna 1939 kuitenkin vain puolet, koska sota keskeytti tutkimukset, jotka sotien jälkeenkin olivat vielä kesken. Sotien jälkeen apurahojen saajia pyydettiin

---

10 Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirja, Einar Vihman muistorahaston tilikirja (Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilikirja sivulle 97) ja Wärtsilä-yhtymä Oy:n rahaston tilikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Einar Vihman muistorahaston tilikirjat, kaksi kappaletta, ovat yhteisiä Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilikirjan kanssa. Viimeksi mainitussa tilikirjassa on alkuperäisen *kenr. maj. Einar Vihman muistorahasto* -nimilapun päälle liimattu nimilappu *Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilikirja, sivulle 22 asti Einar Vihman rahaston tilikirja*. Sivut 1–22 käsittelevät Vihman rahaston tilitapahtumia vuodesta 1945 vuoteen 1973 ja sivut 23–28 Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilitapahtumia vuosina 1973 ja 1974. Toisessa yhteisessä tilikirjassa, Einar Vihman muistorahaston tilikirjassa, joka on alkuperäiseltä nimeltään Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilikirja, käsitellään Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilitapahtumia vuodesta 1939 vuoteen 1973 sivuilla 2–97 ja Vihman rahaston tilitapahtumia vuonna 1973 sivulla 98. Tämän tilikirjan nimi on *Einar Vihman muistorahaston tilikirja. Sivulle 97 asti Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilikirja*.

11 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 1.11.45, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirja, Einar Vihman muistorahaston tilikirja, kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Järvinen, Y. A.: *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*, Otava, Helsinki 1937.

1930-luvun lopulla merkinnät tilikirjoihin tehtiin käsin. Kuvassa ote Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirjasta.

ilmoittamaan uusi, sodanjälkeiseen aikaan paremmin sopiva tutkimusaihe, ja kun tutkimus valmistui, maksettaisiin stipendin toinen erä, mahdollisesti korotettuna.¹²

Stipendirahastojen toiminta sotien aikana

Syksyllä 1939 ylimääräisten harjoitusten (YH) alkaessa Sotakorkeakoulun opetus keskeytettiin ja koulun oppilaat ja opettajat komennettiin joukko-osastoihinsa. Tuolloin myös stipendirahastojen toiminta keskeytyi. Sotakorkeakoulun toiminnan keskeydyttyä jäi koulun stipendirahastojen hallinta niiden varsinaiselta määräysvallan käyttäjältä – Sotakorkeakoulun opettajakollegiolta – tilapäisiin käsiin. Everstilutnantti Gustav Snellman Yleisesikunnasta, sekä majurit Villiam Tiittanen ja Tauno Saukkonen Sotakorkeakoulun Esikunnasta hoitivat stipendirahastojen asioita Sotakorkeakoulun so-

12 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 1.11.45, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirja, Einar Vihman muistorahaston tilikirja ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Toinen puoli vuonna 1939 myönnettyistä stipendeistä maksettiin vasta vuoden 1945 lopulla. Ks. esim. pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 1.11.1945, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. Vrt. myös Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. Tämän kirjan mukaan Simeliukselle myönnettiin 17 500 markan stipendi. Hänelle maksettiin vuonna 1939 kuitenkin vain 5 000 markkaa.

taa edeltävän johtajan, kenraalimajuri Hanellin, johdolla talvisodan, välirauhan ja jatkosodan alun ajan.¹³

Talvisodan aikana Sotakorkeakoulun stipendivarat karttuivat vain arvopapereiden osinkotuotoilla. Sodan 105 päivän aikana lahjoituksia ei saatu. Puolustustaistelussa menestyminen ja itsenäisyyden säilyttäminen veivät kansakunnan kaiken huomion. Välirauhan aikana lahjoitukset kuitenkin jatkuivat. Pari kuukautta talvisodan jälkeen, toukokuussa 1940, Laura ja Leo Harmaja¹⁴ lahjoittivat Sotakorkeakoululle heidän talvisodassa Viipurinlahdella ilmataistelussa 1. helmikuuta 1940 me-

nehtyneen lentäjäpoikansa Tapani Harmajan kultaisen savukekotelon sekä 50 000 markkaa (nykyrahassa noin 14 500 euroa). Saadusta rahalahjoituksesta perustettiin Tapani Harmajan stipendirahasto. Savukekotelon oli tarkoitettu annettavaksi Sotakorkeakoulussa opinnoissaan menestyneelle upseerille palkinnoksi ansiokkaasta ilmasotaa tai ilmalii-kennettä käsittelevästä tutkielmasta. Palkinnon saaja sai pitää sitä hallussaan seuraavaan palkintojen jakoon saakka, ja saajan nimi kaiverrettiin savukekoteloon.¹⁵

KUVA: JUHA HOLLANTI

Luutnantti Tapani Harmaja sai surmansa ilmataistelussa talvisodassa Viipurinlahdella 1. helmikuuta 1940. Hänen vanhempansa lahjoittivat Sotakorkeakoululle lentäjäpoikansa kultaisen savukekotelon sekä 50 000 markkaa. Saadusta rahalahjoituksesta perustettiin Tapani Harmajan stipendirahasto.

- 13 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.
- 14 Leo Harmaja oli suomalainen talous- ja tilastotieteilijä sekä kansantaloustieteen professori. Laura Harmaja oli suomalainen taloustieteilijä ja kirjailija. Hän oli kotitaloustieteen uranuurtaja Suomessa. Laura ja Leo Harmajalla oli neljä lasta, yksi heistä Tapani Harmaja ja yksi runoilija Saima Harmaja. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Leo_Harmaja, viitattu 30.7.2019.
- 15 Laura ja Leo Harmajan kirje stipendirahaston hoitokunnalle, Tapani Harmajan rahaston säännöt, pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 16.10.1965, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1965, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, tilikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Seppälä (1974), s. 172 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 8/2017, 7.12.2017, tukisäätiön vuosi 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto. – Tapani Harmaja sai kyseisen savukekotelon syksyllä 1939 ollessaan koelentämässä Suomeen ostettuja Fiat-hävittäjiä Torinossa Italiassa. Harmaja rikkoi Torinin kentän yläpuolella tuolloisen syöksynopeusennätyksen (800 km/h). Hän sai tästä suorituksestaan Fiat-yhtiöltä kultaisen savukekotelon. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Tapani_Harmaja, viitattu 30.7.2019

KUVA: OLLI PUHAKAN KOKOELMA, SUOMEN ILMAILUMUSEO

Tapani Harmaja Bücker Bü-131B Jungmann -taitolentokoneen (OH-SIK) ohjaamossa Suomen Ilmailuklubin toimeenpanemalla lentäjien jatkokurssilla (taitolentokurssilla) Malmin lentokentällä marraskuussa 1937.

Muut välirauhan aikana saadut lahjoitukset olivat vähäisiä, vain noin 9 000 markkaa (noin 2 600 euroa). Ne sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon.¹⁶

Kun jatkosotaa oli kestänyt vajaan vuoden, otti kapteeni V. Virta kesäkuun alussa vuonna 1942 haltuunsa Sotakorkeakoulun stipendirahastojen asiakirjat. Virta palveli 30. Paikallisessa Torjuntakeskuksessa, joka sijaitsi tuolloin Sotakorkeakoulun tiloissa Liisankatu 1:ssä. Virta ilmeisesti koki Sotakorkeakoulun rahastojen hallinnoinnin haastavaksi, koska hän esitti Päämajalle, että Sotakorkeakoulun stipendirahastoille muodostettaisiin Helsingissä olevista arvovaltaisista upseereista tilapäinen hoitokunta. Näin myös sitten tehtiin, kun Päämajan komento-osasto määräsi kesäkuun 28. päivänä vuonna 1943 toimikunnan hallinnoimaan Sotakorkeakoulun stipendivaroja. Puheenjohtajaksi määrättiin kenraalimajuri Woldemar Oinonen Kotijoukkojen Esikunnasta, jäseniksi Päämajan huoltopäällikkö, samana vuonna Rautatiehallituksen pääjohtajaksi nimitetty ja kenraalimajuriksi ylennetty eversti Harald Roos sekä eversti Valo Nihtilä Päämajan operatiiviselta osastolta. Rahastonhoitajaksi

¹⁶ Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Einar Vihman muistorahaston tilikirja, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

nimettiin kapteeni Virta. Hän työskenteli stipendirahastojen rahastonhoitajana vielä sen jälkeenkin, kun väliaikainen hoitokunta lakkautettiin, aina vuoteen 1948.¹⁷

Vuoden 1943 jälkeen Sotakorkeakoulun stipendivarojen hoitokunnasta löytyy lähteitä vasta syksyltä 1945. On todennäköistä, että vaikka stipendivaroille määrättiin hoitokunta kesäkuussa 1943, se ei liene kokoontunut montaakaan kertaa. Tilikirjoista ei esimerkiksi löydy merkintöjä rahan käytöstä. Ainoastaan saadut lahjoitukset on kirjattu eri rahastojen tilikirjoihin.¹⁸

Jatkosodan aikana Sotakorkeakoulu sai muutaman huomattavan lahjoituksen. Vaikka Suomen markan arvo heikkeni sodan aikana verrattuna sota-aikaa edeltävään aikaan, olivat saadut lahjoitussummat silti merkittäviä. Suurimmat lahjoitukset Sotakorkeakoulu sai Kustannusosakeyhtiö Otavalta vuosina 1942–1945, jolloin Otava lahjoitti Sotakorkeakoululle kaikkiaan neljä miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 646 000:tä euroa). Ensimmäisestä, vuoden 1942 Otavan 300 000 markan lahjoituksesta perustettiin Kustannusosakeyhtiö Otavan rahasto. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Otavan rahasto. Myöhemmin sodan aikana Otava osoitti lahjoitukset puolustusministeriölle toivomuksella, että rahasumma siirrettäisiin sellaisenaan Sotakorkeakoulun stipendirahastojen Otavan rahastoon. Näin myös meneteltiin. Kun lahjoitus osoitettiin puolustusministeriölle maanpuolustuksen edistämiseksi, se oli veroton.¹⁹

Jenny ja Antti Wihurin rahasto lahjoitti myös huomattavan summan, 400 000 markkaa (noin 79 000 euroa) vuosina 1942–1943. Wihurin lahjoituksista ei kuitenkaan perustettu rahastoa, vaan lahjoitukset jaettiin kahdeksalle sotatieteelliselle tutkimukselle, jotka hoitokunta valitsi yhteensä 25 hakemuksen joukosta. Päätöksen stipendien jakamisesta teki hoitokunnan esityksen perusteella Lapin sodan ollessa vielä meneillään 15. maaliskuuta 1945 Puolustusvoimain komentaja, koska stipendirahastoilla oli vielä vuonna 1945 väliaikainen hoitokunta. Lähes kaikki apurahan saaneiden aiheet liittyivät jollain tavalla sotakokemuksiin. Tämä on luonnollista. Talvi- ja jatkosodan kokemukset oli saatava talteen ja analysoitavaksi. Tämän vuoksi apurahan saaneet tutkijat olivat kokeneita, pääasiassa everstiluutnantin arvoisia upseereita. Puolet tutkimusaiheista liittyi meripuolustukseen. Muita aiheita olivat sodan ajan sotateollisuus, sotilaskuljetusorganisaatio, tiedustelu ja sotakoulujen opetuksen kehittäminen. Valmistuneet tutkimukset oli lähetettävä yhtenä kappaleena Sotakorkeakoulun johta-

---

17 Päämajan komento-osaston asiak n:o 2240/Kom.2/40, 29.6.1943, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

18 Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirja, Einar Vihman muistorahaston tilikirja, Wärtsilä-yhtymä Oy:n rahaston tilikirja, Kustannusosakeyhtiö Otavan rahaston tilikirja, Tapani Harmajan rahaston tilikirja ja Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, passim, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

19 Puolustusministeriön kirje Päämajan komento-osaston päällikölle 12.6.1943, Puolustusministeriön kirje Sotakorkeakoulun stipendivarojen hoitokunnan puheenjohtajalle, kenraalimajuri W. Oinoselle 21.7.1943, Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 3.8.1962, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja Kustannusosakeyhtiö Otavan rahaston tilikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

jalle tai Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan puheenjohtajalle siinä tapauksessa, että Sotakorkeakoulu ei olisi ollut toiminnassa. Jälkimmäistä periaatetta ei kuitenkaan tarvinnut soveltaa, koska Sotakorkeakoulu jatkoi sotien ajaksi keskeytettyä toimintaansa vuonna 1946.²⁰

Kolmas suurempi lahjoitus jatkosodan aikana oli Ab. F. Tilgman Oy:n 100 000 markan (vajaan 17 500 euron) lahjoitus vuonna 1944. Se sijoitettiin aluksi maaliskuussa 1945 perustettuun Einar Vihman muistorahastoon, mutta syyskuussa 1945 se myönnettiin sellaisenaan everstiluutnantti Ahti Paulaharjulle topografian alan opintoihin ja tutkimuksiin.²¹

Ihantalassa jatkosodan lopulla kaatuneen kenraalimajuri Einar Vihman muistorahasto perustettiin 21. maaliskuuta 1945. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Vihman rahasto. Varat, 165 695 markkaa (runsaat 20 500 euroa), rahastoon saatiin Lapin sodan aikana keväällä 1945 toimintansa lopettaneelta Suur-Suomi-säätiöltä.²²

Stipendirahastojen tilanne sotien jälkeen

Rahastojen hallintoa yksinkertaistetaan – inflaatio syö varallisuutta

Joulukuussa 1945 sota-aikana asetettu Sotakorkeakoulun stipendirahastojen tilapäinen hoitokunta teki Puolustusvoimain komentajalle esityksen, että se lakkautettaisiin ja stipendirahastojen tilit tarkastettaisiin, jonka jälkeen tilapäinen hoitokunta vapautettaisiin tehtävästään ja stipendirahastojen hoito siirrettäisiin Sotakorkeakoulun opettajakollegiolle. Näin ilmeisesti myös meneteltiin. Vaikka vuoden 1946 kokouksista ei ole säilynyt pöytäkirjoja, vuoden 1947 kokouspöytäkirjoissa hoitokunnan henkilöstö on jo Sotakorkeakoulun henkilöstöä puheenjohtajan ollessa koulun johtaja, kenraalimajuri Kustaa Tapola. Tämän jälkeen vuosittaiset tilinpäätökset hyväksyi Sotakorkeakoulun opettajakollegio. Vakituinen rahastonhoitaja hoitokunnalle määrättiin vuodesta 1948 alkaen, jolloin tämän

---

20 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 21.8.1945, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Seppälä (1974), s. 218.

21 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 21.8.1945 ja 15.9.1945, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Christoph Friedrich Ferdinand Tilgmann (1832–1911) oli saksalais-suomalainen Suomeen muuttanut kirjanpainaja, kivipiirtäjä, kirjapainon johtaja ja suomalaisen kirjallisuuden saksantaja. Tilgmann perusti myös Suomen Pankin setelipainon. Ab. F. Tilgmann oli 1985–1998 Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n ja sittemmin UPM Kymmene Oyj:n tytäryhtiö sekä vuodesta 1999 Editan tytäryhtiö. Tilgmann fuusioitiin vuonna 2000 Lauttasaaren Paino Osakeyhtiön kanssa ja uuden yrityksen nimeksi tuli Edita Label Oy. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_Tilgmann, viitattu 27.8.2019.

22 Oikeusministeriön päätökset Suur-Suomi-säätiön lakkauttamisesta 5.10.1944 ja 23.1.1945, Suur-Suomi-säätiön puheenjohtajan Rauno Gustaf Kallian kirje kenraalimajuri W. Oinoselle 24.2.1945, pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 21.8.1945 ja 15.9.1945, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, kenr. maj. Einar Vihman muistorahasto, tilikirja, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Seppälä (1974), s. 172–173 ja https://fi.wikipedia.org/wiki/R._G._Kallia, viitattu 28.8.2019. – Suur-Suomi-säätiön puheenjohtaja Rauno Kallia oli varatuomari, Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan taloudenhoitaja ja Isänmaallisen kansanliikkeen (IKL) kansanedustaja.

tehtävän otti hoitaakseen luutnantti E. Karhunen. Rahastonhoitaja toimi myös hoitokunnan sihteerinä. Erikoista stipendirahastojen hallinnossa oli se, että aina huhtikuuhun 1958 saakka Sotakorkeakoulun johtaja toimi sekä opettajakollegion puheenjohtajana että hoitokunnan puheenjohtajana.²³

Vuoden 1946 lopussa Sotakorkeakoululla oli kuusi stipendirahastoa. Nämä olivat Sotakorkeakoulun stipendirahasto, Baumgartnerin rahasto, Wärtsilä-yhtymän rahasto, Harmajan rahasto, Otavan rahasto ja Vihman rahasto. Suurin näistä oli Otavan rahasto, jolla oli vuoden 1946 omaisuustasessa vastattavaa noin kahdeksan miljoonaa markkaa (vastaa nykyisin runsasta 624 000:ta euroa). Baumgartnerin rahastolla oli vastattavaa vajaat 1,4 miljoonaa markkaa (noin 109 000 euroa), Sotakorkeakoulun stipendirahastolla vajaat 500 000 markkaa, Vihman rahastolla noin 177 000 markkaa, Wärtsilä-yhtymän rahastolla noin 127 000 markkaa ja Harmajan rahastolla noin 64 000 markkaa. Yhteensä Sotakorkeakoulun stipendirahastoilla oli vastattavaa vuoden 1946 lopussa runsaat 10 miljoonaa markkaa (noin 780 000 euroa). Sijoitusten tuotot, käytännössä korot, olivat kyseisenä vuonna vain noin 200 000 markkaa (noin 15 500 euroa).²⁴

Kullakin stipendirahastolla oli oma kirjanpito pankkitalletuksille ja arvopapereille. Näiden hoitaminen lienee ollut melko työlästä, mutta kesti silti vielä vuosia ennen kuin rahastot organisoitiin yhden säätiön alaisiksi rahastoiksi. Suurin osa rahastojen omaisuudesta oli sijoitettu kotimaisiin osakkeisiin ja obligaatioihin pois lukien Harmajan rahasto, jonka varallisuus oli vain karttuvalla talletustilillä Suomalaisessa Säästöpankissa. Myös Otavan, Baumgartnerin, Sotakorkeakoulun ja Wärtsilän rahastoilla oli jonkin verran varoja Kansallis-Osake-Pankin, Pohjoismaiden Yhdyspankin ja Suomalaisen Säästöpankin karttuvilla talletustileillä ja Sotakorkeakoulun stipendirahastolla oli myös säästötili.²⁵ Katsaus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arvopaperisalkkujen sisältöön vuosina 1946–2020 on esitetty liitteessä 4.

Tammikuussa 1950 stipendirahastojen hoitokunta antoi samana vuonna hoitokunnan jäseneksi nimetylle eversti Bernhard Heimolaiselle tehtävän laatia ehdotus stipendirahastojen kirjanpidon uusimisesta ja stipendirahaston mahdollisesta muuttamisesta säätiöksi. Vuoteen 1950 saakka stipendirahastojen kirjanpitoa oli hoidettu amerikkalaistyyppisen kirjanpitomuodon mukaan siten, että rahastoilla oli ollut yhteinen inventaari- ja tasekirja, mutta kullakin rahastolla oli myös oma päiväpääkirjansa. Tilinpäätöksissä oli laadittu yhteinen inventaari sekä tulos- ja omaisuustaseet, mutta myös

---

23 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirje n:o 19/y/45 Puolustusvoimain komentajalle 18.12.1945, pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 8.12.1945, 17.4.1947 ja 21.3.1950, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

24 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

25 Sama.

KUVA: SOTAMUSEO

Eversti Bernhard Heimolainen toimi Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan jäsenenä ja tilintarkastajana yhteensä 34 vuotta vuosina 1950–1984.

kunkin rahaston erilliset tulos- ja omaisuustaseet. Koska eri rahastoilla oli kuitenkin kirjattavia liike-tapahtumia melko vähän, kunkin rahaston oli tarpeetonta pitää omaa päiväpääkirjaa.²⁶

Heimolainen teki esitykset stipendirahastojen muuttamisesta säätiöksi ja tilinpäätöskien yksinkertaistamisesta. Rahastojen muuttamisesta säätiöksi päätettiin kuitenkin luopua toistaiseksi. Perusteluita tälle päätökselle ei arkistosta löydy. Tilinpäätöksiä sen sijaan päätettiin yksinkertaistaa siten, että rahastojen tulos- ja omaisuustaseesta ryhdyttiin laatimaan yhteinen inventaari, kuitenkin siten, että tulos- ja omaisuustaseessa rahastojen osuudet oli oltava näkyvissä. Yhteisessä päiväpääkirjassa vientilausekkeissa kirjattiin näkyviin, mitä rahastoa kyseessä olevat viennit koskivat. Näin yhteiseen päiväpääkirjaan voitiin laatia vain yksi tulos- ja omaisuustase, jossa eri rahastojen osuudet olivat eriteltyt.²⁷

Heimolainen teki Sotakorkeakoulun opettajakollegiolle myös esityksen eri rahastojen sääntöjen muuttamisesta siten, että rahastot jaettaisiin peruspääomaan ja käyttörahastoon. Käytettävissä oleva varallisuus tuli sijoittaa joko valtion tai valtion takaamiin obligaatioihin tai vakavaraisiin Suomessa toimiviin liikeyrityksiin, ja peruspääomaa ei saanut vähentää. Sen lisäämisestä hoitokunta tekisi vuosittain esityksen opettajakollegiolle pois lukien Wärtsilän rahasto, jossa 25 prosenttia vuosivoitosta oli lisättävä peruspääomaan ja 75 prosenttia käyttörahastoon. Peruspääomat vuonna 1950 olivat seuraavat: Sotakorkeakoulun stipendirahasto 400 000 markkaa, Baumgartnerin rahasto 1 200 000 markkaa, Wärtsilän rahasto 125 000 markkaa, Harmajan rahasto 50 000 markkaa, Otavan rahasto 1 000 000 markkaa ja Vihman rahasto 170 000 markkaa. Rahastoilla, pois lukien Vihman rahasto, olivat omat sääntönsä. Vihman rahastossa noudatettiin Sotakorkeakoulun stipendirahaston sääntöjä. Sotakorkeakoulun opettajakollegio hyväksyi Heimolaisen esityksen 14. huhtikuuta 1950.²⁸

1940-luvun lopun vuodet olivat taloudellisesti haastavia, koska inflaatio oli pahimmillaan lähes 60 prosenttia. Vuoden 1950 tilinpäätöksessä Sotakorkeakoulun kuudella stipendirahastolla oli vastattava yhteensä vajaat 9,2 miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 354 000 euroa). Markkamääräisenä stipendirahastojen omaisuuden väheneminen vuoden 1946 lopusta vuoden 1950 loppuun oli vajaat 10 prosenttia, mutta tämän päivän rahanarvoksi muutettuna muutos oli 55 prosenttia. Pääosa

---

26 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 31.1.1950 ja 21.3.1950 ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.8.1958, s. 5, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto sekä Kadettikunta ry ja Upseeriliitto ry: *Kadettiupseerit 1920–2010*, Bookwell Oy, Porvoo 2010. – Mallia rahastojen muuttamiseen säätiöksi haettiin mm. Suomen Kenttätykistön Säätiön säännöistä. Eversti Heimolainen oli tykistöupseeri. Ks. esim. jäljennös Suomen Kenttätykistön Säätiön säännöistä 4.2.1950, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

27 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 31.1.1950 ja 21.3.1950, PM SKK:n stipendirahastojen hoidosta, pöytäkirja ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.8.1958, s. 5, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto sekä *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010). – Jäätyään reserviin vuonna 1956 Heimolainen oli vielä stipendirahastojen tilintarkastaja 27 vuotta aina vuoteen 1984. Yhteensä Heimolainen oli Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnassa mukana hämmästyttävät 34 vuotta.

28 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 31.1.1950 ja 21.3.1950, pöytäkirja ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.8.1958, s. 5, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1950, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

omaisuudesta oli sijoitettuna arvopapereihin, ja kaikilla rahastoilla oli myös pankkitilejä. Harmajan rahastolla ei ollut arvopapereita vaan ainoastaan pankkitili. Stipendirahastojen yhteinen tuotto vuonna 1950 oli noin 2,75 miljoonaa markkaa (vastaa nykyisin noin 106 000 euroa), josta 2,3 miljoonaa markkaa oli arvopapereiden myyntituottoja ja loput korkotuloja.²⁹

Rahastoista suurin vuoden 1950 lopussa oli Otavan rahasto. Sillä oli vastattavaa noin seitsemän miljoonaa markkaa (noin 270 000 euroa). Baumgartnerin rahaston arvo vuoden 1950 lopussa oli vajaat 1,4 miljoonaa markkaa (noin 54 000 euroa) ja Sotakorkeakoulun stipendirahaston noin 455 000 markkaa (noin 17 500 euroa). Harmajan, Wärtsilän ja Vihman rahastot olivat varallisuudeltaan pieniä. Vihman rahastolla oli vastattavaa noin 176 000 markkaa (vajaat 6 800 euroa) ja Wärtsilä-yhtymän rahastolla noin 135 000 markkaa (noin 5 200 euroa). Pienin näistä rahastoista oli Harmajan rahasto. Sillä oli vastattavaa vajaat 62 000 markkaa (noin 2 400 euroa), joka oli edelleen sijoitettuna pankkitilille. Rahastojen arvopaperisalkkuihin ei oltu tehty suuria muutoksia sitten vuoden 1946 tilinpäätöksen.³⁰

Stipendien myöntäminen käynnistyy uudelleen

Vuosina 1945–1946 hoitokunnan kokouksissa käsiteltiin lähes pelkästään stipendiasioita ja aluksi vielä pääasiassa ennen talvisotaa myönnettyjä stipendejä, joista osa oli edelleen maksamatta. Ensimmäiset opiskelijastipendit sotien jälkeen Sotakorkeakoulun stipendirahastoista jaettiin kesällä 1945, jolloin ennen talvisotaa päättyneen yleisesikuntaupseerikurssin yleisen osaston (Y 15) ja sotateknillisen osaston (STO 5) priimuksille annettiin kummallekin 50 000 markan stipendit.³¹

Tammikuussa 1946 alkoi ja tammikuussa 1947 päättyi ensimmäinen sodanjälkeinen Sotakorkeakoulun kurssi. Oppilaat yleinen osasto 16:lle (Y 16), merisotaosasto 3:lle (MSO 3), ilmasotaosasto 2:lle ja sotateknillinen osasto 6:lle valittiin ennen sotia pidetyn pääsykokeen perusteella. Lisäksi kurssia täydennettiin sodassa kyvykkäiksi osoittautuneilla upseereilla. Tammikuussa 1947 valmistui vain Y 16. Muut kurssit valmistuivat tammikuussa 1948 ja 1949. Vuonna 1947 stipendirahastoista jaettiin kaikkiaan 87 500 markkaa (runsas 5 200 euroa) stipendejä. Harmajan kultainen savukeketelon myönnettiin everstilutnantti Olavi Seevelle diplomityöstä ”Miten olisi lentojoukkojen operatiivinen johto järjestettävä sotakokemusten perusteella?” ja hänen nimensä kaiverrettiin savukeketeloon. See-

29 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1950, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja <http://apps.rahamuseo.fi/rahanarvolaskin#FIN>, viitattu 28.8.2019.

30 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1950, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

31 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista sotien ja vuoden 1946 aikana, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Kurenmaa, Pekka (toim.): *Sotakorkeakoulusta Maanpuolustuskorkeakouluksi. Seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994, s. 262.

ve, kuten monet muutkin savukekoteloon nimensä saaneet, eteni myöhemmin urallaan ilmavoimien komentajaksi.³²

Vuosilta 1946–1949 ei ole säilynyt Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomuksia, eikä tilikirjoissa ole eritelty opiskelija- ja opettajastipendejä eikä tutkimusapurahoja. Opiskelija- ja opettajastipendien sekä tutkimusapurahojen kokonaissummat on kuitenkin laskettavissa eri rahastojen tilikirjoista. Kyseisinä vuosina Sotakorkeakoulun stipendirahastot jakoivat stipendejä ja apurahoja yhteensä 542 500 markkaa (nykyrahassa noin 27 000 euroa, vajaat 7 000 euroa vuodessa). Vuoden 1950 lopussa opiskelijastipendejä myönnettiin yhteensä 420 000 markkaa (runsaat 17 000 euroa). Marraskuussa 1950 myönnettiin myös ensimmäinen varsinainen opettajastipendi. Tämän 50 000 markan stipendin sai Sotakorkeakoulun johtajan apulainen eversti Sakari Simelius.³³

1940-luvun lopulla Sotakorkeakoulun stipendirahastot ryhtyivät tukemaan myös sotatieteellisiä julkaisuja. Lokakuussa 1948 hoitokunta myönsi stipendin kenraalimajuri Ilmari Karhun *Suomen sotilasmaantiede* -kirjan päivittämiseen. Summaa ei mainita, eikä myöskään sitä, osallistui Karhu päätöksentekoon. Karhuhun oli tuolloin Sotakorkeakoulun johtajana myös opettajakollegion ja stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtaja. Seuraavana vuonna elokuussa eversti Y. A. Järviselle myönnettiin 30 000 markkaa jo myönnetyn 30 000 markan lisäksi teoksen *Jatkosodan taistelut. Jatkosodan taktiikka ja tapahtumia* loppuun saattamiseksi.³⁴

Yhteistoimintaa ja yhteistoimintayrityksiä Puolustusvoimia lähellä olevien säätiöiden kanssa

Jo vuonna 1945 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta totesi tarpeen yhteistyöhön Puolustusvoimain Pääesikunnan sekä kauppaneuvos Werner Hacklinin upseerikoulutusta edistävän

---

32 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958, pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 17.12.1948 ja 25.5.1954, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Seppälä (1974), s. 218–219 ja <http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=seeve>, viitattu 10.9.2019. – Seeve toimi sotien aikana armeijakunnan ilmakomentajana, laivueenkomentajana ja Ilmavoimien Esikunnassa operatiivisen toimiston päällikkönä. Pienenä yksityiskohtana kerrottaisiin, että Lapin sodan lopulla vuonna 1945 Ilmavoimat muunsi Akseli Gallen-Kallelan suunnitteleman Suomen lentomerkin Olavi Seeven piirtämään muotoon, jossa kansallissosialismiin yhdistetty musta hakaristi korvattiin kultaisella kotkalla. Lisäksi merkkiin lisättiin vaakasiivet. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Olavi_Seeve, viitattu 10.9.2019.

33 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958, pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston [sic] hoitokunnan kokouksesta 21.12.1950 ja Sotakorkeakoulun opettajastipendi n:o 1, stipendikirja 13.11.1950, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Sotakorkeakoulun johtajan apulainen -tehtävänimike oli käytössä vuoteen 1962, jolloin se muutettiin yleisesikuntaupseerikoulutuksen johtajaksi. Vuodesta 1947 alkaen rinnalla käytettiin myös titeliä yleisesikuntaosaston johtaja. Vuonna 1976 tehtävänimike muutettiin Sotakorkeakoulun apulaisjohtajaksi ja vuodesta 1985 alkaen titteli oli yleisesikuntaupseerikurssien johtaja. Ks. Seppälä (1974), s. 201 ja Kurenmaa et al. (1994), s. 230.

34 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 7.10.1948 ja 13.9.1949, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Karhu, Ilmari: *Suomen sotilasmaantieto*, Valtioneuvoston kirjapaino, Helsinki 1932 ja Järvinen, Y. A.: *Jatkosodan taistelut. Jatkosodan taktiikka ja tapahtumia*, WSOY, Porvoo 1950. – Karhun päivitetystä teoksesta ei löydy julkaisutietoja. Ehkä päivitys jäi tekemättä tai ehkä kirjaa ei julkaistukaan.

säätiön kanssa³⁵. Pääesikunnasta toivottiin asiantuntijaohjausta stipendien saajille ja Hacklinin upseerikoulutuksen säätiöltä – ja myös Pääesikunnalta – toivottiin esityksiä stipendien ulkopuolelle jääneiden, mahdollisesti tärkeiden tutkimusaiheiden rahoitusmahdollisuuksista. Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi perustettiin tammikuussa 1943. Sen tarkoitus oli ”edistää sotilaallista kokemusta omaavien kyvykkäiden upseerien mahdollisuuksia seurata sotataidon kehitystyötä tutkimustyön muodossa”. Tarkoitus toteutettiin myöntämällä apurahoja ja stipendejä kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia sotatieteellisiä tutkimuksia varten ja myöntämällä poikkeustapauksissa apurahoja sotatieteellisille yhdistyksille julkaisuutoimintaa ja kirjoituspalkkioita tai muita säätiön tarkoituksiperiä suoranaisesti edistäviä tarkoituksia varten.³⁶

Hacklinin säätiön tavoitteet olivat pitkälti yhtenevät Sotakorkeakoulun stipendirahastojen sääntöjen kanssa. Yhteistoiminnan käynnistämiseksi Pääesikunnan komento-osasto lähetti heinäkuussa 1945 sekä Sotakorkeakoululle että Hacklinin upseerikoulutusta edistävälle säätiölle kirjelmän, jossa niitä kehoitettiin tekemään apurahojen jakamispäätös yhdessä. Kirjelmässä kehoitus ilmaistiin näin: ” – Pääesikunta pitää suotavana – ”. Tätä varten Pääesikunta määräsi edustajakseen apurahojen jakamiskokoukseen Pääesikunnan koulutusosaston päällikön. Pääesikunnan ohjausyrityksistä huolimatta yhteistoiminta ei kuitenkaan käynnistynyt vielä tässä vaiheessa.³⁷

Vuonna 1952 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen edustaja kutsuttiin samana vuonna perustettuun Sotatieteelliseen Neuvottelukuntaan. Stipendirahastojen hoitokunta nimesi neuvottelukuntaan edustajakseen eversti Heimolaisen. Sotatieteellisen Neuvottelukunnan toiminnan päämääränä oli koordinoita Puolustusvoimia ja maanpuolustusta lähellä olevien säätiöiden, rahastojen, seurojen ja yhdistysten toimintaa ja etsiä keinoja sotatieteellisen tutkimuksen harrastamisen lisäämiseksi sekä potentiaalisen tutkijavoiman tehokkaammaksi hyväksikäyttämiseksi. Myös Sotatieteellisen Neuvottelukunnan tavoitteet olivat osin yhtenevät Sotakorkeakoulun stipendirahastojen päämäärien kanssa. Tutkimustoiminnan koordinointi oli kuitenkin vähäistä, koska jäsenyhteisöjen tavoitteet olivat hyvin erilaiset, ja toukokuussa 1976 Sotatieteellinen Neuvottelukunta lakkautettiin. Lakkauttamisvuonna neuvottelukuntaan kuului 22 jäsenyhteisöä, joista yksi oli Sotakorkeakoulun stipendirahastot. Sotatieteellisen Neuvottelukunnan merkittävin aikaansaannos oli sotatieteellisten tutkimusten keskus-kortisto ja kokoelma, joka perustettiin vuonna 1954. Se sijoitettiin Sotatieteen laitokselle.³⁸

---

35 Virallinen nimi on Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi. Ks. Kesseli, Pasi: *Tutkivien upseerien tukena. Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi 1943–2018*, Juvenes Print, Tampere 2018.

36 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 15.9.1945, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Kesseli (2018), s. 2–3.

37 Kesseli (2018), s. 6.

38 Sama, s. 25–26.

Tammikuussa 1953 Sotakorkeakoulujen stipendirahastojen hoitokunta sai kirjeen myös Suomen Sotatieteelliseltä Seuralta. Siinä Sotakorkeakoulun stipendirahastoja pyydettiin lähettämään edustaja eri upseeriyhdistysten ja Puolustusvoimia lähellä olevien säätiöiden ja rahastojen yhteyselimeen, joka oli tuolloin perusteilla. Myös tähän tehtävään nimettiin eversti Heimolainen, koska hänellä oli jo kokemusta säätiöiden ja rahastojen yhteistoiminnasta ja koska hän oli Sotakorkeakoulun stipendirahastojen edustaja Sotatieteellisessä Neuvottelukunnassa. Tämäkään yhteistoimintayritys ei lähtenyt käyntiin, ja kesti aina 2010-luvun lopulle ennen kuin Puolustusvoimia lähellä olevat säätiöt ja rahastot saivat koottua neuvottelukunnan, joka pohtii Puolustusvoimien kehittämistä palvelevan tutkimustoiminnan tukemista.³⁹

---

39 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston [sic] hoitokunnan kokouksesta 27.1.1953, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Stipendirahastojen
toiminta vakiintuu
1950-luvulla

Lahjoitukset jatkuvat

1950-luvulla lahjoitukset Sotakorkeakoulun stipendirahastoille jatkuivat. Keväällä 1951 stipendirahastojen hoitokunta vastaanotti lääkintäkenraalimajuri Johannes Heinosen antaman 250 000 markan (vajaan 8 300 euron) lahjoituksen. Sillä hankittiin Pohjoismaiden Yhdyspankin osakkeita, jotka sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon. Vuonna 1954 lääkintäkenraali Heinosen perikunta antoi vielä uuden, 225 000 markan lahjoituksen. Se sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahaston kassatilille. Vuonna 1954 stipendirahastot saivat myös professori Leo Harmajan perikunnalta 50 000 markan (noin 1 600 euron) lahjoituksen. Se sijoitettiin Tapani Harmajan rahastoon. Lisäksi Urlus-säätiöltä saatiin 125 000 markkaa käytettäväksi opiskelijastipendeihin. Nämä rahat sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahaston tilille.⁴⁰

Vuosina 1955 ja 1956 Sotakorkeakoulu lähetti useita kirjeitä suomalaisille yrityksille tavoitteena saada lisälahjoituksia sotatieteelliseen tutkimukseen. Kirjeiden allekirjoittajina olivat kaikki hoitokunnan jäsenet, everstit Erkki Kukkonen, Bernhard Heimolainen ja Aarne Pietarinen. Kirjeitä lähetettiin ainakin Jenny ja Antti Wihurin rahastolle, Kansallis-Osake-Pankille, vuorineuvos Wilhelm Wahlforssille Wärtsilä-yhtymään, Kustannusosakeyhtiö Otavalle, Maanpuolustuksen kannatussäätiölle ja Urlus-säätiölle.⁴¹

Lähetetyt kirjeet tuottivat tulosta, ja vuosina 1955–1957 Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat lahjoituksia vajaan 4,2 miljoonaa markkaa (noin 125 000 euroa). Merkittävimmät lahjoittajat 1950-luvulla olivat Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Urlus-säätiö ja Wärtsilä-yhtymä Oy. Jenny ja Antti Wihurin rahasto myönsi stipendirahastoille 500 000 markkaa vuonna 1955, vuosina 1956 ja 1957 kumpakin 300 000 markkaa ja vuonna 1958 vielä 227 000 markkaa. Wihurin lahjoitukset myönnettiin opiskelu- ja tutkimusmäärärahoina siten, että maksaja oli Wihurin rahasto. Stipendit olivat huomattavia. Esimerkiksi syksyllä 1956 Wihurin rahasto maksoi 500 000 markkaa (nykyrahassa noin 15 000 euroa) kahdesta ulkomaan-opintomatkasta, tutkimustöistä ja opetusmateriaalin kehittämisestä ja seuraavana vuonna kolmen opettajan ulkomaan-opintomatkat Ruotsiin, Länsi-Saksaan ja Englantiin. Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta kiitti Wihurin rahastoa kirjeellä todeten, että ”rahastonne antama apuraha on antanut sangen merkittävän lisän Sotakorkeakoulun opetustyön kehittämislle ja sotatieteelliselle tutkimustyölle”. Tässä yhteydessä todettakoon, että Pääesikunta oli hie- man aikaisemmin ohjeistanut, että Sotakorkeakoulun opettajista ei samana vuonna lähetettäisi enem-

40 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 16.4.1951 ja 31.12.1954, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

41 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirjeet Kustannusosakeyhtiö Otavalle 14.1.1955, vuorineuvos Wilhelm Wahlforssille 2.2.1955 ja 27.5.1958, Kansallis-Osake-Pankin johtokunnalle 16.2.1955, Jenny ja Antti Wihurin rahastolle 17.3.1955, 21.10.1955, 7.2.1956, 15.9.1956, 5.6.1957, 6.6.1957, 19.9.1957, 12.6.1958 ja 28.2.1959, Maanpuolustuksen kannatussäätiölle 9.1.1956 ja Urlus-säätiön hallitukselle 25.2.1958, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

pää kuin kaksi eri aselajin opettajaa ulkomaille. Sopivina ulkomaina pidettiin Englantia, Ranskaa ja Ruotsia, vähemmän sopivina muun muassa Länsi-Saksaa. Kummassakaan kriteerissä Pääesikunnan tahto ei täysin toteutunut.⁴²

Urlus-säätiöltä stipendirahastot saivat vuosina 1954–1959 kaksi miljoonaa markkaa (vajaat 60 000 euroa). Urlus-säätiön lahjoitus sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon, ja varoja käytettiin opettajien ulkomaille suuntautuviin opintomatkoihin sekä Sotakorkeakoulun oppilasupseereiden diplomitoista aiheutuneita menoja kattamaan. Lisäksi vuonna 1958 Urlus-säätiön lahjoituksella tuettiin Viipurin Upseerikokelaskurssilaiset ry:n matrikkelin valmistumista sekä käynnissä olevien Sotakorkeakoulun kurssien liikuntakoulutusta.⁴³

Wärtsilä-yhtymältä stipendirahastojen hoitokunta sai vuonna 1955 miljoonan markan (vastaa nykyisin runsasta 33 000:ta euroa) lahjoituksen. Puolet tästä summasta laitettiin Wärtsilä-yhtymän rahastoon ja toinen puolisko sijoitettiin Kansallis-Osake-Pankkiin avatulle kyseisen rahaston tilille. Sitten tuli välivuosi, mutta vuosina 1957–1959 lahjoitukset jatkuivat ja Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat Wärtsilältä vuosittain miljoonan markan (keskimäärin 25 000 euron) lahjoituksen. Nämäkin lahjoitukset sijoitettiin Wärtsilä-yhtymä Oy:n rahastoon.⁴⁴

Vuonna 1959 everstiluutnantti Armo Karkaus, joka vuosina 1958–1959 oli stipendirahastojen hoitokunnan jäsen ja sen jälkeen stipendirahastojen tilintarkastaja aina vuoteen 1980, ilmoitti Sotakorkeakoulun opettajien hänelle järjestämässä läksiäisjuhlassa, että jälkisäädöksessään hän tulee testamenttaamaan Sotakorkeakoulun stipendirahastoille neljäsosan omaisuudestaan. Karkauksen kuoltua 28. tammikuuta 1980 hänen nimelleen perustettiin sittemmin rahasto Sotakorkeakoulun vuosipäivänä 3.11.1980.⁴⁵

---

42 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirjeet Kustannusosakeyhtiö Otavalle 14.1.1955, vuorineuvos Wilhelm Wahlforssille 2.2.1955 ja 27.5.1958, Kansallis-Osake-Pankin johtokunnalle 16.2.1955, Jenny ja Antti Wihurin rahastolle 17.3.1955, 21.10.1955, 7.2.1956, 15.9.1956, 5.6.1957, 6.6.1957, 19.9.1957, 12.6.1958 ja 28.2.1959, Maanpuolustuksen kannatussäätiölle 9.1.1956 ja Urlus-säätiön hallitukselle 25.2.1958 ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

43 SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirjeet Urlus-säätiön hallitukselle 14.2.1956, 5.4.1957, 29.4.1957, 21.3.1958 ja 11.2.1959 ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, s. 4, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Todennäköisesti Viipurin Upseerikokelaskurssilaiset ry:n matrikkeli oli Oras Selinheimon toimittama, vasta vuonna 1964 valmistunut kirja *Viipurin upseerikokelaskurssi 1918–1919. Muistojulkaisu*, Länsi-Savo, Mikkeli 1964.

44 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston [sic] hoitokunnan kokouksista 22.12.1954 ja 24.3.1955, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

45 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1959, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Puolustusministeriön kirje 3091/3/Kp/59, 1.7.1959 Wärtsilä-yhtymälle, Sotakorkeakoulun opettajakollegion kokouspöytäkirja n:o 3/59/30.4.1959, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Everstiluutnantti Armo Karkausen rahaston säännöt 3.11.1980, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto sekä *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 316.

Rahastojen omaisuus kasvaa inflaatiosta huolimatta

1950-luvulla Sotakorkeakoulun stipendirahastojen taloudenhoidon tavoite oli, että saadut lahjoitukset kattaisivat myönnettävät stipendit, tutkimusapurahat ja opintomatkarahat, jolloin rahastojen sijoitusten tuotto voitaisiin käyttää rahastojen kartuttamiseen. Taloudenhoitoa 1950-luvulla vaikeutti kuitenkin kaikkien rahapäästösten alistaminen opettajakollegiolle, joka kokoontui vain muutaman kerran vuodessa. Tämä hidasti sijoitustoiminnan päätöksiä.⁴⁶

1950-luvun puoliväliin mennessä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen pankkitileille oli saatujen lahjoitusten seurauksena kertynyt käteisvaroja jo yli kaksi miljoonaa markkaa (noin 66 500 euroa) rahaa. 1950-luvulla, jolloin inflaatio vaihteli melkoisesti (välillä 16,6 ja miinus 3,3)⁴⁷, tällainen riskinotto ei ollut kannattavaa. Vuonna 1956 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta asetti kaksi komiteaa tutkimaan stipendirahastojen varojen kartuttamismahdollisuuksia. Rahavarojen kartuttamista tutkivan komitean jäseniä olivat eversti Aarne Pietarinen, everstiluutnantti Keijo Mikola ja kapteeni Aulis Salovaara. Pankkitileillä olevien varojen sijoittamismahdollisuuksia selvittivät everstit Bernhard Heimolainen ja Aarne Pietarinen. Kaikki mainitut henkilöt olivat tuolloin hoitokunnan jäseniä. Lopputulos oli, että Sotakorkeakoulun stipendirahaston, Wärtsilä-yhtymän rahaston ja Otavan rahaston pankkitileiltä sijoitettiin vuonna 1955 puolet, yhteensä 1,1 miljoonaa markkaa, Pohjoismaiden Yhdyspankin ja Kansallis-Osake-Pankin osakkeisiin.⁴⁸

Vuoden 1956 loppuun mennessä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen markkamääräinen yhteenlaskettu omaisuus oli kasvanut vuoteen 1950 verrattuna (9,15 miljoonaa markkaa, 354 000 euroa) yli kaksinkertaiseksi ollen noin 21,2 miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 631 000:tä euroa). Ostovoimaan verrattuna kasvu oli kuitenkin vähemmän, koska inflaatio söi edelleen markan arvoa. Sinänsä rahastojen sijoitusten tuotto oli ollut hyvä. Esimerkiksi stipendirahastojen suurimman rahaston, Otavan rahaston, varallisuus ylitti vuodenvaiheessa 1953–1954 jo 10 miljoonaa markkaa (noin 320 000 euroa). Tämä oli melkein puolet stipendirahastojen koko varallisuudesta. Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta järjesti tämän kunniaksi Otavan rahaston lahjoittajille ja Sotakorkeakoulun edustajille illallistilaisuuden maaliskuussa 1954. Vastaavanlainen tilaisuus järjestettiin myös maaliskuussa 1957, jolloin Sotakorkeakoulun stipendirahastojen yhteenlaskettu varallisuus oli edel-

---

46 Muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, s. 6–9, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

47 <http://apps.rahamuseo.fi/rahanarvolaskin#FIN>, viitattu 30.8.2019.

48 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 3.5.1955 ja 17.1.1956, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

lisenä vuonna ylittänyt 20 miljoonaa markkaa. Tuolloin stipendirahastojen hoitokunta päätti tarjota tärkeimmille lahjoittajilleen illallisen.⁴⁹

Vuonna 1956 tuotto vuoden alussa olleelle pääomalle, lahjoitukset pois lukien, oli noin 10,5 prosenttia ollen noin 2,7 miljoonaa markkaa. Suurimmat tuotot saatiin koroista, vajaat 1,8 miljoonaa markkaa lahjoitusten ollessa 650 000 markkaa. Lisäksi ilmaisosakkeita saatiin 260 000 markan arvosta. Tilikauden ylijäämä oli noin 1,4 miljoonaa markkaa. Rahastojen omaisuus oli sijoitettu siten, että pankkiosakkeissa oli 66 prosenttia, teollisuusosakkeissa 22 prosenttia ja obligaatioissa noin 7 prosenttia varallisuudesta. Rahastojen salkkujen rakenteisiin ei oltu tehty suuria muutoksia sitten 1950-luvun alun pois lukien, että myös Harmajan rahastoon oli hankittu osakkeita ja obligaatioita. Muutaman uuden osakkeen ja obligaation hankinnan lisäksi salkuissa jo ennestään olevia arvopapereita oli hankittu lisää. Pankkitileillä oli inflaatiovaaran vuoksi vain vähän rahaa.⁵⁰

Vuoden 1956 lopussa Otavan rahastolla oli vastattavaa jo noin 15,6 miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 464 000:ta euroa), Baumgartnerin rahastolla runsaat kaksi miljoonaa markkaa (noin 60 000 euroa) ja Sotakorkeakoulun stipendirahastolla noin 1,7 miljoonaa markkaa (runsaat 50 000 euroa). Wärtsilä-yhtymän rahaston markkamääräinen omaisuus oli kymmenkertaistunut sitten vuoden 1950 ollen vuoden 1956 lopussa noin 1,3 miljoonaa markkaa (vajaat 39 000 euroa). Kasvu johtui ennen kaikkea Wärtsilä-yhtymän antamista lahjoituksista. Myös Harmajan rahaston omaisuus oli karttunut jonkin verran sitten vuoden 1950. Vihman rahaston arvo ei ollut kasvanut merkittävästi. Salkkuun oli kuitenkin hankittu pankkiosakkeita ja uusia obligaatioita.⁵¹

1950-luvulla Sotakorkeakoulun stipendirahastojen omaisuus kasvoi jokaisena vuotena, ja kaikki tilinpäätökset olivat ylijäämäisiä tuloksen vaihdellessa välillä 1,3–6,3 miljoonaa markkaa. Vuosina 1956–1958 inflaatio kuitenkin laski omaisuuden reaalista arvoa. Kun tultiin 1950-luvun lopulle, oli Sotakorkeakoulun stipendirahastoilla vastattavaa hieman alle 27 miljoonaa markkaa (vastaa nykyisin vajaata 667 000:ta euroa). Arvopapereissa tästä oli noin 24,5 miljoonaa markkaa. Tuotto vuoden 1959 alussa olleelle pääomalle oli laskenut verrattuna vuosikymmenen alkupuolen tuottoon, mutta inflaatio ei enää ollut niin suuri kuin muutamia vuosia aikaisemmin vuosien 1956–1959 inflaation vaihdellessa välillä 11,7–1,6 prosenttia. Vuonna 1959 tuotto vuoden alussa olleelle pääomalle oli lahjoitukset pois lukien noin 2,1 miljoonaa markkaa (8,4 prosenttia). Tilikauden voitto oli noin 1,9 miljoonaa

49 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 11.3.1957 ja 18.3.1954, SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1946–1958, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1956, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, s. 5, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

50 Muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1956, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, s. 5, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

51 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1956, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

markkaa (vastaa noin 47 000:ta euroa). Arvopaperimarkkinoiden tilanne ja inflaatio olivat kuitenkin vaikuttaneet stipendiraahastojen tilanteeseen 1950-luvun loppupuolella siten, että omaisuuden reaalin arvo ei 1950-luvun lopulla kasvanut. Stipendiraahastojen talouden kehittymisestä jatkosodan päättymisestä 1950-luvun loppuun voi yhteenvetona todeta, että kun vuoden 1946 lopussa Sotakorkeakoulun stipendiraahastoilla oli vastattavaa runsaat 10 miljoonaa markkaa (vastaa noin 780 000:ta euroa), vuoden 1959 lopussa vastattavaa oli markkamääräisesti lähes kolminkertainen summa, 27 miljoonaa markkaa. Inflaatio oli kuitenkin syönyt Suomen markkaa siinä määrin, että tämän päivän rahan arvoa vastaavaksi summaksi (667 000 euroa) muutettuna stipendiraahastojen omaisuuden arvo oli laskenut noin 14,5 prosenttia.⁵²

Otavan rahastolla oli vuoden 1959 lopussa vastattavaa noin 18 miljoonaa markkaa (runsaat 444 000 euroa). Otavan rahastossa arvopaperisalkun rakenteeseen ei oltu tehty muutoksia, mutta ostovoimalla mitattuna rahaston omaisuus oli vähentynyt jonkin verran sitten vuoden 1956. Salkussa jo olleiden pankkiosakkeiden määriä oli lisätty vuonna 1956 kokoontuneiden komiteoiden suositusten mukaisesti.⁵³

Wärtsilän rahastosta oli 1950-luvun loppuun mennessä tullut Sotakorkeakoulun stipendiraahastojen toiseksi suurin rahasto. Wärtsilä-yhtymän lahjoitusten ansiosta rahaston omaisuustase oli kolminkertaistunut vuodesta 1956 lähes neljään miljoonaan markkaan (vajaat 100 000 euroa). Baumgartnerin rahastolla oli vuoden 1959 lopussa vastattavaa noin 2,4 miljoonaa markkaa (vajaat 60 000 euroa) ja Sotakorkeakoulun stipendiraahastolla vastattavaa oli noin 1,6 miljoonaa markkaa (vajaat 40 000 euroa).⁵⁴

Pienimmät rahastot 1950-luvun lopussa olivat edelleen Vihman rahasto ja Harmajan rahasto. Niiden arvopaperisalkkuihin ei tehty 1950-luvun jälkipuoliskolla rakenteellisia muutoksia. Vihman rahastolla oli vastattavaa noin 278 000 markan (vajaan 6 900 euron) arvosta. Harmajan rahaston arvo oli hie- man kasvanut. Sen omaisuustase oli vuoden 1959 lopussa noin 380 000 markkaa (noin 9 400 euroa).⁵⁵

Stipendien, apurahojen ja avustusten myöntäminen vakiintuu

Vuodesta 1952 alkaen stipendiraahastot ryhtyivät myöntämään opiskelijastipendejä säännöllisesti Sotakorkeakoulun kurssin päättymisen yhteydessä, ja opettajastipendejä alettiin myöntää vuosittain

---

52 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendiraahastoista vuodelta 1959, Stipendiraahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

53 SKK:n stipendiraahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendiraahastoista vuodelta 1959, Stipendiraahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

54 Samat.

55 Samat.

Vuonna 1953 Sotakorkeakoulun stipendirahastoista maksettiin niin sanotut kuntotunnukset. Kuntotunnus voitiin luovuttaa liikuntaharrastuksissa kunnostautuneille Sotakorkeakoulun opiskelijoille ja opettajille.

vuodesta 1955 alkaen. Tutkimusapurahoja ryhdyttiin myös muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta myöntämään vuosittain vuodesta 1958. Matka-apurahoja, joista suurin osa oli ulkomaanmatka-apurahoja, oli myönnetty jo vuodesta 1951 alkaen.

Vuonna 1950 Sotakorkeakoulun stipendirahastoista myönnettiin 22 opiskelijastipendiä. Suurimmat stipendisummat olivat 35 000 markkaa (noin 1 350 euroa) ja pienimmät 10 000 markkaa (vajaat 400 euroa). Vuonna 1950 stipendirahastot osallistuivat myös Sotakorkeakoulun johtajan apulaisen eversti Simeliuksen muotokuvan kustannuksiin 50 000 markalla (vajaalla 1 950 eurolla). Jaettujen stipendien ja avustusten yhteissumma vuonna 1950 oli 490 000 markkaa (vajaat 19 000 euroa).⁵⁶

Vuonna 1953 Sotakorkeakoulun stipendirahastoista maksettiin niin sanotut kuntotunnukset. Kuntotunnus voitiin luovuttaa liikuntaharrastuksissa kunnostautuneille Sotakorkeakoulun opiskelijoille ja opettajille. Näitä tunnuksia hankittiin kello- ja kultasepäntiike Veljekset Sundqvistiltä Helsingistä. Ensimmäisen erän hankinta tunnuksen piirtämiskustannuksineen maksoi noin 102 000 markkaa (vajaat 3 300 euroa). Tämän jälkeen tunnuksia hankittiin tarpeen mukaan lähes vuosittain muutamilla kymmenillä tuhansilla markkoilla.⁵⁷

56 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1950, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Seppälä (1974), s. 201.

57 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1953, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuonna 1954 stipendirahastojen hoitokunta päätti, että se voi ryhtyä myöntämään Sotakorkeakoulun opettajille opintomatkastipendejä enintään kolmen kuukauden opiskeluihin ulkomailla. Tätä varten hoitokunta laati myös toimintaperiaatteet stipendien myöntämiselle. Lähtökohta oli, että opintomatka tehdään yhteen maahan, opintojen tuli olla yhteydessä stipendin saajan opetusaineeseen Sotakorkeakoulussa ja opettajan todennäköisen opettaja-ajan Sotakorkeakoulussa tuli jatkua kaksi vuotta opintojen jälkeen. Näillä ohjeilla oli tarkoitus varmistua siitä, että opiskelu hyödyttäisi Sotakorkeakoulua. Lisäksi ohjeisiin laitettiin sellaisen ehto, että Pääesikunnan tuli hyväksyä stipendin saajan opintomatka ja maksaa hänen palkkansa opiskeluajalta.⁵⁸

Keväällä 1954 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta hankki Veljekset Sundqvistin kultasepäniikkeestä viisi hopeista savukekoteloa. Nämä kotelot oli tarkoitus luovuttaa Tapani Harmajan kultaisella savukekotelolla palkituille. Kulusta koteloa, joita oli vain yksi kappale, ei luovutettu pysyvästi sen saajalle, vaan saajan oli palautettava kotelo Sotakorkeakoululle ennen seuraavan yleisesikuntaupseerikurssin valmistumista. Käytännössä kultaisen kotelon saaja sai pitää sitä hallussaan kaksi vuotta. Hopeinen kotelo sen sijaan jäi pysyväksi muistoksi kultaiseen koteloon nimensä saaneille. Nykyisin kultaiseen savukekoteloon saa nimensä parhaiten opinnoissaan menestynyt lentäjäupseeri ja pysyväksi muistoksi hän saa hopeisen käyntikorttikotelon. Kultainen kotelo ei jää enää sen saajan haltuun seuraavan yleisesikuntaupseerikurssin päättymiseen saakka. Sotakorkeakoulun stipendirahastot ja sittemmin Sotakorkeakoulun tukisäätiö rahoittivat hopeisten savukerasioiden hankinnat, ja nykyisin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö maksaa käyntikorttikotelot.⁵⁹

Vuonna 1954 hankittiin lisäksi Sotakorkeakoulun opettajille muistoksi palvelusta Sotakorkeakoulussa myönnettävät pronssiset seinäplaketit. Ensimmäiset näistä myönnettiin vuonna 1955. Myöntäjä oli Sotakorkeakoulun johtaja. Kaiken kaikkiaan vuonna 1955 muistoesineiden ja opettajien kirjaston kirjojen hankintaan käytettiin noin 100 000 markkaa (vastaa nykyisin noin 3 300 euroa).⁶⁰

Vuonna 1956 stipendeihin ja apurahoihin käytettiin jo vajaat miljoona markkaa (noin 30 000 euroa). Kyseisenä vuonna maksettiin 12 opiskelijastipendiä stipendien suuruuden vaihdellessa 80 000 markan (noin 2 400 euroa) ja 10 000 markan välillä sekä kuusi opettajastipendiä ja kaksi opettajien ulkomaanmatkaa. Matka-apurahoja maksettiin 320 000 markkaa (runsas 9 500 euroa).⁶¹

---

58 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 22.12.1954 ja 24.3.1955, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

59 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 19.11.1953 ja 25.5.1954, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, kommodori Petri Heilasan sähköpostiviesti kirjoittajalle 8.2.2019 ja keskustelu eversti Asko Vallan kanssa 22.5.2020.

60 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1955, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

61 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1956, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Joulukuussa 1957 Sotakorkeakoulu anoi stipendirahastoilta rahaa entisten koulun johtajien muotokuvien maalauttamiseksi. Tuohon mennessä Sotakorkeakoululla oli ollut 10 johtajaa. Muotokuvien maalauttaminen maksoi 100 000 markkaa (vajaat 2 700 euroa) kappale. Taulut päätettiin tilata erinä, ja ensimmäiset kolme taulua luovutettiin Sotakorkeakoululle 31. joulukuuta 1958 velvoitteella, että muotokuvat säilytetään Sotakorkeakoulun huoneistossa arvonsa mukaisesti esille asetettuina.⁶²

Vuoden 1957 lopussa Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta laati muistion sotien jälkeen vuosina 1946–1957 stipendirahastoista jaetuista stipendeistä. Kyseisellä aikavälillä opiskelija- ja opettajastipendejä jaettiin kaikkiaan vajaat 4,4 miljoonaa markkaa (vuoden 1953 rahanarvolla laskettuna runsaat 145 000 euroa). Vuosien 1955–1957 osuus tästä oli noin puolet. Oppilasstipendejä vuosina 1950–1956 jaettiin noin 1,6 miljoonaa markkaa (vuoden 1953 rahanarvolla tämän päivän euroiksi muutettuna runsaat 51 000 euroa) ja opettajastipendejä vuosina 1951–1957 runsaat kaksi miljoonaa markkaa (vuoden 1954 rahanarvolla tämän päivän euroiksi muutettuna runsaat 64 000 euroa). Kaiken kaikkiaan vuosina 1946–1959 jaettiin opiskelija- ja opettajastipendejä noin 5,2 miljoonaa markkaa (vuoden 1953 rahanarvolla laskettuna noin 167 000 euroa). Tämän päälle tulivat vielä matka-apurahat, joita jaettiin samalla aikavälillä noin 835 000 markkaa.⁶³

Vuonna 1959 jaettavien stipendien, apurahojen ja avustusten yhteissumma oli noussut jo noin 1,5 miljoonaan markkaan (noin 37 000 euroon). Opiskelijastipendejä jaettiin yhdeksälle opiskelijalle yhteensä 750 000 markkaa. Stipendirahastojen vuoden 1959 toimintakertomuksessa stipendisummaa ei ole eroteltu. Opettajastipendejä myönnettiin kahdeksalle opettajalle yhteensä noin 660 000 markkaa. Muita apurahoja lähinnä opiskeluun ja diplomitöiden kulujen peittämiseksi jaettiin noin 70 000 markkaa, ja avustuksia myönnettiin noin 80 000 markkaa.⁶⁴

Hallinnollisia muutoksia

Sotakorkeakoulun johtaja vaihtui lokakuussa 1955. Kenraalimajuri Karhua seurasi operaatiotaidon ja taktiikan opettajana Sotakorkeakoulussa toiminut eversti Erkki Kukkonen. Hänestä tuli myös Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtaja marraskuuhun 1957 asti. Vuonna 1955

---

62 Muotokuvatoimikunnan kirje Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnalle 18.12.1957, pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 29.1.1958 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen lahjakirja 31.12.1958, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Ensimmäiset kolme muotokuvaa olivat tykistönkenraali Vilho Petter Ne-nonen, maalannut tohtori E. Tilvis, jalkaväenkenraali Erik Heinrichs, maalannut taiteilija Veikko Vionoja ja kenraaliluutnantti Lennart Oesch, maalannut myös taiteilija Vionoja.

63 Muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, s. 6–9, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1955, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

64 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 6.2.1959 ja 13.10.1959, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1959, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

vaihtui myös rahastonhoitaja, kun tässä tehtävässä vuodesta 1948 olleen luutnantti Karhusen tilalle valittiin kapteeni Aulis Salovaara, joka palveli tässä tehtävässä vuoteen 1959, jolloin hänen tilalleen nimitettiin majuri Eero Vuolento.⁶⁵

Joulukuussa 1957 edellisenä vuonna majuriksi ylennetty stipendirahastojen hoitokunnan rahastonhoitaja Aulis Salovaara laati muistion Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintaperiaatteista. Tässä asiakirjassa käsitellään rahastojen hallinnointia sekä hallintoelimien tehtäviä, varallisuuden hoitoperiaatteita ja stipendien jakamisperiaatteita. Mainittuun asiakirjaan kirjattiin myös hoitokunnan kokoonpanoa koskeva muutos. Hoitokunnan puheenjohtajaksi määrättiin huhtikuussa 1958 Sotakorkeakoulun johtajan apulainen. Tuolloin tämä henkilö oli eversti Veikko Koppinen. Häntä ennen hoitokunnan puheenjohtajana ehti toimia vielä lyhyen aikaa marraskuusta 1957 huhtikuuhun 1958 Sotakorkeakoulun johtaja, kenraalimajuri Ali Koskimaa edellisen Sotakorkeakoulun johtajan ja stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtajan kenraalimajuri Kukkosen siirryttyä loppuvuodesta 1957 Pääesikunnan huoltopäälliköksi. Vaikka edellä mainittu muistio sisältää myös toimintakertomusasioita, voidaan tätä asiakirjaa pitää ensimmäisenä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoito-ohjeena. Lisäksi elokuussa 1958 hyväksyttiin uudet perusteet ulkomaankomennusten päivärahojen maksamiseksi.⁶⁶

Hoitokunnan puheenjohtajan kaksoisrooli sekä hoitokunnan puheenjohtajana että opettajakollegion, sittemmin opettajaneuvoston, hallituksen ja valtuuskunnan jäsenenä jatkui huhtikuun 1958 jälkeenkin aina vuoteen 1995, jolloin everstiluutnantti Jaakko Koskela oli viimeinen tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja, joka oli myös valtuuskunnan jäsen. Lisäksi everstiluutnantti Timo Holopainen oli vuosina 1996–1998 sekä tukisäätiön valtuuskunnan että hallituksen jäsen. Kaksoisjäsenyys lakautettiin vasta vuonna 1999, jolloin Holopaisesta tuli tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja. Tässä yhteydessä on jo selvyiden vuoksi mainittava, että Sotakorkeakoulun opettajakollegion nimi muutettiin vuonna 1968 opettajaneuvostoksi, joka edelleen vuonna 1985 muutettiin Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallitukseksi ja vuonna 1994 vielä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnaksi. Sotakorkeakoulun johtaja toimi opettajakollegion, opettajaneuvoston ja hallituksen puheenjohtajana aina vuoteen 1994, jolloin tukisäätiön valtuuskunnan puheenjohtajan tehtävä määrättiin Maanpuolustuskorkeakoulun jatkotutkinto-osaston johtajalle. Edellä mainittujen elimien alaisuudessa toimi vuosina 1937–1993 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta, jonka nimi muutettiin vuonna

---

65 Seppälä (1974), s. 201 ja *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 421 ja 1085. – Kukkonen ylennettiin kenraalimajuriksi vuonna 1956.

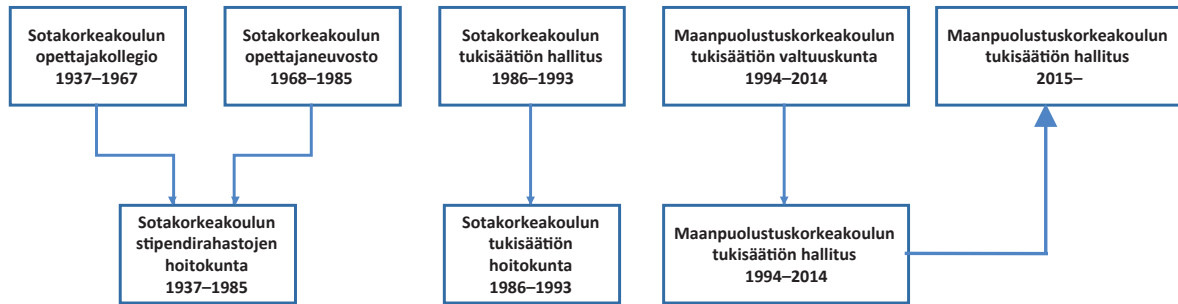
66 Muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, Wärtsilä-yhtymä Oy:n sotatieteellistä tutkimusta edistävän stipendirahaston säännöt, s. 2, muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.8.1958, s. 5–6, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Seppälä (1974), s. 201. – Rahastoista tuettiin enintään kolmen kuukauden ulkomaankomennuksia siten, että tukea maksettiin 60 000 markkaa (vastaa nykyrahassa noin 1 500:aa euroa) kuukaudessa tai jos matka oli lyhyempi kuin kuukausi, tuki oli 2 000 markkaa (noin 50 euroa) päivässä.

KUVA: SOTAMUSEO

Huhtikuuhun 1958 saakka Sotakorkeakoulun johtaja toimi Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtajana. Huhtikuussa hoitokunnan puheenjohtajuus siirrettiin Sotakorkeakoulun johtajan apulaisen tehtäväksi. Ensimmäinen Sotakorkeakoulun johtajan apulainen stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtajana oli eversti Veikko Koppinen.

SOTAKORKEAKOULUN STIENDIRAHASTOJEN, SOTAKORKEAKOULUN
TUKISÄÄTIÖN JA MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN
HALLINTORAKENTEN MUUTOKSET

1994 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitukseksi. Tilikaudella 2015–2016 tukisäätiön hallituksesta tuli itsenäinen, kun valtuuskunta lakkautettiin.⁶⁷

Kullakin rahastolla oli omat sääntönsä. Sotakorkeakoulun opettajakollegiolla oli täydet valtuudet rahastojen sääntöjen muuttamiseen pois lukien Wärtsilä-yhtymän rahasto ja Harmajan rahasto. Wärtsilä-yhtymältä tarvittiin hyväksyntä, jos sen rahasto lakkautettaisiin. Harmajan rahaston toiminta taas oli sidottu Sotakorkeakoulun ilmasotaosastoon, jota oli kuultava Harmajan rahastoa koskevilla asioissa.⁶⁸

Elokuussa 1958 stipendirahastojen hoitokunta pohti yhtenäisten sääntöjen laatimista muille kuin Wärtsilän ja Harmajan rahastoille, ja Wärtsilä-yhtymältäkin oli tarkoitus pyytää Wärtsilän rahaston sääntöjen muuttamista samanlaisiksi muiden rahastojen kanssa. Pohdinnoista ja rahastojen erillisistä säännöistä huolimatta 1950-luvun lopulla oltiin kuitenkin sitä mieltä, että tarvetta rahastojen muuttamiselle säätiöksi ei ollut, eikä yhtenäisiä sääntöjä laadittu, koska Wärtsilän ja Harmajan rahastoja lukuun ottamatta rahastojen säännöt olivat hyvin samankaltaiset. Lisäksi eri rahastojen säännöt antoivat riittävästi toiminnanvapautta rahastojen päämäärien toteuttamiselle ja omaisuuden hoidolle.⁶⁹

⁶⁷ Vrt. liitteitä 1 ja 6.

⁶⁸ Muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.12.1957, Wärtsilä-yhtymä Oy:n sotatieteellistä tutkimusta edistävän stipendirahaston säännöt, s. 2 ja muistio Sotakorkeakoulun stipendirahastoista 1.8.1958, s. 5–6, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

⁶⁹ Samat

Vuonna 1959 tehtiin vielä muutos stipendirahastojen myöntämien stipendien jakamisperiaatteisiin. Tuolloin hoitokunta teki opettajakollegiolla esityksen, että hoitokunta saisi päättää stipendirahastojen hoitokulut siten, että niillä ei rasitettaisi vain Sotakorkeakoulun stipendirahastoa, kuten tuohon mennessä oli tehty. Näin sitten myös meneteltiin maasotalinja 23:n päättäjäisissä jo samana vuonna, kun stipendien kustannukset jaettiin Otavan, Sotakorkeakoulun ja Baumgartnerin rahastojen kesken.⁷⁰

Stipendirahastojen hoitokunnan jäsenille ei maksettu kokouspalkkioita. Tämä oli kirjattu Sotakorkeakoulun stipendirahaston sääntöihin. Stipendirahastojen rahastonhoitajalle oli jatkosodan jälkeen kuitenkin maksettu 1 000 markan (noin 33 euron) kuukausittainen palkkio sihteerintyöstä. Syksyllä 1955 tämä palkkio korotettiin 2 000 markkaan kuukaudessa.⁷¹

Stipendirahastojen hoitokunnan kokousmääristä vuosittain ei ole rahastojen kahdelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä pöytäkirjamerkintöjä ja kokouspöytäkirjojakin puuttuu. 1950-luvun puolivälistä alkaen vuosikertomuksiin ryhdyttiin kuitenkin merkitsemään kokousmäärät, jotka vaihtelivat 13:n ja 18:n välillä. Vuosittaiset kokousmäärät olivat suuret. Tämä selittynee stipendirahastojen saamien lahjoitusten määrän kasvulla 1950-luvun loppupuolella. Rahastojen tuottava hallinnointi vaati enemmän aikaa. Vuonna 1959 stipendirahastojen hoitokunta piti mainitut 18 kokousta.⁷²

---

70 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 6.2.1959 ja 13.10.1959, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

71 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 21.10.1955 ja Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

72 Sotakorkeakoulun Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

1960-luvulla
stipendirahastojen
myöntämä tuki
alkaa kasvaa

Stipendirahastoille hoito-ohje

Syyskuussa 1960 Sotakorkeakoulun opettajakollegio hyväksyi Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoito-ohjeet. Tämä ensimmäinen varsinainen Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoito-ohje vahvistettiin syyskuun 22. päivänä 1960. Hoito-ohje oli toimintakäsikirjan kaltainen. Siihen oli kirjattu hallintoelimet ja niiden tehtävät sekä yleisluontoiset ohjeet varallisuuden hoidosta ja sijoittamisesta, stipendien jakamisesta ja opiskelustipendien anomisesta sekä opintomatkojen apurahoista.⁷³

Tilivuotena oli kalenterivuosi. Hoitokunnan vaali, vastuuvapauden myöntäminen ja taloussuunnitelman hyväksyminen seuraavalle vuodelle oli tehtävä vuosikokouksessa, joka oli pidettävä ennen maaliskuun 15:tä päivää.⁷⁴

Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hallintoelimet olivat opettajakollegio, jonka puheenjohtajana oli Sotakorkeakoulun johtaja sekä hoitokunta, johon kutsuttiin vuodeksi kerrallaan puheenjohtaja ja kolme jäsentä sekä rahastonhoitaja, joka saattoi samalla olla myös sihteeri. Hoitokunnan puheenjohtajan tehtävää ei sidottu virka-asemaan Sotakorkeakoulussa, mutta käytännössä puheenjohtajana toimi pitkään tämän jälkeen Sotakorkeakoulun johtajan apulainen. Vuonna 1962 tämä tehtävänimike muutettiin yleisesikuntaupseerikoulutuksen johtajaksi.⁷⁵

1960-luvulla stipendirahastojen hoitokunta vastasi varojen käytöstä ja sijoittamisesta, mutta se oli velvoitettu saattamaan opettajakollegio tietoiseksi näistä päätöksistä ensi tilassa, kuten ohjeessa todetaan. Hoitokunta oli päätösvaltainen, jos vähintään kolme sen jäsentä oli päätöksenteossa paikalla. Sijoitetut varat ohjeistettiin säilyttämään Kansallis-Osake-Pankin ja/tai Pohjoismaiden Yhdyspankin notariaattiasastoilla. Rahastojen sijoittamattomat varat oli tallennettava Helsingissä olevan liikepankin tai vakavaraisen säästöpankin karttuvalle tai vastaavalle talletustilille, ellei rahastojen sijoitus- tai muu toiminta edellyttänyt jotain muuta, esimerkiksi avointa säilytystiliä.⁷⁶

Stipendejä, apurahoja ja palkkioita myönnettäessä oli otettava huomioon rahastojen vuotuinen tuotto ja myös lahjoittajien asettamat ehdot. Opintomatkasta maksettavan apurahan suuruutta määritettäessä tuli ottaa huomioon matkakustannukset, päivärahat sekä mahdollisesti menetetty palkka. Sekä kotimaisista että ulkomaisista opintomatoista maksettiin yleensä matkakustannukset. Päivärahat maksettiin siten, että kotimaanmatkasta päiväraha maksettiin kuten vastaavasti tehdystä virka-

73 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960 –, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, s. 3.

74 Sama.

75 Sama, s. 1. – Sääntöjen antamasta valinnanvarasta huolimatta rahastonhoitaja on aina ollut myös Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan ja sittemmin Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan sihteeri. Sama käytäntö jatkuu edelleen. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies on säätiön hallituksen sihteeri. Sotakorkeakoulun johtajan apulainen -tehtävänimikkeestä, ks. viite 33.

76 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960 –, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, s. 3.

matkasta. Ulkomaan-opintomatkan päiväraha maksettiin toiseen matkustusluokkaan kuuluvan virkamatkan mukaisesti.⁷⁷

Ohjeisiin Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta voitiin tehdä muutoksia tai lisäyksiä opettajakollegion kahden kolmasosan suostumuksella. Seuraavan kerran stipendirahastojen hoito-ohjeet vahvistettiin 23. tammikuuta 1968. Näissä ohjeissa ei ollut oleellisia muutoksia vuoden 1960 ohjeisiin pois lukien että opettajakollegiota ryhdyttiin kutsumaan opettajaneuvostoksi.⁷⁸

Inflaatio rasittaa edelleen varallisuuden kasvua

Suomen markka uudistettiin vuoden 1963 alussa siten, että siihen saakka käytössä olleen rahan 100 markkaa vastasi uutta yhtä markkaa ja siihenastinen markka yhtä penniä. Vuonna 1963 stipendirahastojen omaisuuden tuotto ilman lahjoituksia oli noin 58 500 markkaa (vastaa nykyarvoltaan noin 125 500:aa euroa) ollen 10,8 prosenttia vuoden alussa olleesta pääomasta ja lahjoitukset mukaan laskien 16,4 prosenttia. Korkojen ja osinkojen osuus tuotoista oli noin 33 000 markkaa (runsaat 70 500 euroa). Rahastojen omaisuuden yhteenlaskettu arvo vuoden 1963 lopussa oli noin 383 500 markkaa (noin 822 000 euroa). 1950-luvun loppuun verrattuna stipendirahastojen omaisuus oli kasvanut vajaat 19 prosenttia, pääosin kuitenkin lahjoitusten ansiosta.⁷⁹

Vanhan markan aikana vuosina 1960–1962 Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat lahjoituksia 6,7 miljoonaa markkaa (vuoden 1961 arvolla noin 157 500 euroa) ja vuoden 1963 rahauudistuksen jälkeen vuosikymmenen loppuun mennessä runsaat 187 000 markkaa (vuoden 1965 arvolla noin 347 000 euroa). Merkittävimmät lahjoittajat olivat Wärtsilä-yhtymä, Urlus-säätiö ja Jenny ja Antti Wihurin rahasto. Wärtsilä-yhtymä antoi Wärtsilän rahastoon vuosittain vuosina 1960–1962 miljoona markkaa (vuoden 1961 arvolla noin 23 500 euroa) ja vuoden 1963 jälkeen 10 000 markkaa vuodessa. Urlus-säätiö antoi myös lahjoituksen vuosittain siten, että vanhan markan aikana vuosina 1960–1962

---

77 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960–, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, s. 5. – 1960-luvulla päivärahat jaettiin palkkaluokkien mukaisesti matkustusluokkiin. Maksuperiaatteista, ks. esim. <https://www.bing.com/search?q=matkustusluokat+p%C3%A4iv%C3%A4raha&qs=ne&form=QBRE&sp=-1&pq=matkustusluokat+p%C3%A4iv%C3%A4raha&sc=0-25&sk=&cvid=AF88738CB36944168DFAF93F67069F5A>, viitattu 7.8.2019.

78 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960–, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, s. 3 ja Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 23.1.1968, stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vv 1968–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. Ks. myös pöytäkirja SKK:n stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 9.11.1967, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1967, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Ehdotus opettajakollegion nimen muuttamisesta opettajaneuvostoksi tehtiin hoitokunnan kokouksessa marraskuussa 1967.

79 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen kirjeet Wärtsilä-Yhtymä Oy:lle 22.6.1962 ja Urlus-säätiölle 9.5.1963, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960–, kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1963, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Wärtsilä-yhtymä Oy:n kirjeet Sotakorkeakoululle 28.5.1964 ja 26.4.1965, Urlus-säätiön kirjeet Sotakorkeakoululle 20.4.1964 ja 26.4.1965, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirje Kustannusosakeyhtiö Otavalle 28.9.1965, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vv 1964–1965 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

lahjoitettu summa oli yhteensä 2,6 miljoonaa markkaa ja vuosina 1963–1969 lahjoitettu rahamäärä oli yhteensä 70 000 markkaa. Urlus-säätiön lahjoitukset sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon. Jenny ja Antti Vihurin rahastolta stipendirahastot saivat lahjoituksen kolmena vuonna, vuonna 1960 puoli miljoonaa markkaa ja yhteensä 20 000 markkaa vuosina 1966–1967. Wihurin rahaston lahjoituksia ei sijoitettu Sotakorkeakoulun stipendirahastoihin, vaan Wihurin rahasto maksoi entiseen tapaan vuosittain Sotakorkeakoulun oppilasupseereiden matkoja ja palkitsemisia.⁸⁰

Loppukevällä 1965 stipendirahastojen hoitokunta pyysi tuomari Nybergiltä Pohjoismaiden Yhdyspankin notariaattiasastolta asiantuntijalausuntoa pankkiosakkeiden ja teollisuusosakkeiden inflaatiovarmuudesta. Nybergin mukaan pankkiosakkeiden efektiivinen korko oli yleensä ollut melko hyvä, mutta pörssinoteerattujen teollisuusosakkeiden inflaatiovarmuus toisen maailmansodan jälkeen oli ollut suurempi kuin pankkiosakkeiden. Harkittuaan saamaansa tietoa hoitokunta päätti vastaisuudessa pyrkiä sijoittamaan stipendirahastojen varoja pitkällä aikavälillä pörssinoteerattuihin teollisuusosakkeisiin. Hoitokunnan arvion mukaan tällaisen toimintaperiaatteen muutoksen teki mahdolliseksi myös se, että rahastojen tuolloinen varojen sijoitus tuotti jo vuosittain suurella todennäköisyydellä niin paljon, että stipendirahastojen toimintaa voitiin jatkaa suunnilleen entisin menoarvioin.⁸¹

Sotakorkeakoulun stipendirahastojen vuoden 1965 toimintakertomukseen on pääomien sijoitustaulukkoon kirjattu myös efektiivinen [sic] korko -sarake. Metalliteollisuuden osakkeiden efektiivinen korko liikkui 10 prosentin molemmin puolin. Keskon osakkeet ja valtion obligaatiot olivat myös hyviä sijoituksia noin 10 prosentin efektiivisellä korolla. Suomen Sokerin arvo oli peräti 11,5 prosenttia. Heikoimmat efektiiviset korkoluvut olivat paperiteollisuudella ja muun muassa Stockmannilla. Niiden prosentit liikkuvat neljän prosentin molemmin puolin. Jopa pankkitilien korko oli viimeksi mainittuja hieman parempi ollen 4,5 prosenttia. Stockmannin osakkeita oli kuitenkin hankittu Otavan, Wärtsilän ja Sotakorkeakoulun rahastojen arvopaperisalkkuihin vuonna 1963 ja ne pidettiin salkuissa vuosikymmen loppuun, vaikka arviot niiden tuotoista osoittautuivat oikeiksi.⁸²

Vuoden 1965 lopussa Sotakorkeakoulun stipendirahastoilla oli vastattavaa yhteensä noin 440 000

---

80 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosina 1960–1969, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960–, 1964–1965, 1966, 1967 ja 1964–1969, Sotakorkeakoulun kirjeenvaihto rahastojen ja säätiöiden kanssa, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vv 1968–1969 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

81 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 26.5.1965, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1965, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

82 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1963, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964 ja Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1965, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Efektiivinen korko on täsmällinen korko, joka huomioi todellista korkoa vähentävät sekä lisäävät tekijät. Efektiiviseen korkoon vaikuttavat ajankohdat sekä summat, aivan kuten todelliseen vuosikorkoon. Ks. esim. <https://www.lainat.fi/mita-tarkoittaa-efektiivinen-korko>, viitattu 10.9.2020.

markkaa (vastaa nykyisin noin 817 000:ta euroa). Stipendirahastojen omaisuuden tuotto vuoden alussa olleelle pääomalle ilman lahjoituksia oli 13,7 prosenttia ollen noin 50 000 markkaa (vastaa noin 93 000:ta euroa). Korot ja osingot tästä summasta olivat vajaat 39 000 markkaa ja merkintäoikeuksien myynnit runsaat 10 000 markkaa. Lahjoitukset mukaan laskien vuoden 1965 tuotto oli 18,6 prosenttia ollen noin 76 000 markkaa (noin 141 000 euroa). Omaisuuden reaalin arvo ei kuitenkaan ollut noussut vuoden 1963 rahauudistuksen jälkeen, koska inflaatioprosentti vuosina 1963–1965 oli edelleen 5–10 prosenttia.⁸³

Eri rahastojen omaisuussalkuissa oli tehty joitain muutoksia verrattuna 1950-luvun loppuun. Vuoden 1965 lopussa rahastoista suurin oli edelleen Otavan rahasto. Sen kirjanpitoarvo oli vuoden 1965 lopussa noin 273 000 markkaa (noin 507 000 euroa). Toiseksi suurin rahasto oli Wärtsilän rahasto. Sen kirjanpitoarvo oli noin 81 500 markkaa (runsaat 151 000 euroa). Tähän rahastoon oli saadulla lahjoituksilla hankittu uusia osakkeita 1960-luvun alkupuolella. Sotakorkeakoulun stipendirahaston kirjanpitoarvo vuoden 1965 lopussa oli runsaat 42 000 markkaa (noin 78 000 euroa). Baumgartnerin rahasto oli varallisuudella mitattuna pudonnut sijalta yksi sijalle neljä. Kysymys ei kuitenkaan ollut siitä, että rahastoa olisi hoidettu jotenkin eri tavalla tai huonommin kuin muita rahastoja vaan siitä, että suurimmat rahastot saivat perustajalahjoittajiltaan koko ajan lisää lahjoituksia. Lisäksi pienemmät lahjoitussummat keskitettiin yleensä Sotakorkeakoulun stipendirahastoon. Baumgartnerin rahaston kirjanpitoarvo oli vajaat 38 000 markkaa (runsaat 70 000 euroa). Harmajan rahastolla oli vastattavaa noin 4 800 markkaa (vajaat 9 000 euroa) ja Vihman rahastolla noin 4 600 markkaa (noin 8 500 euroa).⁸⁴

1960-luvun jälkimmäisellä puoliskolla inflaatio jatkui edelleen vaihdellen välillä 2,2–8,4 prosenttia⁸⁵. 1960-luvun lopussa Sotakorkeakoulun stipendirahastoilla oli vastattavaa yhteensä noin 530 000 markkaa (vastaa nykyarvoltaan noin 808 000:ta euroa). Rahastojen sijoitusten tuotto, pois lukien lahjoitukset, oli vuonna 1969 runsaat 10 prosenttia ja lahjoitukset mukaan lukien noin 13,6 prosenttia. Korkojen ja osinkojen osuus tuotoista oli vajaat 44 000 markkaa (noin 67 000 euroa), ja ilmaisanteja merkittiin noin 9 500 markalla. Kasvaneista tuotoista huolimatta stipendirahastojen omaisuuden reaalin arvo ei 1960-luvun jälkipuoliskolla kasvanut. Stipendisummaa ei kuitenkaan oltu vähennetty, ja niinpä tilikauden 1969 tulos oli pitkästä aikaa alijäämäinen, tosin vain runsaat 30 markkaa.⁸⁶

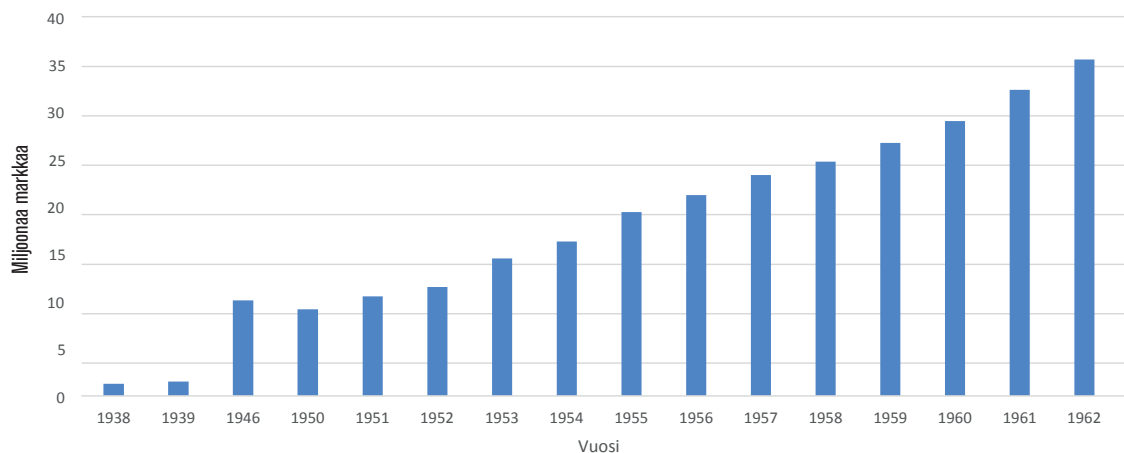
83 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1965, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

84 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1965, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

85 <http://apps.rahamuseo.fi/rahanarvolaskin#FIN>, viitattu 23.9.2019.

86 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1969, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

TAULUKKO 1: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen varallisuuden kasvu vanhan markan aikana vuosina 1938–1962

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset ja hoitokunnan kokouspöytäkirjat vuosilta 1938–1962, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Otavan rahaston arvo vuoden 1969 lopulla oli runsaat 313 000 markkaa (runsaat 477 000 euroa), Wärtsilän rahaston noin 105 500 markkaa (noin 161 000 euroa), Sotakorkeakoulun rahaston noin 55 000 markkaa (noin 84 000 euroa), Baumgartnerin rahaston runsaat 44 000 markkaa (noin 67 000 euroa), Vihman rahaston runsaat 5 700 markkaa (noin 8 700 euroa) ja Harmajan rahaston noin 5 600 markkaa (noin 8 500 euroa). Eri rahastojen salkkuihin oli vain tehty pieniä muutoksia sitten vuosikymmenen puolivälin.⁸⁷

Sotakorkeakoulun stipendirahastojen varallisuuden kasvu vanhan markan aikana vuosina 1938–1962 on esitetty yllä olevassa taulukossa 1.

Arvopapereiden tuotot ja lahjoitukset mahdollistavat tuen kasvattamisen

Vuonna 1960 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen jakamien stipendien, apurahojen ja avustusten määrä ylitti kaksi miljoonaa markkaa ollen 2,1 miljoonaa markkaa (nykyarvoltaan runsaat 50 000 euroa). Päättyneille Sotakorkeakoulun kursseille myönnettiin yhdeksän oppilasstipendiä yhteissummaltaan 950 000 markkaa. Opettajastipendejä myönnettiin noin 1,1 miljoonaa markkaa. Korkotulot kyseisenä vuonna olivat vajaat 2,5 miljoonaa markkaa ja lahjoitukset 2,1 miljoonaa markkaa. Kun

⁸⁷ Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1969, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

erilaiset kulut vuonna 1960 olivat vajaat 270 000 markkaa, voidaan summata, että stipendirahastot ja koivat vajaat puolet vuoden 1960 voitoista erilaisina stipendeinä ja apurahoina.⁸⁸

Seuraavan vuoden talousarviossa stipendeihin ja apurahiin varattiin 2,5 miljoonaa markkaa (noin 59 000 euroa). Tämä oli vajaat kahdeksan prosenttia rahastojen yhteenlasketusta arvosta. Stipendeille varattu summa laskettiin noin 8,7 prosentin tuotto-odotukselle ilman lahjoituksia. Omaisuuden tuotto kyseisenä vuonna oli kuitenkin enemmän, noin 11 prosenttia. Vuonna 1963 stipendejä ja apurahoja jaettiin noin 30 000 markkaa (runsaat 64 000 euroa), mikä oli edelleen noin puolet vuoden tuotoista ja lähes sama summa kuin korot ja osingot yhteensä.⁸⁹

Marraskuussa 1964 Sotakorkeakoulu täytti 40 vuotta. Tätä muistaen marraskuun 3. päivänä kyseisenä vuonna järjestetyssä juhlassa julkistettiin haettavaksi 2 500 markan (noin 5 000 euron) apuraha, jonka opettajakollegio päätti antaa tutkimukselle, jossa tarkasteltaisiin teknillisen kehityksen mukanaan tuomien vaikutusten huomioon ottamista sotilaallisessa korkeakoulutuksessa. Määräaikaan mennessä tuli vain yksi anomus. Maaliskuussa 1965 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunta esitti opettajakollegiolle, että apuraha myönnetään työryhmälle everstiluutnantti, diplomi-insinööri Paavo Linnola, majuri, valtiotieteen tohtori Risto Hyvärinen ja sotilasyli-insinööri, diplomi-insinööri, Master of Science Risto Ivar. Tutkimuksen aihe oli ”Teknillisen kehityksen vaikutus sotilaallisen korkeakouluopetuksen muotoutumiseen meillä”. Apuraha myönnettiin, ja työ valmistui vuoden 1965 loppuun mennessä.⁹⁰

Vuosikymmenen loppuun mennessä opiskelija-, opettaja- ja tutkimusstipendien sekä matka-apurahojen yhteissumma oli noussut runsaaseen 64 000 markkaan (vastaa noin 98 000:tä euroa). Vuonna 1969 opiskelijastipendejä jaettiin yhteensä 23 kappaletta yhteissummaltaan 33 000 markkaa (50 500 euroa). Stipendien suuruus vaihteli 750 markasta 3 500 markkaan (vastaa noin 5 350:tä euroa). Opettajastipendejä myönnettiin seitsemälle opettajalle yhteensä 14 700 markkaa (noin 22 500 euroa). Näiden stipendien summat vaihtelivat 1 200 markasta 3 000 markkaan. Matka-apurahoja, pääasiassa ulkomaanmatkoihin, myönnettiin 13 350 markkaa ja tutkimusapurahoja 3 250 markkaa.⁹¹

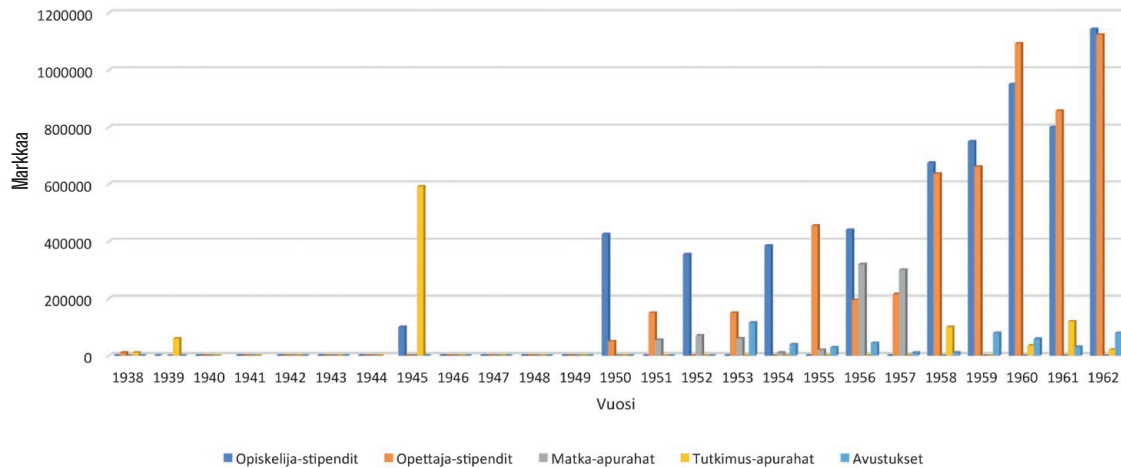
88 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1960, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960–, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

89 Sama sekä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen inventaarion liite 3, Vuoden 1961 talousarvioehdotus, Neste Oy:n kirjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastoille 30.8.1961 ja 6.8.1962, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen kirje Urlus-säätiölle 8.5.1962, Wärtsilä-Yhtymä Oy:n kirje Sotakorkeakoululle 5.9.1963, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960– ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1963, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

90 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 19.11.1964 ja 29.3.1965, everstiluutnantti, diplomi-insinööri Paavo Linnolan kirje Sotakorkeakoulun opettajakollegiolle 24.2.1965, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1965 ja pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 14.2.1966, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

91 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1969, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

TAULUKKO 2: Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 1938–1962

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset ja hoitokunnan kokouspöytäkirjat vuosilta 1938–1962, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuosina 1938 ja 1939 apurahoista maksettiin vain puolet, koska sota keskeytti tutkimukset. Sodan jälkeen apurahojen saajia pyydettiin ilmoittamaan uusi, sodanjälkeiseen aikaan paremmin sopiva tutkimusaihe ja kun tutkimus valmistui, maksettiin stipendin toinen erä.

Yleisesti stipendien ja apurahojen myöntämisestä voisi todeta, että ne olivat lähes yksinomaisia aiheita hoitokunnan kokousten asialistoilla niin 1950- kuin 1960-luvuillakin. Kun sitten vielä kaikki hakemukset piti esittää opettajakollegiolle, voidaan arvioida, että käytäntö oli melko byrokraattinen.⁹²

Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 1938–1962 on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Hallinnollisia asioita 1960-luvulla

Vuonna 1962 stipendirahastot hankkivat Sotakorkeakoululle muistolevykkeitä, joita Sotakorkeakoulun johtajan päätöksellä annettiin muistoksi Sotakorkeakoulun opetusta edistäneille, koulun stipendirahastoja tukeneille tai koulun toimintaa muutoin edistäneille henkilöille, laitoksille, yhteisöille, joukko-osastoille ja muille vastaaville tahoille. Levykkeen säännöt vahvistettiin Sotakorkeakoulun

⁹² Sotakorkeakoulun stipendirahastojen pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1945–1959, pöytäkirjat vv 1960– ja Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1965, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

opettajakollegion kokouksessa 6. helmikuuta 1962. Ensimmäiset 21 levykettä jaettiin jo samana vuonna.⁹³

Vuonna 1962 vaihtui stipendirahastojen puheenjohtaja. Eversti, sittemmin kenraaliluutnantti Veikko Koppinen siirtyi uusiin tehtäviin Pääesikunnan komentopäälliköksi ja hänen tilalleen hoitokunnan puheenjohtajaksi nimettiin everstiluutnantti Niilo Riuttala.⁹⁴

Syksyllä 1963 tuli kuluneeksi 25 vuotta Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ensimmäisten apurahojen jakamisesta. Muistaakseen tätä opettajakollegio järjesti 30. marraskuuta Sotakorkeakoulun stipendirahastojen 25-vuotisjuhlalounaan. Kutsuttuina tilaisuuteen olivat koulun johdon lisäksi rahastojen edustajat ja lahjoittajat.⁹⁵

Marraskuussa 1965 majuri Teppo J. Suonperä Ilmavoimien Esikunnasta laati muistion, jossa hän esitti Tapani Harmajan rahaston siirtämistä pois Sotakorkeakoulun stipendirahastoista joko Ilmavoimien Esikunnan, ilmavoimien komentajan tai Ilmavoimien Tuki-Säätiön hallintaan. Perusteenaan Suonperä esitti, että koska Harmajan kultainen savukekotelo tuli sääntöjen mukaan antaa ilmasotalinjan parhaalle opiskelijalle tai parhaan diplomityön laatijalle, Harmajan rahaston henki ei toteudu, koska priimus tai parhaan diplomityön tekijä voi olla muunkin puolustushaaran kuin ilmavoimien upseeri. Harmajan rahaston sääntöjen mukaan savukekotelo annettiin kuitenkin Sotakorkeakoulussa opinnoissaan menestyneelle upseerille palkinnoksi ansiokkaasta ilmasotaa tai ilmaliikennettä käsittelevästä tutkielmasta. Palkintoa ei siis rajattu vain lentäjäupseeriin, vaikka Suonperä olikin ehkä oikeassa siinä, että Harmajan rahaston henki ei toteudu, jos palkinnon saaja ei ole lentäjäupseeri. Tapani Harmajahan oli lentäjä. Stipendirahastojen hoitokunta ilmoitti kuitenkin mielipiteenään, että Harmajan rahaston siirtäminen esimerkiksi Ilmavoimien Tuki-Säätiön alaisuuteen ei mitenkään helpottaisi kyseisen rahaston toimintaa, ennemminkin toiminta vaikeutuisi, koska rahaston sääntöjen mukaisesti Harmajan rahastosta palkittiin Sotakorkeakoulun ilmasotalinjalla opiskelevia upseereita, ei vain lentäjiä, ja rahastosta myönnettiin muitakin palkintoja kuin mainittu savukekotelo. Jos palkinnon myöntäminen olisi annettu Ilmavoimille, se olisi hoitokunnan mukaan vain lisännyt byrokratiaa. Näin Harmajan rahasto jäi osaksi Sotakorkeakoulun stipendirahastoja.⁹⁶

93 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastoista vuodelta 1962, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

94 Sama ja *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 387.

95 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 11.10.1963, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960–, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Samassa asiakirjassa mainitaan juhlalounaan päivämääräksi myös 30.10. Kutsuttuina olivat vuorineuvos Kari Reenpää ja maisteri Hannes Reenpää Otava Kustannus Oy:stä, vuorineuvos Wilhelm Wahlforss, vuorineuvos Bertel Långhjelms ja diplomi-insinööri Pehr-Gustaf Francke Wärtsilä-yhtymä Oy:stä, pääjohtaja Matti Virkkunen ja pankinjohtaja Heikki Soveri Urlus-säätiöstä, merenkulkuneuvoksetar Raakel Wihuri ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Rudolf Hellberg Wihuri-yhtymästä, vuorineuvos Uolevi Raade ja varatuomari I. Manninen Neste Oy:stä, vuorineuvoksetar Hjördis Baumgartner, eversti evp Bernhard Heimolainen ja everstiluutnantti evp Armo Karkaus.

96 Majuri Teppo J. Suonperän muistio 24.11.1965 ja pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 16.10.1965, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1965, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuodesta 1962 alkaen hoitokunnan jäsenille myönnettiin stipendi heidän siirtyessään pois Sotakorkeakoulusta. Tuolloin ensimmäiset stipendit hoitokunnan hyväksi tehdystä työstä myönnettiin hoitokunnan puheenjohtajalle, eversti Veikko Koppiselle ja hoitokunnan jäsenelle, everstiluutnantti Jorma Kämärille. Kummatkin saivat 200 000 markkaa (vastaa nykyisin 4 500:aa euroa). Vuonna 1968 everstiluutnantti Reino Rinteelle, everstiluutnantti Martti Suhoselle ja majuri Solmu Mattilalle myönnettiin 2 500 markan (vajaan 4 000 euron) stipendi ja seuraavana vuonna everstiluutnantti Alpo Kantolalle 1 800 markan (noin 2 800 euron) ja majuri Ilkka Haloselle 2 400 markan (noin 3 750 euron) stipendit. Stipendien suuruus laskettiin palvelusajan pituudesta hoitokunnassa.⁹⁷

Vuonna 1966 hoitokunnan puheenjohtaja vaihtui jälleen. Eversti Riuttalan jäätyä reserviin vuonna 1966 tehtävään määrättiin everstiluutnantti Reino Rinne. Hän ei ollut yleisesikuntaupseerikoulutuksen johtaja vaan pioneeriopin opettaja. Rinne ehti toimia puheenjohtajana kaksi vuotta, kunnes hänen jäätyään reserviin hoitokunnan puheenjohtajan tehtävät palautettiin vuonna 1968 yleisesikuntaupseerikoulutuksen johtajalle, eversti Paavo Junttilalle. Hän oli puheenjohtajana kuitenkin vain helmikuuhun 1969 saakka, jolloin hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin everstiluutnantti Vesa Kosonen. Junttila oli viimeinen yleisesikuntaupseerikoulutuksen johtaja stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtajana.⁹⁸

Vuonna 1966 stipendirahastojen rahastonhoitajan palkkio nostettiin 150 markkaan (noin 266 euron) kuukaudessa takautuvasti vuoden 1966 alusta alkaen. Edellinen palkkionkorotus oli tehty 11 vuotta aikaisemmin. Seuraavana vuonna uudeksi rahastonhoitajaksi everstiluutnantti Vuolennon tilalle valittiin majuri Ilkka Halonen. Halonen palveli rahastonhoitajana elokuuhun 1969, jolloin hänen tilalleen rahastonhoitajaksi nimitettiin majuri Pekka Kurenmaa.⁹⁹

Vuonna 1966 hoitokunnassa käsiteltiin myös tutkimustöiden palkkioita. Helmikuussa 1966 stipendirahastojen hoitokunnan jäsen majuri Martti Suhonen teki esityksen varttuneempien tutkijoiden palkkioiden vakinaistamisesta vastaamaan Akavan suosituksia minimipalkkioista, joita ei hänen mukaansa saanut verrata ohjesääntöjen kirjoituspalkkioihin, koska ne vaihtelivat suuresti työn vaativuuden mukaan. Suhonen esitti, että korkeat vaatimukset täyttävistä tutkimustöistä olisi maksettava 31 markkaa sivulta verollisena (vastaa noin 55:tä euroa) ja 19 markkaa (vastaa noin 34:ää euroa) si-

97 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosina 1960–1969, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1960–, 1964–1965, 1966, 1967 ja 1964–1969, Sotakorkeakoulun kirjeenvaihto rahastojen ja säätiöiden kanssa, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vv 1968–1969 ja SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

98 Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966 ja 1967, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vv 1968–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Seppälä (1974), s. 201 ja *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 409 ja 802.

99 Pöytäkirja SKK:n stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 25.3.1966, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1967, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1967, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

vulta stipendeinä, jotka olivat verovapaita. Tänäpä, vuonna 2020 kyseiset palkkiot vaikuttavat pienil-tä, mutta vuonna 1966 ne olivat Akavan määrittämien standardien mukaisia.¹⁰⁰

1960-luvulla stipendirahastojen hoitokunta piti 12–16 kokousta vuodessa. Näiden lisäksi opetta-jakollegio/opettajaneuvosto piti stipendirahastojen toimintaan liittyviä omia kokouksiaan keskimää-rin yhden kokouksen hoitokunnan kahta kokousta kohden. Suuri kokousmäärä johtui erityisesti siitä, että hoitokunta käsitteli itse kaikki avustukset ilman mitään esiseulontaa ja opettajakollegio/opettaja-neuvosto teki lopulliset päätökset.¹⁰¹

---

100 Majuri M. Suhosen muistio 18.2.1966, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1966, Maanpuolustuskorkeakou-lun tukisäätiön arkisto. – Nykyisin Tieteentekijöiden liitto suosittelee pyydetyn tietokirja-artikkelin, sanomalehtikirjoituksen tai vastaa-van tekstin, jonka aihe, pituus, määräaika ynnä muut seikat on määritelty tarkasti, vähimmäispalkkioksi on 178 euroa liuskalta, yhdestä kirjoituksesta kuitenkin vähintään 730 euroa. Itse tarjotun kirjoituksen palkkio on vähintään 135 euroa liuskalta. Jos palkkio määrit-tyy kirjoituksen pituuden mukaan, korvauksen tulisi olla vähintään 135 euroa liuskalta. Liuskalla tarkoitetaan tässä noin 2 200 merk-kiä (välilyönteinen) tai noin 28–30 riviä tekstiä. Ks. esim. <https://tieteentekijoidenliitto.fi/tyo/palkkiosuositus/kirjoituspalkkiot>, viitattu 17.10.2019.

101 Sotakorkeakoulun Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkir-jat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

1970-luvulla runsaasti
lahjoituksia – inflaatio
hillitsee yhä varallisuuden
kasvua

Neljä suurta lahjoittajaa – kaksi uutta rahastoa

1970-luvulla Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat lahjoituksia kaikkiaan noin 646 000 markkaa (vastaa vuoden 1975 rahanarvolla noin 546 000:ta euroa). Merkittävimmät lahjoittajat olivat Wärtsilä-yhtymä, Urlus-säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Neste Oy, pääkonsuli Aarne Koskelo ja hänen myötävaikutuksellaan Kaukomarkkinat Oy.¹⁰²

Jenny ja Antti Wihurin rahastolta stipendirahastot saivat seitsemänä vuotena yhteensä 125 000 markkaa (vastaa vuoden 1975 arvolla noin 106 000:ta euroa). Urlus-säätiö lahjoitti vuosittain vuosina 1970–1979 yhteensä 116 000 markkaa (vastaa vuoden 1975 arvolla yhteensä noin 98 000:ta euroa). Aarne Koskelo ja Kaukomarkkinat lahjoittivat stipendirahastoille vuosina 1970–1979 noin 97 000 markkaa (vuoden 1975 arvolla noin 82 000 euroa). Wärtsilä-yhtymältä saatiin vuosittain vuotta 1978 lukuun ottamatta yhteensä 90 000 markkaa (vastaa vuoden 1975 arvolla noin 76 000:ta euroa). Lisäksi Neste Oy:ltä saatiin vuosittain vuosina 1970–1979 lahjoitus yhteissummaltaan 35 000 markkaa (vuoden 1975 arvolla noin 30 000 euroa).¹⁰³

Pääkonsuli Koskelon lahjoituksesta perustettiin stipendirahastoihin vuonna 1970 uusi rahasto, Aarne Koskelon Sotakorkeakoulun rahasto. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Koskelon rahasto. Se perustettiin 11. päivänä toukokuuta, kun pääkonsuli Aarne Koskelo lahjoitti Sotakorkeakoululle rahaston peruspääomaksi 200 kappaletta Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n, 205 kappaletta Rauma-Repola Oy:n ja 1 000 kappaletta Vakuutusosakeyhtiö Pohjolan osinko- ja osakeantilippuja. Koskelon rahaston säännöt mukailtiin Sotakorkeakoulun muiden rahastojen säännöistä. Stipendirahastojen hoitokunnan Koskelon rahastoa koskevat päätökset oli kuitenkin hyväksyttävä lahjoittajalla tai hänen edustajallaan. Rahastoa ei myöskään saanut lakkauttaa ilman lahjoittajan tai hänen edustajansa suostumusta. Lisäksi omaisuuden sijoittamisesta säädettiin, että vuosivoitosta 25 prosenttia tuli lisätä peruspääomaan ja 75 prosenttia käyttörahastoon, josta voitiin korvata myös mahdolliset tappiot. Muutenkin Aarne Koskelo ohjasi stipendirahastojen hoitokuntaa arvopaperikaupoissa var-

---

102 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosina 1970–1979, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1970–1972, 1973–1975, 1976–1978 ja 1979–1981 ja Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1970–1974, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

103 Samat.

KUVA: SOTAMUSEO

Vuonna 1974, jolloin Sotakorkeakoulu täytti 50 vuotta, stipendirahastot saivat huomattavan summan lahjoituksia yhteensä 25 lahjoittajalta. Kuvassa Kadettikuoro esiintyy 50-vuotisjuhlien päiväjuhlassa Helsingin yliopiston juhlasalissa musiikinopettaja Urpo Jokisen johdolla.

sin yksityiskohtaisesti ja antoi kauppamääräyksiä siitä, mitä pitää ostaa, mitä myydä ja kuinka paljon, mutta Koskelolta myös kysyttiin mielipidettä osakkeiden ostosta tähän rahastoon.¹⁰⁴

Vuonna 1974, jolloin Sotakorkeakoulu täytti 50 vuotta, stipendirahastot saivat lahjoituksia 25 lahjoittajalta yhteensä 122 100 markkaa (vastaa noin 121 000:ta euroa). Suurin lahjoitus saatiin lääketieteen lisensiaatti, jääkärieverstiluutnantti Gunnar von Hertzeniltä, jolta saatiin testamentilla 30 000 markkaa (vastaa noin 30 000:ta euroa). Von Hertzenin lahjoitus oli tarkoitettu hoidettavaksi erillisenä

104 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960–, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kirje 11.5.1970, Aarne Koskelon rahaston säännöt 11.5.1970, s. 2–3, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1970–1972, kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, pöytäkirjat n:o 3/75, 14.3.1975 ja n:o 11/75, 19.11.1975 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksista ja Yhtyneiden Paperitehtaiden kirje Sotakorkeakoululle 24.3.1975, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Aarne Kaarlo Koskela (1900–1998, vuoteen 1918 Lindgren) oli suomalainen yritysjohtaja, joka perusti vuonna 1947 Kaukomarkkinat Oy:n yhdessä Seppo Virkkusen kanssa. Yhtiön tarkoitus oli saada Suomen vienti- ja tuontitoiminta kotimaisiin käsiin. Koskela oli yhtiön toimitusjohtaja vuosina 1948–1970 ja jatkoi sen hallituksessa vuoteen 1988. Koskela kuului useisiin Suomen kauppavaltuuskuntiin ulkomailla. Hän sai pääkonsulin arvonimen vuonna 1954. Hän osallistui sekä vapaussotaan että talvisotaan ja jatkosotaan. Koskela oli sotilasarvoltaan kapteeni. Koskela perusti vuonna 1987 myös nimeään kantavan Aarne Koskelon säätiön, joka toimii sydäntutkimuksen hyväksi ja hänen ja hänen vaimonsa mukaan nimetyt rahastot löytyvät myös Syöpätautien tutkimussäätiöstä, Sydäntutkimussäätiöstä ja Silmäsäätiöstä. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Aarne_Koskela, viitattu 2.10.2019.

stipendirahastona muiden Sotakorkeakoulun stipendirahastojen yhteydessä. Stipendirahastojen hoitokunta päätti kuitenkin, että von Hertzenin rahastoa ei perusteta vaan lahjoitus sijoitetaan johonkin jo olemassa olevaan rahastoon ja kyseinen summa käytetään sissisodan tutkimiseen. Näin myös meneteltiin ja saatu lahjoitus sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon.¹⁰⁵

Vuonna 1975 stipendirahastojen saamat lahjoitukset olivat vielä suuremmat kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1975 lahjoituksia saatiin kaikkiaan 217 500 markkaa (vastaa noin 183 000:ta euroa). Suurimmat lahjoittajat olivat Jenny ja Antti Wihurin rahasto (55 000 markkaa, vastaa runsasta 46 000:ta euroa), Kaukomarkkinat Oy (50 000 markkaa) ja Suomen Yhdyspankki (50 000 markkaa). Viimeksi mainitusta lahjoituksesta, joka saatiin Sotakorkeakoulun täyttäessä 50 vuotta marraskuussa 1974, mutta kirjattiin lahjoitukseksi vasta vuodelle 1975, perustettiin vuonna 1975 Yhdyspankin rahasto, sittemmin Suomen Yhdyspankin rahasto. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Yhdyspankin rahasto. Sen säännöt mukailtiin muiden Sotakorkeakoulun stipendirahaston rahastojen sääntöjen kaltaisiksi sillä poikkeuksella, että sääntöihin kirjattiin sääntöjen muuttamisesta samoin kuin Wärtsilän ja Koskelon rahastojen säännöissä: ”*rahaston sääntöjen muuttamiselle tai rahaston lakkauttamiseen vaaditaan lahjoittajan suostumus*”.¹⁰⁶

Vuonna 1975 stipendirahastot saivat testamenttilahjoituksen myös jalkaväenkenraali Karl Fredrik Wilkamalta ja hänen puolisoiltaan kenraalitar Aili Wilkamalta. He olivat laatineet testamentin, jonka mukaan Sotakorkeakoulun stipendirahastot saisivat heidän molempien kuoltua 10 000 markkaa sekä asunto-osakkeen Mariankadulta Helsingin Kruununhaassa. Omaiset kiistivät kuitenkin testamentin, ja lopputulema oli, että Sotakorkeakoulun stipendirahastot saivat testamentissa mainitut 10 000 markkaa, mutta asuntoa ilmeisesti ei. Asunnon kohtalosta ei ole stipendirahastojen arkistossa merkintöjä, joten on syytä olettaa, että asunto ei periytynyt stipendirahastoille. Testamentilla saadut rahavarat stipendirahastot saivat kuitenkin käyttöönsä ja ne käytettiin testamentintekijöiden toivomuksen mukaisesti kenraali K. F. Wilkaman stipendeihin lahjakkaille, mutta varattomille Sotakorkeakoulun oppilaille. Wilkaman testamentin varoista pidettiin erillistä kirjanpitoa.¹⁰⁷

---

105 Asianajotoimisto Serlachius & Ryti, kirje Sotakorkeakoulun johtajalle 3.10.1974 ja pöytäkirjat n:o 11/74, 23.10.1974 ja n:o 3/75, 14.3.1975, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

106 Yhdyspankin rahaston säännöt 24.3.1975, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

107 Pöytäkirjat n:o 10/1975, 16.10.1975 ja n:o 11/75, 19.11.1975 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksista, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja pöytäkirja n:o 5/76 stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 29.4.1976, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–78, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Karl Fredrik Wilkama (1876–1947, entinen Wilkman) toimi Suomen sotajoukkojen ylipäällikkönä sekä ensimmäisenä Puolustusvoimain komentajana nimikkeillä Suomen armeijan päällikkö ja sotaväen päällikkö. Hän oli tässä tehtävässä kolmeen otteeseen, vuonna 1918, vuosina 1919–1924 ja 1926–1926. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Karl_Fredrik_Wilkama, viitattu 2.10.2019 ja <https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6531>, viitattu 2.10.2019.

1970-luvun loppupuolella lahjoitukset vähenivät merkittävästi. Ne olivat jaksolla keskimäärin noin 40 000 markkaa vuodessa (vastaa runsasta 25 000:ta euroa).¹⁰⁸

Kirjapitoa muutetaan, rahastojen säännöt uusitaan ja hoito-ohje päivitetään

Vuoden 1974 alussa astui voimaan uusi kirjanpitolaki. Samana vuonna edellisen vuoden aikana käynnistetty Sotakorkeakoulun stipendirahastojen alarahastojen sääntöjen tarkistustyö saatiin päätökseen. Hoitokunnan kokouksessa helmikuussa 1974 rahastonhoitaja esitteli jo edellisenä vuonna testatun yksinkertaistetun rinnakkaisen kirjanpidon, joka perustui yhden pääkirjan pitämiseen sekä rahastoittain pidettäviin kortteihin.¹⁰⁹

Maaliskuun lopussa stipendirahastojen tilintarkastajien kanssa pidettiin neuvottelu, jonka jälkeen stipendirahastojen kirjapitoa muutettiin siten, että tilitapahtumat kirjattiin vain yhteen pääkirjaan kokeilukirjanpidossa tehdyllä tavalla, ja alarahastojen tilannetta ryhdyttiin seuraamaan siten, että tilinpäätösten yhteydessä täytettiin vain rahastokohtaiset tilikortit. Tilinpäätökseen kuuluivat tuloslaskelma, tase, tase-erittely sekä tase-erittelyyn liittyvä taulukko pääomien sijoituksista rahastoittain.¹¹⁰

Huhtikuussa 1974 myös Sotakorkeakoulun stipendirahastojen säännöt uusittiin. Sääntöjen uusimisprosessi oli aloitettu marraskuussa edellisenä vuonna. Rahastojen tarkoitusta laajennettiin koskemaan tieteellisen tutkimustyön, ansiokkaan opiskelun, ansiokkaan opetuksen ja opintomatkojen tukemisen lisäksi myös tieteellisten tutkimusten julkaisutoimintaa sekä Sotakorkeakoulun perinteiden vaalimista. Nämä rahastojen päämäärät muistuttivat jo Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön nykyisiä toimintaperiaatteita.¹¹¹

Varallisuuden hoitoa tarkennettiin siten, että vuosivoitto tuli lisätä käyttörahastoon, josta korvattiin myös tappio. Wärtsilän rahaston sääntöihin kirjattiin varallisuuden hoidosta lisäksi, että vuosivoitosta tuli vuosittain siirtää korkeintaan 75 prosenttia käyttörahastoon jaettavaksi stipendeinä ja

---

108 SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

109 Pöytäkirja n:o 2/74 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 13.2.1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuodelta 1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

110 Pöytäkirja n:o 4/74 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 28.3.1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

111 Pöytäkirjat n:o 10/73, 12.11.1973 ja n:o 2/74, 13.2.1974 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksista, Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt 9.4.1974, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin Sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän rahaston säännöt 9.4.1974, Kenraalimajuri Einar Vihman muistorahaston säännöt 9.4.1974, Kustannusosakeyhtiö Otavan rahaston säännöt 9.4.1974, Oy Wärtsilä Ab:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän stipendirahaston säännöt 9.4.1974, Tapani Harmajan rahaston säännöt 9.4.1974, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuodelta 1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

lopun vuosivoitosta tuli liittää peruspääomaan, jota näin lisääntyneenä ei saanut vähentää. Lisäksi rahaston lakkauttamiseen tarvittiin edelleen Wärtsilä-yhtymän hyväksyntä.¹¹²

Tapani Harmajan rahaston tarkoitukset poikkesivat muista rahastoista. Rahaston sääntöihin ei kuitenkaan oltu tehty muutoksia. Harmajan rahaston tarkoitus oli edelleen Sotakorkeakoulussa ilmasotalinjalla opiskelevien upseerien ilmasotatieteellisten tutkimustöiden ja ansiokkaiden opintosaavutusten tukeminen.¹¹³

Rahastojen mahdollinen muuttaminen säätiöksi kirjattiin sääntöjen viimeiseksi, 12. pykäläksi. Tämä pykälä oli ollut jo Sotakorkeakoulun stipendirahaston ensimmäisissä säännöissä vuodelta 1937. Sitä täydennettiin siten, että rahastojen muuttaminen säätiöksi edellytti opettajaneuvoston kahden kolmasosan enemmistön hyväksyntää, kuten aikaisemminkin, mutta päätös oli hyväksyttävä kahdessa eri, vähintään kahden viikon päässä toisistaan pidetyssä kokouksessa. Rahastojen säätiöiminen ei tässä yhteydessä ollut kuitenkaan esillä.¹¹⁴

1970-luvulla stipendirahastojen hoitokunta asetti keskuudestaan vielä uuden sääntötarkistustyöryhmän vuonna 1976. Tehtyjen tarkistusten jälkeen hoitokunta päätti esittää opettajaneuvostolle, että sääntöihin ei tehdä muutoksia pois luettuna eräät kirjoitustapamuutokset.¹¹⁵

Arvopaperisalkkujen tuotot kasvavat

Huhtikuussa 1970 tehtiin muutoksia Sotakorkeakoulun stipendirahastojen arvopaperisalkkujen sisältöihin. Eri rahastoissa olevat Kemi Oy:n, Stockmann Oy:n ja Lohjan Kalkin osakkeet päätettiin myydä osaksi niiden heikon kannattavuuden ja osaksi niiden pienen osakekannan vuoksi. Vapautuvilla varoilla oli tarkoitus ostaa edullisen tilaisuuden tullessa ja viimeistään syksyllä 1970 Pohjoismaiden Yhdyspankin osakkeita. Näitä hankittiinkin Sotakorkeakoulun, Wärtsilän, Otavan ja Baumgartnerin rahastoille vielä saman kevään kuluessa. Käytettävissä oleva rahasumma oli kuitenkin vaatimaton,

---

112 Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt 9.4.1974, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin Sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän rahaston säännöt 9.4.1974, Kenraalimajuri Einar Vihman muistorahaston säännöt 9.4.1974, Kustannusosakeyhtiö Otavan rahaston säännöt 9.4.1974, Oy Wärtsilä Ab:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän stipendirahaston säännöt 9.4.1974 ja Tapani Harmajan rahaston säännöt 9.4.1974, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

113 Tapani Harmajan rahaston säännöt 9.4.1974, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

114 Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt 9.4.1974, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin Sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän rahaston säännöt 9.4.1974, Kenraalimajuri Einar Vihman muistorahaston säännöt 9.4.1974, Kustannusosakeyhtiö Otavan rahaston säännöt 9.4.1974, Oy Wärtsilä Ab:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävän stipendirahaston säännöt 9.4.1974 ja Tapani Harmajan rahaston säännöt 9.4.1974, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

115 Pöytäkirjat n:o 7/76, 31.8.1976 ja n:o 8/76, 23.9.1976 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksista, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–78, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

vain noin 5 500 markkaa (nykyisin runsaat 8 000 euroa). Lisäksi Rauma-Repolan osakkeita ostettiin lisää ja kaikki tarjotut ilmaisosakkeet merkittiin.¹¹⁶

Villayhtymä, jonka debenttuureja oli Sotakorkeakoulun suurempien rahastojen salkussa, hakeutui vuonna 1970 konkurssiin. Tätä ennen Villayhtymä oli jo esittänyt velkojilleen tiettyjä järjestelyjä. Sotakorkeakoulun stipendirahastoissa nämä järjestelyt toteutettiin siten, että eri rahastojen hallussa olevat Villayhtymän debenttuurit koottiin yhteen rahastoon, Wärtsilän rahastoon, joka osti ne 60 prosentilla nimellisarvostaan.¹¹⁷

Vuonna 1973 stipendirahastojen tuotot ilman lahjoituksia olivat noin 19,5 prosenttia vuoden alussa olleelle pääomalle ja lahjoitukset mukaan lukien 24,5 prosenttia. Tuotto oli yhteensä 165 000 markkaa (noin 192 000 euroa). Tästä noin 70 000 markkaa oli korkotuottoja ja osinkoja, noin 60 000 markkaa merkintäoikeuksien myyntejä ja 34 000 markkaa lahjoituksia. Edellisiin vuosiin verrattuna poikkeuksellisen suuret tuottavuusprosentit johtuivat vuoden 1973 aikana tapahtuneista suurista osakeanneista ja niihin liittyneistä merkintäoikeuksien myynneistä. Vuoden 1973 lopussa stipendirahastoilla oli vastattavaa noin 752 500 markkaa (vastaa noin 876 000:ta euroa).¹¹⁸

Vuoden 1974 lopussa Sotakorkeakoulun stipendirahastoilla oli vastattavaa yhteensä noin 907 000 markkaa (noin 900 000 euroa). Inflaatio vaivasi markkaa edelleen aina 1970- ja 1980-lukujen taitteeseen saakka, jolloin alkoi vahva nousukausi. Vuoden 1974 tuotot ilman lahjoituksia olivat laskeneet edellisestä vuodesta ollen noin 11,3 prosenttia vuoden alussa olleelle pääomalle. Osinko- ja korkotuotot olivat vuonna 1974 samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonnakin. Lahjoitukset mukaan lukien tuotto oli kuitenkin peräti 28 prosenttia. Näin suuri tuottavuusprosentti selittyy Sotakorkeakoulun 50-vuotisjuhlien yhteydessä saaduilla lahjoituksilla. Vuoden 1973 Lähi-idän jom kippur -sodan seurauksena syntynyt öljykriisi ei stipendirahastojen tuloksessa juurikaan näkynyt tai sen vaikutusta ei pysty yksilöimään, vaikkakin talouskasvu hidastui maailmanlaajuisesti vuoden 1973 jälkeen ja inflaatio kiihtyi erityisesti polttoaineen hinnannousun seurauksena. Tilikauden ylijäämä oli lähes 160 000 markkaa (vastaa nykyisin noin 158 000:ta euroa). Se oli noin 21,3 prosenttia vuoden alun pääomasta.¹¹⁹

Vuoden 1974 loppuun mennessä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen arvopaperisalkkujen rakennetta ei oltu muutettu sitten 1970-luvun alun tai oikeastaan sitten 1950-luvun, koska arvopape-

---

116 Pöytäkirjat Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksista 10.4.1970 ja 29.5.1970, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1970–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

117 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1969, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

118 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosina 1973 ja 1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

119 Samat. – Lahjoitusten lisäksi Sotakorkeakoulun 50-vuotisjuhlien järjestämiseen saatiin Oy Veho Ab:ltä, Oy Esso Ab:ltä, Oy Tampella Ab:ltä ja Oy Tresmer Ab:ltä vuonna 1974 kultakin 1 000 markkaa ja Oy Stockmann Ab:ltä 500 markkaa.

rit olivat melko lailla samoja kuin edellisilläkin vuosikymmenillä pois lukien Kemi Oy:n, Stockmann Oy:n ja Lohjan Kalkin osakkeiden myynnit vuonna 1970. Obligaatioita oli kuitenkin lunastettu siten, että vuoden 1974 lopussa stipendirahastoissa oli, pois lukien Harmajan ja Koskelon rahastot, Suomen valtion vuoden 1969 kahdeksan prosentin ja vuoden 1970 7,5 prosentin III -obligaatioita. Koskelon rahaston salkku erosi muista rahastoista, koska sillä oli vain Vakuutusyhtiö Pohjolan, Rauma-Repolan, Kansallis-Osake-Pankin ja G. A. Serlachius Oy:n osakkeita.¹²⁰

Stipendirahastojen rahastoilla oli vuoden 1974 lopussa vastattavaa seuraavasti: Otavan rahastolla oli noin 434 000 markkaa (vastaa nykyrahassa noin 430 000:ta euroa), Sotakorkeakoulun stipendirahastolla noin 160 000 markkaa (noin 159 000 euroa), Wärtsilän rahastolla vajaat 153 000 markkaa (noin 152 000 euroa), Baumgartnerin rahastolla noin 79 000 markkaa (noin 78 000 euroa), Koskelon rahastolla noin 56 000 markkaa (noin 55 500 euroa), Vihman rahastolla noin 15 000 markkaa (vajaat 15 000 euroa) ja Harmajan rahastolla noin 10 000 (vajaat 10 000 euroa).¹²¹

Rahastojen pankkitileillä oli rahaa 1970-luvun puolivälissä vähän, pois lukien Sotakorkeakoulun stipendirahasto, josta oli maksettu ja maksettiin edelleen pääosa stipendirahastojen toiminnan kuiluista. Sotakorkeakoulun stipendirahastolla oli vuoden 1974 lopussa pankkitileillä rahaa yhteensä runsaat 63 000 markkaa (noin 62 500 euroa) ja Wärtsilän rahastollakin oli vajaat 14 000 markkaa. Muiden rahastojen pankkitileillä oli vain muutamia tuhansia markkoja.¹²²

Jos vuosi 1974 oli Sotakorkeakoulun stipendirahastoille hyvä vuosi, niin vuosi 1975 oli vielä parempi. Kyseisenä vuonna stipendirahastojen omaisuuden kirjanpitoarvo ylitti miljoona markkaa olleen vuoden lopussa noin 1,2 miljoonaa markkaa (noin miljoona euroa). Tuotot vuoden alussa olleelle pääomalle olivat ilman lahjoituksia 21,4 prosenttia ja varainhankinta mukaan lukien peräti 33,3 prosenttia. Tilikauden ylijäämä oli noin 166 000 markkaa (noin 140 000 euroa), joka oli 18,3 prosenttia vuoden alun pääomasta. Vuoden aikana stipendirahastot saivat lahjoituksina aiemmin jo mainitut 217 500 markkaa yhteensä 11 lahjoittajalta.¹²³

Vuonna 1975 Koskelon rahaston peruspääomaa korotettiin 60 000 markalla. Tämän mahdollistivat Kaukomarkkinat Oy:n ja Yhtyneiden Paperitehtaiden lahjoitukset. Vuoden 1975 lopussa Koske-

---

120 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastot, tasekirja alkaen vuodesta 1973, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

121 Sama

122 SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

123 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahaston toiminnasta vuonna 1975, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Suurimmat lahjoittajat olivat Jenny ja Antti Wihurin rahasto, jonka 55 000 markkaa sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon, Kaukomarkkinat Oy 50 000 markkaa, joka sijoitettiin Koskelon rahastoon, SYP 50 000 markkaa, josta perustettiin oma rahasto ja Yhtyneet Paperitehtaat 20 000 markkaa, joka sijoitettiin Koskelon rahastoon. Urlus-säätiön lahjoitus oli 15 000 markkaa ja kenraali ja rouva Wilkaman 10 000 markkaa.

lon rahastolla vastattavaa jo vajaat 150 000 markkaa (vastaa nykyrahassa noin 126 000:ta euroa), noin kaksinkertaisesti se summa, joka rahastolla oli ollut edellisenä tilivuonna.¹²⁴

Vuodesta 1976 alkaen stipendiraahastojen arvonnousu tasaantui. Tuotot ilman lahjoituksia laskivat alle 10 prosentin ja lahjoitukset vakiintuivat runsaaseen kolmeen prosenttiin rahastojen yhteenlasketusta arvosta.¹²⁵

Vuosikymmenen lopussa Sotakorkeakoulun stipendiraahastoilla oli vastattavaa vajaat 1,4 miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 782 500:ta euroa). Vuoden 1979 lopussa tuotot ilman lahjoituksia olivat 12,4 prosenttia vuoden alussa olleelle pääomalle ja lahjoitukset mukaan lukien noin 16,3 prosenttia. Osinkotuotot olivat noin 110 000 markkaa (runsaat 62 000 euroa) ja korkotuotot noin 10 000 markkaa. Merkintäoikeuksien myynnit tuottivat vajaat 44 000 markkaa. Lahjoitukset vuonna 1979 olivat 52 500 markkaa. Tilikauden ylijäämä oli runsaat 61 000 markkaa, joka oli noin 4,6 prosenttia vuoden alun pääoman kirjanpitoarvosta. Rahastojen reaaliarvo ei kuitenkaan ollut kasvanut sitten vuosikymmenen huippuvuoden, vuoden 1975. Vaikka rahastojen arvopapereiden tuotot vuosittain olivat lähes 10 prosentin luokkaa, 1970-luvun lopun inflaatio oli syönyt vuoden 1974 jälkeen rahastojen todellisesta arvosta nykyrahaksi muutettuna noin 120 000 euroa.¹²⁶

1970-luvun loppuun mennessä stipendiraahastojen arvopaperisalkkuihin ei edelleenkaan oltu tehty suuria muutoksia. Obligaatioita oli lunastettu ja uusia oli ostettu. Vuosikymmenen lopussa eri rahastojen salkuissa oli yhä Suomen valtion vuoden 1969 kahdeksan prosentin obligaatioita ja uusina Suomen valtion vuoden 1975 9,5 prosentin ja vuoden 1978 10,5 prosentin obligaatioita. Lisäksi kaikille rahastoille Koskelon rahastoa lukuun ottamatta oli hankittu Koneen osakkeita. Koskelon rahaston arvopaperisalkun rakenteeseen ei oltu tehty muutoksia, mutta olemassa olevia arvopapereita oli hankittu lisää siten, että rahaston arvo vuoden 1979 lopussa oli jo noin 184 000 markkaa (noin 104 000 euroa). Otavan rahasto oli kuitenkin Sotakorkeakoulun stipendiraahastoista edelleen suurin. Sillä oli vastattavaa noin 536 000 markkaa (noin 303 000 euroa). Sotakorkeakoulun rahastolla oli vastattavaa noin 269 000 markkaa (noin 152 000 euroa), Wärtsilän rahastolla noin 204 000 markkaa (noin 115 500 euroa), Baumgartnerin rahastolla noin 103 500 markkaa (noin 59 000 euroa), Yhdyspankin rahastolla runsaat 55 000 markkaa (noin 31 000 euroa), Vihman rahastolla vajaat 18 000 markkaa (noin 10 000 euroa) ja Harmajan rahastolla runsaat 13 000 markkaa (runsaat 7 300 euroa).¹²⁷

---

124 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendiraahaston toiminnasta vuonna 1975, SKK:n stipendiraahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

125 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendiraahastojen toiminnasta vuosilta 1976–1979, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974 ja SKK:n stipendiraahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

126 Sotakorkeakoulun stipendiraahastot, kertomus rahastojen toiminnasta v 1979, 5.2.1980 ja SKK:n stipendiraahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

127 Sotakorkeakoulun stipendiraahastot, kertomus rahastojen toiminnasta v 1979, 5.2.1980 ja Sotakorkeakoulun stipendiraahastot, tasekirja alkaen vuodesta 1973, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Toukokuussa 1979 stipendirahastojen hoitokunta päätti ensimmäistä kertaa käyttää hyväkseen Suomen Yhdyspankin sijoituspalvelua. Tämä tehtiin siten, että keväällä, syksyllä ja vuodenvaihteessa pyydettiin suositukset varojen sijoittamisesta. Tavoitteena olivat varmat ja hyvin inflaatiota kestävät sijoitukset.¹²⁸

1970-luvun alussa Sotakorkeakoulun stipendirahastojen omaisuuden kirjanpitoarvo oli ollut noin 604 000 markkaa (900 000 euroa) ja kun vuosikymmen päättyi, kirjanpito oli noin 1,4 miljoonaa markkaa (noin 796 000 euroa). Rahastojen reaaliarvo ei kuitenkaan ollut kasvanut sitten vuosikymmenen huippuvuoden 1975. Vuosikymmenen jälkipuoliskolla inflaatio vaikutti rahanarvoa laskevasti siten, että vuoden 1979 tilinpäätöksen kirjanpitoarvon ostoarvo oli alempi kuin vuosikymmenen alussa. Vaikka rahastojen arvopapereiden tuotot vuosittain olivat lähes 10 prosentin luokkaa, 1970-luvulla inflaatio oli syönyt rahastojen todellisesta arvosta nykyrahaksi muutettuna runsaat 100 000 euroa. Kaikki tilinpäätökset olivat 1970-luvulla kuitenkin ylijäämäisiä tuloksen vaihdellessa 57 000 ja 166 000 markan välillä.¹²⁹

Stipendisummat kasvavat?

Vuonna 1975 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen jakamien stipendien summa oli markkamääräisesti noin kaksinkertainen vuoteen 1969 verrattuna. Opiskelija- ja opettajastipendejä sekä apurahoja jaettiin kaikkiaan noin 92 000 markkaa (vajaat 78 000 euroa). Inflaation vuoksi markan ostovoimalla mitattuna vuonna 1975 stipendejä jaettiin kuitenkin noin 20 prosenttia vähemmän kuin vuonna 1969, jolloin stipendejä oli jaettu runsaat 64 000 markkaa (vastaa noin 98 000:ta euroa). Opiskelijastipendejä myönnettiin vuonna 1975 yhteensä 54 500 markkaa (noin 46 000 euroa) yhteensä 19 opiskelijalle stipendisummien vaihdellessa 1 000 markan (850 euroa) ja 4 500 markan (3 800 euron) välillä. Tutkimusstipendejä, käytännössä opettajastipendejä, jaettiin viidelle opettajalle yhteensä 15 900 markkaa (noin 13 500 euroa) ja apurahoja, pääasiassa ulkomaanmatka-apurahoja, 21 480 markkaa (noin 18 000 euroa).¹³⁰

---

128 Sotakorkeakoulun stipendirahastot, kokouspöytäkirja 28.5.1979, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

129 Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, toiminta- ja tarkastuskertomukset 1970–1974, kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahaston toiminnasta vuonna 1973, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1973–1975 ja kertomus rahastojen toiminnasta v 1979, 5.2.1980, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

130 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 16.10.1975, SKK:n stipendirahastot, pöytäkirja ja kirjeenvaihto 1973–1975 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahaston toiminnasta vuonna 1975, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuosina 1973–1979 opettajastipendeistä käytettiin nimeä tutkimusstipendi.

Vuonna 1979 Sotakorkeakoulun stipendirahastot jakoivat stipendejä kaikkiaan noin 112 000 markkaa (noin 63 500 euroa). Markan ostovoimalla mitattuna stipendisummat laskivat edelleen myös 1970-luvun loppupuolella, noin 18,5 prosenttia vuodesta 1975. Opiskelijastipendejä myönnettiin 21 opiskelijalle yhteensä 60 500 markkaa (runsaat 34 000 euroa) yksittäisten stipendisummien vaihdella tuhannen (vajaat 570 euroa) ja 5 500 markan (noin 3 100 euroa) välillä. Opettajastipendejä myönnettiin yhdeksälle opettajalle yhteensä 25 000 markkaa (noin 14 000 euroa) ja opintomat-kastipendejä jaettiin kaikkiaan 12 kappaletta yhteisummaltaan 23 650 markkaa (noin 13 500 euroa). Avustuksiin vuonna 1979 käytettiin noin 5 400 markkaa (vastaa nykyisin noin 3 000:ta euroa). Avustukset olivat kaksikertaistuneet vuodesta 1975, mutta summa oli edelleen hyvin pieni verrattuna Sotakorkeakoulun stipendirahastojen vuosittaisiin stipendisummiin.¹³¹

Vuonna 1979 opiskelijastipendien määrä sidottiin opintomenetykseen siten, että kurssitodistuksen pistemäärä määräsi stipendin suuruuden, joka vaihteli 2 500 markan ja 3 500 markan välillä. Kiitettävästä diplomityöstä sai 1 000 markkaa. Lisäksi yleisten ja teknillisten opintosuuntien parhaille myönnettiin 1 000 markkaa ja eri aselajilinjojen parhaille 500 markkaa. Kyseisenä vuonna suurimmat stipendit, 5 500 markkaa, saivat kapteeni Ilkka Kylä-Harakka ja kapteeniluutnantti Bo Österlund. He molemmat olivat linjojensa priimuksia ja saivat stipendit myös opistomenestyspisteistä ja kiitettävää diplomityöstä.¹³²

Opettajastipendien summat vaihtelivat 1970-luvulla 1 000:n ja 5 250 markan välillä ja stipendi oli edelleen riippuvainen palvelusajasta Sotakorkeakoulussa. Esimerkiksi vuonna 1975 majuri Timo Sariolle myönnettiin 3 800 markkaa (noin 3 200 euroa) runsaan neljän vuoden opettaja-ajasta Sotakorkeakoulussa. Seuraavana vuonna everstiluutnantti Pekka Kurenmaalle myönnettiin 4 500 markkaa hänen palveltuaan lähes kahdeksan vuotta Sotakorkeakoulussa, tästä vajaat kuusi vuotta stipendirahastojen rahastonhoitajana. Vuonna 1977 everstiluutnantti Jaakko Aatolainen sai 5 000 markkaa vajaan seitsemästä vuodesta taktiikan opettajana ja maasotalinjan johtajana. Vuonna 1979 opettajastipendit, suuruudeltaan 5 250 markkaa (vajaat 3 000 euroa), myönnettiin everstiluutnantti Matti Koskimaalle ja majuri Juha Kainulaiselle seitsemän vuoden palvelusajasta Sotakorkeakoulussa.¹³³

1970-luvulla stipendirahastot tukivat myös muutamia kirjaprojekteja. Vuonna 1978 Sotakorkeakoulun stipendirahastot myönsivät saksalais-suomalaisen ja englantilais-suomalaisen sotilassanaston kirjoittajatyöryhmille kummallekin 3 000 markkaa (noin 1 800 euroa). Seuraavana vuonna majuri

---

131 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosina 1975 ja 1979 ja SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

132 Sotakorkeakoulun esitys stipendeiksi 1.11.1979, maj J Haapala 6.10.1979, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Majuri Juhani Haapala oli tuolloin Sotakorkeakoulun stipendirahastojen rahastonhoitaja.

133 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosilta 1970–1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–78 ja SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuonna 1979 opiskelijastipendien määrä sidottiin opintomenetykseen siten, että kurssitodistuksen pistemäärä määritteli stipendin suuruuden. Kyseisenä vuonna suurimmat stipendit saivat kapteeni Ilkka Kylä-Harakka ja kapteeniluutnantti Bo Österlund. He molemmat olivat linjojensa priimuksia ja saivat stipendit myös opistomenestyspisteistä ja kiitettävästä diplomityöstä. Kuvassa Bo Österlund kommodorina. Vuonna 2019 lippueamiraali Österlund väitteli sotatieteiden tohtoriksi.

Sampo Ahdolle myönnettiin 10 000 markkaa sotatieteelliseen tutkimukseen Länsi-Saksan sota-arkistossa Freiburgissa. Ahto valmisteli tuolloin *Aseveljet vastakkain* -teosta Lapin sodasta. Kyseinen kirja julkaistiin vuonna 1980 ja hoitokunta hankki niitä 20 kappaletta jaettavaksi vierailujen yhteydessä Sotakorkeakoulun johtajan määräämällä tavalla.¹³⁴

Marraskuussa 1970 Rannikkotyöstön Upseeriyhdistys lähetti Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnalle kirjeen, jossa esitettiin toivomus yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen osallistumisesta tuolloin perusteilla olevan eversti Arvo Lyytisen muistorahaston pääoman kartuttamiseen. Joulukuussa pitämässään kokouksessa hoitokunta päätti kuitenkin, ettei se voi ryhtyä tukemaan kyseistä muistorahastoa, koska se olisi ollut stipendirahastojen sääntöjen vastaista. Lyytinen ei myöskään ollut palvellut Sotakorkeakoulussa vakinaisena opettajana, joten opettajastipendikään ei tullut kysymykseen.¹³⁵

Hoito-ohjetta täsmennetään kolmeen otteeseen

Vuonna 1973 stipendirahastojen hoito-ohje vuodelta 1967 tarkistettiin. Vuoden 1973 ohjeissa nimenkirjoitusoikeus on kirjattu omaksi pykäläkseen. Nimenkirjoitusoikeus oli yksinään rahastonhoitajalla ja kahdella hoitokuntaan kuuluvalla yhdessä. Lisäksi avustuspykälään kirjattiin, että rahastojen varoilla voidaan maksaa erikseen laadittujen sääntöjen mukaisia Sotakorkeakoulun pienoislippujen, ansio- ja muistolevykkeiden sekä muistoesineiden valmistamisesta ja jakamisesta aiheutuneita kuluja. Muuten vuoden 1973 hoito-ohje oli lähes yhtenevä vuosien 1960 ja 1967 ohjeiden kanssa.¹³⁶

Seuraavan kerran hoito-ohjetta muutettiin lokakuussa 1976, jolloin ohjeen kahdeksanteen pykälään, jossa ohjeistettiin stipendien saajista, tehtiin pari pientä muutosta. Kyseiseen pykälään lisättiin mahdollisuus tukea myös Sotakorkeakoulun opetusta tuntuvasti edistävää toimintaa ja sotatieteellistä tutkimustyötä. Käytännössä tämä lisäys tarkoitti sitä, että stipendin saajan ei enää tarvinnut olla Sotakorkeakoulun oppilas tai opettaja. Lisäksi samassa kahdeksannessa pykälässä tarkennettiin perinnetoiminnalle myönnettävien avustusten ehtoja. Maaliskuussa 1977 Sotakorkeakoulun opettaja-

---

134 Kokouspöytäkirja n:o 8/1978, 29.5.1978, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–78, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat 22.8.1979 ja 10/80, 8.12.1980, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Ahto, Sampo: *Aseveljet vastakkain*. *Lapin sota 1944–1945*, Kirjayhtymä, Helsinki 1980.

135 Rannikkotyöstön Upseeriyhdistyksen kirje 17.11.1970 ja pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 4.12.1970, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1970–1972, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

136 Ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 22.9.1960, pöytäkirjat vv 1960– ja ohjeet Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoidosta 17.5.1973, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Sittemmin muistoesineitä oli muitakin, mm. kirjoja, Tapio Virkkalan muotoilema puukko, taskumatti, ja vuonna 1977 esitettiin hankittavaksi ”minimitali” (halkaisija 35 mm) puukon korvaajaksi. Ks. pöytäkirja n:o 1/77 stipendirahastojen hoitokunnan kokouksesta 4.2.1977, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–78, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

neuvosto vahvasti tehdyt muutokset ja samalla vahvistettiin myös Sotakorkeakoulun ansio- ja muistoesineiden säännöt.¹³⁷

Keväällä 1979 stipendirahastojen hoito-ohjeen kahdeksatta pykälää täsmettiin vielä kertaalleen. Maaliskuun 16. päivänä pidetyn hoitokunnan kokouspöytäkirjan liitteeksi kirjoitettiin tulkinta opettajastipendien myöntämisperusteista. Tulkinnan mukaan Sotakorkeakoulun vakinaisille opettajille voitiin myöntää stipendi opetustehtävän hoitoa huomattavasti edistävästä erillisestä tutkimustyöstä opettajakauden aikana. Opettajatehtävän päättyessä stipendi voitiin myöntää myös ansiokkaasta sotatieteellisestä toiminnasta Sotakorkeakoulun vakinaisena opettajana.¹³⁸

Ansio- ja muistoesineille ohjeet

Maaliskuussa 1971 stipendirahastojen hoitokunta esitti Sotakorkeakoulun opettajaneuvostolle, että Sotakorkeakoulun muistoesineet lahjoitettaisiin korkeakoulun komento-osaston hallintaan. Tällä tavalla hoitokunta olisi pystynyt keventämään jo melkoiseksi paisunutta työtaakkaansa. Kuitenkin vielä vuonna 1977 stipendirahastojen hoitokunnan rahastonhoitaja majuri Heikki Ahonen laati toimintaohjeet ansio- ja muistoesineisiin liittyvistä käytännön periaatteista. Ansio- ja muistoesineohjeessa kuvattiin seikkaperäisesti eri muistoesineiden myöntämisperiaatteet. Syksyllä 1979 Sotakorkeakoulun ansio- ja muistoesineet olivat: pienoislippu, ansiolevyke, muistolevyke, ansiomitali, muistomitali, muistopuukko, kuntotunnus ja Tapani Harmajan kultainen savukekotelo.¹³⁹

Sotakorkeakoulun pienoislipun jakaminen ei kuulunut stipendirahastojen hoitokunnalle, vaan tätä tehtävää hoiti erillinen koulutusupseerin johtama toimikunta erillisten sääntöjen mukaisesti. Muiden palkitsemisineiden jakamisesta päätti opettajakollegio hoitokunnan avustamana.¹⁴⁰

Ansiolevyke luovutettiin Sotakorkeakoulun johtajalle ja vakinaiselle opettajalle kahden vuoden opettajatehtävän jälkeen. Pronssinen ansiolevyke perustettiin vuonna 1954, mutta jo sitä ennen oli käytössä ollut vastaava kipsinen ansiolevyke. Sen saajista ei ilmeisesti pidetty kirjaa tai ainakaan täl-

---

137 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoito-ohje sekä Sotakorkeakoulun ansio- ja muistoesineiden säännöt, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1976–1978, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

138 Kokouspöytäkirja n:o 3/1979, 16.3.1979, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1979–81, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

139 Pöytäkirja Sotakorkeakoulun stipendirahaston hoitokunnan kokouksesta 2.3.1971, Stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1970–1972 ja Stipendirahastojen määräaikaistehtäviä, tilintarkastuksessa esille tulevia asioita ja ansio- ja muistoesineisiin liittyviä käytännön periaatteita, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

140 Ansio- ja muistoesineisiin liittyviä käytännön periaatteita, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Sotakorkeakoulun ansiomitalia ryhdyttiin jakamaan vuonna 1974 Sotakorkeakoulun 50-vuotisjuhlallisuuksissa. Mitaleita oli kolme eri luokkaa: kullattu, hopeoitu ja pronssinen. Kuvassa pronssinen ansiomitali, joka oli tarkoitettu yksityisille henkilöille ansioista Sotakorkeakoulun hyväksi.

KUVA: JUHA HOLLANTI

laista kirjanpitoa ei ole Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkistossa. Vuonna 1962 pronssisen ansiolevykeen nimeksi vahvistettiin Sotakorkeakoulun ansiolevyke.¹⁴¹

Muistolevykkeitä oli sekä kullattuja että hopeoituja. Niitä oli tarkoitus luovuttaa sekä yksityisille henkilöille että yhteisöille, mutta pronssisen ansiomitalin käyttöönoton jälkeen levykettä pyrittiin luovuttamaan lähinnä yhteisöille. Syyskuuhun 1978 mennessä kultaista muistolevykettä ei oltu luovutettu vielä yhtäkään. Hopeoituja muistolevykkeitä oli syksyyn 1978 mennessä luovutettu kaksi kappaletta, ensimmäinen Ruotsin Sotakorkeakoululle vuonna 1965 ja toinen kenraaliluutnantti Paavo Junttilalle vuonna 1978.¹⁴²

Ansiomitalia ryhdyttiin jakamaan vuonna 1974 Sotakorkeakoulun 50-vuotisjuhlallisuuksissa. Mitaleita oli kolme eri luokkaa: kullattu, hopeoitu ja pronssinen. Kullattu ansiomitali oli tarkoitettu ”puolustusvoimain komentaja -tason” henkilöille. Hopeoitu mitali vaati huomattavia ansioita Sotakorkeakoulussa. Se edellytti ”Sotakorkeakoulun johtaja -tasoa”, mutta hopeoitu mitali voitiin luovuttaa myös Sotakorkeakoulun henkilökunnalle 20 palvelusvuoden jälkeen Sotakorkeakoulussa.

141 Ansio- ja muistoesineisiin liittyviä käytännön periaatteita, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

142 Sama.

Pronssinen ansiomitali oli tarkoitettu yksityisille henkilöille ansioista Sotakorkeakoulun hyväksi. Ansiomitali luovutettiin aina kaiverrettuna ja kotelossa.¹⁴³

Muistomitalia ryhdyttiin jakamaan vuonna 1977 muun muassa erilaisten vierailujen yhteydessä. Aluksi tätä mitalia luovutettiin kotelotta, mutta vuonna 1978 siihen hankittiin muovinen kotelo näytävyyden lisäämiseksi.¹⁴⁴

Muistopuukko oli tarkoitettu yksityisille henkilöille. Se myönnettiin muistomitalia suuremmista, mutta pronssista ansiomitalia vähäisemmistä ansioista.¹⁴⁵

Kuntotunnus luovutettiin liikuntaharrastuksissa kunnostautuneille opiskelijoille yleensä Sotakorkeakoulun opintojen päättäjäsissä. Se voitiin luovuttaa myös opettajille suoritusten edellyttäessä muulloinkin.¹⁴⁶

Hoitokunnan puheenjohtajat vaihtuvat useasti, hoitokunta laatii toimintaohjeen

1970-luvulla Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan puheenjohtaja vaihtui neljästi. Huh-tikuussa 1970 eversti Kosonen luovutti puheenjohtajan tehtävät everstiluutnantti Eino Vainiolle. Hän oli puheenjohtajana kuitenkin vain vajaan vuoden. Helmikuussa 1971 hänen tilalleen nimitettiin eversti Pauli Inkinen. Hänkään ei ollut puheenjohtajana kuin vajaan kaksi vuotta. Joulukuussa 1973 Inkisen seuraajaksi valittiin everstiluutnantti Väinö Raatikainen, joka oli puheenjohtajana kuitenkin vain kaksi viikkoa, koska joulukuun puolivälissä hänen tilalleen valittiin komentaja Kauko Konttinen. Hän oli puheenjohtajana sitten lähes vuosikymmenen loppuun asti, kunnes marraskuussa 1979 hoitokunnan puheenjohtajaksi nimettiin eversti Martti Putkiranta.¹⁴⁷

Stipendirahastojen rahastonhoitaja vaihtui joulukuussa 1974. Tuolloin majuri Kurenmaan tilalle nimitettiin majuri Heikki Ahonen. Hän palveli tässä tehtävässä noin neljä ja puoli vuotta, kunnes kesäkuussa 1979 rahastonhoitajan tehtävät otti hoitaakseen majuri Juhani Haapala.¹⁴⁸

Majuri Ahonen laati vuonna 1977 palkitsemissäntöjen lisäksi myös toimintaohjeet stipendirahas-

---

143 Ansio- ja muistoesineisiin liittyviä käytännön periaatteita, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Ansiomitalin suunnitteli stipendirahastojen rahastonhoitaja everstiluutnantti Pekka Kurenmaa.

144 Ansio- ja muistoesineisiin liittyviä käytännön periaatteita, Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

145 Sama.

146 Sama.

147 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosilta 1970–1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto sekä *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 243, 384, 762 ja 1020.

148 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1979, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

tojen määräaikaistehtävistä, tilintarkastuksessa esille tulevista asioista sekä ansio- ja muistoesineisiin liittyvistä käytännön periaatteista. Tänäkin kyseiset toimintaohjeet ovat osa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakirjaa. Ahosen toimintaohjeissa stipendirahastojen määräaikaistehtävät oli jaettu kuukausittaisiin tehtäviin, joita oli kaikkiaan 35. Kustakin tehtävästä oli lisäksi lyhyt kuvaus. Tilintarkastusohjeet oli kirjattu kuuteen kohtaan.¹⁴⁹

Hoitokunta kokoontui 1970-luvulla seitsemästä 14:ään kertaan vuodessa. Opettajaneuvosto käsittelee stipendirahaston asioita hieman harvemmin. Neljätoista kertaa stipendirahastojen hoitokunta kokoontui vuonna 1974, ja opettajaneuvosto käsittelee stipendirahastojen asioita kyseisenä vuonna 10 kokouksessa. Suuri kokousmäärä vuonna 1974 selittyy Sotakorkeakoulun 50-vuotisjuhlilla ja sen yhteydessä saaduilla lahjoituksilla.¹⁵⁰

---

149 Kertomus Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuonna 1974, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

150 Kertomukset Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminnasta vuosilta 1970–1974, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vv 1970–1974, SKK:n stipendirahastot, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto v 1973–1975 ja SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Inflaatio hellittää
1980-luvulla
– Sotakorkeakoulun
tukisäätiö perustetaan

Jälleen kaksi uutta rahastoa – lahjoitusten määrä kasvaa

Sotakorkeakoulun stipendirahastojen pitkäaikainen tilintarkastaja, everstiluutnantti evp Armo Karkaus siirtyi ajasta ikuisuuteen tammikuun 20. päivänä 1980. Tämä käynnisti vuonna 1959 annetun jälkisäädöksen toimeenpanon, jonka lopputulemana Sotakorkeakoulun vuosipäivänä 3.11.1980 perustettiin Yleisesikuntaupseeri Armo Karkauksen ja varanotaari Tyyne Karkauksen Sotakorkeakoulun rahasto. Jäljempänä tästä rahastosta käytetään nimeä Karkauksen rahasto. Sen peruspääomaksi tuli 20 000 markkaa (vastaa nykyisin noin 10 000:ta euroa). Lahjoitus sijoitettiin Kansallis-Osake-Pankin, Keskon, Rauma-Repolan ja Otavan osakkeisiin.¹⁵¹

Karkauksen rahaston päämäärä oli edistää Sotakorkeakoulun opetus- ja tutkimustoimintaa, ja rahaston säännöt mukailtiin jo olemassa olevien rahastojen sääntöjen kaltaisiksi. Karkauksen rahaston sääntöihin sai tehdä muutoksia vain Armo Karkauksen leski, varanotaari Tyyne Karkaus ja hänen jälkeensä Sotakorkeakoulun opettajaneuvosto. Lisäksi sääntöjen viidennessä pykälässä todettiin, että jos rahasto joudutaan lakkauttamaan, on sen varat luovutettava myöhemmin perustettavalle Armo Karkauksen säätiölle.¹⁵²

Toinen uusi rahasto 1980-luvulla, Oy Suomen Bofors Ab:n rahasto, perustettiin helmikuussa 1984. Tästä rahastosta käytetään jäljempänä nimeä Boforsin rahasto. Sen tarkoituksena oli edistää aseteknillistä opiskelua ja tutkimustyötä Sotakorkeakoulussa, ja rahastosta jaettiin tunnustuspalkintoja näihin tarkoituksiin. Peruspääoma oli vuonna 1984 lahjoitettu summa, 20 000 markkaa (nykyrahassa runsaat 7 100 euroa). Käyttöpääoma muodostui peruspääoman tuotosta, lahjoituksista ja muista mahdollisista tuloista. Boforsin rahaston sääntöihin kirjattiin myös rahaston sääntömuutoksia ja lakkauttamista koskeva ehto. Mainituissa tapauksissa muutoksia valmisteltaessa oli kuultava Oy Suomen Bofors Ab:n toimitusjohtajaa ja otettava huomioon hänen mielipiteensä. Lisäksi, jos rahasto lakkautettiin, sen varat tuli käyttää asetekniikan tutkimuksen kehittämiseen Puolustusvoimissa.¹⁵³

Kaiken kaikkiaan Sotakorkeakoulun stipendirahastot ja vuonna 1985 perustettu ja seuraavana vuonna toimintansa säätiönä aloittanut Sotakorkeakoulun tukisäätiö saivat 1980-luvulla lahjoituksia yhteensä noin 800 000 markkaa. Tämä vastaa vuoden 1985 rahanarvolla noin 270 000:ta euroa. Eniten lahjoituksia saatiin vuonna 1984, jolloin Sotakorkeakoulu täytti 60 vuotta. Kyseisenä vuonna lahjoitukset olivat yhteensä 186 000 markkaa (runsaat 66 000 euroa). Vakiolahjoittajia 1980-luvulla olivat Urlus-säätiö, Vaka-säätiö ja rouva Tyyne Karkaus, joilta kaikilta saatiin lahjoitus vuosittain sekä

---

151 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 1/80, 5.2.1980 ja yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen rahaston säännöt, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

152 Yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen rahaston säännöt, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

153 Oy Suomen Bofors Ab:n rahaston säännöt 8.2.1984, Tukisäätiö, vuosi 1984, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Ilmavoimien Tuki-Säätiö, joka lahjoitti Tapani Harmajan rahastolle joka toinen vuosi yleisesikuntaupseerikurssien päättymisvuosina 5 000 markkaa, yhteensä 25 000 markkaa. Urlus-säätiö lahjoitti 1980-luvulla yhteensä 280 000 markkaa (vuoden 1985 rahanarvolla noin 94 500 euroa), Vaka-säätiö 68 000 markkaa (noin 23 000 euroa) ja Tyyne Karkaus 61 000 markkaa (runsaat 20 000 euroa). Jenny ja Antti Wihurin rahastolta stipendiraahastot saivat lahjoitukset vuosina 1980, 1982 ja 1984, yhteensä 100 000 markkaa (vajaat 34 000 euroa). Yli 50 000 markan lahjoittajia 1980-luvulla olivat myös Wärtsilä-yhtymä, joka lahjoitti Wärtsilän rahastoon vuosina 1980–1986 yhteensä 53 000 markkaa sekä Arne Koskelo ja Kaukomarkkinat Oy, joilta Koskelon rahasto sai yhteensä 50 000 markkaa. Muut lahjoittajat on esitetty liitteessä 3.¹⁵⁴

Hallinnollisia rutiineja

Sotakorkeakoulun stipendiraahastojen ja tukisäätiön hoitokunnilla oli 1980-luvulla neljä puheenjohtajaa. Vuoden 1979 lopulla puheenjohtajaksi valittu eversti Martti Putkiranta oli tässä tehtävässä maaliskuuhun 1983. Putkirannan jälkeen puheenjohtajaksi nimettiin eversti Matti Lukkari. Lukkarin kausi kesti maaliskuuhun 1986, jonka jälkeen puheenjohtajana jatkoi everstiluutnantti Pauli Thomenius. Hän toimi puheenjohtajana noin kaksi vuotta syyskuuhun 1988, jolloin neljänneksi 1980-luvun hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin everstiluutnantti Kari Savolainen.¹⁵⁵

Rahastonhoitajia hoitokunnalla oli 1980-luvulla myös neljä. Stipendiraahastojen rahastonhoitajana ja sihteerinä kesäkuusta 1979 toiminut majuri Haapala jatkoi tässä tehtävässä elokuuhun 1981, jolloin hänen tilalleen nimettiin majuri Raimo Lahtiperä. Hän oli rahastonhoitajana helmikuuhun 1985. Lahtiperää seurasi majuri Seppo Rahkonen. Rahkosen sihteerij- ja rahastonhoitaja-aika kesti vuoteen 1989, jolloin hänen tilalleen nimitettiin majuri Leo Puustinen. Rahkosen toiminta Sotakorkeakoulun tukisäätiössä jatkui kuitenkin vuonna 1992 vielä tilintarkastajana 11 vuoden ajan.¹⁵⁶

Vuodesta 1957 stipendiraahastojen tilintarkastajana ollut eversti evp Bernhard Heimolainen ilmoitti hoitokunnan kokouksessa marraskuussa 1980, että hän ei enää korkean ikänsä (s. 1896) vuoksi ollut käytettävissä tilintarkastajan tehtävään vuonna 1981. Mainingissa kokouksessa hoitokunta hyväksyi myös periaatteen, että ainakin toisella tilintarkastajalla tulisi olla Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan (KHT:n) pätevyys, ja toisen tilintarkastajan tuli olla Sotakorkeakoulun toimintaa tunteva sotilashenkilö. Eversti Heimolainen jatkoi, eroilmoituksestaan huolimatta, tilintarkastajana kuitenkin vielä kolme vuotta, kunnes vuodelle 1984 säätiön tilintarkastajiksi valittiin pan-

---

154 SKK:n stipendiraahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985 ja tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

155 Samat.

156 Samat.

KUVA: JUHA HOLLANTI

Vuonna 1984 Sotakorkeakoulu täytti 60 vuotta ja myös koulun johtaja, kenraalimajuri Risto Setälä täytti 60 vuotta. Sotakorkeakoulun stipendirahastot tilasivat taidegraafikko, tietokirjailija Kimmo Päliköltä Sotakorkeakoulua esittävän taulun 60-vuotislahjaksi koulun johtajalle. Sen alkuperäiskappale luovutettiin kenraali Setälälle, mutta sittemmin taulusta teetettiin metallisia kopioita yhteisölahjaksi ja paperiversioita henkilökohtaisiksi lahjaesineiksi.

kinjohtaja, KHT Eugen Hammarén ja eversti Niilo Riuttala, joka oli toiminut toisena tilintarkastajana jo vuodesta 1980.¹⁵⁷

Vuonna 1984, jolloin Sotakorkeakoulu täytti 60 vuotta, myös Sotakorkeakoulun johtaja kenraalimajuri Risto Setälä täytti 60 vuotta (10. joulukuuta). Sotakorkeakoulun stipendirahastot tilasivat taidegraafikko, tietokirjailija Kimmo Päliköltä Sotakorkeakoulua esittävän taulun 60-vuotislahjaksi koulun johtajalle. Taulu maksoi 2 500 markkaa (vastaa noin 900:aa euroa). Kustannukset jaettiin siten, että Sotakorkeakoulun opettajilta kerättiin 1 000 markkaa ja stipendirahastot maksoivat 1 500 markkaa. Taulun alkuperäiskappale luovutettiin kenraali Setälälle, mutta sittemmin taulusta teetettiin metallisia kopioita, jotka oli tarkoitettu yhteisölahjoiksi, ja paperiversioita, jotka oli tarkoit-

¹⁵⁷ Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 10/80, 8.12.1980, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

tu henkilökohtaisiksi lahjaesineiksi. Näiden viimeksi mainittujen ensimmäiset kappaleet luovutettiin Sotakorkeakoulun opettajille ja esikunnan henkilöstölle koulun 60-vuotisjuhlan yhteydessä marraskuussa 1984. Joulukuussa 1998 taulun paperiversiot luovutettiin myös Maanpuolustuskorkeakoulussa Liisankadulla tuolloin palvelleelle henkilöstölle yleisesikuntaupseerikoulutuksen päättyessä Kruununhaassa ja siirtyessä Santahaminaan 17. joulukuuta 1998.¹⁵⁸

Vuonna 1985 stipendirahastojen rahastonhoitaja majuri Rahkonen teki esityksen kirjanpidon muuttamisesta atk-pohjaiseksi, ja syyskuussa hoitokunnan kokouksessa päätettiin tutkia tämä vaihtoehto. Rahastonhoitaja laati muistion, mutta marraskuussa 1986 pidetyssä hoitokunnan kokouksessa atk-kirjanpitoon siirtymisestä päätettiin kuitenkin toistaiseksi luopua, koska sen ei katsottu tuovan merkittäviä etuja käytössä olevaan toimintatapaan. Vuodesta 1986 alkaen eri rahastojen edustajille ryhdyttiin kuitenkin tekemään tilierittelyjä edellisen vuoden toiminnasta. Tilierittely sisälsi numeerisen yhteenvedon rahaston toiminnasta sekä luettelon rahaston arvopapereista ja muusta pääomasta. Tämä tiliesittely oli kehittyneempi versio jo vuonna 1981 aloitetusta raportoinnista, jossa stipendirahastojen hoitokunta teki kirjalliset raportit eri rahastojen edustajille kyseisten rahastojen tilasta.¹⁵⁹

Marraskuussa 1986 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen jäsenille päätettiin laatia säätiökansiot, joihin laitettaisiin säätiön hallintoa ja toimintaa käsitteleviä asiapapereita. Kyseiset kansiot jaettiin hallituksen jäsenille tammikuussa 1987. Lisäksi joulukuussa 1986 hoitokunnan puheenjohtaja laati luonnoksen hoitokunnan jäsenten tehtäväjakoista. Tämä tehtäväjako on nähtävissä alaviitteessä.¹⁶⁰

Pankinjohtaja Hammarénin luovuttua varsinaisen tilintarkastajan tehtävästä pääkonsuli Koskelolta kysyttiin ehdotusta uudeksi tilintarkastajaksi. Koskelo suositteli kauppatieteiden maisteri, KHT Erkki Mitroa Kaukomarkkinat Oy:stä. Hänet valittiin tilintarkastajaksi vuonna 1986. Leo Puustisen mukaan Koskelo ohjasi tukisäätiön asiamiestä myös sijoitusasioissa siinä määrin, että vielä 1980-luvulla Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunta ei nähnyt tarvetta vakituiselle talousneuvonantajalle.

---

158 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat 4/1984, 7.9.1984 ja 5/84, 20.9.1984 sekä 8/84, 10.10.1984, Tukisäätiö, vuosi 1984, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja kirjoittajan hallussa oleva Kimmo Pälikön taulun paperiversio, jonka takana on teksti: Yleisesikuntaupseerikoulutuksen päättyessä Kruununhaassa ja siirtyessä Santahaminaan 17.12.1998. Maanpuolustuskorkeakoulu.

159 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1981 ja Tukisäätiön vuosi 1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

160 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 8/85, 27.9.1985, Tukisäätiön vuosi 1985, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 13/86, 4.11.1986 ja 15/86, 9.1.1987, Tukisäätiön vuosi 1986 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 1/87, 30.1.1987, Tukisäätiön vuosi 1987, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Hoitokunnan tehtävät ja vastuut olivat seuraavat: 1) varojen hoito ja sijoitustoiminta (rahastonhoitaja esittelee hoitokunnalle), 2) varojen käytön suunnittelu ja valvonta (kaikki), 3) stipendi-, apuraha- ja avustusasioiden valmistelu (kaksi jäsentä), lahja- ja muistoesinehankinta (rahastonhoitaja, siirrettiin SKK:n kirjanpitoon), kirjanpito (rahastonhoitaja), hallinnolliset-, henkilö- ja sääntöasiat (puheenjohtaja), hoitokunnan kokousten sihteeri (rahastonhoitaja), hallituksen kokousten asioiden valmistelu (joku hallituksen jäsen ja rahastonhoitaja), arkiston hoito (rahastonhoitaja), opintomatkojen koordinointi (puheenjohtaja) ja opettajakirjaston tilausten laskujen hoito (rahastonhoitaja).

Näissäkin asioissa voidaan nähdä Koskelon tiukka ote Sotakorkeakoulun stipendirahastoista ja tukisäätiöstä.¹⁶¹

Huhtikuussa 1988 tukisäätiön rahastonhoitaja majuri Rahkonen esitteli laatimansa säätiön toimintakalenterin, johon hän oli koonnut vuotuiset vakiintuneet toiminnot ohjeeksi hoitokunnalle ja rahastonhoitajalle. Samassa kokouksessa päätettiin esittää SYP:lle kirjeitse säätiön pankkipalvelujen parantamista. Mitä tämä tarkoitti, huonoja pankkipalveluja vai palvelujen laajentamista, sitä tietoa ei käytetyistä lähteistä löydy. Vuonna 1988 hoitokunnalle annettiin myös valtuudet päättää itsenäisesti aina 20 prosenttiin saakka opintoapurahojen, avustusten ja yleisten kulujen ylityksistä ilman näiden asioiden tuomista hallituksen kokouksiin. Tämä nopeutti talousasioiden hoitamisia.¹⁶²

Vuonna 1989 rahastonhoitajan palkkio nostettiin 1 800 markkaan (vastaa nykyisin noin 500:aa euroa) kuukaudessa. Maaliskuun 21. päivänä pidetyssä hoitokunnan kokouksessa todettiin myös, että rahastonhoitajan työeläkevakuutus oli maksettava vuodesta 1985 alkaen. Sen kustannukset olivat noin 15 000 markkaa (noin 4 200 euroa).¹⁶³

Hoitokunta kokoontui 1980-luvun alkupuolella 9–11 kertaa vuodessa. Vuonna 1986, joka oli Sotakorkeakoulun tukisäätiön ensimmäinen vuosi säätiönä, hoitokunta kokoontui peräti 15 kertaa. Tukisäätiön hallitus kokoontui keskimäärin seitsemän kertaa vuodessa. Vuosikymmenen loppupuolella kokousmäärät vähenivät hieman, kun osa rutiiniasioista, muun muassa muistoesineiden jakamispäätökset, siirrettiin Sotakorkeakoulun vastuulle, ja toisaalta myös sen vuoksi, että hoitokunnan autonomisuutta päätöksissä lisättiin.¹⁶⁴

Hoito-ohje uusitaan

Marraskuussa 1983 hoitokunnan kokouksessa oli jälleen esillä stipendirahastojen sääntömuutokset. Tuolloin päätettiin, että kukin hoitokunnan jäsen valmistelee seuraavaan kokoukseen konkreettiset muutosehdotukset. Kysymys ei ilmeisesti kuitenkaan ollut sääntömuutoksista, koska seuraavassa kokouksessa joulukuussa keskusteltiin stipendirahastojen hoito-ohjeen uudistamisesta. Tuossa kokouk-

---

161 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 4/86, 11.3.1986 ja 5/86, 24.3.1986, Tukisäätiön vuosi 1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Leo Puustisen haastattelu Nilsiän Tahkovuoressa 7.7.2020.

162 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 2/88, 22.3.1988 ja 3/88, 20.4.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

163 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirja 4/89, 21.3.1989, Tukisäätiö, vuosi 1989, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

164 SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja Tukisäätiön vuosi 1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

nessa päätettiin, että sihteeri kokoaa kertyneestä aineistosta uuden hoito-ohjeen luonnoksen, joka käsiteltäisiin seuraavassa, vielä joulukuussa pidettävässä kokouksessa.¹⁶⁵

Uudistettu hoito-ohje hyväksyttiin Sotakorkeakoulun opettajaneuvoston kokouksessa 5.3.1984. Voimassa olevaan hoito-ohjeeseen ei tehty suuria asiasisällöllisiä muutoksia pois lukien, että hoitokunnan vaalin takaraja muutettiin maaliskuun 15. päivästä maaliskuun loppuun. Asiat ryhmitettiin uudistetussa ohjeessa kuitenkin aiemmasta poikkeavalla tavalla.¹⁶⁶

Pykälässä yksi luettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoihin kuuluvat rahastot perustamisvuosineen. Pykälässä kaksi esiteltiin stipendirahastojen hallintoelimet. Pykälään kolme oli kirjattu opettajaneuvoston tehtävät. Opettajaneuvosto oli stipendirahastojen ylin päättävä elin, joka vahvisti hoitokunnan esitykset, mikäli niitä ei oltu valtuutettu hoitokunnan hoidettavaksi. Pykälä neljä käsitteli stipendirahastojen vuosikokousta. Sen tärkeimmät kohdat olivat tilinpäätös, talousarvio ja henkilövalinnat seuraavalle vuodelle. Stipendirahastojen toiminta- ja talousvuosi oli kalenterivuosi. Pykälässä viisi, kuusi ja seitsemän ohjeistettiin hoitokuntaa. Stipendirahastojen varojen sijoittaminen käsiteltiin lyhyesti pykälässä yhdeksän ” – *Stipendirahastojen varat on sijoitettava turvallisesti ja tuotavasti.*” Pykälässä 10 määritettiin stipendirahastojen nimenkirjoitusoikeus ja pykälässä 11 ohjeistettiin toiminta- ja talousvuosi sekä tilintarkastus.¹⁶⁷

Stipendirahastojen myöntämät tuet oli jaettu kahteen pykälään. Pykälässä 12 annettiin ohjeet stipendeistä, apurahoista ja palkkioista. Sisällöllisesti tässä pykälässä ei ollut muutoksia verrattuna edelliseen hoito-ohjeeseen. Pykälässä 13 ja 14 ohjeistettiin avustuksien myöntämisperiaatteet. Avustusta voitiin antaa diplomitoiden ja muiden sotatieteellisten tutkimusten tekemiseen, kieliopintoihin, täydennyskursseihin, ammattikirjallisuuden hankinnalle ja käännöstöihin tai muuhun opetusta tuntuvasti edistäviin tarkoituksiin sekä Sotakorkeakoulun perinteiden vaalimiseen. Kyseisessä pykälässä olivat myös ohjeet avustusanomuksista, tutkimustöiden jättämisestä ja matkakertomuksista. Viimeinen pykälä, pykälä 15, käsitteli hoito-ohjeen muuttamista. Hoito-ohjeen muutoksiin vaadittiin opettajaneuvoston kahden kolmasosan enemmistön hyväksyntä kahdessa eri, vähintään kahden viikon päässä toisistaan pidetyssä kokouksessa.¹⁶⁸

---

165 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat 9/83, 22.11.1983 ja 10/83, 20.12.1983 sekä 11/83, 16.12.1983, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1983, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Kokouksen 10/83 pöytäkirja on kirjoitettu myöhemmin kuin kokouksen 11/83 pöytäkirja. Kokous 10/83 pidettiin 10.12. ja kokous 11/83 viikkoa myöhemmin, 16.12.

166 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoito-ohje 1984, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1984 ja Stipendirahaston [sic] asioita käsittelevä vuosikokous, Sotakorkeakoulun opettajaneuvoston kokouspöytäkirja 2/1984, 7.3.1984, Tukisäätiö, vuosi 1984, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

167 Samat.

168 Samat.

Verotusarvo, sittemmin pörssiarvo tilinpäätöksiin – omaisuus kasvaa yli 10 miljoonaan markkaan

1980-luvun alkupuolella Sotakorkeakoulun stipendirahastojen omaisuuden kirjanpitoarvo lähes kaksinkertaistui vuoden 1979 lopusta (1,4 miljoonaa markkaa, 796 000 euroa) vuoden 1985 loppuun ollen vuoden 1985 lopussa runsaat 2,7 miljoonaa markkaa (vajaat 915 000 euroa). Inflaatio oli vielä 1980-luvun alkupuolellakin niin suuri, että ostovoimalla laskettuna nousu oli vain noin 13 prosenttia. Vuosina 1980 ja 1981 stipendirahastojen yhteenlaskettu tuotto ilman saatuja lahjoituksia kyseisten vuosien alussa olleelle pääomalle oli noin 11,5 prosenttia, mutta vuonna 1982 se oli jo yli 15 prosenttia. Vuonna 1983 tuotto oli 20,3 prosenttia. Tuolloin stipendirahastojen kirjanpitoarvo ylitti kaksi miljoonaa markkaa. Taloudellisena huippuvuotena 1984 stipendirahastojen tuotto vuoden alussa olleelle pääomalle oli 23,9 prosenttia, ja kun lahjoitukset lasketaan mukaan, oli tuotto jo 33,1 prosenttia. Edellä mainituista johtuen myös tilikauden 1984 voitto oli poikkeuksellisen suuri, noin 442 000 markkaa (noin 160 000 euroa). Vuoden 1984 huipputulokseen vaikuttivat ennen kaikkea liikepankkien osakeannit ja merkintäoikeuksien myynnit, Koskelon rahaston kaupat, Rauma-Repolan osakkeiden myynti sekä isot lahjoitukset Sotakorkeakoulun täytettyä 60 vuotta marraskuussa 1984. Vielä vuonna 1985 tuotto ilman lahjoituksia oli 19,9 prosenttia ollen 487 500 markkaa (vastaa nykyarvoltaan noin 165 000:tä euroa). Osinkotuotot vuonna 1985 olivat noin 275 000 markkaa (noin 93 000 euroa) ja korkotuotot noin 27 000 markkaa. Osakkeiden myynnit tuottivat vuonna 1985 noin 156 000 markkaa (vajaat 53 000 euroa) ja myyntioikeuksien myynnit noin 30 000 markkaa. Tilikauden 1985 tulos oli voitollinen noin 260 000 markkaa (noin 88 000 euroa).¹⁶⁹

Vuoden 1985 toimintakertomukseen merkittiin ensimmäistä kertaa myös Sotakorkeakoulun stipendirahastojen eri rahastojen verotusarvot, ilmeisesti veroviranomaisten ohjeistamana ennakoiden vuoden 1989 verouudistusta. Vuoden 1985 lopussa omaisuuden yhteenlaskettu verotusarvo oli hie- man alle 6,2 miljoonaa markkaa (noin 2,1 miljoonaa euroa). Pankkitileillä eri rahastoilla oli rahaa vuoden 1985 lopussa yhteensä runsaat 153 000 markkaa, tästä suurin osa Sotakorkeakoulun rahaston ja Otavan rahaston tileillä.¹⁷⁰

Suurimpien rahastojen arvopaperisalkkuihin oli tehty verrattain paljon muutoksia sitten 1970-luvun lopun. Rahastoista suurin oli edelleen Otavan rahasto. Sen omaisuuden verotusarvo vuoden 1985 lopussa runsaat 2,7 miljoonaa markkaa (vajaat 915 000 euroa). Otavan rahastolla oli edelleen

---

169 Sotakorkeakoulun stipendirahastot, tasekirja alkaen vuodesta 1973, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1984, toimintakertomus 7.2.1985, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi_1980-luvulla#Talouselämä, viitattu 24.10.2019.

170 Sotakorkeakoulun stipendirahastot, tasekirja alkaen vuodesta 1973, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, toimintakertomus 11.2.1986, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi_1980-luvulla#Talouselämä, viitattu 24.10.2019.

hallussaan KOP:n, SYP:n, Finlaysonin, Lohjan Kalkin, Suomen Sokerin, Otava Oy:n, Wärtsilä-yhtymän, Yhtyneiden Paperitehtaiden, Keskon ja Koneen osakkeita. Uusia arvopapereita olivat Wärtsilän ja Suomen Sokerin uudet osakkeet, Nokian Etu -osakkeet, Otavan ja Kaukas Oy:n osakkeet sekä Suomen valtion 10,5 prosentin vuoden 1978 obligaatiot. Peräti puolet Otavan rahaston arvopapereista oli pankkiosakkeita.¹⁷¹

Sotakorkeakoulun rahastosta tuli vuonna 1985 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiseksi suurin rahasto, koska Baumgartnerin ja Vihman rahastot yhdistettiin siihen ja Sotakorkeakoulun 60-vuotisjuhlien lahjoituksista iso osa sijoitettiin Sotakorkeakoulun stipendirahastoon. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkistosta ei löydy selitystä Baumgartnerin ja Vihman rahastojen yhdistämiselle Sotakorkeakoulun rahastoon, mutta voisi olettaa, että yhdistäminen tehtiin hallinnollisista syistä. Kumpaankaan rahastoon ei ollut tullut lahjoituksia enää aikoihin, eikä näiden rahastojen omaisuuden käyttöä oltu sidottu mihinkään erityiskohteeseen. Sotakorkeakoulun rahaston arvopaperisalkun rakenne oli samanlainen kuin Otavan rahastolla pois lukien, että Sotakorkeakoulun rahastolla oli vähemmän pankkiosakkeita. Sotakorkeakoulun rahaston verotusarvo oli vuoden 1985 lopussa vajaat 1,5 miljoonaa markkaa (vajaat 489 000 euroa).¹⁷²

Wärtsilän rahaston salkussa oli myös samoja arvopapereita kuin oli Otavan ja Sotakorkeakoulun rahaston salkussa. Wärtsilän rahaston verotusarvo vuoden 1985 lopussa oli vajaat 920 000 markkaa (noin 310 000 euroa).¹⁷³

Koskelon rahaston arvopaperisalkku poikkesi rakenteeltaan muista Sotakorkeakoulun stipendirahastojen salkuista. Rahaston salkku koostui KOP:n, Instrumentariumin, Kaukas Oy:n, Kesko Oy:n, Kymi-Strömberg Oy:n, Lohja Oy:n, Metsäliiton, Nokian, Orionin, Partekin, Pohjolan, Schaumanin, Serlachius Oy:n, Stockmannin ja Wärtsilän osakkeista sekä Suomen yritysrahoituksen, Kansallisaikituksen ja Keskon lainoista. Koskelon rahaston markkamääräinen verotusarvo oli lähes kolminkertaistunut sitten vuosikymmenen alun ollen 31.12.1985 noin 795 000 markkaa (vajaat 270 000 euroa).¹⁷⁴

Yhdyspankin rahaston salkku koostui vuoden 1985 lopussa SYP:n, Kaukas Oy:n, Keskon, Koneen, Kymi-Strömbergin, Nokian, Rosenlewin, Serlachiuksen ja Stockmannin osakkeista. Rahaston verotusarvo oli tuolloin noin 165 000 markkaa (vajaat 56 000 euroa).¹⁷⁵

---

171 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, toimintakertomus 11.2.1986, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

172 Sama.

173 Sama.

174 Sama.

175 Sama.

Armo Karkauksen rahaston salkussa oli KOP:n, Keskon, Lohjan, Otavan ja Rauma-Repolan osakkeita. Tämän rahaston verotusarvo vuoden 1985 lopussa oli noin 59 000 markkaa (noin 20 000 euroa).¹⁷⁶

Tapani Harmajan rahastosta ei varojen vähyyden vuoksi oltu 1970-luvun loppupuolella pystytty jakamaan stipendejä. Joulukuussa 1980 stipendirahastojen hoitokunnan asettama työryhmä pohti Harmajan rahaston tilannetta. Työryhmä arvioi tuolloin, että rahaston omaisuus tulisi nostaa noin 50 000 markkaan, jotta joka toinen vuosi voitaisiin jakaa priimusstipendi ja parhaan ilmasotatieteellisen tutkimuksen palkinto. Vuoden 1980 lopussa Harmajan rahastolla oli vastattavaa noin 14 500 markkaa, ja se ei mahdollistanut stipendien jakamista. Tämän vuoksi hoitokunta mietti kahta vaihtoehtoa rahaston varallisuuden kartuttamiseksi. Vaihtoehdossa yksi osa Sotakorkeakoulun stipendirahastolle tulevista lahjoitusvaroista olisi suunnattu Harmajan rahastoon. Tämä vaihtoehto oli kuitenkin hidas, koska Sotakorkeakoulun saamat lahjoitukset oli yleensä osoitettu tietyille rahastolle ja tiettyyn tarkoitukseen. Lahjoitusten kohteen muuttaminen olisi vienyt aikaa, eikä ehkä olisi onnistunutkaan. Toisen vaihtoehto oli hankkia varoja suorina lahjoituksina kyseisen rahaston tarkoituseriä tukevilta laitoksilta, säätiöiltä ja yhdistyksiltä sekä yksityisiltä henkilöiltä. Työryhmä päätyi suosittamaan jälkimmäistä vaihtoehtoa ja esitti myös, että ilmavoimien komentaja kutsutaan neuvottelemaan tämän vaihtoehdon toteuttamismahdollisuuksista. Tämän jälkeen tuloksia alkoi syntyä. Jo vuonna 1981 Ilmavoimien Tuki-Säätiö avusti stipendien myöntämisissä ja vuoden 1985 lopussa rahaston verotusarvo oli jo noin 51 000 markkaa (runsaat 17 000 euroa). Tapani Harmajan rahaston arvopaperisalkkuun ei oltu tehty suuria muutoksia sitten vuosikymmenen alun.¹⁷⁷

Suomen Boforsin rahaston arvopaperisalkussa oli SYP:n, Keskon, Kymi-Strömbergin, Nokian ja Otavan osakkeita. Boforsin rahaston verotusarvo 31.12.1985 oli vajaat 21 500 markkaa (vajaat 7 300 euroa).¹⁷⁸

Taloudellinen noususuhdanne jatkui myös 1980-luvun loppupuolella ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön omaisuuden markkamääräinen pörssiarvo kaksinkertaistui edelleen vuodesta 1985. Pörssiarvon kirjaaminen verotusarvon sijasta otettiin käyttöön vuoden 1988 toimintakertomuksessa. Tuoloin tukisäätiön omaisuuden pörssiarvo oli noin 15,4 miljoonaa markkaa.¹⁷⁹

---

176 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, toimintakertomus 11.2.1986, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkistoa.

177 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan muistio 8.12.1980, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1979–1981 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 10/81, 26.11.1981, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1981, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

178 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, toimintakertomus 11.2.1986, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

179 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1988, 3.2.1989, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Tukisäätiön omaisuuden ostovoimainen arvonnousu ei kuitenkaan ollut 1980-luvun loppupuolella enää yhtä suuri kuin vuosikymmenen puolivälissä, koska vuoden 1989 lopun noin 13 miljoonan markan pörssi-arvo vastaa noin 3,65:tä miljoonaa euroa. (Vertailun vuoksi vuoden 1985 lopun noin 6,2 miljoonaa markkaa vastaa nykyrahassa noin 2,1:tä miljoonaa euroa.) Korke-, osinko- ja myyntivoittotuotot vuonna 1989 olivat yhteensä vajaat 660 000 markkaa (noin 186 000 euroa). Osinkotuotot olivat noin 433 500 markkaa (runsas 122 000 euroa), korkotuotot noin 30 000 markkaa ja osakkeiden myyntioikeuksien myynnit vajaat 195 000 markkaa (noin 55 000 euroa). Lahjoituksia vuonna 1989 saatiin yhteensä 62 000 markkaa (noin 17 500 euroa). Säätiön toiminnan kulut olivat noin 424 000 markkaa, josta palkat ja siihen liittyvät maksut sekä hallinnon kulut olivat yhteensä noin 94 000 markkaa (noin 26 500 euroa). Vuoden 1989 tilinpäätöksessä ylijäämäksi kirjattiin hieman vaille 300 000 markkaa. Vastattavaa tukisäätiöllä oli vuoden 1989 lopussa vajaat 3,7 miljoonaa markkaa (vähän yli miljoona euroa). Pankkitileillä oli rahaa vuoden 1989 alussa noin 138 000 markkaa (noin 39 000 euroa), joka oli noin prosentti rahaston omaisuuden markkina-arvosta. Vuoden lopussa tileillä oli rahaa enää vajaat 64 000 markkaa.¹⁸⁰

Otavan rahasto oli edelleen rahastoista suurin. Sen omaisuuden pörssi-arvo vuoden 1989 lopussa oli vajaat 4,3 miljoonaa markkaa (vastaa noin 1,2:tä miljoonaa euroa). Salkun rakennetta oli muutettu 1980-luvun puolivälin jälkeen siten, että salkun sirpaleisuutta oli vähennetty. Vuoden 1989 lopussa Otavan rahastolla oli salkussaan KOP:n, SYP:n, Keskon, Koneen, Kymmene Oy:n, Lohjan Oy:n, Nokian, Otavan, Rauma-Repolan, Cultor Oy:n, Wärtsilän ja Yhtyneiden Paperitehtaiden osakkeita sekä SYP:n vuoden 1984 joukkovelkakirja. Edelleen runsas puolet Otavan rahaston arvopapereista oli pankkiosakkeita.¹⁸¹

Sotakorkeakoulun rahaston salkun rakenne oli melkein identtinen Otavan rahaston salkun kanssa. Osakkeita oli vain vähemmän. Otavan osakkeita Sotakorkeakoulun rahastolla ei kuitenkaan ollut. Sotakorkeakoulun rahaston pörssi-arvo oli melkein kaksinkertaistunut sitten vuoden 1985 ollen vuoden 1989 lopussa vajaat 3,2 miljoonaa markkaa (vajaat 903 000 euroa). Omaisuuden kasvu selittyi Baumgartnerin ja Vihman rahastojen yhdistämisellä Sotakorkeakoulun rahastoon, Sotakorkeakoulun 60-vuotisjuhlien lahjoituksilla ja taloudellisella noususuhdanteella. Rahasto oli edelleen Sotakorkeakoulun tukisäätiön rahastoista toiseksi suurin.¹⁸²

Koskelon rahasto nousi 1980-luvun lopulla Sotakorkeakoulun kolmanneksi suurimmaksi rahastoksi. Sen markkamääräinen pörssi-arvo oli kolminkertaistunut sitten vuoden 1985 lopun nousten

---

180 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 31.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

181 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 31.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

182 Sama.

vuoden 1989 loppuun mennessä 2,4 miljoonaan markkaan (677 000 euroa). Tätä nousua selittävät rahaston saamat lahjoitukset, joita pystyttiin käyttömaisuutena sijoittamaan edelleen arvopapereihin, ja tällä tavalla rahaston arvo kasvoi. Koskelon salkun rakenne poikkesi edelleen muista Sotakorkeakoulun tukisäätiön rahastojen arvopaperisalkuista. Senkin sisältöä oli hieman keskitetty, tosin muutosten taustalla olivat lähinnä paperiteollisuuden yritysfuusiot. Vuoden 1989 lopussa Koskelon rahaston salkku koostui KOP:n, Instrumentariumin, Kymmene Oy:n, Keskon, Lohja Oy:n, Metsä-Serlan, Nokian, Orionin, Partekin, Pohjolan, Stockmannin ja Wärtsilän osakkeista sekä Keskon vuoden 1983 debentuurilainasta.¹⁸³

Wärtsilän rahaston markkina-arvo oli vuoden 1989 lopussa vajaat 2,2 miljoonaa markkaa (noin 618 000 euroa). Salkussa olivat samat arvopaperit kuin Sotakorkeakoulun rahaston salkussa pois lukiin että Wärtsilän rahastolla ei ollut Lohja Oy:n osakkeita.¹⁸⁴

Yhdyspankin rahaston osakkeet olivat myös pääasiassa samoja kuin Sotakorkeakoulun rahaston salkussa, mutta tässäkin rahastossa arvopapereita oli hieman keskitetty. Vuoden 1989 lopussa Yhdyspankin rahastossa oli SYP:n, Keskon, Koneen, Kymmene Oy:n, Metsä-Serlan, Nokian, Rauma-Repolan ja Stockmannin osakkeita sekä SYP:n vuoden 1984 joukkovelkakirja. Yhdyspankin rahaston markkina-arvo 31.12.1989 oli noin 510 000 markkaa (vastaa noin 144 000:ta euroa).¹⁸⁵

Armo Karkauksen rahaston salkkuun ei oltu tehty rakennemuutoksia sitten 1980-luvun puolivälin. Salkussa olevia arvopapereita oli kuitenkin hankittu lisää. Tämän rahaston arvo oli vuoden 1989 lopussa noin 168 000 markkaa (noin 47 000 euroa).¹⁸⁶

Harmajan rahaston tilanne oli saatujen lahjoitusten ansiosta vuosikymmenen lopussa merkittävästi parempi kuin vuosikymmenen alussa. Rahastolle oli hankittu 1980-luvun jälkipuoliskolla salkussa jo olleiden KOP:n ja SYP:n osakkeiden lisäksi Koneen ja Rauma-Repolan osakkeita sekä SYP:n vuoden 1984 joukkovelkakirja. Rahaston arvo vuoden 1989 lopussa oli runsaat 102 000 markkaa (vastaa vajaata 29 000:ta euroa). 1980-luvun lopussa Harmajan rahaston pääoman tuotto mahdollisti rahaston sääntöjen mukaisten stipendien jakamisen Sotakorkeakoulun päätöstilaisuuksissa joka toinen vuosi.¹⁸⁷

---

183 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 31.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

184 Sama.

185 Sama.

186 Sama.

187 Sama.

Rahastoista pienin oli Boforsin rahasto. Sen markkina-arvo vuoden 1989 lopussa oli noin 88 000 markkaa (vajaat 25 000 euroa). Arvopaperisalkku koostui edelleen SYP:n, Keskon, Kymmene Oy:n, Nokian ja Otavan osakkeista.¹⁸⁸

Vuonna 1988 Sotakorkeakoulun tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo ylitti 15 miljoonaa markkaa. Omaisuuden tuotto 1980-luvulla vaihteli vuoden 1981 noin 27 000 tuhannen markan ja huippuvuoden 1984 runsaan 440 000 markan välillä.¹⁸⁹

Sotakorkeakoulun tukisäätiö perustetaan, hoito-ohje tarkistetaan ja säännöt uusitaan

Helmikuussa 1983 puolustusministeriö lähetti yhteensä 23 sotilasopetuslaitokselle ohjeet näiden stipendirahastojen aseman ja kirjanpidon selkiinnyttämiseksi. Ohjeen taustalla oli valtioneuvoston 10. tammikuuta 1974 antama päätös lahjoitus- ja testamenttivarojen vastaanottamisesta ja käytöstä valtion virastoissa ja laitoksissa. Kiirettä puolustusministeriöllä ei ollut ollut, koska kului yhdeksän vuotta ennen kuin puolustusministeriö reagoi valtioneuvoston päätökseen. Silti kyseinen päätös oli merkittävä, koska sen hengen mukaisesti erilaisten valtion laitosten yhteydessä olevien stipendirahastojen, mukaan lukien sotilasopetuslaitosten stipendirahastot, voitiin tulkita olevan valtion hallinnollisen kirjanpidon ulkopuolella toimivia rahastoja, vaikka ne toimivatkin asianomaisten organisaatioiden osana tai kiinteässä yhteydessä niihin.¹⁹⁰

Edellä kirjoitettua tulkiten myös sotilasopetuslaitosten stipendirahastojen hallinnollinen asema oli epäselvä. Tämän vuoksi puolustusministeriö antoi kaksi vaihtoehtoa rahastojen hallinnollisen aseman selkiyttämiseen: 1) stipendirahastojen oikeudellinen asema olisi muutettava siten, että ne olisivat joko rekisteröityjä yhdistyksiä tai säätiöitä tai 2) jos sotilasopetuslaitosten yhteydessä toimivat stipendirahastot jatkaisivat toimintaansa osana koulujen organisaatioita eikä niitä voitu pitää itsenäisinä juridisinä yhteisöinä, olisi rahastojen saamat lahjoitukset otettava valtion kirjanpitoon.¹⁹¹

Myös Pääesikunta aktivoitui rahastoasiaan pari kuukautta puolustusministeriön jälkeen. Koulutusosasto sai koulutuspäälliköltä tehtävän selvittää sotilasopetuslaitosten hallinnassa olevat stipen-

---

188 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 31.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

189 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset vuosilta 1980–1984, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985 ja Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

190 Sotilasopetuslaitosten stipendirahastojen saamien lahjoitusvarojen kirjaaminen hallinnolliseen kirjanpitoon, Puolustusministeriön tarkastustoimiston kirje 99/9d/Tal/83, 9.2.1983, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1983, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

191 Sama.

dirahastot, muilta säätiöiltä saadut lahjoitusvarat ja stipendivarojen käytön.¹⁹² Tämän asiakirjan tarkoitus ei selviä tekstistä, joten voi vain arvailla sen tarkoituksiperiä. Pyyntö on sikäli erikoinen, että kaikki edellä mainittu tieto oli saatavissa stipendirahastojen toimintakertomuksista, jotka olivat julkisia. Joka tapauksessa, tulevina vuosikymmeninä samanlaisia selvityksiä käskettiin muitakin, ja silloin tavoitteena oli saada säätiöiden ja rahastojen varat entistä enemmän Puolustusvoimien johdon hallintaan.¹⁹³

Puolustusministeriön ohjekirje ilmeisesti toimi lähtökohtana Sotakorkeakoulun stipendirahastojen muuttamiselle säätiöksi. Helmikuun 28. päivänä 1985 pidetyssä Sotakorkeakoulun stipendirahastojen tilintarkastuksessa tilintarkastajat, pankinjohtaja Eugen Hammarén ja eversti Niilo Riuttala, ottivat esille stipendirahastojen aseman selkiyttämisen sekä kirjanpidon ja omaisuuden hoidon yksinkertaistamisen. Tuolloin stipendirahastoissa oli 10 erillistä rahastoa, joilla kullakin oli omat varansa ja tilinpitonsa yhteisessä kirjanpidossa. Lisäksi rahastoilla oli käyttöomaisuutena lukuisa määrä muisto- ja lahjaesineitä, jotka laajensivat tuntuvasti kirjanpitoa. Tilintarkastajat esittivät harkittavaksi rahastojen toiminnan kehittämistä säätiömuotoista, rekisteröintiin perustuvaa tai jotain muuta käyttökelpoista mallia käyttäen kuitenkin siten, että ratkaisun tuli olla viranomaisia tyydyttävä ja verovapauden turvaava. Tilintarkastajat esittivät myös, että muisto- ja lahjaesineet voitiin hankittaessa käsitellä kertamenona ja lahjoittaa ne Sotakorkeakoulun johtajalle jaettavaksi vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.¹⁹⁴

Säätiöasia eteni nopeasti. Opettajaneuvosto totesi stipendirahastojen oikeudellisen aseman selkiyttämisen ja tilinpidon yksinkertaistamisen olevan ajankohtaisia ja valtuutti kokouksessaan 11. maaliskuuta 1985 hoitokunnan suunnittelemaan tarvittavat muutokset. Tavoitteeksi otettiin stipendirahastojen muuttaminen säätiöksi.¹⁹⁵

Asiantuntijoiksi stipendirahastojen säätiöimiseksi pyydettiin varatuomarit Heikki Neva ja Pekka Jouppila Suomen Yhdyspankista. Alustava neuvottelu heidän kanssaan pidettiin 20. maaliskuuta. Tavoitteeksi otettiin, että toiminta säätiönä voitaisiin aloittaa vuoden 1986 alusta. Valmistelut etenivätkin pikavauhtia. Hoitokunnan kokouksessa 15. toukokuuta tarkistettiin Sotakorkeakoulun tuki-

192 Sotilasopetuslaitoksissa jaettavat stipendit, Pääesikunnan koulutusosasto, selvityspyyntö 112/5al, 28.3.1983, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1983, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

193 Sama. – Arkistossa ei ole kuin yksi Sotakorkeakoulun stipendirahastojen tai tukisäätiön varojenkäytöstä tehty kaksisivuinen selvitys helmikuulta 1988. Tämä selvitys on paljon ylimalkaisempi kuin toimintakertomukset. Ks. Sotakorkeakoulun tukisäätiön ETS-muistio 3.2.1988, Tukisäätiön vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

194 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen tilintarkastuspöytäkirja 28.2.1985, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuoden 1985 alussa Sotakorkeakoulun stipendirahastojen rahastot olivat seuraavat: Sotakorkeakoulun stipendirahasto, Hjördis ja Leonard Baumgartnerin Sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä rahasto, Wärtsilä-yhtymä Oy:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä stipendirahasto, Tapani Harmajan stipendirahasto, Kustannusosakeyhtiö Otavan rahasto, Kenraalimajuri Einar Vihman muistorahasto, Aarne Koskelon Sotakorkeakoulun rahasto, Yhdyspankin rahasto, Yleisesikuntaupseeri Armo Karkauksen ja varanotaari Tyne Karkauksen Sotakorkeakoulun rahasto ja Oy Suomen Bofors Ab:n rahasto.

195 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 2/85, 14.3.1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

säätiön ensimmäinen sääntöluonnos. Pari päivää myöhemmin, 17. toukokuuta, siihen tehtiin vielä tarkistuksia, jonka jälkeen samana päivänä opettajaneuvosto hyväksyi ensimmäisen kerran säätiön perustamiskirjan. Tämän jälkeen 23.5. päivätyllä kirjeellä rahastojen edustajille lähetettiin säätiön perustamiskirjan luonnos tarkistettavaksi. Merkittäviä kommentteja ei ilmeisesti saatu, koska sääntöjen toinen hyväksyntä tapahtui jo 31.5. Tämän jälkeen säädekirja ja säännöt lähetettiin oikeusministeriöön.¹⁹⁶

Oikeusministeriöltä saatiin vielä sääntöjen tarkistuskehotus. Ne koskivat lähinnä säätiön hallituksen valintaa ja toimintaa. Tarkistukset tehtiin siten, että kokouksessaan 6. syyskuuta opettajaneuvosto hyväksyi ensimmäisen kerran korjatut säännöt ja toisen kerran ne hyväksyttiin 30. lokakuuta, jonka jälkeen säännöt lähetettiin uudelleen oikeusministeriöön 31.10.1985 päivätyllä läheteellä. Lopulta, marraskuun 19. päivänä oikeusministeriö hyväksyi säätiöhakemuksen ja uusi Sotakorkeakoulun tukisäätiö (Y-tunnus 0622031-1) aloitti toimintansa vuoden 1986 alussa. Lisäksi rahastojen toimintaa rationalisoitiin vuonna 1985 siten, että Baumgartnerin rahasto ja Vihman muistorahasto yhdistettiin vuoden 1985 aikana Sotakorkeakoulun stipendirahastoon, kuten aikaisemmin on jo todettu. Stipendirahastojen rahastonhoitaja majuri Seppo Rahkonen oli esittänyt keväällä 1985 tämän ajatuksen, jonka opettajaneuvosto hyväksyi kokouksissaan 17. ja 31. toukokuuta.¹⁹⁷

Sotakorkeakoulun tukisäätiön tarkoitus oli tukea maanpuolustusta edistävää sotatieteellistä tutkimus- ja opetustyötä sekä julkaisutoimintaa Sotakorkeakoulun piirissä. Säätiö toteutti tarkoitustaan myöntämällä varoja sääntöjen mukaisesti stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin, jotka liittyivät yleisesikuntaupseerikoulutusta palvelemaan sotatieteelliseen tutkimus- ja opetustyöhön, täydennysopintoihin ja opintomatkoihin tai oppilasupseerien hyvään opintomenetykseen. Yllä oleva oli kirjatun sääntöjen toiseen pykälään.¹⁹⁸ Sotakorkeakoulun tukisäätiön säännöt vuodelta 1985 on esitetty liitteessä 5.

Säätiön perustamis pääoma muodostui säätiön kahdeksan rahaston yhteenlasketuista perustamishetken varoista 31.12.1984 päättyneen tilikauden vahvistetun taseen mukaisesti. Peruspääomaksi tuli 2 448 357,45 markkaa (vastaa nykyisin noin 825 000:tä euroa). Säätiön pääoma jakaantui rahastoitain peruspääomaan ja käyttörahastoon. Peruspääoma oli säilytettävä vähentymättömänä. Peruspää-

---

196 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, toimintakertomus 11.2.1986, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat 3/85, 15.3.1985 ja 4/85, 12.4.1985 sekä 5/85, 15.5.1985 ja Sotakorkeakoulun opettajaneuvoston pöytäkirjat 4/1985, 23.5.1985 ja 5/85, 31.5.1985, Tukisäätiön vuosi 1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Nevan ja Jouppilan lisäksi asiantuntija-apua saatiin myös rahastojen edustajilta.

197 Samat.

198 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 7/85, 4.9.1985, liite 7, Tukisäätiön vuosi 1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

1 (3)

Oikeusministeriön päätös hakemukseen, jossa Helsingistä oleva **Sotakorkeakoulun Tukisäätiö** on sen hallituksen kokouksessa 13 päivänä marraskuuta 1989 tehdyn päätöksen mukaisesti pyytänyt, että oikeusministeriön säätiölle 19 päivänä marraskuuta 1985 vahvistamien sääntöjen 3, 4, 9 ja 11 § muutettaisiin kuulumaan näin:

"3 §

Säätiön peruspääoma

Säätiön peruspääoma mk 2 448 357,45 muodostuu alla mainittujen rahastojen yhteenlasketuista perustamishetken varoista kunkin rahaston osalta 31.12.1984 päättyneen tilikauden vahvistetun taseen mukaisesti.

- Sotakorkeakoulun stipendirahasto
- Oy Wärtsilä Ab:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä stipendirahasto
- Tapani Harmajan rahasto
- Kustannusosakeyhtiö Otavan rahasto
- Aarne Koskelon rahasto
- Yhdyspankin rahasto
- Yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen rahasto
- Oy Suomen Bofors Ab:n rahasto.

Säätiön pääoma kunkin yllä mainitun rahaston osalta jakautuu peruspääomaan ja käyttöpääomaan. Kullakin rahastolla on määrätty osuutensa peruspääomasta.

Mikäli säätiön jollekin rahastolle tulee lahjoitus tai muu omaisuuden muutos, säätiön hallitus vahvistaa rahastojen edellä mainitut osuudet uudelleen muuttuneen tilanteen mukaiseksi.

Peruspääoma on säilytettävä vähentymättömänä.

Peruspääoman tuottoa voidaan käyttää säätiön hallintokuluihin ja peruspääoman lisäämiseen, milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi.

Leimavero 129,-
Lisäleimavero 150,-
Yhteensä 279,-
N:o 3906/71/89 OM

Sotakorkeakoulun Tukisäätiö

Liisankatu 1
00170 HELSINKI

imh

LÄHDE: SOTAKORKEAKOULUN STIPENDIRAHASTOJEN TOIMINTA VUONNA 1985, TUKISÄÄTIÖN VUOSI 1985, MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN ARKISTO.

Oikeusministeriö hyväksyi Sotakorkeakoulun tukisäätiön perustamisen 19. marraskuuta 1985. Uusi säätiö aloitti toimintansa vuoden 1986 alussa. Kuvassa ote oikeusministeriön päätöksestä.

oman tuottoa voitiin kuitenkin käyttää säätiön hallintokuluihin ja peruspääoman lisäämiseen milloin hallitus sen katsoi tarpeelliseksi.¹⁹⁹

Hallitukseen, joka oli uusi toimielin, valittiin kalenterivuodeksi kerrallaan vähintään 20 ja enintään 35 jäsentä. Hallituksen rooli oli sama kuin opettajaneuvostolla ennen rahastojen muuttamista säätiöksi. Hallituksen jäsenet valitsi Sotakorkeakoulun opettajaneuvosto. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallitus vallitsi keskuudestaan. Lisäksi säätiöllä oli hoitokunta, joka oli samassa roolissa ja kokoonpanoltaan samanlainen kuin hoitokunta stipendirahastojen aikaan, sekä rahastonhoitaja, joka toimi myös hoitokunnan sihteerinä. Erikoista oli, että osa hoitokunnan jäsenistä oli usein myös hallituksen jäseniä, jolloin he päättivät myös omista ehdotuksistaan. Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen jäsenet vuosina 1986–1993 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan jäsenet vuosina 1994–2014 on esitetty liitteessä 6.²⁰⁰

Hallitus vahvisti tuloslaskelman ja taseen sekä hyväksyi toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen. Ennen kaikkea, hallitus päätti toimenpiteistä, joihin hoitokunnan toiminta antoi aiheutta.²⁰¹

Hoitokunnan tehtävät säilyivät pääpiirtein entisellään. Sääntöjen muissa pykälissä ohjeistettiin rahastonhoitajan tehtävistä, säätiön nimenkirjoitusoikeudesta, tilikaudesta, sääntöjen muuttamisesta ja säätiön purkamisesta. Näissä pykälissä ei ollut suuria muutoksia verrattuna stipendirahastojen sääntöihin.²⁰²

Stipendirahastojen säätiöimisen yhteydessä rahastojen säännöt uusittiin. Muutokset olivat vähäisiä. Hallinnon yksityiskohtia koskevat pykälät korvattiin pykälällä, jossa todettiin, että rahastojen omaisuutta ja varojen käyttöä hoitavat sääntöjensä mukaan Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallintoelimet ja henkilöt, joita olivat säätiön hallitus, hoitokunta ja rahastonhoitaja. Yhdyspankin rahaston nimi muutettiin Suomen Yhdyspankin rahastoksi. Lisäksi Karkauksen, Yhdyspankin, Boforsin ja Koskelon rahastojen sääntömuutoksille tarvittiin rahastojen perustajan hyväksyntä. Nämä saatiin lukuun ottamatta Koskelon rahastoa, jonka sääntöihin ei tehty muutoksia. Ilmeisesti Arne Koskelo ei nähnyt tarvetta tälle. Uudet säännöt hyväksyttiin ja vahvistettiin loppuvuoden 1986 kahdessa kokouksessa.²⁰³

---

199 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 7/85, 4.9.1985, liite 7, Tukisäätiön vuosi 1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

200 Sama. – Hallituksen ja hoitokunnan kaksoisjäsenyydestä, ks. esim. Sotakorkeakoulun tukisäätiön kokouskutsu 12.5.1988 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirja 4/1988, 15.9.1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja liitteet 1 ja 6.

201 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 7/85, 4.9.1985, liite 7, Tukisäätiön vuosi 1985, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

202 Sama.

203 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 6/86, 14.10.1986, 7/86, 13.5.1986 ja 8/86, 19.5.1986 sekä 11/86, 2.10.1986 ja Säätiön rahastojen sääntömuutokset, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan muistio 6.5.1986, Tukisäätiön vuosi 1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Maaliskuun 10. päivänä 1989 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunta päätti vielä esittää säätiön hallitukselle harkittavaksi hoitokunnan rahastonhoitajan majuri Leo Puustisen laatimaa säätiön varojen rahastomallia, jossa kaikki varat olisivat yhdessä sijoitusrahastossa, josta muut rahastot omistaisivat sijoituksensa mukaisen osuuden. Tämä edellytti sääntömuutosta. Tukisäätiön hallitus käsitteli asiaa kokouksessaan maaliskuun lopussa ja valtuutti hoitokunnan selvittämään, oliko asia toteutettavissa. Elokuuhun mennessä kuudelta rahaston edustajalta oli saatu myönteinen vastaus ja joulukuuhun mennessä myös lopuilta kahdelta, jonka jälkeen tukisäätiön sääntömuutosanomus lähetettiin oikeusministeriöön hyväksyttäväksi. Anomus alkaa kappaleella: ”*Sotakorkeakoulun Tukisäätiön [sic] hallitus on päättänyt kokouksessaan 28.3.1989 yhdistää säätiön kahdeksan (8) eri rahastoa yhdeksi (1) yhteiseksi rahastoksi.*” Oikeusministeriö hyväksyi uudet säännöt 19. tammikuuta 1990.²⁰⁴

Suurin muutos koski sääntöjen kolmatta pykälää, jossa määritetään säätiön peruspääoma. Tässä kohdassa huomioitiin uutena asiana kunkin rahaston osuus tukisäätiön peruspääomasta. Nämä ensimmäiset rahasto-osuudet on esitetty seuraavassa luvussa. Uusien sääntöjen kolmannessa pykälässä mainittiin myös, että mikäli jokin rahasto saa lahjoituksen, säätiön hallitus vahvistaa rahastojen osuudet uudelleen muuttuneen tilanteen mukaisiksi. Kolmannessa pykälässä korostettiin myös, että peruspääoma oli säilytettävä vähentymättömänä, mutta sen tuottoa voitiin käyttää säätiön hallintokuluihin ja peruspääoman lisäämiseen hallituksen katsoessa sen tarpeelliseksi. Lisäksi neljänteen pykälään säätiön varojen hoidosta lisättiin kohta ” – – säätiö voi hankkia ja omistaa kiinteää omaisuutta”.²⁰⁵

Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoito-ohje tarkistettiin myös säätiöinnin yhteydessä. Uudistettu hoito-ohje hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 19. toukokuuta 1986 ja vahvistettiin hallituksen kokouksessa 11. kesäkuuta. Uusittu hoito-ohje oli lähes kopio Sotakorkeakoulun tukisäätiön säännöistä pois lukien, että hoito-ohjeessa oli liitteet oppilasstipendien ja -apurahojen jakoperiaatteista, henkilökuntastipendien ja -apurahojen jakoperiaatteista sekä avustusten myöntämisperiaatteista. Helmikuussa 1989 edellä mainitun hoito-ohjeen kahdeksatta pykälää, joka koski hoitokunnan kokoonpanoa, muutettiin vielä. Uusitun pykälän mukaan hoitokunta oli pyrittävä valitsemaan siten, että siinä oli varainhoidon asiantuntemuksen lisäksi edustettuna mahdollisimman tasapuolisesti myös Sotakorkeakoulun eri linjojen ja opintosuuntien asiantuntemus. Lisäksi hoito-ohjeessa mainittiin varainhoidon edustajat, jotka otettiin mukaan säätiön hoitokunnan toimintaan syksyllä 1988. Aluksi

---

204 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 4/89, 21.3.1989 ja 9/89, 21.8.1989 sekä 11/89, 19.12.1989, Sotakorkeakoulun tukisäätiön anomus 30.11.1989 tukisäätiön sääntöjen muuttamisesta, Tukisäätiö, vuosi 1989 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/90, 20.9.1990, Tukisäätiö, vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Sotakorkeakoulun tukisäätiö -nimessä sana tukisäätiö on sittemmin kirjoitettu pienellä tällä.

205 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/89, 27.11.1989, Tukisäätiö, vuosi 1989, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

varainhoidon asiantuntijoita käytettiin kuitenkin neuvonantajina vain tarvittaessa, eivätkä he osallistuneet kaikkiin hoitokunnan kokouksiin.²⁰⁶

Verouudistus uhkaa osinkotuloja

Vuoden 1989 alussa Suomessa toteutettiin niin sanottu kokonaisverouudistus. Keskeistä uudistuksessa oli, että veropohjaa laajennettiin verovähennysjärjestelmää karsimalla. Lokakuun 17. päivänä 1988 pidetyssä Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksessa tukisäätiön rahastonhoitaja everstiluutnantti Rahkonen selvitti tulevaa verouudistusta ja sen mahdollisesti aiheuttamaa muutosta säätiön osinkotuloihin. Rahkonen esitti, että säätiön pörssi-arvoltaan noin 14 miljoonan markan (vastaa nykyrahassa noin 4,2:ta miljoonaa euroa) omaisuudesta kolmasosa sijoitettaisiin uudelleen. Keskustelujen jälkeen säätiön hallitus velvoitti hoitokunnan valmistelemaan seuraavaan kokoukseen esityksen säätiön varojen sijoittamisesta. Parin viikon kuluttua tästä kokouksesta säätiön hoitokunnan puheenjohtaja everstiluutnantti Pauli Thomenius ja rahastonhoitaja everstiluutnantti Rahkonen esittivät hallitukselle muistion, jonka perusteena olivat Kansallis-Osake-Pankin ja Suomen Yhdyspankin sijoitusasiantuntijoiden antamat neuvot.²⁰⁷

Kansallis-Osake-Pankin asiantuntija, pankinjohtaja Markku Kaloniemi, teki sijoitusehdotuksen, jossa lähtökohtana oli KOP:ssä säilytettävä osakepääoma, 3,7 miljoonaa markkaa. Hänen suosituksensa oli, että 40 prosenttia varallisuudesta sijoitetaan liike- ja/tai asuntohuoneistoihin, 30 prosenttia osakkeisiin, 20 prosenttia joukkovelkakirjoihin, 10 prosenttia sijoitusrahastoon ja likvidit varat suorapankkitilille. Tämän esityksen pohjana olivat oletukset, että osingoista tulee veronalaista tuloa vuoden 1991 alusta, laskusuhdanne oli tulossa, inflaation vuonna 1989 arvioitiin olevan noin 4,5 prosenttia ja pääkaupunkiseudun kasvu jatkuisi, josta seurauksena olisi asuntojen ja vuokrien hinnannousu.²⁰⁸

Suomen Yhdyspankin asiantuntijat, varatuomari Pekka Jouppila ja sijoitusjohtaja K. G. Backholm, arvioivat myös osinkotulojen vähentyvän, jos niistä tulee veronalaisia. Muutos olisi saattanut heidän mukaansa olla jopa 20–30 prosenttia. Markkinarahasijoituksia SYP:n asiantuntijat pitivät kannattavina tuoton ollessa tuolloin keskimäärin 8–11 prosenttia. He pitivät kuitenkin säätiön rahastojen arvo-

---

206 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 2/86, 22.5.1986, liite Sotakorkeakoulun tukisäätiön rahastojen hoito-ohje, 3/86, 11.6.1986, 7/86, 13.5.1986, 8/86, 19.5.1986 ja 11/86, 2.10.1986, Tukisäätiön vuosi 1986, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirja 7/88, 20.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/89, 1.2.1989, Tukisäätiö, vuosi 1989, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

207 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 4/88, 7.11.1988 ja 5/88, 29.11.1988 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiö, muistio 21.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

208 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/88, 29.11.1988 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiö, muistio 21.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

paperisalkkuja liian pankkipainotteisina ja suosittivat niitä myytäväksi. Huoneistosijoittamisen tuotto perustui heidän mukaansa arvonnousuun, ei vuokratuottoihin, joiden määräksi he arvioivat 4–9 prosenttia.²⁰⁹

Molemmat pankit tarjosivat lisäksi maksullista sijoituspalvelua. Ne olivat myös valmiita tuolloin käytyjen kaltaisiin sijoitusten tarkistusneuvotteluihin vastaisuudessakin.²¹⁰

Edellä kuvattujen suositusten pohjalta tukisäätiön hoitokunta päätyi suosittamaan opettajaneuvostolle sijoitusmuodoiksi osakkeita, rahasto-osuuksia, talletuksia, lainoja ja kiinteistöosakkeita. Sen sijaan kokonaisten kiinteistöjen tai taiteen hankkimista ei pidetty järkevänä, vaikka jo vuonna 1987 säätiön rahastonhoitaja majuri Rahkonen oli esittänyt, että tukisäätiön pääomapohjan laajentamiseksi Helsingin Kruununhaan alueelta hankittaisiin noin 100 neliömetrin asunto tai asuntoja Sotakorkeakoulun oppilaiden ja opettajien majoitustiloiksi, ja Rahkoselle oli myös annettu valtuudet tutkia ja valmistella noin 2–3 miljoonan markan asuntohanketta. Vuonna 1989 tilanne kuitenkin muuttui ja hoitokunta sai tehtävän realisoida arvopapereita noin miljoonalla markalla tavoitteena tämän rahan summan uudelleen sijoittaminen kiinteistöihin vuoden 1989 aikana. Kiinteistösijoittaminen sai silti odottaa vielä aina vuoteen 2014, jolloin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö hankki kiinteistöosuuksia.²¹¹

Tässä asiayhteydessä todettakoon lisäksi, että syksyllä 1988 varanotaari Tyyne Karkaus tarjosi omistamaansa asuinhuoneistoa vuokrattavaksi Sotakorkeakoulun oppilasupseerien asunnoksi. Tultuaan Sotakorkeakoulun tukisäätiön rahastonhoitajaksi vuonna 1989 Leo Puustinen vieraili usein Tyyne Karkauksen luona Lönnrotinkadun asunnossa. Jossain vaiheessa Tyyne Karkaus ilmoitti, että hänen asuntonsa, joka oli Puustisen arvion mukaan kooltaan noin 250 neliometriä, luovutettaisiin hänen kuolemansa jälkeen Sotakorkeakoulun tukisäätiölle ja siitä tehtäisiin koulun johtajan edustusasunto. Sotakorkeakoulun johtaja kenraalimajuri Antero Karvinen ei kuitenkaan syytynyt ajatukselle, muun muassa sen vuoksi, että hän piti asiaa monimutkaisena, ja Tyyne Karkaus oli Puustisen mukaan tästä hieman närkästynyt. Pian tämän jälkeen keskusteluissa päädyttiin siihen, että asunnosta tehtäisiin Sotakorkeakoulun opiskelijoiden asunto. Tukisäätiön hallitus hyväksyi ehdotuksen. Kulujen kattamiseksi asunnosta oli tarkoitus periä vuokraa. Vuokrasopimusta ei kuitenkaan tehty, koska vuokrapyyynnön katsottiin ylittävän oppilasupseerien maksukyvyyn, eikä vuokrasopimusta tehty myöskään

---

209 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/88, 29.11.1988 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiö, muistio 21.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

210 Samat.

211 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/87, 14.10.1987, Tukisäätiö, vuosi 1987, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 29.11.1988, Sotakorkeakoulun tukisäätiö, muistio 21.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulu tukisäätiön arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 ja 7/2014, 12.12.2014 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

sen jälkeen, kun vuokra aiottiin maksaa Armo ja Tyyne Karkauksen rahastosta. Ilmeisesti vuokralle tarjottu asunto ei ollut tuolloin vielä käytettävissä.²¹²

Sotakorkeakoululle jaettu markkamääräinen tuki kasvaa – ostovoima ei

Vuonna 1982 stipendirahastojen hallitus päätti, että suurin opettajille myönnettävä tunnustuspalkinto nostettaisiin samaan summaan kuin suurin oppilaille myönnettävä stipendi, joka tuolloin oli 6 700 markkaa (vastaa nykyisin noin 2 800:aa euroa). Tämä periaate oli kuitenkin lyhytaikainen, koska jo seuraavana vuonna stipendirahastojen hoitokunta otti opettajastipendien myöntämisessä käyttöön niin sanotun kolmen vuoden säännön. Tämä otettiin käyttöön aluksi luonnoksena, mutta se jäi sittemmin ohjeeksi hoitokunnalle. Kolmen vuoden säännössä hyväksyttiin välistipendi opettajille, jotka palvelivat neljättä kalenterivuottaan Sotakorkeakoulussa. Välistipendin suuruus oli 3 000 markkaa (vastaa nykyrahassa noin 1 150:tä euroa). Tämän jälkeen loppustipendi karttui 100 markalla kuukaudessa kuitenkin siten, että jos opettaja siirtyi pois Sotakorkeakoulusta alle vuoden kuluttua välistipendistä, alle 500 markan loppustipendejä ei maksettu. 500–900 markan loppustipendit pyöristettiin 1 000 markkaan.²¹³

Vuoden 1985 loppuun mennessä Sotakorkeakoulun jakamien stipendien ja apurahojen markkamääräinen yhteissumma oli kasvanut 1970-luvun lopun vajaan 112 000 markasta (noin 63 500 euroa) noin 176 000 markkaan (vajaat 60 000 euroa). Ostovoimalla mitattuna stipendit eivät kuitenkaan kasvaneet, kuten suluissa olevista euroiksi muutetuista summista ilmenee. Opiskelijat arvostivat saamia stipendejä. Tämä käy hyvin ilmi Sotakorkeakoulun vuonna 1981 päättyneiden kurssien priimuksen, kapteeni Ismo Turusen kiitospuheesta:

”Puolustusvoimain Herra Komentaja, kunnioitetut stipendien lahjoittajat ja lahjoittajien edustajat. Lienee yleisesti tunnettua, että Sotakorkeakouluun pyrkivät upseerit valitsevat tien, jolla on muita enemmän ponnistelua ja vastuun painetta, joskin myös mahdollisuuksia. Viime aikoina voimistuvat äänet ovat varoittaneet perustellusti mahdollisuudesta, että Sotakorkeakoulun käyneet upseerit voivat joutua uhraamaan taloudellisesti muita enemmän. Tätä taustaa vasten korostuu kunnioitus ja kiitollisuus niitä kansalaisia ja yhteisöjä kohtaan, jotka ovat valmiit vapaaehtoisesti uhraamaan työtään, aikaansa ja taloudellista panosta korkeimman maassamme suoritettavan sotatieteellisen opetuksen ja tutkimuksen tukemiseen. Uskon puhuvani kaikki-

212 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/87, 14.10.1987, Tukisäätiö, vuosi 1987, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 29.11.1988, Sotakorkeakoulun tukisäätiö, muistio 21.11.1988, Tukisäätiö, vuosi 1988, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovoiossa 7.7.2020, Leo Puustinen sähköpostiviesti kirjoittajalle 11.7.2020 ja puhelinkeskustelu Antero Karvisen kanssa 11.9.2020.

213 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirja 1/82, 9.2.1982, Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1982 ja luonnos/3 vuoden sääntö, SKK:n stipendirahastot, pöytäkirja ja kirjeenvaihto 1983, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

en opiskelijoiden puolesta todetessani, että teidän toimintanne on merkittävimpiä kannustajia ja rohkaisijoita kurssin aikana, ja tiedän kaikkien yhtyvän vilpittömiin kiitoksiini teille, jotka olette tukeneet opiskelua erään kurssin taas päättyessä.”²¹⁴

Vuonna 1985 opiskelijastipendejä myönnettiin päättyneelle yleisesikuntaupseerikurssille yhteensä 33 kappaletta yhteissummaltaan 92 000 markkaa (vajaat 31 200 euroa) stipendien suuruuden vaihdelta 1 500 markasta 5 000 markkaan (noin 1 700 euroa). Tunnustuspalkintoja, käytännössä opettajastipendejä, myönnettiin kahdeksan kappaletta yhteissumman ollessa 26 000 markkaa (noin 8 800 euroa). Opettajastipendien summat vaihtelivat tuhannesta viiteentuhanteen markkaan. Tutkimusstipendejä myönnettiin viisi kappaletta yhteissummaltaan 18 000 markkaa (noin 6 100 euroa) ja matkapurahoja 40 000 markkaa (runsaat 13 500 euroa).²¹⁵

Vuosikymmenen loppuun mennessä stipendien ja apurahojen yhteissumma oli noussut noin 218 500 markkaan (runsaat 61 500 euroa). Opiskelijastipendejä vuonna 1989 jaettiin 44 opiskelijalle yhteensä 102 500 markkaa (noin 29 000 euroa). Stipendien summat vaihtelivat 500 markan ja 7 000 markan (noin 2 000 euroa) välillä. Markan ostovoimalla mitattuna stipendisummat eivät nousseet 1980-luvun aikana ollenkaan. Opettajastipendejä myönnettiin kaikkiaan 41 000 markkaa (11 500 euroa) 14 opettajalle. Stipendien summat vaihtelivat tuhannen ja 6 500 markan (noin 1 800 euroa) välillä. Opintomatka-apurahoja, kaikki ulkomaille, myönnettiin yhteensä 71 000 markkaa (noin 20 000 euroa). Opintoapurahoja opettajien kieli-, johtamis- ja turvallisuusalan kursseille myönnettiin yhteensä vajaat 9 000 markkaa (noin 2 500 euroa). Tutkimusapurahoja myönnettiin vain yksi, 4 000 markkaa everstilutnantti Pekka Visurin tutkimukselle Pariisin rauhansopimuksen sotilasartikloista. Hallintokulut vuonna 1989 olivat runsaat 93 000 markkaa (noin 26 000 euroa).²¹⁶

1980-luvulla tukimuodoista avustusten arvollinen määrä kasvoi suhteellisesti eniten. 1950-luvulta alkaen kaikkien avustusten, joita olivat muistoesinehankinnat, perinnetoiminnan tukeminen ja opettajakirjaston kirjahankinnat, yhteinen osuus oli vaihdellut markan arvo nykyrahaksi muutettuna 1 000:n ja 2 500 euron välillä. Vuonna 1985 avustusten kokonaissumma oli kuitenkin peräti 72 000 markkaa (vastaa arvoltaan nykyisin noin 24 500:aa euroa). Keskimääräisiin siihenastisiin vuosittaisiin avustussummiin verrattuna vuoden 1985 summa oli ennätysmäisen suuri. Tämä johtui pääasiassa siitä, että olemassa olevat muistoesineet siirrettiin poistona (noin 63 000 markkaa) stipendirahas-

---

214 Apurahan saajien kiitospuhe 5.11.1981, Pääesikunta, Aseteknillinen osasto, kapt I Turunen, 3.11.1981 ja Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, 11.2.1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

215 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toiminta vuonna 1985, 11.2.1986, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

216 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 30.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuonna 1988 opintomatkoihin myönnetty rahasumma oli poikkeuksellisen suuri, peräti 177 000 markkaa. Tämä erottuu taulukossa 4. Kyseisenä vuonna Sotakorkeakoulun opettajat tekivät opintomatkan Normandiaan. Ks. Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan pöytäkirja 2/1988, 4.3.1988 ja sen liite 3.

tojen kirjanpidosta Sotakorkeakoulun kirjanpitoon. Muistoesineiden hankinta, perinnetoiminta ja opettajakirjaston hankinnat jäivät edelleen avustuksiin.²¹⁷

Vuonna 1986 avustussumma oli jälleen melko suuri, runsaat 47 000 markkaa (runsaat 15 000 euroa). Kyseisenä vuonna Sotakorkeakoulun tukisäätiö ryhtyi avustamaan Sotakorkeakoulun oppilaskuntaa, jota avustettiin tuolloin 15 400 markalla (noin 5 000 eurolla). Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että avustuksiin käytetyt summat olivat kasvaneet tasaisesti sitten 1970-luvun lopun ja kasvoivat edelleen oppilaskunnalle annettujen avustusten määrän kasvaessa. Vuonna 1989 Sotakorkeakoulun oppilaskunnan, perinnetoiminnan ja opettajien kirjaston tukemiseen käytettiin jo 103 000 markkaa (noin 29 000 euroa), josta oppilaskunnan saaman tuen osuus oli runsas puolikas, vajaat 63 000 markkaa.²¹⁸

---

217 Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset vuosilta 1950–1985, Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1970–1974, SKK:n stipendirahastot, toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985 ja Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

218 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1986, 12.2.1987 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1989, 30.1.1990, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

1990-luku oli
monien muutosten
aikaa

1990-luku alkoi pankkikriisillä, jolla oli suuria vaikutuksia Suomen talouselämään. Tämä näkyi myös tukisäätiön arvopaperisalkussa, aluksi laskevasti, mutta vuosikymmenen jälkipuoliskolla taantuma muuttui nousuksi, ja vuosikymmenen lopulla tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo oli jo lähes 40 miljoonaa markkaa. Vuoden 1994 alussa Sotakorkeakoulun tukisäätiö muutti nimensä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi. Tämä liittyi Maanpuolustuskorkeakoulun perustamiseen vuoden 1993 alussa. 1990-luvulla tukisäätiöön perustettiin myös kolme uutta rahastoa. Lisäksi tukisäätiön hoitokunta aloitti aluksi vuosittaiset säätiöseminaarit, joista sittemmin 2000-luvulla tuli joka toinen vuosi pidettävät strategiaseminaarit.

Hoito-ohje uusitaan kahdesti

Vuoden 1990 alussa Sotakorkeakoulun tukisäätiön rahastoissa tehtiin taloushallinnollinen muutos, kun tukisäätiö aloitti toimintansa yhtenä rahastona. Oikeusministeriö hyväksyi rahastojen yhdistämisestä johtuneet säätiön sääntötarkistukset 19. tammikuuta 1990, kuten aikaisemmin on jo todettu. Vahvistettujen sääntöjen mukaan säätiön peruspääoma oli tuolloin vajaat 2,5 miljoonaa markkaa (vastaa noin 664 500:aa euroa). Vuoden 1990 tilinpäätöksessä oli ensimmäistä kertaa käytössä yhteinen arvopaperisalkku. Tämä oli Leo Puustisen mukaan ehkä merkittävin tekijä tukisäätiön salkun arvon kasvulle. Tästä alkoi Puustisen mukaan suuruuden ekonomia.²¹⁹

Yhteinen arvopaperisalkku edellytti tukisäätiön rahastojen osuuksien määrittämistä. Osuudet laskettiin säätiön koko pääomasta vuoden 1989 tilinpäätöksen perusteella. Vuonna 1990 määritetyt rahasto-osuudet on esitetty seuraavalla sivulla olevassa taulukossa.²²⁰

Yhteisessä arvopaperisalkussa arvopaperit luokiteltiin ensimmäistä kertaa niiden edustamien elinkeinoelämän alojen mukaan seuraavasti: pankit ja rahoitus, kauppa ja liikenne, teollisuus, meklarilista sekä joukkovelkakirjalainat. Sinänsä salkussa oli tuttuja arvopapereita. Pankkiosakkeita olivat KOP:n ja SYP:n osakkeet. Kauppa- ja liikennekategoriassa olivat Keskon ja Stockmannin kolmen sarjan osakkeet. Teollisuutta edustivat Cultor, Instrumentarium, Kone, Kymmene, Lohja, Metsä-Serla, Nokia, Otava, Partek, Rauma-Repola, Wärtsilä ja Yhtyneet Paperitehtaat. Meklarilistalla oli Orionin osakkeita. Lisäksi salkussa oli Keskon joukkovelkakirjalaina.²²¹

Tukisäätiön aloitettua toimintansa yhtenä rahastona myös säätiön hoito-ohjetta päivitettiin. Edellinen hoito-ohje oli vuodelta 1986, tosin eräitä kohtia siitä oli päivitetty sen jälkeenkin. Syyskuun 7.

---

219 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1990, 31.1.1991, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovoudessa 7.7.2020. – Tarkka peruspääomasumma oli 2 448 357,45 markkaa.

220 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1990, 31.1.1991, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

221 Sama.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	33,1
Sotakorkeakoulun rahasto	24,4
Koskelon rahasto	18,9
Wärtsilän rahasto	16,9
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,9
Karkauksen rahasto	1,3
Harmajan rahasto	0,8
Boforsin rahasto	0,7
	100

päivänä 1990 säätiön hallitus hyväksyi säätiölle uuden hoito-ohjeen. Tässä ohjeessa asiasisältöön, verrattuna edellisiin hoito-ohjeisiin, ei oltu tehty suuria muutoksia, mutta ohjeen rakenne oli erilainen kuin aikaisemmissa hoito-ohjeissa. Uusi ohje noudatteli oikeusministeriön 19.1.1990 hyväksymiä Sotakorkeakoulun tukisäätiön sääntöjä siten, että hoito-ohjeen pohjana olivat tukisäätiön säännöt, joita pykälittäin täydennettiin tarkemmilla ohjeilla.²²²

Pykälässä yksi mainittiin säätiön nimi ja kotipaikka. Pykälään kaksi kirjattiin säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen. Tässä pykälässä olivat suurimmat muutokset aikaisempiin hoito-ohjeisiin verrattuna, koska tässä pykälässä mainittiin, että hoito-ohjeen liitteissä 1–3 on esitetty yksityiskohtaiset ohjeet oppilasstipendien ja apurahojen, henkilökuntastipendien ja apurahojen sekä avustusten myöntämisperusteista ja jako-ohjeista. Nämä kyseiset liitteet laitettiin hoito-ohjeen loppuun. Pykälä kolme koski peruspääomaa. Siinä esiteltiin säätiön rahastot ja ohjeistettiin, miten säätiön omaisuus ja tuotto jakaantuvat eri rahastojen kesken. Pykälässä neljä olivat yleisohjeet säätiön varojen hoidosta. Pykälään viisi kirjattiin yleisohjeet säätiön hallinnosta, ja pykälässä kuusi ohjeistettiin hallituksen kokoon-tuminen ja päätösvaltaisuus. Pykälä seitsemän käsitteli säätiön vuosikokousta ja pykälä kahdeksan hoitokunnan valintaa. Rahastonhoitajan tehtävät ohjeistettiin pykälässä yhdeksän. Pykäliin 10–13 kirjattiin lähes muuttumattomina säätiön nimenkirjoitusoikeus, säätiön tilikausi, säätiön sääntöjen muuttaminen ja säätiön purkamisen. Viimeinen pykälä, numero 14, oli uusi. Siinä todetaan yksiselitteisesti, että muilta osin [säätiön] toiminnassa noudatetaan voimassa olevaa säätiölakia.²²³

Maanpuolustuskorkeakoulun perustamisen jälkeen vuonna 1993 hoito-ohjeen tarkistus tuli jälleen esille. Maaliskuussa 1994 tukisäätiön valtuuskunta velvoitti hallituksen laatimaan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hoito-ohjeen syyskokoukseen mennessä. Aikataulu oli kuitenkin liian

222 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/90, 20.9.1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

223 Sama.

tiukka, koska ohje oli tarkoitus laatia seminaarissa, johon osallistuisivat sekä vanha että uusi hallitus ja asiamies. Niinpä tarkistettu hoito-ohje käsiteltiin vasta 27. maaliskuuta 1995 valtuuskunnan kokouksessa, jossa se hyväksyttiin muutoksitta.²²⁴

Vuoden 1995 hoito-ohjeessa palattiin takaisin yksinkertaiseen hoito-ohjeeseen. Kun vuoden 1990 hoito-ohje oli melko yksityiskohtainen yhdistelmä säännöistä ja toimintaperiaatteista, vuoden 1995 hoito-ohje oli ennen kaikkea ohje stipendien, apurahojen ja avustusten jakamisperiaatteista. Lisäksi tämä hoito-ohje sisälsi yleisohjeet säätiön hallinnosta ja omaisuuden hoidosta.²²⁵

Sotakorkeakoulun tukisäätiöstä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi

Maanpuolustuskorkeakoulu perustettiin vuoden 1993 alussa, kuten edellä todettiin. Tuolloin upseerikoulutus keskitettiin yhden johdon alaiseksi. Kadettikoulusta tuli Maanpuolustuskorkeakoulun perustutkinto-osasto ja Taistelukoulusta, Sotakorkeakoulusta ja Maanpuolustuskurseista jatkotutkinto-osasto, johon kuuluivat esiupeerikurssi, yleisesikuntaupseerikurssi sekä maanpuolustuskurssit.²²⁶

Vuonna 1992 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunta ryhtyi valmistelemaan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön muodostamista. Tämä oli tarkoitus tehdä yhdistämällä Sotakorkeakoulun, Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöt. Uudistusta ei kuitenkaan tehty heti vuoden 1993 alussa vaan vasta vuoden 1994 alussa, jolloin Sotakorkeakoulun tukisäätiön nimi muutettiin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi.²²⁷

Uudistuksen vaatimia sääntömuutoksia käsiteltiin tukisäätiön hallituksen kokouksessa 14. tammikuuta 1993. Tuolloin oli jo selvää, että säätiötä, johon yhdistyisivät Sotakorkeakoulun, Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöt, ei syntyisi. Tämä asia jätettiin toistaiseksi ratkaisematta. Myös uuden säätiön nimestä käytiin ankaraa väantöä. Tämä liittyi todennäköisesti siihen muutosvastarintaan, jota Maanpuolustuskorkeakoulun perustaminen aiheutti edellä mainittujen opetuslaitosten henkilöstön keskuudessa. Vanhoista nimistä ei haluttu luopua. Toinen vaihtoehto oli, että Sotakorkeakoulun tukisäätiö -nimi säilytetään. Lopulta nimestä äänestettiin. Äänet menivät tasan 9–9, jol-

---

224 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen 9/93 pöytäkirja, 9.12.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, MPKK:n tukisäätiön valtuuskunnan kevätkokous 2/94, 21.3.1994, MPKK:n tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/94, 14.10.1994, Tukisäätiön vuosi 1994 ja MPKK:n tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokous 1/95, 27.3.1995, Tukisäätiön vuosi 1995, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

225 MPKK:n tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokous 1/95, 27.3.1995, Tukisäätiön vuosi 1995, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

226 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1990–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

227 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirja 3/92, 27.5.1992, Tukisäätiön vuosi 1992 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1994, 16.2.1995, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön rekisterinumero on 2538.

loin tukisäätiön hallituksen puheenjohtajan kenraalimajuri Antero Karvisen ääni ratkaisi tuloksen. Karvinen äänesti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön puolesta, ja näin Sotakorkeakoulun tukisäätiöstä tuli Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö. Näin jälkeensä ajateltuna päätös oli kaukokatseinen. Tänäpäin tuskin näyttäisi hyvältä, jos Maanpuolustuskorkeakoululla olisi Sotakorkeakoulun nimeä kantava säätiö, johon Taistelukoulun tukisäätiö on liitetty yhdeksi rahastoksi.²²⁸

Uuden säätiön toiminnan tarkoitus muotoiltiin Sotakorkeakoulun tukisäätiön säännöistä. Säätiön toiminnan tarkoitus oli yleisesikuntaopseerikoulutusta palvelevan toiminnan tukeminen.²²⁹

Uudessa säätiössä hallintoelimien nimet muutettiin. Tukisäätiön hallituksesta tuli tukisäätiön valtuuskunta, hoitokunnasta tuli tukisäätiön hallitus ja rahastonhoitajaa ryhdyttiin kutsumaan asiamieheksi. Muut muutokset olivat teknisiä ja koskivat lähinnä uusia termejä.²³⁰

Myös kahden rahaston nimet tarkistettiin siten, että niiden nimiin liitettiin sana Sotakorkeakoulu. Aarne Koskelon rahastosta tuli Aarne Koskelon Sotakorkeakoulun rahasto ja Yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen rahastosta tuli Yleisesikuntaeverstiluutnantti ja oikeustieteen kandidaatti Armo Karkauksen sekä rouva Tyyne Karkauksen Sotakorkeakoulun rahasto. Jälkimmäisen rahaston nimeen rouva Tyyne Karkaus esitti loppuvuonna 1993 vielä pienen muutoksen siten, että rahaston nimeksi tuli lopulta Yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen ja varanotaari Tyyne Karkauksen Sotakorkeakoulun rahasto²³¹

Edellä mainitun toukokuun kokouksen päätteeksi Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallitus valtuutti hoitokunnan huolehtimaan säätiön nimenmuutoksen ja sääntömuutosten vahvistamisesta. Toisen kerran tukisäätiön hallitus käsitteli sääntömuutoksia kokouksessaan tammikuussa 1994 ja hyväksyi ne sellaisinaan. Tämä oli viimeinen Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokous. Oikeusministeriö vahvisti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön säännöt 20.1.1994. Nimenmuutoksesta ilmoitettiin myös Uudenmaan lääninverovirastolle ja vakuutusyhtiö Ilmariselle. Uudenmaan lää-

---

228 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/93, 24.5.1993, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirja 3/93, 15.3.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Leo Puustisen haastattelu Nilsian Tahkovooressa 7.7.2020, puhelinkeskustelu Marko Palokankaan kanssa 17.7.2020, Marko Palokankaan sähköpostiviesti kirjoittajalle 18.7.2020 ja puhelinkeskustelu Antero Karvisen kanssa 11.9.2020. – Sotakorkeakoululla on nykyisin enää perinnejoukko-osaston asema. Sotakorkeakoulu-nimeä käytetään kuitenkin edelleen mm. perinneasioissa, kuten Sotakorkeakoulun perinnepäivä ja Maanpuolustuskorkeakoulussa on myös Sotakorkeakoulun oppilaskunta.

229 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/93, 24.5.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

230 Sama.

231 Sama ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/93, 29.10.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

ninverovirastolle tehdyn selvityksen perusteella Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ei ollut arvonlisäverovelvollinen.²³²

Lahjoituksia lähes 1,5 miljoonaa markkaa – kolme uutta rahastoa

1990-luvulla Sotakorkeakoulun tukisäätiö ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö saivat lahjoituksia lähes 1,5 miljoonaa markkaa (vastaa vuoden 1995 markan arvolla noin 358 000:ta euroa). Vakiolahjoittajia olivat Urlus-säätiö, Vaka-säätiö sekä vuodesta 1993 alkaen Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi. Urlus-säätiöltä Sotakorkeakoulun tukisäätiö ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö saivat vuosikymmenen aikana vuotta 1994 lukuun ottamatta vuosittaisen lahjoituksen yhteisummaltaan 260 000 markkaa (noin 62 000 euroa). Vaka-säätiöltä saatiin vuosittain vuosina 1990–1999 lahjoitus yhteisumman ollessa 134 000 markkaa (vastaa vuoden 1995 markan arvolla noin 32 000:ta euroa).²³³

Vuonna 1993, Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäisenä toimintavuotena, Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi ryhtyi myös myöntämään Sotakorkeakoulun tukisäätiölle ja vuodesta 1994 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle vuosittaisen apurahan ansiokkaiden tutkimustöiden palkitsemiseksi. Perusteena apurahan myöntämiselle oli Maanpuolustuskorkeakoulun parempi tietämys ja asiantuntemus mahdollisista palkittavista töistä. Kaikkiaan Sotakorkeakoulun ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöt saivat 1990-luvulla kyseiseltä Hacklinin säätiöltä lahjoituksia yhteensä 282 000 markkaa (runsaat 67 000 euroa).²³⁴

Yksi tukisäätiön merkittävistä lahjoittajista oli pääkonsuli Aarne Koskelo. Hän täytti 90 vuotta 8. maaliskuuta 1990. Sotakorkeakoulun tukisäätiö kävi onnittelemassa Koskeloa hänen kotonaan Merikadulla.²³⁵

---

232 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1994, 16.2.1995, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja MPKK:n tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 3/94, 29.3.1994 ja 4/94, 20.6.1994, Tukisäätiön vuosi 1994, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

233 Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1990–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

234 Kesseli (2018), s. 36.

235 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovuorella 7.7.2020.

Leo Puustinen muistelee pääkonsuli Aarne Koskelon 90-vuotispäivää ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön delegaation onnitelukäyntiä seuraavasti:

”Koskelo täytti 90 vuotta maaliskuussa 1990, ja hyvissä ajoin kenraali Karvinen kutsui minut luoksensa ja antoi minulle tehtävän miettiä joku Koskelon näköinen lahja, ei mikään konjakkipullo eikä mikään tavara vaan jotain erikoista. Kun olin kuullut lukuisilla lounailla Koskelon kanssa käydyissä keskusteluissa hänen sotilastaustansa alkaen sieltä Vapaussodan ajoilta, niin silloin juolahti mieleeni, että löytyisiköhän arkistoista hänen sotatietään. Soitin sitten silloiselle Sota-arkiston johtajalle Veli-Matti Syrjölle, että voisiko hän katsoa sieltä arkistoista, josko Koskelosta löytyisi jotain.

Viikon päästä Syrjö soitti ja sanoi, että täältä löytyy vaikka mitä. Minä menin sitten käymään Sota-arkistossa. Sieltä löytyi muun muassa Klubi-askin kanteen kirjoitettu tieto Heinolan rintamalta. Tämä tieto oli Aaro Pajarin, joka tuolloin, olikohan hän joukkueen johtaja vai komppanian päällikkö, raportti, jonka Koskelo oli Pajarin lähettinä vienyt ylempään esikuntaan. Vastaavaa aineistoa löytyi myös talvisodan ajalta, jolloin Koskelo oli Talvelan [eversti Paavo Talvelan] adjutanttina Tolvajärvellä, ja kuten hyvin tiedät, Talvelan esikunta oli perustettu Sotakorkeakoulun opettajista. Jatkosodan aikana Koskelo oli Itä-Karjalan alueella Itä-Karjalan Kauppakomppanian [Vako Oy:n²³⁶] toimitusjohtaja. Tämä organisaatio järjesti miehityksellä alueella jatkosodan aikana kauppa-toimintaa ja tämän tyyppisiä asioita. Sieltä löytyi aineistoa enemmän kuin olisi tarvittu ja kenraali sanoi, että tehdään näistä kuvakollaasi. Karvisen kanssa me sitten valitsimme aineiston. Se valokopioitiin Pääesikunnassa, missä oli tuolloin Puolustusvoimien ainoa värikopioikone. Minä kuittasin aineiston Syrjöltä, otin värikopiot Pääesikunnassa, ja sen jälkeen Sotakorkeakoulun rouvat tekivät niistä kuvakollaasin, joka sitten luovutettiin Koskelolle hänen 90-vuotispäivänään.

Sotakorkeakoulun tukisäätiö oli ensimmäinen delegaatio onnittelemassa Koskeloa. Kenraali [Karvinen] luovutti Koskelolle Sotakorkeakoulun kansiossa olevan kuvakollaasin. Koskelo käänsi ensimmäisen sivun, jossa muistaakseni luki, että pääkonsuli Aarne Koskelon sotatie. Tällä haluttiin korostaa hänen osuuttaan maanpuolustuksen tukena. Ensimmäisenä kuvana kollaasissa oli klubiaskin kansi. Kun Koskelo näki sen, hän kysyi, että onko tämä aito. En nyt muista, mitä kenraali siinä vastasi, mutta Koskelolle tuli kyynel silmään. Tämä johti siihen, että me olimme siellä kolme varttia, kun aikaa kullekin delegaatiolle oli varattu muistaakseni kymmenen minuuttia. Myös konjakkia nautittiin. Tuona aikana Koskelon asunnolle kertyi kymmeniä metrejä pitkä jono, jouskossa valtakunnan tason teollisuusjohtajia ja elinkeinoelämän vaikuttajia, jotka nyrpeinä katsoivat, kun sotilaat viipyivät Koskelon luona niin kauan. Joku taisi jopa huomauttaa pois lähtiessämme, että sotilaat eivät näköjään enää tunne kellonaikaa. Koskelo antoi arvoa lahjalle, ja se oli pidetty lahja. Selatessaan kuvakollaasia Koskelo kertoi muistojaan kollaasin materiaalista, ja sen vuoksi aikaa kului niin paljon kuin sitä kului.”

236 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Vako>, viitattu 9.7.2020. – Vako Oy oli jatkosodan aikana Suomen hallussa olleilla alueilla Itä-Karjalassa vuosina 1941–1944 toiminut vähittäiskauppaa harjoittanut yritys, jossa olivat osakkaina yhtä suurilla osuuksilla Tukkukauppojen Oy, SOK, OTK ja Kesko Oy.

KUVA: MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN ARKISTO

Pääkonsuli Aarne Koskelo (1900–1998) oli yksi merkittävistä Sotakorkeakoulun ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukijoista. Vuonna 1970 Sotakorkeakoulun stipendirahastoihin perustettiin Aarne Koskelon Sotakorkeakoulun rahasto. Kuvassa Sotakorkeakoulun tukisäätiön delegaatio onnittelemassa pääkonsuli Koskeloa hänen täyttäessään 95 vuotta 8. maaliskuuta 1995. Onnitelijat kuvassa keskellä tukisäätiön valtuuskunnan jäsen eversti Kaarle Ruutu, vasemmalla tukisäätiön hallituksen jäsen komentaja Ilkka Haapalinna ja oikealla tukisäätiön asiamies everstiluutnantti Leo Puustinen.

Vuonna 1994 pääkonsuli Koskelo lahjoitti Sotakorkeakoululle 150 000 markkaa (vastaa 36 000:ta euroa) teoksen *Sotakorkeakoulusta Maanpuolustuskorkeakouluksi* julkaisemiseksi. Kirjan toimitti eversti evp Pekka Kurenmaa. Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäinen rehtori kenraalimajuri Antero Karvinen, koulun tuolloinen rehtori kontra-amiraali Esko Illi, yleisesikuntaupseerikurssien johtaja eversti Finn-Göran Wennström ja tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja everstiluutnantti Jaakko Koskela kävivät luovuttamassa kirjan numero 1 pääkonsuli Koskelolle 5. syyskuuta 1994 hänen kotonaan. Seuraavana vuonna pääkonsuli Koskelolle luovutettiin Maanpuolustuskorkeakoulun ansiolievyyke hänen täytettyään 95 vuotta 8.3.1995.²³⁷

237 Kurenmaa, Pekka (toim.): *Sotakorkeakoulusta Maanpuolustuskorkeakouluksi. Seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994, MPKK:n tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 5/94, 14.10.1994, Tukisäätiön vuosi 1994 ja 2/95, 31.3.1995, Tukisäätiön vuosi 1995, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Kirjan kustannukset olivat noin 130 000 markkaa (runsaat 31 000 euroa).

Muut 1990-luvun lahjoittajat on esitetty liitteessä 3.

Vuodesta 1994 alkaen saadut lahjoitukset käytettiin osarahoituksena lahjoittajien toiveiden mukaisesti toimintavuoden aikana jaettuihin stipendeihin.²³⁸

1990-luvun jälkipuoliskolla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön perustettiin kolme uutta rahastoa. Kahdessa niistä oli taustahenkilönä tukisäätiötä sittemmin useasti tukenut teollisuusneuvos, everstiluutnantti evp Kaarle Henrik Pentti. Vuoden 1997 alussa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön perustettiin Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto. Sen peruspääomaksi tuli 100 000 markkaa (noin 23 500 euroa), jonka lahjoitti Huoltoupseeriyhdistys ry:n kautta teollisuusneuvos Pentti.²³⁹

Vuoden 1998 alussa perustettiin kaksi uutta rahastoa, Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto ja Tuulo ja Aino Liukkosen rahasto. Kummankin rahaston peruspääomaksi tuli 100 000 markkaa. Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen peruspääoman lahjoitti Ilmatorjuntaupseeriyhdistys ry:n kautta jälleen teollisuusneuvos Pentti. Tuulo ja Aino Liukkosen rahaston peruspääoman lahjoittivat teknikko Tuulo Liukkonen ja rouva ja Aino Liukkonen. Liukkosilla ei ollut erityistä suhdetta Maanpuolustuskorkeakouluun tai Puolustusvoimiin, mutta he olivat isänmaallisia ihmisiä, jotka halusivat testamentata omaisuutensa sotatieteelliselle tutkimukselle, kun aika heistä jättäisi.²⁴⁰

Leo Puustinen muistelee Huoltoupseeriyhdistyksen, Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen ja Liukkosen rahastojen perustamista seuraavasti:

”K. H. Pentti oli sekä huolto- että ilmatorjuntamies. Tapasin K. H. Pentin, jonka tunsin jo Sotatalouden harrastajapiirin yhteydestä, Lahden Upseerikerholla Huoltoupseeriyhdistyksen vuosijuhlissa, joka, olisikohan se tuolloin täyttänyt 40 vuotta. Joka tapauksessa oli tasavuosisjuhla. Siellä K. H. Pentti otti minut syrjään ja sanoi, että onko sinulla ajatuksia siitä, miten hän voisi muistaa juhlivaa Huoltoupseeriyhdistystä ja kerro minulle tämän juhlan aikana. Minä sitten mietin sitä ja ilmoitin Pentille, että hän voisi lahjoittaa rahaa Huoltoupseeriyhdistykselle sitten, että se luovutettaisiin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle, jonne perustettaisiin K. H. Pentin nimellä Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto. Hän ei kuitenkaan hyväksynyt sitä, että hänen nimellään perustettaisiin rahastoa, mutta että idea on hyvä, mutta keksi toinen nimi. Minä sainoin sitten, että hyvä, perustetaan Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto. Hän sanoi tämän jälkeen, että asia on selvä, ilmoita vain, mikä on peruspääoma. Vuoden päästä Pentti kysyi jälleen, että

238 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

239 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1997, 24.2.1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja ja tilikaudelta 1.1.–31.12.1997, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja *Kadettiupseerit 1920–2010* (2010), s. 713. – K. H. Pentti oli kadettiupseeri kadettikurssilta 24 vuosilta 1940–1941.

240 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1997, 24.2.1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja ja tilikaudelta 1.1.–31.12.1997, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 19.2.2020.

hän voisi lahjoittaa rahaa Ilmatorjuntaupseeriyhdistykselle ja kysyi, mitä ajatuksia minulla oli tämän suhteen. Sanoin, että perustetaan Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Pentti hyväksyi jälleen ajatuksen, ja näin Ilmatorjuntayhdistyksen rahasto perustettiin vastaavalla tavalla kuin Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto.

Liukkosen rahasto perustettiin siten, että Pääesikunnassa tuolloin muistaakseni Materiaalihallintaosastolla töissä ollut everstiluutnantti Juhani Sillanpää oli keskustellut eversti Paavo Ahon kanssa sippolalaisen lapsettoman avioparin Tuulo ja Aino Liukkosen kanssa heidän halutaan lahjoittaa rahaa maanpuolustuksen hyväksi. Aho oli tuolloin Kymen Sotilasläänin Esikunnan esikuntapäällikkö Kouvolassa. Aho oli kysynyt Sillanpäältä, onko hänellä ajatuksia, miten lahjoitus voitaisiin ottaa vastaan. Jussi muisti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ja otti minuun yhteyttä ja kysyi, että onko mahdollista, ja minä sanoin, että selvitän. Asia käsiteltiin tukisäätiön hallintoelimissä ja myönteisen kannan jälkeen muistaakseni Koskelan Jaska²⁴¹, Ahon Paavo ja minä sitten ajettiin Sippolaan. Ahon Paavo oli ollut yhteysupseerina ja oli selvittänyt, että voidaanko tulla ja alustavasti hän oli jo tehnyt rahastolle sääntöluonnoksen tai itse asiassa säännöt olivat jo valmiina, koska tukisäätiöllä oli ollut luonnos jo luettavana. Liukkosten oli tarkoitus tuolloin luovuttaa pääoma. Me mentiin sitten kahville Sippolaan. Sekki oli jo valmiina. Kahvittelun jälkeen minä menin Sippolan Osuuspankkiin, missä lahjasekki tallennettiin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tilille.”²⁴²

Uudet rahastot muuttivat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön rahastojen osuuksia säätiön pääomasta. Koska kaikkien kolmen uuden rahaston perustamiseen tarkoitetut pääomat lahjoitettiin vuoden 1997 aikana, uudet rahasto-osuudet hyväksyttiin vuoden 1997 tilinpäätöksessä. Tukisäätiön hallitus velvoitti hoitokunnan tekemään lisäksi esityksen siitä, millaisin säännöin ja laskennallisin perustein rahastojen rahasto-osuuksia kartutetaan ja miten rahasto-osuuksien muuttamisesta ilmoitetaan eri rahastojen edustajille. Uudet rahasto-osuudet on esitetty seuraavalla sivulla olevassa taulukossa.²⁴³

Pankkikriisistä uuteen nousuun

Vuonna 1990 Suomessa puhkesi pankkikriisi. Sen taustalla olivat 1980-luvun pitkä talouskasvu ja rahamarkkinoiden säätelyjärjestelmän lakkauttaminen. Nämä tekivät velanotosta helppoa ja houkut-

---

241 Tässä Puustinen muistaneee väärin. Eversti Koskela oli tuolloin jo siirtynyt pois Maanpuolustuskorkeakoulusta Karjalan Prikaatin komentajaksi. Todennäköisesti delegaation kolmas henkilö oli Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen tuolloinen puheenjohtaja everstiluutnantti Pauli Lähde.

242 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovoiossa 7.7.2020.

243 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1997, 24.2.1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1997, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	32,4
Sotakorkeakoulun rahasto	23,9
Koskelon rahasto	18,5
Wärtsilän rahasto	16,5
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,8
Karkauksen rahasto	1,3
Harmajan rahasto	0,8
Boforsin rahasto	0,7
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto	0,7
Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto	0,7
Liukkosen rahasto	0,7
	100

televaa. Parantunut lainansaanti ja positiivinen talouskehitys sekä yleinen optimismi saivat aikaan investointiaallon. Tämä johti vähitellen kotitalouksien, yritysten sekä koko kansantalouden velkaantumiseen. 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa Suomesta oli tullut velkainen talous, jonka hintataso oli muuta maailmaa korkeampi. Tämä johti myös tuotannon kilpailukyvyyn heikkouteen.²⁴⁴

1990-luvun pankkikriisissä yritykset velkaantuivat kotitalouksia selvästi enemmän. Tätä selittävät velkarahoituksen edullinen verokohtelu ja toisaalta oman pääoman ankara verotus. Tällainen verojärjestelmä kannusti yrityksiä investoimaan ja ottamaan velkaa. Edellä kuvatussa kehityskulussa pankkien sisäinen riskienhallinta ja valvonta pettivät kovan kilpailun vuoksi ja mahdollistivat epäterveen antolainauksen. Rahamarkkinoiden liberalisointi toi Suomeen ulkomaista rahaa, josta pankit saivat korkotuloa velallisilta, mutta samalla pankit siirsivät ulkomaisen rahan valuuttakurssiriskin velallisille. Suomen markkaa myös devalvoitiin vuonna 1991, koska sen arvoa ei pystytty enää puolustamaan tukioistoilla ja korkopolitiikalla. Lisäksi Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991 ja idänkauppa käytännössä pysähtyi. Näin devalvoinnista ei saatu käyttöön sen hyötypuolia eikä vienti lähtenyt nousuun. Tämä johti velallisten lainojen kallistumiseen, koska ulkomaisen velkarahan pääoma kasvoi devalvoinnin johdosta. Lopulta liiallinen optimismi johti kasvavaan velkaantumiseen ja sitä kautta moniin konkursseihin.²⁴⁵

244 Turkka, Anssi: Finanssikriisi, Laurea ammattikorkeakoulu, Leppävaara 2011, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34234/Turkka_Anssi.pdf?sequence=1, s. 11–12, viitattu 15.11.2019.

245 Sama.

Pankkikriisin seuraukset näkyivät myös Sotakorkeakoulun tukisäätiön taloudessa jo vuonna 1990. Tämän vuoksi tukisäätiön hoitokunta järjesti vuonna 1990 sijoitusseminaarin, jossa pohdittiin säätiön taloudellista tilannetta meneillään olevassa pankkikriisissä. Mitään paniikkiliikkeitä ei kuitenkaan tehty, päinvastoin, suurista muutoksista pidättäytyttiin ja päätettiin jäädä odottamaan, koska tukisäätiön sijoituspolitiikka oli määritelty pitkäjänteiseksi.²⁴⁶

Vuoden 1990 loppuun mennessä tukisäätiö oli menettänyt arvopaperiensa markkina-arvosta runsaat 30 prosenttia verrattuna vuoden 1989 tilinpäätökseen. Vuonna 1989 lopussa arvopaperien markkina-arvo oli ollut noin 13 miljoonaa markkaa (vastaa euroiksi muutettuna vajaata 3,7:ää miljoonaa euroa). Vuoden 1990 lopussa markkina-arvo oli enää noin 9,1 miljoonaa markkaa (noin 2,4 miljoonaa euroa). Tästä huolimatta vuosi oli kirjanpidollisesti tuottoisa. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle oli 19,7 prosenttia ollen noin 760 000 markkaa (noin 202 000 euroa). Osinkotuottojen osuus tuotoista oli noin 432 000 markkaa (noin 115 000 euroa). Osakkeiden myyntitulot olivat 304 000 markkaa (vajaat 81 000 euroa) ja korkotuotot noin 25 000 markkaa (runsaat 6 600 euroa). Lisäksi vuonna 1990 saatiin lahjoituksia 55 000 markkaa. Kulut vuonna 1990 olivat yhteensä noin 382 000 markkaa (noin 101 500 euroa), josta stipendien, apurahojen ja avustusten osuus oli 290 000 markkaa (noin 77 000 euroa). Toiminnan kulut olivat noin 92 500 markkaa (noin 24 500 euroa). Ylijäämäksi vuoden 1990 tilinpäätökseen kirjattiin 434 000 markkaa (noin 115 500 euroa). Tämän ansiosta kokonaispääoman kirjanpitoarvo kasvoi 11,7 prosenttia ollen runsaat 4,1 miljoonaa markkaa (vastaa vajaata 1,1:tä miljoonaa euroa). Vuoden 1990 ylijäämä käytettiin siten, että kunkin rahaston osuudesta 25 prosenttia siirrettiin peruspääomaan ja 75 prosenttia käyttöpääomaan.²⁴⁷

Vuoden 1990 lopussa tukisäätiöllä oli myös melko paljon rahavaroja neljässä pankissa, yhteensä noin 530 000 markkaa (noin 141 000 euroa). Tämä oli poikkeuksellisen paljon verrattuna esimerkiksi edellisen vuoden loppuun, jolloin pankkitileillä oli ollut rahaa vajaat 64 000 markkaa. Muutos johtui siitä, että OP-yhteistukipankkiin oli avattu hoitotili, jota voitiin käyttää arvopaperikaupoissa. Varat oli pääasiassa saatu Otavan K- ja E-osakkeiden myynnistä.²⁴⁸

---

246 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1990, 31.1.1991, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

247 Sama. – Suurimmat opettajastipendit vuonna 1990 myönnettiin everstilutnantti Pekka Visurille (9 100 markkaa, vastaa 2 400:aa euroa) ja majuri Markku Kolille 5 000 markkaa.

248 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1990, 31.1.1991, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Leo Puustinen muistelee pankkikriisin jälkeistä aikaa 1990-alun vuosina seuraavasti²⁴⁹:

”1990-luvun alkuvuosina korot huitelivat 15 ja 20 prosentin välillä. Tuolloin tukisäätiön hoitokunnassa ja hallituksessa päätettiin, että salkkua realisoidaan siten, että myydään osakkeita ja saadaan käteistä rahaa. Rahaa saatiin parhaimmillaan irti 600 000–700 000 markkaa. Sitten ryhdyttiin pyörittämään sijoitustodistuksia, kuukauden sijoitustodistuksia. Minä pyysin eri pankeilta tarjouksia, ja kun tilanne oli se, että meillä oli käteistä alle miljoona markkaa, minä soitin eri pankkeihin ja pyysin tarjouksia, ja sitten kun miljoonan maaginen raja meni yli, kävikin niin, että pankit ryhtyivät soittelemaan minulle omat korkotarjouksensa. Eräässä vaiheessa rahasumma oli jo noin kolme miljoonaa markkaa. Silloin sijoitustodistus oli Meritan konttorissa Aleksilla. Soitin yhteyspseerille pankissa ja ilmoitin, että tulen noutamaan sekin, jonka sitten veisin OP:n yhteistukeen, joka silloin tarjosi parhaan koron. Vielä pankin tiskillä yhteyshenkilö yritti tehdä uutta tarjousta, mutta minä sanoin, että tarjous on jo päätetty, jonka jälkeen laitoin kolmen miljoonan markan sekin pompan taskuun ja läksin kävelemään Pitkän sillan yli OP-yhteistukeen. Siellä se oli varmaan kolme – neljä kuukautta. Kun menin tuolloin tekemään ensimmäistä talletusta, nuori pankkivirkailija pyöritteli sekkiä kädessään, jonka jälkeen kysyin, että onko tässä jotain ihmeellistä? Pankkineiti sanoi, että ei, kaikki on ok, mutta voisitteko näyttää henkilötodistuksen. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun minulla näiden sekkien kuljettamisissa kysyttiin henkilöpapereita.

Kerroin sittemmin opettajakollegoilleni Sotakorkeakoulun opettajainhuoneessa Liisankadulla olevan pyöreän pöydän ääressä, missä keskusteltiin kaiken maailman asioista, että minä olen tässä viime kuukausina kuljettanut isoa sekkiä pitkin Aleksia ja eri puolilla kaupunkia. Tuolloin muistaakseni Ruudun Kalle [eversti Kaarle Ruutu] sanoi, että miten sinä olet uskaltanut kulkea kaupungilla noin iso sekki pompan taskussa? Minä sanoin silloin Kallelle, että voisitko sinä kuvitella, että majuri vertyneessä pompassaan kulkee tuolla pitkin Aleksia kolmen miljoonan sekki taskussaan. Kaverit röyhähtivät nauruun ja totesivat, että eipä varmaan.”

Vuonna 1990 tukisäätiön rahastojen osakkeet siirrettiin yhteen pankkiin. Tämä oli Suomen Yhdyspankki.²⁵⁰

Vuonna 1991 tukisäätiön arvopapereiden markkina-arvo laski edelleen ollen vuoden lopussa noin 7,9 miljoonaa markkaa (hieman yli kaksi miljoonaa euroa). Monien arvopapereiden arvonalaskusta huolimatta tukisäätiön salkussa oli kuitenkin paljon myös tuottoisia osakkeita, kuten Cultor, Kone, Kymmene, Metra ja Orion. Kirjanpidollisesti vuosi 1991 oli tukisäätiölle huippuvuosi. Ylijäämä tuuloslaskelmassa oli peräti 1,7 miljoonaa markkaa. Vuonna 1991 säätiön salkun tuotto vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle oli hämmästyttävät 41,9 prosenttia. Ylijäämän ansiosta säätiön ko-

249 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovooressa 7.7.2020.

250 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1990, 31.1.1991, Tukisäätiön toimintakertomukset 1984–2000 sekä Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouspöytäkirjat 1/90 pöytäkirja, 31.1.1990 ja 7/90 pöytäkirja, 20.12.1990, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

konaispääoman kirjanpitoarvo kasvoi sekin 40,9 prosenttia. Vuoden 1991 lopussa säätiöllä oli vastattavaa jo noin 5,8 miljoonaa markkaa. Tosiasiallisesti vuosi 1991 ei kuitenkaan ollut hyvä. Kirjanpitoon merkityt isot voitot tulivat suurimmaksi osaksi osakkeiden myyntivoitoista ja fuusiovastikkeena saaduista korvauksista, joita oli yhteensä noin 1,7 miljoonaa markkaa. Kyseisenä vuonna hoitokunta myi paljon osakkeita, koska taloudelliset näkymät olivat vielä vuosikymmenen vaihteen taloudellisten murrosten jälkeen epävarmat. Korkotulot ja osingot vuonna 1991 olivat yhteensä noin 472 000 markkaa.²⁵¹

Noihin aikoihin Suomen taloudellinen tilanne oli lähes katastrofaalinen. Leo Puustinen kertoi, että pian pankkikriisin jälkeen pankinjohtaja Mattson, joka vastasi SYP:ssä yhteisöasiakkaiden varainhoidosta, soitti hänelle ja kysyi, että pannaanko tukisäätiön rahavaroja valuuttatilille. Puustisen sanoin:

”Tukisäätiöllä oli tuolloin huomattavasti rahavaroja. Mattsonin ajatus oli ostaa Saksan markkoja, joka oli vahva valuutta. Tällä tavalla markkapääoma ei olisi hävinnyt. Silloin pidettiin hoitokunnan kokous, ja Koskelan Jaska, joka oli tuolloin hoitokunnan puheenjohtaja ja jota olin jo ehtinyt informoida Mattsonin soitosta, aloitti hoitokunnan kokouksen sanomalla, että ’ – nyt on saatu tietoa suoraan hevosen suusta’. Jaskan aloitus jäi minulle mieleen erityisesti sen vuoksi, että hevosvertaus ei todellakaan sopinut pankinjohtaja Mattsoniin, joka oli tyylikäs ruotsinkielinen herrasmies. Aikaa tämän päätöksen toteuttamiseen oli muistaakseni vuorokausi, ja päätös oli, että markat muutetaan demeksi. Ja sittenhän tuli se iso devalvaatio ja vasta sitten kun pöly oli laskeutunut, Saksan markat palautettiin Suomen markkoiksi. Enkä muista, että tästä asiasta tehtiin edes pöytäkirjaa. Asia oli sensitiivinen. Aikaa päätökseen oli niin vähän, että säätiön hallituksen kantaa ei oltaisi ehditty saada ajoissa, eikä varmaan olisi ollut hyvää julkisuuttakaan, jos olisi paljastunut, että sotilaat pelaavat valuuttatileillä devalvaation uhan aikana.”²⁵²

Pöytäkirjaa ei todennäköisesti tehty. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkistosta sellaista ei ainakaan löydy.

Vuonna 1992 tukisäätiön sijoitusten tuotto oli enää 7,75 prosenttia, koska arvopaperimyyntejä ei enää juurikaan tehty, mutta vuosi 1993 oli jälleen kirjanpidollisesti tuottoisa. Sijoitusten tuotto vuonna oli 24,6 prosenttia ollen runsaat 1,5 miljoonaa markkaa (vajaat 366 000 euroa), josta summasta yli 1,2 miljoonaa markkaa oli osakkeiden myyntivoittoja. Ylijäämä vuonna 1993 oli vajaat 1,2 miljoonaa markkaa (292 500 euroa). Tämän ansiosta kokonaispääoman kirjanpitoarvo kasvoi jälleen merkittävästi, 19,6 prosenttia ollen vuoden lopussa runsaat 7,1 miljoonaa markkaa. Vuoden 1993 lo-

---

251 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1991, 14.2.1992, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

252 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovuorella 7.7.2020.

pussa tukisäätiön arvopapereiden markkina-arvo oli jo noin 12,6 miljoonaa markkaa (vastaa nykyarvoltaan runsasta kolmea miljoonaa euroa).²⁵³

Vuosi 1994 oli myös reilusti ylijäämäinen. Sijoitusten tuotto ilman lahjoituksia oli vajaat 1,8 miljoonaa markkaa (vastaa 434 000:tä euroa). Tämä oli 23 prosenttia vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvosta. Tuona vuonnakin säätiön kokonaispääoman kirjanpitoarvo kasvoi melkein 20 prosenttia. Kirjanpitoarvo vuoden lopussa oli runsaat 8,1 miljoonaa markkaa (vajaat kaksi miljoonaa euroa). Hyvä tulos vuonna 1994 johtui jälleen pääasiassa arvopapereiden myyntivoitoista, jotka olivat noin 1,4 miljoonaa markkaa (336 000 euroa). Vuonna 1994 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sai myös keskimääräistä enemmän, vajaat 260 000 markkaa (vajaat 63 000 euroa), lahjoituksia. Kyseisenä vuonna Sotakorkeakoulu täytti 70 vuotta.²⁵⁴

1990-luvun puolivälissä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöllä oli vastattavaa noin 8,7 miljoonaa markkaa. Kokonaispääoman kirjanpitoarvo kasvoi vuonna 1995 noin 3,7 prosenttia. Säätiön omaisuuden markkina-arvo vuoden lopussa oli noin 12,3 miljoonaa markkaa (vastaa nykyarvoltaan vajaata kolmea miljoonaa euroa). Omaisuuden tuotto laski kuitenkin kyseisenä vuonna 7,6 prosenttiin. Tilikauden ylijäämä oli silti noin 314 000 markkaa (noin 75 000 euroa).²⁵⁵

Vuosina 1992–1994 tukisäätiön arvopaperisalkun korkotuotot olivat suuremmat kuin osinkotuotot ja vielä vuonna 1995 kyseiset tuotot olivat lähes samansuuruiset. Vuonna 1992 korkotuotot olivat noin 370 000 markkaa (noin 92 000 euroa) osinkotuottojen ollessa noin 111 500 markkaa. Vuonna 1994 vastaavat luvut olivat 186 000 markkaa (vajaat 45 000 euroa) ja 152 000 markkaa.²⁵⁶

Vuonna 1995 tukisäätiön arvopaperisalkun luokittelua muutettiin jälleen hieman. Pääluokat olivat tuolloin pankit ja rahoitus, muut palvelut, teollisuus, OTC-lista (pienien yritysten arvopaperit), sijoitusrahastot ja joukkovelkakirjalainat. Pankkiosakkeita säätiöllä oli hallussaan enää Meritan A- ja B-osakkeita sen jälkeen, kun Kansallis-Osake-Pankki (KOP) ja Suomen Yhdyspankki Oy:n (SYP) emoyhtiö Unitas Oy yhdistyivät Merita-konserniksi vuonna 1995. Muut palvelut oli käytännössä entinen kaupp- ja liikenne -kategoria, jossa ei oltu tehty suuria muutoksia sitten vuosikymmenen alun. Salkussa oli edelleen Keskon ja Stockmannin osakkeita. OTC-listalla oli Chips E. Sijoitusrahastoissa oli Active Bond Fund B. Joukkovelkakirjalainoja salkussa oli neljä kappaletta: Kymmenen vaihtovelka-

---

253 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1991, 14.2.1992, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

254 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1994, 16.2.1995, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

255 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1995, 29.2.1996, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

256 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1991–1995, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

kirjalaina, Metra B DL, STP I 93–96 ja Ruotsin valtion viiden vuoden 1,1 miljoonan markan laina. Säätiön arvopaperit säilytettiin Merita Pankki Oy:n Yksityispankissa Helsingissä.²⁵⁷

Teollisuusosakkeissa oli tehty eniten muutoksia 1990-luvun alkupuolella. Kymmenen, Lohjan, Otavan, Rauma-Repolan, Wärtsilän ja Yhtyneiden Paperitehtaiden osakkeet oli myyty. Tilalle oli hankittu Amerin, Hackmanin, Huhtamäen, Kemiran, Metran, Nesteen ja Vaisalan osakkeita. Vuoden 1995 lopussa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön salkussa oli Amerin, Cultorin, Hackmanin, Huhtamäen, Instrun, Kemiran, Koneen, Metran, Metsä-Serlan, Nesteen, Nokian, Orionin ja Vaisalan osakkeita. Erityisen vahvoja näistä olivat vuonna 1995 Nokia, Orion, Metra B ja Cultor.²⁵⁸

Myös vuonna 1996 säätiön salkun luokittelua muutettiin. Tuolloin arvopaperit jaettiin seuraaviin luokkiin: pankit ja rahoitus, muut palvelut, metalliteollisuus, metsäteollisuus, monialateollisuus, muu teollisuus, OTC-lista, sijoitusrahastot, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat ja ulkomaiset joukkolainat.²⁵⁹

Vasta vuoden 1996 tilinpäätöksessä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön salkun markkina-arvo, 16,8 miljoonaa markkaa (noin 4 miljoonaa euroa), ylitti sen markkamääräisen arvon, 15 miljoonaa markkaa (noin 4,5 miljoonaa euroa) vuoden 1988 lopussa, joka sillä oli ollut ennen vuoden 1990 pankkikriisiä. Seuraavana vuonna 1997 ylitettiin myös se ostovoiman arvo, joka rahaston arvopapereilla oli ollut ennen pankkikriisiä. Vuonna 1988 salkun ostovoiman arvo euroiksi muutettuna oli ollut noin 4,3 miljoonaa euroa ja vuonna 1997 tämä oli noin 4,8 miljoonaa euroa.²⁶⁰

1990-luvun loppupuolella tukisäätiön salkun sisältö muutettiin perusteellisesti. Osakkeita myytiin hyvällä voitolla oikeaan aikaan ja uusia hankittiin tilalle. Vuoden 1996 jälkeen säätiön omaisuuden markkina-arvo nousikin melko jyrkästi vuosittain siten, että vuoden 1999 tilinpäätöksessä tukisäätiön arvopapereiden markkina-arvo oli jo lähes 40 miljoonaa markkaa (vastaa nykyarvoltaan runsasta yhdeksää miljoonaa euroa), kun vuosikymmenen alussa markkina-arvo oli ollut runsaat yhdeksän miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa noin 2,4:ää miljoonaa euroa). Omaisuuden kirjanpitoarvo oli 1990-luvulla yli seitsenkertaistunut ollen vuoden 1999 lopussa noin 31,3 miljoonaa markkaa (vas-

---

257 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1995, 29.2.1996, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja https://fi.wikipedia.org/wiki/Merita_Pankki, viitattu 3.12.2019.

258 Samat.

259 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1996, 7.2.1997, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

260 Sama. – Vuoden 1996 aikana tukisäätiön hallitus myi säätiön salkussa olevat Cultorin, Instrun, Koneen, Meritan, Metran, Metsä-Serlan ja Stockmannin osakkeet sekä Chips E:n. Lisäksi myytiin tappiolliset Amerin A- ja Merita A -osakkeet. Myyntitulot olivat tappiot huomioiden lähes 1,4 miljoonaa markkaa.

taa runsasta 7,1:tä miljoonaa euroa). Vuosikymmenen alussa kirjanpitoarvo oli ollut noin 4,1 miljoonaa markkaa (vastaa nykyrahassa vajaata 1,1:tä miljoonaa euroa).²⁶¹

Vuoden 1999 tasekirjassa tukisäätiön arvopaperisalkku oli jälleen luokiteltu uudelleen yhä tarkemmin arvopapereiden edustamaa alaa kuvaavasti. Uudet arvopaperiluokat olivat seuraavat: osakkeet, joita olivat pankit ja rahoitus, vakuutus, kuljetus ja liikenne, kauppa, muut palvelut, metalliteollisuus, monialayritykset, elintarviketeollisuus, rakennusteollisuus, tietoliikenne ja elektroniikka, kemianteollisuus, viestintä ja kustannus ja muu teollisuus sekä sijoitusrahastot, joukkovelkakirjalainat, vaihtovelkakirjalainat, ja ulkomaiset lainat.²⁶²

Stipendeistä

Vaurauden kehittyminen 1990-luvulla näkyi säätiön myöntämien stipendien, apurahojen ja avustusten tasaisena kasvuna siten, että vuosikymmenen lopulla jaettu markkamääräinen rahasumma oli yli kaksinkertainen vuosikymmenen alkuun verrattuna. Kun vuonna 1990 jaettujen stipendien, apurahojen ja avustusten yhteissumma oli noin 289 000 markkaa (vastaa vajaata 77 000:ta euroa), vuonna 1995 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö jakoi stipendejä, apurahoja ja avustuksia 408 500 markkaa (noin 97 500 euroa) ja vuonna 1999 jaettavien rahojen määrä oli jo 617 500 markkaa (noin 141 000 euroa). Säätiön omaisuuden kasvu mahdollisti tuen kasvattamisen. Tukimuotoja ei kuitenkaan oltu lisätty, jaettavien tukien määrät ja summat olivat vain kasvaneet. Parillisina vuosina jaettujen stipendien yhteissumma oli kuitenkin parittomia vuosia pienempi, koska Sotakorkeakoulun ja sittemmin Maanpuolustuskorkeakoulun kurssit päättyivät vain parittomina vuosina.²⁶³

Sotakorkeakoulun päättäjaisissä marraskuussa 1991 jaettiin ennätysmäärä stipendejä, kaikkiaan 175 600 markkaa (nykyarvoltaan vajaat 45 000 euroa). Tästä summasta suurin osa, 132 000 markkaa, myönnettiin 30:lle kurssinsa päättävälle opiskelijalle. Suurimmat oppilasstipendit oli nostettu 12 000 markkaan (vastaa noin 3 100 euroa), kun edellisen kerran kurssin päättäjaisissä vuonna 1989 suurimmat stipendit olivat olleet 7 000 markkaa (noin 2 000 euroa). Opettajastipendejä vuonna 1991 myönnettiin 17 opettajalle kaikkiaan 43 600 markkaa (runsas 11 000 euroa). Yksittäisten opettajastipendien suuruus vaihteli 700 markan ja 4 200 markan (noin 180–1 100 euron) välillä. Matka-apurahoja myönnettiin 58 500 markkaa (noin 15 000 euroa) ja tutkimusapurahoja 25 000 markkaa. Avustuksiin

261 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat vuosilta 1996, 1997, 1998 ja 1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

262 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

263 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1995, 29.2.1996, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1999, 28.2.2000 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

käytettiin noin 145 000 markkaa (noin 37 000 euroa), joista lähes puolet meni opiskelunsa päättävillä upseereille annettaviin Sotakorkeakoulun kurssimerkkeihin ja päättäjien iltajuhlan tukemiseen. Seuraavana vuonna avustussumma oli enää noin 57 000 markkaa, josta puolet koostui oppilaskunnan Karjalankannaksen-matkan tuesta.²⁶⁴

Pääkonsuli Koskelo tuki myös Sotakorkeakoulun opettajien matkoja. Tukisäätiön asiamies Leo Puustinen muistelee erästä Koskelon maksamaa koulun opettajien ulkomaanmatkaa 1990-luvun alussa seuraavasti²⁶⁵:

”Koskelo oli Sotakorkeakoulun mesenaatti, hyvällä tavalla. Hänen kanssaan syötiin lounas Svenska Klubbenilla Liisankadulla noin joka toinen kuukausi²⁶⁶. Kenraalimajuri Antero Karvinen oli tuolloin Sotakorkeakoulun johtaja. Kerran tällaisella lounaalla Koskelo kysyi Karviselta, onko Sotakorkeakoulun opettajat tehneet matkoja ulkomaille tutustuakseen muiden maiden yleisesikuntaupseerikoulutukseen? Karvinen vastasi, että emme ole. Koskelo kysyi sen jälkeen, että onko tarkoitus tehdä, johon Karvinen vastasi, että ei ole, koska ei ole rahaa. Koskelo toteisi tähän, että hän maksaa. Mihin haluaisitte matkustaa? Koskelon ajatuksena oli ilmeisesti, että opettajat kävisivät tutustumassa jonkin Nato-maan yleisesikuntaupseerikoulutukseen. Tuolloin elettiin kuitenkin vielä kylmän sodan aikaa, eikä rohkeutta ollut matkustaa Nato-maahan, ja näin matkakohteeksi valittiin Itävalta. Kohdemaan halukkuus ottaa suomalaiset vastaan selvitettiin ja kun kyselyihin saatiin myöntävä vastaus, tästä ilmoitettiin Koskelolle.

Eräänä päivänä pian Koskelolle tehdyn ilmoituksen jälkeen Sotakorkeakoulun johtajan sihteerin Sirpa Lehti kiiruhti Liisankatu 1:n kellarikerrokseen, missä useilla opettajilla oli työhuoneet ja sanoi minulle, että nyt nopeasti Karvisen puheille. Päästyäni Karvisen luokse Karvinen antoi puhelimen minulle ja sanoi, että toisessa päässä on pääkonsuli Koskelo. Vaihdettuamme muuttaman kohteliaisuuden Koskelo kysyi, että paljonko tarvitsette rahaa Itävallan-matkaan? En ollut mitenkään laskenut kustannusarviota, mutta kun jotain piti vastata, sanoin satatuhatta markkaa. Koskelo ei millään tavalla hätkähtänyt summasta ja kun todettiin, että asia on selvä, hän sanoi, että anna puhelin Karviselle. Kun Karvinen oli selvinnyt minun ilmoittamani summan järkytyksestä, kuulin kun Koskelo kysyi, että onko kenraali paikalla, jos kuljettajani tuo puolen tunnin kuluttua sadantuhannen markan sekini? Ja näin siinä sitten kävi. Puolen tunnin kulut-

---

264 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1991, 14.2.1992 ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1992, 25.1.1993, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

265 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovuorella 7.7.2020.

266 Puustisen mukaan Koskelo toi melkein joka kerta mukanaan lounaalle jonkun teollisuusjohtajan tai elinkeinoelämän vaikuttajan. Koskelon tavoitteena oli saada kyseinen henkilö valtakunnalliselle maanpuolustuskurssille. Koska valtakunnalliset maanpuolustuskurssit olivat osa Sotakorkeakoulua, sittemmin Maanpuolustuskorkeakoulua, koulun johtaja esitteli osallistujajohdokkaat Puolustusvoimain komentajalle, joka päätti kurssille osallistujat. Useimmiten Koskelon tavoite toteutui.

tua oli alhaalla Sotakorkeakoulun edessä odottamassa Koskelon autonkuljettaja, joka toi sadan tuhannen markan sekini.

Saatuani sekini kävelin Liisankadun toiseen päähän KOP:n konttoriin, ja tallensin sekini pankkitilille odottamaan matkaa. Pankissa kävi vielä sillä tavalla, että kassalla ollut nuorempi pankkihenkilö ihmetteli, että mistä sotilas on saanut tällaisen rahasumman ja kutsui paikalle vanhemman pankkitoimihenkilön. Hän kysyi, että onko sekini allekirjoittaja pääkonsuli Aarne Koskelo. Asia selvisi ja raha talletettiin.

Me kävimme sitten aika pian matkalla, jonka jälkeen Karvinen, hoitokunnan puheenjohtaja everstiluutnantti Jaakko Koskela ja minä kävimme antamassa Koskelolle raportin matkasta hänen kotonaan Merikadulla. Ensimmäisenä Koskelo kysyi, että mitä rouvat tykkäsivät matkasta? Siinä kenraali vähän hämmästyi, että rouvat, eihän rouvia ollut matkalla. Tämä vähän harmitti Koskeloa, joka oli tarkoittanut, että myös rouvat olisivat matkalla mukana.

Matka jäi kenraalia harmittamaan. Meillä oli Sotakorkeakoulussa tapana järjestää opettajille läksiäiset kerran vuodessa. Tuona vuonna läksiäiset päätettiin toteuttaa siten, että minä varasin läksiäisiä varten laivan noin kolmen tunnin illallisristeilyä varten Helsingin edustalla. Pääkonsuli Koskelo kutsuttiin mukaan ja minä kävin hänet hakemassa laivalle, joka oli Palacen rannassa. Juhlaväki, nyt myös rouvat, olivat odottamassa laivan salongissa, missä kenraali piti tervetuliaispuheen. Kun maljat oli nostettu, Koskelo käytti lyhyen puheenvuoron ja sanoi, että on miellyttävää nähdä myös herrojen upseereiden vaimot mukana. Tämän jälkeen hän ilmoitti minulle, että majuri Puustinen, me lähdemme. Siinä vähän aikaa hämmästeltiin, että mitä tässä nyt tapahtuu, mutta kun pääkonsuli lähti menemään, minä adjutanttina seurasin häntä ja vein hänet kotiin. Jonkin aikaa siinä oli tunnelma aluksi hukassa. Laiva kuitenkin odotti minua, koska olin seremoniamestari, ja vähitellen illan kuluessa pettymys alkoi haihtua.”

Itävallan matkaan varattu rahasumma kierrätettiin Sotakorkeakoulun tukisäätiön kautta, mutta se oli erillinen summa, eikä sitä otettu huomioon tilinpäätöksessä. Sen sijaan laivaristeilyn tukisäätiö maksoi.²⁶⁷

Vuonna 1995 stipendejä jaettiin yhteensä 304 000 markkaa (vastaa runsasta 72 000:ta euroa). Opiskelijastipendejä yleisesikuntaupseerikurssin ansiokkaasta suorituksesta jaettiin 32 opiskelijalle yhteissummaltaan 148 000 markkaa (noin 35 000 euroa). Suurin stipendi oli edelleen 12 000 markkaa (noin 2 850 euroa) ja pienin 2 000 markkaa (vajaat 500 euroa). Ansiokkaasta diplomityöstä palkittiin 15 opiskelijaa. Diplomityöstipendin suuruus oli 2 000 markkaa. Toimintavuoden aikana jaettiin myös neljä työryhmästäipendiä, yhteensä 8 000 markkaa, ja kolmelle teknillisten opintosuuntien opiskelijalle myönnettiin stipendit hyvästä opintomenestyksestä yhteissumman ollessa 4 000 markkaa. Opettajastipendejä vuonna 1995 myönnettiin kahdeksalle opettajalle yhteensä 49 000 markkaa

²⁶⁷ Leo Puustisen haastattelu Nilsiään Tahkovoiossa 7.7.2020.

(vajaat 12 000 euroa) stipendien suuruuden vaihdellessa 5 000 ja 6 500 markan (noin 1 200–1 550 euron) välillä. Tutkimusapurahoja jaettiin yhteensä 75 000 markkaa (noin 18 000 euroa). Näiden joukossa olivat Tampella Oy:n 50 000 markan (vajaan 12 000 euron) lahjoitus, joka myönnettiin kahdelle väitöskirjatutkimukselle ja kauppaneuvos Werner Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön 15 000 markan lahjoitus, joka jaettiin yhdelle väitöstutkimukselle ja yhdelle muulle tutkimukselle. Matka-apurahoja ulkomaille myönnettiin yhteensä noin 25 500 markkaa (noin 8 500 euroa) ja avustuksia yleisesikuntaupseerikurssin oppilaskunnalle, perinnetoimintaan ja opettajakirjaston kirjahankeintoihin myönnettiin yhteensä noin 69 000 markkaa (noin 16 500 euroa).²⁶⁸

Toiminnan kulut vuonna 1995 olivat yhteensä noin 184 000 markkaa (vajaat 44 000 euroa). Ne olivat kasvaneet vuosikymmenen alusta noin kaksinkertaiseksi. Tämä summa koostui henkilöstökuluista, jotka muodostuivat palkoista ja niihin liittyvistä maksuista, hallintokuluista, joihin kuuluivat valtuuskunnan ja hallituksen kulut sekä tilintarkastuksesta ja muista toiminnan kuluista, joita olivat arvopapereiden myynti- ja ostokulut, omaisuudenhoitokulut sekä edellisenä vuonna valmistuneen Sotakorkeakoulun historiateoksen postitusmaksut.²⁶⁹

Vuosikymmenen loppuun mennessä tukisäätiön myöntämä tuki Maanpuolustuskorkeakoululle oli noussut runsaaseen 572 000 markkaan (vajaat 131 000 euroa). Myönnettyjen stipendien yhteissumma oli tuolloin jo lähes 400 000 markkaan (382 000 markkaa, vastaa runsasta 87 000:ta euroa). Opiskelijastipendejä yleisesikuntaupseerikurssin erittäin hyvästä suorittamisesta sekä kiitettävästä diplomityöstä myönnettiin vuonna 1999 päättyneellä kurssilla 24 opiskelijalle yhteensä 243 000 markkaa (noin 55 500 euroa). Kyseisenä vuonna yleisesikuntaupseerikurssille myönnettiin myös yhdeksän työryhmästipendiä yhteissummaltaan 32 000 markkaa (noin 7 300 euroa) ja kaksi tuhannen markan erikoisstipendiä. Mitä nämä viimeksi mainitut olivat, sitä tietoa ei käytetyistä lähteistä löydy. Lisäksi kolmelle esiupeerikurssin opiskelijalle myönnettiin stipendit yhteissummaltaan 15 000 markkaa (vajaat 3 500 euroa). Tuolloin oli jo meneillään suunnittelu Taistelukoulun tukisäätiön liittämiseksi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Opettajastipendejä vuonna 1999 myönnettiin yhdeksälle opettajalle yhteensä 90 000 markkaa (noin 20 500 euroa).²⁷⁰

Matka-apurahoja ja tutkimusapurahoja ulkomaille suuntautuneisiin matkoihin vuonna 1999 käytettiin 61 500 markkaa (noin 14 000 euroa). Lisäksi Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseeri-

---

268 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1995, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

269 Sama.

270 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

koulutuksen edistämiseksi lahjoitti 90 000 markkaa, josta myönnettiin puolet apurahoina kahdelle lissensiaattitutkimukselle ja yhdelle väitöskirjatyölle.²⁷¹

Avustusten määrä oli vuosikymmenen loppuun mennessä noussut noin 142 000 markkaan (noin 32 500 euroa). Suurimman osan, noin 80 000 markkaa (noin 18 000 euroa), tästä sai Sotakorkeakoulun oppilaskunta.²⁷²

Hallinnon kulut vuonna 1999 olivat noin 120 000 markkaa (27 000 euroa). Niissä ei ollut tapahtunut suurta lisäystä sitten vuosikymmenen puolivälin. Sijoitustoiminnan kulut sen sijaan olivat moninkertaistuneet 1990-luvulla, ja ne oli erotettu hallinnon kuluista omaksi kokonaisuudekseen. Vuonna 1999 sijoitustoiminnan kulut olivat lähes 288 000 markkaa (vajaat 66 000 euroa), josta arvopapereiden myynti- ja ostokuluja oli vajaat 234 000 markkaa (runsaat 53 000 euroa) ja omaisuudenhoitokuluja runsaat 52 000 markkaa (vajaat 12 000 euroa).²⁷³

Hallintoa vakioidaan – säätiöseminaarit alkavat

Everstiluutnantti Kari Savolainen toimi Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan puheenjohtajana vain vuoden 1989. Vuonna 1990 hänen tilalleen nimitettiin everstiluutnantti Jaakko Koskela. Hän jatkoi puheenjohtajana aina vuoteen 1996, jolloin uudeksi puheenjohtajaksi valittiin everstiluutnantti Pauli Lähde. Lähteen kausi jatkui vuoteen 1999, jonka jälkeen puheenjohtajaksi tuli everstiluutnantti Timo Holopainen. Holopaisesta tuli toistaiseksi pitkäaikaisin tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja. Jäätyään reserviin vuonna 2002 Holopainen jatkoi säätiön hallituksen puheenjohtajana aina kesään 2017 saakka. Hän oli myös ensimmäinen tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja, joka ei ollut enää palveluksessa Maanpuolustuskorkeakoulussa.²⁷⁴

Tukisäätiön rahastonhoitajana ja vuodesta 1994 alkaen asiamiehenä oli koko 1990-luvun majuri, sittemmin everstiluutnantti ja eversti Leo Puustinen. Vuonna 1998 oli esillä myös asiamiehen vaihto, koska Puustinen oli siirtynyt Maanpuolustuskorkeakoulusta Pääesikuntaan. Alustavasti Puustinen ehti jo kysyä seuraajakseen majuri Jari Anttalaista, mutta koska tukisäätiön toiminta oli kasvanut jo melko suureksi, pysyi tukisäätiön hallitus Puustista jatkamaan vielä seuraavan vuoden säätiön asiamiehenä. Näin sitten tapahtuikin, kun tukisäätiön valtuuskunta valitsi syyskokouksessaan 1998 Puus-

---

271 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

272 Sama.

273 Sama.

274 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1989–1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–1995, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1996–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

tisen asiamieheksi vuodelle 1999, ja lopulta Puustinen jatkoi säätiön asiamiehenä vielä viisi vuotta aina vuoteen 2003.²⁷⁵

1990-luvun alussa tukisäätiön omaisuus oli edelleen Merita Asset Managementin Helsingin-konttorin hoidossa. Vuonna 2001 Merita Asset Management muutti nimensä Nordea Investment Management Oy:ksi.²⁷⁶ 1990-luvun loppupuolella tukisäätiön omaisuudenhoitajat ryhdytään mainitsemaan tasekirjoissa nimiltä. Vuonna 1996 säätiön omaisuudenhoitajana oli sijoitusjohtaja Kari Helaniemi ja vuosina 1997–1998 sijoitusjohtaja Tapani Laakso. Heitä ennen Leo Puustinen oli kuitenkin jo käyttänyt SYP:n pankinjohtaja Lars Mattsonin asiantuntemusta sijoitusasioissa. Mattson ei kuitenkaan osallistunut koskaan tukisäätiön hoitokunnan kokouksiin, vaan Puustinen kävi aina ennen hallituksen kokouksia keskustelemassa sijoitusasioista hänen kanssaan. Puustinen olikin ensimmäinen rahastonhoitaja, joka käytti sijoitusasiantuntijoita säännöllisesti ja seurasi myös itse talouselämää. Puustisen asiamieskauden aikana alkoi Sotakorkeakoulun ja sittemmin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön taloudellisen kasvun aika.²⁷⁷

Lars Mattson jäi eläkkeelle 1990-luvun alkuvuosina. Leo Puustinen kertoo, miten sijoittamisen asiantuntijoita valittiin hänen asiamieskaudellaan Mattsonin jälkeen seuraavasti:

”Lars Mattsonin jäätyä eläkkeelle hän ehdotti SYP:n puolelta itselleen seuraajaa. Silloin minulle tuli pilke silmäkulmaan että testataan näitä nuoria miehiä. Mattson oli noin seitsemänkymppinen kokenut sijoitusneuvoja ja kun hän jäi eläkkeelle, seuraajiksi tuli noin kolmekymppiä nuoria sijoittajaguruja, omasta mielestään. Laakso oli ensimmäinen, mutta hänen jälkeensä minä teetäin kaikilla ehdokkailla sellaisen kisällintyön, jossa pyysin heitä antamaan arvionsa tukisäätiön salkun rakenteesta ja suunnitelman siitä, miten he muokkaisivat salkkua, jos heillä olisi täydet valtuudet tehdä se. Minulla oli aina oma verrokki ja suunnitelmat esitettiin hallituksessa. Jos esitys tyydytti, ehdokas hyväksyttiin. Jossain vaiheessa sitten kävi niin, että yksi neuvonantaja vaihdettiin Petri Kovalaiseen, joka on sen jälkeen hoitanut sijoitusneuvonantajan

---

275 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1989–1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–1995, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1996–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokouskutsu 10.3.1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan kokouspöytäkirjat 24.4.1998 ja 29.10.1998, Tukisäätiön vuosi 1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovooressa 7.7.2020.

276 https://fi.wikipedia.org/wiki/Merita_Pankki, viitattu 8.7.2020, Merita-konsernin vuosikertomus 1997 web.lib.hse.fi, viitattu 28.10.2019 ja Nordean vuosikertomus 2000 web.lib.hse.fi, viitattu 28.10.2019. – Merita-konserni syntyi vuonna 1995, kun Kansallis-Osake-Pankki ja Suomen Yhdyspankki Oy:n emoyhtiö Unitas Oy yhdistyivät. Vuonna 1997 Merita yhdistyi ruotsalaisen Nordbankenin kanssa, jolloin muodostui MeritaNordbanken. MeritaNordbanken aloitti toimintansa vuoden 1998 alusta. Uuden konsernin omistusyhtiöt Merita Oyj ja Nordbanken Holding AB (publ) yhdistettiin Nordic Baltic Holdingiksi (NBH) alkuvuodesta 2000. Konserniin yhdistettiin jo samana vuonna tanskalainen Unibank ja norjalainen Christiania Bank og Kreditkasse. Vuoden 2000 marraskuussa konserni otti käyttöön nimen Nordea, ja vuonna 2001 Merita Asset Management muutti nimensä Nordea Investment Management Oy:ksi.

277 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1996–1998, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovooressa 7.7.2020.

*tehtävää jo 20 vuotta. Kovalainen oli hyvä löytö, jota samalla tavalla vertaisin Mika Piiriseen [tukisäätiön asiamieheen Puustisen jälkeen].*²⁷⁸

Sijoitusjohtaja Petri Kovalainen tuli vuonna 1999 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön salunkunhoitajaksi, ja lyhyttä, vuonna 2006 tapahtunutta, katkoa lukuun ottamatta Kovalainen jatkaa tässä tehtävässä edelleen, nykyisin itsenäisenä sijoitusneuvonantajana. Vuodesta 2003 alkaen Kovalainen on osallistunut kaikkiin hallituksen kokouksiin laatimalla katsauksen säätiön omaisuustilanteesta ja tekemällä ehdotuksia mahdollisista arvopaperikaupoista.²⁷⁹ Talousneuvonantajan osallistuminen mahdollisti arvopaperimarkkinatilanteen aikaisempaa paremman seuraamisen, josta oli seurauksena säätiön varallisuuden kasvun jatkuminen.

Vuonna 1997 tukisäätiön hallitus ryhtyi järjestämään niin sanottuja säätiöseminaareja. Ne olivat työseminaareja, joissa valmisteltiin lähitulevaisuuden tapahtumia. Vuonna 1997 seminaari järjestettiin Viking Linen *Mariella* -laivalla 13.–14. syyskuuta. Aiheena olivat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön uudet säännöt ja hoito-ohje Maanpuolustuskorkeakoulussa olevien säätiöiden mahdollisesti yhdistyessä. Tähän seminaariin osallistui vain tukisäätiön hallitus. Seuraavan vuoden säätiöseminaari 2.–4. lokakuuta liittyi myös säätiöiden yhdistymiseen. Tuolloin mukana olivat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen lisäksi Taistelukoulun tukisäätiön edustajat. Kolmannessa säätiöseminaarissa vuonna 1999 laadittiin ohje säätiön myöntämien varojen anomisesta ja käytöstä erilaisiin tarkoituksiin. Tämä seminaari pidettiin Silja Linen laivalla 3.–5. syyskuuta, ja se toteutettiin *avec-tapahtumana*, kuitenkin siten, että kokouksiin osallistuivat vain hallituksen jäsenet ja asiamies.²⁸⁰

Tukisäätiön hallitukselle ja hoitokunnalle ei maksettu 1990-luvulla edelleenkään kokous- eikä muita palkkioita. Rahastonhoitajalle sen sijaan päätettiin vuonna 1990 maksaa tukisäätiön asioiden hoitamisesta palkkiona 3 500 markkaa (vastaa nykyrahassa vajaata 930:tä euroa) kuukaudessa. Vuonna 1996 palkkio nostettiin 4 500 markkaan (noin 1 070 euroa) kuukaudessa ja vuonna 1998 vielä 5 000 markkaan (vajaat 1 160 euroa) kuukaudessa. Tukisäätiön toimintaan liittyvien asiakirjojen puhtaaksikirjoittamisesta maksettiin niiden kirjoittajalle vuonna 1990 palkkiona 3 000 markkaa vuodessa. Tämä henkilö oli tuolloin Sotakorkeakoulun rehtorin sihteeriksi Sirpa Lehti. Vuonna 1996 tämä

---

278 Leo Puustisen haastattelu Nilsiän Tahkovoiossa 7.7.2020.

279 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1997, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1997, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

280 Maanpuolustuskorkeakoulun hallituksen kokouspöytäkirja 22.10.1997, Tukisäätiön vuosi 1997, Maanpuolustuskorkeakoulun hallituksen kokouspöytäkirja 10.8.1998, Tukisäätiön vuosi 1998 ja Maanpuolustuskorkeakoulun hallituksen kokouspöytäkirja 16.6.1999, Tukisäätiön vuosi 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

palkkio nostettiin 4 500 markkaan vuodessa. Lisäksi tukisäätiön hallituksen puheenjohtajalle maksettiin vuodesta 1999 alkaen kulukorvauksia.²⁸¹

Tukisäätiön hoitokunta, vuodesta 1994 alkaen hallitus, kokoontui 1990-luvulla neljästä yhdeksään kertaan vuodessa. Niinä vuosina, jolloin yleisesikuntaupseerikurssi ei päättynyt, kokouksia oli vähemmän.²⁸²

Tukisäätiön hallitus, vuodesta 1994 alkaen valtuuskunta kokoontui vuosittain kahdesta viiteen kertaan. Vuonna 1999 kokouksia oli viisi. Tämä johtui valmisteluista, joita Taistelukoulun tukisäätiön yhdistäminen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön aiheutti. Tätä prosessia tarkastellaan tarkemmin jäljempänä.²⁸³

Sotakorkeakoulun tukisäätiön muuttuessa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi vuoden 1994 alussa valtuuskunnan kokoa pienennettiin. Kun valtuuskuntaan valittiin joulukuussa 1993 uudet jäsenet vuosiksi 1994–1996, siihen ei enää kuulunut koko yleisesikuntaupseerikurssien opettajakunta vaan 15 Maanpuolustuskorkeakoulussa palvelevaa henkilöä.²⁸⁴

Vuoden 1990 lopulla tukisäätiön hoitokunta sai vihdoinkin käyttöönsä jo pitkään vireillä olleiden niin sanottujen opettajasalkkujen kolme prototyyppiä. Kyseessä oli Sotakorkeakoulun tunnuksella varustettu salkku. Yksi salkuista käytiin viemässä Sotakorkeakoulusta jo pois siirtyneelle salkkuprojektin isälle ja hoitokunnan aiemmalle puheenjohtajalle, everstiluutnantti Pauli Thomeniukselle. Yhden salkun otti hoitokunnan istuva puheenjohtaja ja yhden tukisäätiön rahastonhoitaja. Sittenmin vuonna 2009 tukisäätiö hankki Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle säätiön nimellä varustetut tukisäätiösalkut ja tukisäätiön hallituksen jäsenille hankittiin säätiön nimellä varustetut olkalaukut. Vuonna 1993 hoitokunta päätti hankkia puheenjohtajalleen lisäksi kokousnuijan. Nuija hankittiin, ja se on edelleen puheenjohtajan käytössä.²⁸⁵

---

281 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallituksen vuosikokouspöytäkirja 1/90, 7.3.1990, Tukisäätiön vuosi 1990, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1996, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1997, 24.2.1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1997 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja tilikaudelta 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Timo Holopaiselle ryhdyttiin maksamaan kulukorvauksia, koska hän ei asunut Helsingissä.

282 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1989–1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–1995 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1996–1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

283 Samat.

284 Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1993, 4.2.1994, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

285 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen 7/90 pöytäkirja, 20.12.1990, Tukisäätiön vuosi 1990, Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1992, 25.1.1993, Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen 2/93 pöytäkirja, 24.2.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 1993, 4.2.1994, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Timo Holopaisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 28.6.2020 ja kirjoittaja muistelee.

1990-luvulla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö hankki myös ensimmäiset luottokortit. Sotakorkeakoulun Liisankadun rakennuksessa opettajainhuoneessa olevan opettajakirjaston täydentämiseksi koulun sotahistorian opettajalle everstiluutnantti Ilmari Hakalalle hankittiin Akateemisen Kirjakaupan luottokortti. Lisäksi Sotakorkeakoulun johtajan sihteerille Sirpa Lehdelle, joka hoiti tukisäätiön monia rutiiniasioita, hankittiin Stockmannin luottokortti.²⁸⁶

---

286 Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen 7/93 pöytäkirja, 1.9.1993, Tukisäätiön vuosi 1993, MPKK:n tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/94, 29.12.1994, Tukisäätiön vuosi 1994, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2009, .5.2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 19.11.2019.

2000-luvun ensimmäinen
vuosikymmen – toimintaa
rationalisoidaan edelleen,
arvopaperimarkkinoilla
ylä- ja alamäkeä

2000-luvulla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiössä ja sen toimintaympäristössä tapahtui monia muutoksia. Heti vuosikymmenen alussa Taistelukoulun tukisäätiö yhdistyi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Vuoden 2002 alussa Suomi siirtyi euroon. 2000-luvulla tukisäätiön hallitus laati myös ensimmäisen strategia-asiakirjan ohjaamaan tukisäätiön toimintaa. Taloudellisesti 2000-luku oli tukisäätiölle hyvä, vaikka säätiön omaisuuden markkina-arvo notkahtikin vuonna 2008 vuosien 2007–2009 maailmanlaajuisen pankki- ja rahoituskriisin seurauksena. Merkittävimmät tekijät tukisäätiön taloudelliselle kasvulle 2000-luvulla olivat säätiön sijoitusten arvonnousu ja saadut lahjoitukset. Euroon siirryttäessä tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo oli vuoden 2002 lopussa noin 6,2 miljoonaa euroa. Vuosikymmenen lopussa omaisuuden markkina-arvo oli jo yli 10 miljoonaa euroa ollen 11,5 miljoonaa euroa. Säätiön sijoitusten arvonnousu vuoden 2009 loppuun mennessä oli tästä noin puolet, noin 5,3 miljoonaa euroa. Lahjoituksia vuosikymmenen aikana saatiin – kun myös vuosien 2000–2001 osuudet muutetaan euroiksi – runsaat 1,3 miljoonaa euroa.²⁸⁷

Taistelukoulun tukisäätiö yhdistyy Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön

Vuonna 1996 Maanpuolustuskorkeakoulussa ryhdyttiin keskustelemaan sen yhteydessä toimivien säätiöiden, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön, Taistelukoulun tukisäätiön ja Kadettikoulun tukisäätiön, yhdistämisestä. Asiasta neuvoteltiin ensimmäisen kerran Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin johdolla 18. maaliskuuta 1996. Vajaan parin viikon päästä tästä tapaamisesta Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunta päätti vuosikokouksessaan 29. maaliskuuta kannattaa Taistelukoulun tukisäätiön ja Kadettikoulun tukisäätiön yhdistämistä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Valtuuskunta valtuutti hallituksen neuvottelemaan asiasta muiden säätiöiden edustajien kanssa ja velvoitti myös selvittämään yhdistymisen vaikutukset Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintaan. Lisäksi päätettiin, että näiden säätiöiden yhdistyminen toteutetaan samankaltaisesti.²⁸⁸

Helmikuussa 1997 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies everstiluutnantti Puustinen laati muistion Maanpuolustuskorkeakoulussa toimivien säätiöiden yhdistämisestä. Muistion alussa todetaan, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö oli yhdistettäväksi suunnitelluista säätiöistä suurin, ja se jakoi stipendejä, apurahoja ja avustuksia tuotoista eikä ollut riippuvainen vuosittaisista

---

287 Suomen siirryttyä euroon sen arvon muutosta ei ole tässä tutkimuksessa enää seurattu. Vuonna 2002 yksi euro oli 5,94573 markkaa.

288 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokouspöytäkirja 18.4.1996, Tukisäätiön vuosi 1996, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

lahjoituksista. Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöt sen sijaan olivat osittain riippuvaisia lahjoituksista.²⁸⁹

Muistiossa on esitetty malli uudesta säätiöstä. Uuteen säätiöön oli tarkoitus tulla 13 rahastoa, yhdeksän Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöstä, yksi Taistelukoulun tukisäätiöstä ja kolme Kadettikoulun tukisäätiöstä. Tavoite oli, että kullakin rahastolla olisi omat sääntönsä, kuten oli ollut tuohon astikin. Uudessa säätiössä rahastojen osuudet peruspääomasta tuli kuitenkin laskea uudelleen.²⁹⁰

Muistiossa todetaan myös, että säätiöiden yhdistämistä oli yritetty jo kahdesti sitten ensimmäisten yhdistämisaikojen, mutta tuloksetta. Yhdistämisen esteenä olivat olleet henkilöasiat, jolla muistion laatija tarkoittaa Kadettikoulun tukisäätiötä, vaikka ei sitä kirjoitakaan, koska toteaa heti perään, että Taistelukoulun tukisäätiöllä oli ollut halukkuutta yhdistymiseen. Tosiasia kuitenkin oli, että uudessa säätiössä Taistelukoulun tukisäätiö ja Kadettikoulun tukisäätiö olisivat olleet pelkästään saavina osapuolina.²⁹¹

Yhdistymisen takkuilusta huolimatta uudelle säätiölle laadittiin säännöt ja hoito-ohje, joita käsiteltiin hallituksen seminaarissa Helsingistä Tukholmaan risteilyllä *Mariella* -laivalla 13. ja 14. syyskuuta 1997. Uusien sääntöjen pohjana olivat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön säännöt. Muutokset olivat vähäisiä. Rahastojen määrä oli kasvanut ja ne oli myös lueteltu. Säätiön valtuuskunnan henkilömäärää täsmennettiin siten, että valtuuskuntaan kuului enintään viisitoista ja vähintään kymmenen kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä. Valtuuskunnan kokoukset määritettiin myös uudelleen siten, että valtuuskunta piti vuosittain kaksi kokousta mutta tarvittaessa kokoontui myös ylimääräisesti. Hoito-ohjeeseen ei esitetty muutoksia. Mitään päätöksiä yhdistymisasiassa ei kuitenkaan tehty, mutta lokakuussa pidetyssä tukisäätiön hallituksen kokouksessa asiamies ilmoitti, että hän on lähettänyt luonnokset uuden säätiön säännöistä ja hoito-ohjeesta Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöille lausunnon, jotka hän oli pyytänyt vuoden (1997) loppuun mennessä.²⁹²

Kadettikoulun tukisäätiön lausunto saapui jo joulukuun alkupuolella ja sitä ehdittiin käsitellä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen vuoden 1997 viimeisessä kokouksessa 18. päivänä joulukuuta. Kadettikoulun tukisäätiön vastaus yhdistymiseen oli kielteinen. Pääperuste oli säätiölaki, jonka mukaan säätiön yhdistäminen toiseen säätiöön edellytti, että sulautuvan säätiön tarkoituksen toteuttaminen parantuisi oleellisesti. Kadettikoulun tukisäätiön mielestä tätä ei oltu osoitettu, vaikka tosiasiallisesti uudessa säätiössä Taistelukoulun ja Kadettikoulun tukisäätiöt olisi-

---

289 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 29.5.1997 liite 8, Muistio Maanpuolustuskorkeakoulussa toimivien säätiöiden yhdistämisestä 15.2.1997, Tukisäätiön vuosi 1997, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

290 Sama.

291 Sama.

292 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 22.9.1997 liite 7, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön säännöt . .1997 ja liite 8, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hoito-ohje ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 22.10.1997, Tukisäätiön vuosi 1997, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

vat olleet pelkästään saavina osapuolina, kuten Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies oli muistioonsa vajaan vuosi aikaisemmin kirjoittanut. Vuotta myöhemmin, 18. joulukuuta 1998, Kadettikoulun tukisäätiön hallitus päätti kokouksessaan olla sulautumatta Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön.²⁹³

Taistelukoulun tukisäätiön hallitus sen sijaan päätti yksimielisesti ylimääräisessä kokouksessa 23. tammikuuta 1998 liittää Taistelukoulun tukisäätiön Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön myöhemmin päätettävällä aikataululla. Toisen kerran asiaa käsiteltiin Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksessa 27. maaliskuuta 1998. Tämä päätös piti vahvistaa kahden kolmasosan enemmistöllä Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksessa marraskuussa, mutta tätä ei voitu tehdä, koska kokous ei ollut vajaalukuisuuden vuoksi päätösvaltainen. Tämän jälkeen yhdistämisasiä eteni siten, että 14. joulukuuta Taistelukoulun tukisäätiön hallitus uudisti 27.3. tehdyn päätöksen yhdistymisestä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön, koska aiempi päätös oli vanhentunut, sillä se oli tehty yli neljä kuukautta aikaisemmin kuin suunniteltu yhdistymispäivä. Lopulta, toisen kerran päätös yhdistymisestä hyväksyttiin 11. tammikuuta 1999.²⁹⁴

Tässä yhteydessä todettakoon, että samalla kun Taistelukoulun tukisäätiö yhdistettäisiin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön, Taistelukoulun tukisäätiön omaisuudesta oli tarkoitus erottaa 10 000 markan tuottoa vastaava osuus Taistelukoulun perinnerahastolle. Sen perustamisesta oli tehty päätös Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksessa 31. joulukuuta 1997. Tämä päätös peruttiin kuitenkin 14. joulukuuta 1998 pidetyssä Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen ylimääräisessä kokouksessa, ja tukemiseen liittyvä velvoite kirjattiin perustettavan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sääntöihin. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ei kuitenkaan liittynyt minkään perinneyhdistyksen jäseneksi, ei myöskään Maanpuolustuskorkeakoulun perinneyhdistyksen jäseneksi, ja edellytti, että perinneyhdistyksen säännöissä olevat maininnat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöstä poistetaan.²⁹⁵

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunta käsitteli Taistelukoulun tukisäätiön sulautumista Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön ensimmäisen kerran 1. maaliskuuta 1999 ja toisen kerran noin kaksi viikkoa myöhemmin, 16. maaliskuuta. Sulautuminen hyväksyttiin yksimielises-

---

293 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 18.12.1997 liite 4, lausunto tukisäätiöiden yhdistymisestä 11.12.1997, Tukisäätiön vuosi 1997 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 26.1.1999 liite 4, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

294 Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 23.1.1998, Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 27.3.1998, Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen ylimääräisten kokouksien pöytäkirjat 30.11.1998, 14.12.1998 ja 11.1.1999, Taistelukoulun rahasto 1997–1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

295 Taistelukoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen pöytäkirja 2.2.1999, Taistelukoulun rahasto 1997–1999 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan syyskokouspöytäkirja 27.10.1999, Tukisäätiön vuosi 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Ks. myös Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 25.10.1999, Tukisäätiön vuosi 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. Maanpuolustuskorkeakoulun perinneyhdistyksen sääntöjen 3. pykälässä oli maininta, missä todettiin, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö on yhdistyksen jäsen. Tämä maininta poistettiin.

KUVA: SOTAMUSEO

Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi Taistelukoulun tukisäätiön sulautumisen yhtenä rahastona Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön 3. heinäkuuta 2000. Taistelukoulun rahaston säännöt allekirjoitettiin kuukautta myöhemmin, 3. elokuuta. Kuvassa Taistelukoulun aluetta Tuusulassa.

ti. Jälkimmäisessä kokouksessa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies esitteli yhdistyvän säätiön sääntöluonnoksen. Sen jälkeen valtuuskunta velvoitti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen laatimaan uudet säännöt luonnoksen pohjalta yhteistyössä Taistelukoulun tukisäätiön hoitokunnan kanssa ja yhdessä myös ryhtymään säätiölain edellyttämiin toimenpiteisiin muutosten hyväksyttämiseksi Patentti- ja rekisterihallituksessa.²⁹⁶

Ylimääräisessä kokouksessaan 11. toukokuuta 1999 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunta hyväksyi ensimmäisen kerran yksimielisesti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ja Taistelukoulun tukisäätiön sulautumissopimuksen, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön uudet

---

²⁹⁶ Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 16.3.1999, Tukisäätiön vuosi 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

säännöt ja hakemuksen Patentti- ja rekisterihallitukselle. Toisen kerran sulautumissopimus ja uudet säännöt hyväksyttiin valtuuskunnan toisessa ylimääräisessä kokouksessa 27. toukokuuta 1999. Samana päivänä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ja Taistelukoulun tukisäätiön sulautumissopimus myös allekirjoitettiin. Tuohon sopimukseen kirjattiin, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle siirtyvät kaikki sulautuvan säätiön varat ja oikeudet ja että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ottaa vastatakseen sulautuvan säätiön kaikki velat ja velvoitteet.²⁹⁷

Uudet Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön kuuluvan Taistelukoulun rahaston säännöt ja Taistelukoulun tukisäätiön sulautumissopimus hyväksyttiin Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksessa 18. elokuuta 1999. Rahaston tarkoitus oli Maanpuolustuskorkeakoulun jatkotutkinto-osaston esiupeeerikursseilla tapahtuvan opetus- ja tutkimustoiminnan tukeminen sekä Taistelukoulun perinteiden vaaliminen. Tämä tarkoitus toteutettiin myöntämällä apurahoja ja avustuksia esiupeeerikoulutusta palvelevaan opetus-, tutkimus- ja perinnetoimintaan sekä stipendejä esiupeeerikurssin opettajille ja opiskelijoille esiupeeerikurssin opettajakunnan esitysten perusteella. Rahaston peruspääomaksi kirjattiin 224 508 markkaa (51 320 euroa). Patentti- ja rekisterihallitus antoi luvan Taistelukoulun tukisäätiön sulauttamiseen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön 7. syyskuuta 1999 ja hyväksyi samalla Maanpuolustuskorkeakoulun muutetut, edellä mainittuun päätökseen liitetyt säännöt. Sulautumisesta ilmoitettiin *Virallisen lehden* numeroissa 116/8.10.1999 ja 117/11.10.1999. Lisäksi Tuusulan käräjäoikeus käsitteli yhdistymisasiän 25. helmikuuta 2000.²⁹⁸

Taistelukoulun tukisäätiö sulautui lopulta Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön 1. heinäkuuta 2000, jolloin Taistelukoulun tukisäätiön hallinto siirtyi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallintoelimille. Sulautuessaan Taistelukoulun tukisäätiöllä oli vastattavaa runsaat 1,2 miljoonaa markkaa (vastaa nykyarvoltaan noin 265 000:ta euroa). Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi Taistelukoulun tukisäätiön sulautumisen yhtenä rahastona Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön päivämäärällä 3.7.2000. Taistelukoulun rahaston säännöt allekirjoitettiin kuukautta myöhemmin, 3. elokuuta Svenska Klubbenilla Helsingin Kruununhaassa.²⁹⁹

Tässä yhteydessä todettakoon, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ryhtyi tukemaan esiupeeerikursseja jo ennen Taistelukoulun tukisäätiön yhdistymistä Maanpuolustuskorkeakoulun tuki-

---

297 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan ylimääräisen kokouksen pöytäkirjat 3 ja 4, 27.5.1999, Tukisäätiön vuosi 1999 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ja Taistelukoulun tukisäätiön sulautumissopimus 27.5.1999, Taistelukoulun rahasto 1997–1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

298 Taistelukoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 18.8.1999, liite 3, Taistelukoulun rahasto 1997–1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 25.10.1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan syyskokouspöytäkirja 27.10.1999 ja Patentti ja rekisterihallituksen päätökset RNo 2583 ja 2511, 7.9.1999, Tukisäätiön vuosi 1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

299 Taistelukoulun tukisäätiön hoitokunnan kokouksen pöytäkirja 5.6.2000 ja Taistelukoulun tukisäätiön tilinpäätös kaudeksi 1.1.–2.6.2000, Taistelukoulun rahasto 1997–1999, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	31,19
Sotakorkeakoulun rahasto	23,01
Koskelon rahasto	17,81
Wärtsilän rahasto	15,88
Taistelukoulun rahasto	3,75
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,66
Karkauksen rahasto	1,25
Harmajan rahasto	0,77
Boforsin rahasto	0,67
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto	0,67
Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto	0,67
Liukkosen rahasto	0,67
	100

säätiöön. Vuosina 1998 ja 1999 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön myönsi molempina vuosina 15 000 markkaa (runsas 3 400 euroa) esiupseerikurssin opiskelijastipendeihin. Stipendisumma jaettiin kumpanakin vuonna kolmelle opiskelijalle.³⁰⁰

Taistelukoulun tukisäätiön yhdistyttyä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön peruspääoma nostettiin 2 972 865 markkaan (vastaa nykyarvoltaan noin 657 000:tä euroa). Rahasto-osuudet laskettiin myös uudelleen. Ne on esitetty yllä olevassa taulukossa.³⁰¹

Ennen uusien sääntöjen hyväksymistä myös tukisäätiön hoito-ohje päivitettiin. Tukisäätiön valtuuskunta hyväksyi sen kokouksessaan 14. huhtikuuta 2000. Muutokset voimassa olevaan hoito-ohjeeseen olivat vähäisiä. Kohtaan stipendit lisättiin esiupseerikurssi.³⁰²

300 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1.–31.12.1998 ja 1.1.–31.12.1999, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

301 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2000, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

302 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokouspöytäkirjan 25.4.2000 liite 8, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hoito-ohje 14. huhtikuuta 2000, Tukisäätiön vuosi 2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Tukisäätiölle oma pöytästandaari ja adressi

Vuonna 2001 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sai oman pöytästandardin. Sen suunnitteli graafikko Liisa Kontiainen Maanpuolustuskorkeakoulusta. Kolmikielekkteisessä, viininpunaisessa standardissa on valkoinen aaltokoroinen tyviö, jossa on kolme ympyrää (2+1). Yläkentässä on Maanpuolustuskorkeakoulun tunnus. Standaari voitiin lisäksi varustaa kielekkeiden kärkiin sijoitetuilla valkoisilla tupsuilla. Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori vahvisti standardin 21. elokuuta 2001 ja tukisäätiön valtuuskunta hyväksyi sen säännöt 29. lokakuuta 2001.³⁰³

Standaari on tarkoitettu luovutettavaksi muistoesineenä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiössä toimineille henkilöille, Maanpuolustuskorkeakoulussa palvelevalle henkilöstölle ja ulkopuolisille henkilöille sekä yhteisöille. Standardin myöntämisen tarkoituksena on edistää yhteenkuuluvaisuutta niiden keskuudessa, jotka palvelevat tai ovat palvelleet Sotakorkeakoulussa, Taistelukoulussa tai Maanpuolustuskorkeakoulussa ja palkita tai muistaa Maanpuolustuskorkeakoulun tavoitteiden hyväksi työskennelleitä tai toimineita henkilöitä ja yhteisöjä.³⁰⁴

Standardin luovuttamisesta voivat tehdä esityksen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan puheenjohtaja, tukisäätiön hallituksen puheenjohtaja sekä valtuuskunnan ja hallituksen jäsenet. Päätöksen standardin myöntämisestä tekee kuitenkin tukisäätiön hallitus. Asiamies veloitettiin pitämään luetteloa standardin saajista. Tähän luetteloon kirjattiin standardin luovutuspäivä, saaja, luovutuspaikka ja myöntämisperusteet.³⁰⁵

Ensimmäiset 21 standaaaria jaettiin 1. marraskuuta 2002 Maanpuolustuspuolustuskorkeakoululla järjestetyssä säätiötapahtumassa. Standaaareja luovutettiin tilaisuudessa sekä yhteisöille että yksityishenkilöille.³⁰⁶

Huhtikuussa 2004 tukisäätiön hallitus päätti lisäksi hankkia tukisäätiölle oman adressin. Senkin suunnitteli graafikko Liisa Kontiainen. Adresseja hankittiin aluksi 50 kappaletta.³⁰⁷

---

303 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2002, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

304 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön pöytästandardin säännöt, 29.10.2001, Tukisäätiön vuosi 2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

305 Sama.

306 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2002, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 17.10.2002, Tukisäätiön vuosi 2002, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

307 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2004, .5.2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat vuodelta 2004 ja kirjeenvaihto vuodelta 2004, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

KUVA: JUHA HOLLANTI

Vuonna 2001 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sai oman pöytästandaarin. Sen suunnitteli graafikko Liisa Kontiainen Maanpuolustuskorkeakoulusta.

Ensimmäinen strategia-asiakirja

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön viimeinen säätiöseminaari pidettiin 10.–11. maaliskuuta 2000 *Silja Symphony* -laivalla. Kyseisessä seminaarissa tukisäätiölle laadittiin uusi hoito-ohje, joka hyväksyttiin valtuuskunnan kokouksessa jo huhtikuussa samana vuonna.³⁰⁸

Vuonna 2002 säätiöseminaarien tilalle tulivat strategiaseminaarit. Ensimmäinen strategiaseminaari järjestettiin kaksiosaisena syyskuussa 2002 ja maaliskuussa 2003. Ensimmäinen osa pidettiin Kuopion Sotilasläänin Kihhaus-edustussaunalla Kallaveden rannalla Kuopiossa 8.–9. syyskuuta 2002 ja toinen osa *Silja Symphony* -laivalla ja hotelli Ariadnessa Tukholmassa 21.–23. maaliskuuta 2003. Kuopion seminaariin osallistuivat vain hallituksen jäsenet ja asiamiehet³⁰⁹, mutta laivamatkalle Tukholmaan osallistuivat hallituksen jäsenet puolisoineen sekä talousneuvonantaja. Lisäksi tälle matkalle kutsuttiin läksiäisiinsä kyseisenä vuonna tukisäätiön asiamiehen tehtävät jättänyt eversti Leo Puustinen Irma-vaimoineen. Seminaarin kustannukset maksettiin tukisäätiön varoista, mutta hallituksen jäsenten ja asiamiehen aveceilta perittiin omakustannushinta.³¹⁰

Kuopiossa tukisäätiön hallitus laati ensimmäisen luonnoksen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategiaksi, ja laivalla ja Tukholmassa asiakirjaa viimeisteltiin. Nelisivuisessa dokumentissa oli kaksi päälukua. Ensimmäiseen lukuun kirjattiin säätiön toiminnan päälinjaukset ja toiseen lukuun säätiön tuotonjaon perusteet. Ensimmäisessä luvussa painotettiin erityisesti sitä, että säätiö myöntää varoja yleisesikuntaupseerin tutkintoon johtavaan opetukseen, tieteelliseen tutkimus- ja opetus-työhön, täydennyskoulutukseen ja opintomatkoihin sekä perinnetoimintaan, mutta Maanpuolustuskorkeakoulun perustoiminta tuli suunnitella budjettivaroin. Ensimmäisessä luvussa esiteltiin myös säätiön hallintomalli, säätiön varainhoidon periaatteet ja yhteydenpitoperiaatteet varainhoitajaan ja rahastojen edustajiin sekä strategiatyöstä aiheutuvat jatkotoimenpiteet. Tässä yhteydessä säätiölle esitettiin myös vuosipäivää, 19:ttä marraskuuta, joka oli Sotakorkeakoulun tukisäätiön perustamispäivä. Strategia-asiakirjan luonnoksessa tästä päivästä käytettiin nimeä säätiöpäivä.³¹¹

---

308 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 22.12.1999, Tukisäätiön vuosi 1999 sekä 14.4.2000 ja 25.4.2000, Tukisäätiön vuosiliite 8, Tukisäätiön vuosi 2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

309 Kihhauksen seminaariin osallistui vain kaksi hallituksen jäsentä, puheenjohtaja everstilutnantti Timo Holopainen sekä hallituksen jäsen, eversti Tapio Niitynperä. Tuolloin puolet hallituksen jäsenistä riitti päätösvaltaisuuteen. Lisäksi kokoukseen osallistuivat asiamies eversti Leo Puustinen ja hänen seuraajakseen asiamiehenä kaavailtu majuri Mika Piironen. Eversti Puustinen toimi Kihhauksen seminaarin aikaan Kuopion Sotilasläänin komentajana.

310 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 1/2003, 18.2.2003 ja 2/2003, huhtikuu 2003, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

311 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen ja strategiaseminaarin 1. osan pöytäkirja 6/2002, 13.12.2002 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2003, huhtikuu 2003, liite 6, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Toiseen päälukuun, säätiön tuotonjaon päälinjat, kirjattiin tuotonjaon tärkeysjärjestys. Se oli seuraava: opiskelijastipendit, opettajille myönnettävät tutkimus-, opinto- ja matka-apurahat, opettajastipendit, oppilaskuntien avustukset, perinnetoiminnan avustukset, henkilöstöstipendit sekä perinneyhdistykset. Toisessa pääluvussa otettiin kantaa myös stipendien rahasummiin. Yleisesikuntauseerikurssien stipendien tuli olla suurempia kuin esiupseerikurssien stipendien ja opettajastipendien suurempia kuin henkilöstöstipendien. Lisäksi toiseen päälukuun kirjattiin säätiön toiminnan vuosittaiset tapahtumat.³¹²

Strategiatyötä jatkettiin 7.–8. elokuuta 2003, jolloin Sota-arkistossa Sörnäisissä pidettiin hallituksen kokous, jonka yhteydessä keväällä laadittua strategialuonnosta tarkennettiin. Tarkennuksia tehtiin säätiön sijoitustoiminnan päälinjauksiin. Uudessa strategialuonnoksessa määritettiin tukisäätiön sijoitussalkun perusallokaatio, toisin sanoen miten sijoitukset kohdistetaan eri sijoitusluokkiin. Niitä olivat osakesijoitukset, jotka jakautuivat edelleen suomalaisiin osakkeisiin ja muihin osakkeisiin, rahamarkkinasijoitukset (mukaan lukien talletukset) sekä joukkovelkakirjalainasijoitukset. Perusallokaatio tarkoitti passiivista ja toteutuskelpoista sijoitusjakaumaa, jonka tarkoitus oli ohjata säätiön sijoitustoimintaa pitkällä, viiden vuoden aikavälillä. Se oli kuitenkin jatkuvan tarkastelu kohteena, ja se oli tarkoitus tarkistaa kerran vuodessa loka–marraskuussa ennen valtuuskunnan syyskokousta. Sijoitusluokkien sisäiset tarkistukset oli tarkoitus tehdä neljännesvuosittain.³¹³

Elokuun 2003 strategia-asiakirjan luonnoksessa osakkeiden perusallokaatio oli 70 prosenttia. Hallitukselle myönnettiin kuitenkin 40–90 prosentin liikkumavara, jota voitiin käyttää, jos tilanne sen mahdollisti tai sitä edellytti. Rahamarkkinasijoitusten perusallokaatio oli 0 prosenttia, mutta liikkumavaraa oli aina 60 prosenttiin. Joukkovelkakirjalainasijoituksissa perusallokaatio oli 30 prosenttia liikkumavaran ollessa 10–40 prosenttia. Tukisäätiön valtuuskunta vahvisti strategia-asiakirjan syyskokouksessaan 29.10.2003, tosin joulukuussa pidetyssä säätiön hallituksen kokouksessa asiakirjaa täydennettiin vielä liitteellä sijoitustermeistä ja -käsitteistä.³¹⁴

---

312 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2003, huhtikuu 2003, liite 6, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

313 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2003, 20.10.2003, liite 3, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

314 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 5/2003, 20.10.2003, liite 3 ja 6/2003, .12.2003, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö täyttää 20 vuotta – tukisäätiön kolmastoista rahasto

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö täytti 20 vuotta vuonna 2005. Juhlaa vietettiin lokakuun 7. päivänä. Päivällä tukisäätiön valtuuskunta piti ensin juhlapöytäkirjan Katajanokan kasinolla. Illalla järjestettiin juhlapäivällinen ja tanssiaisat Maanpuolustuskorkeakoulun juhla- ja ruokasalissa. Juhlassa palkittiin säätiön eri tehtävissä menneinä vuosina toimineita henkilöitä. Muusta ohjelmasta vastasivat näyttelijä, imitaattori Jarkko Tamminen ja Kaartin soittokunnan soittoryhmä.³¹⁵

Juhlavuonna tukisäätiö jakoi stipendejä, apurahoja ja avustuksia kaikkiaan runsaat 163 000 euroa. Tuki Maanpuolustuskorkeakoululle kasvoi vuodesta 2004, vaikka vuonna 2005 esilupseerikursia ei valmistunut.³¹⁶

Juhlavuonna tukisäätiön perustettiin myös uusi rahasto. Teollisuusneuvos, everstilutnantti evp K. H. Pentti lahjoitti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle 10 000 kappaletta UPM-Kymmenen osakkeita, markkina-arvoltaan tuolloin 161 100 euroa. Kyseisellä pääomalla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön perustettiin kolmastoista rahasto, K. H. Pentin sotatieteellisen tutkimuksen rahasto. Tähän rahastoon liittyi yksi ehto. Lahjoituskirjassa mainitaan, että ennen tuen myöntämistä tukisäätiön hallituksen tuli olla yhteydessä puolustusvoimien sotatalouspäällikköön. Alkuvuonna 2009 sotatalouspäällikkö pyysikin tukisäätiötä laatimaan muistion, jossa kuvattaisiin tuen myöntämisprosessi tästä rahastosta. Asiamies velvoitettiin laatimaan muistion luonnos. Pääesikunnan tavoite oli saada K. H. Pentin lahjoittamien UPM:n osakkeiden tuotto logistiikka-alan tutkimukseen. Tämä ei kuitenkaan toteutunut. Pentin rahasto oli tarkoitettu sotatieteelliseen tutkimukseen, ei vain logistiikka-alan tutkimukseen. Lopulta neuvotteluissa Pääesikunnan logistiikkaosaston kanssa päädyttiin siihen, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies on vuosittain loka–marraskuun aikana yhteydessä logistiikkaosastoon seuraavan vuoden tuen kohteista.³¹⁷

K. H. Pentin lahjoitus ei kohdistunut peruspääomaan, eikä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön rahastoille tullut vuoden 2005 aikana muitakaan pääomaan osoitettuja lahjoituksia. K. H. Pentin rahaston perustamisen jälkeen rahasto-osuudet muuttuivat. Uudet osuudet laskettiin vuoden 2004 tilinpäätöksen perusteella ja K. H. Pentin lahjoituksen arvo laskettiin sen mukaan, mitä lahjo-

---

315 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen esitys 18.4.2005 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan juhla- ja ylimääräisen kokouksen pöytäkirja 30.11.2005, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2005, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

316 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

317 Sama ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 1/2009, 26.2.2009 ja 5/2009, .10.2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – K. H. Pentin rahaston tuotoksi laskettiin 8 000 euroa vuodessa. Tämän summan myöntämiseen tukisäätiön hallitus suostui. Osingot jäivät kuitenkin 8 000 euroa pienemmiksi, jolloin summaa täydennettiin muilla tuotoilla.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöllä on ilo kutsua teidät

20-vuotisjuhlapäivälliselle

Maanpuolustuskorkeakoulun juhlasaliin Santahaminaan
perjantaina 7.10.2005 kello 19.00.

Puheenjohtaja Timo Holopainen

Juhlapuku
Tummapuku kunniamerkein

Kutsu Kahdelle

v.p. 22.9.2005 mennessä (ml ruokarajoitukset) Sirpa Lehti (09) 1814 6403 tai sirpa.lehti@mil.fi
Tämä kutsu pyydetään esittämään Santahaminan siltavartiolle.

Ohjelma

- 19.00 Tervetuloa
- 19.10 Miksi me olemme täällä tänä iltana
- 19.30 Askuruoka
- 20.00 Pääruoka
- 20.30 Tukisäätiön johdon puhe ja muisto-
esineiden luovuttaminen
- 20.45 Jälkiruoka
- 21.15 Kiitospuhe
- 21.30 Illan esiintyjä; Jarkko Tamminen
- 22.00 Tanssi alkaa
- 00.45 Baari suljetaan
- 01.00 Juhla päättyy

Menu

***

Graavisiikamätileipä

Hirvitournedos

Röstiperunat

Riistakastike

Tyrnihyytelöity valkosuklaatorttu

Kahvi avec

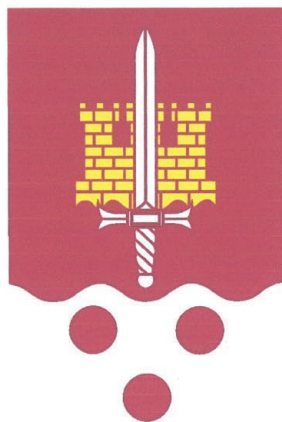
***

Pinot Blanc Klevner Réserve

Säätiön pulllo

Fiulot Barbera d'Asti

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö täytti 20 vuotta vuonna 2005. Juhlaa vietettiin lokakuun 7. päivänä. Päivällä tukisäätiön valtuuskunta piti ensin juhlapöytäkokouksen Katajanokan kasinolla ja illalla järjestettiin juhlapäivällinen ja tanssiaisat Maanpuolustuskorkeakoulun juhla- ja ruokasalissa.

LAHJOITUSKIRJA

Tällä lahjoituskirjalla minä everstiluutnantti K.H Pentti lahjoitan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle 10 000 kappaletta UPM-Kymmenen osakkeita. Tahtoni on, että kyseisellä lahjoituksella perustetaan nimeäni kantava sotatieteellisen tutkimuksen rahasto Maanpuolustuskorkeakoulun Tukisäätiöön.

Rahaston tarkoitus on määritelty nimeäni kantavan Everstiluutnantti K.H Pentin sotatieteellisen tutkimuksen rahaston säännöissä, jotka ovat tämän lahjakirjan liitteenä.

Toivomukseni on, että ilmatorjunta-aselajin täyttäessä tänä vuonna 80 vuotta ensimmäinen tuen saaja on henkilö, jonka tutkimuksen aihealueena on ilmatorjuntaan tai ilmapuolustukseen liittyvät asiat.

Helsingissä 1 .päivänä syyskuuta 2005

Everstiluutnantti

K.H Pentti

Vuonna 2005 teollisuusneuvos, everstiluutnantti K. H. Pentti lahjoitti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle 10 000 kappaletta UPM-Kymmenen osakkeita. Kyseisellä pääomalla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön perustettiin kolmastoista rahasto, K. H. Pentin sotatieteellisen tutkimuksen rahasto.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	30,55
Sotakorkeakoulun rahasto	22,54
Koskelon rahasto	17,44
Wärtsilän rahasto	15,55
Taistelukoulun rahasto	3,67
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,58
K. H. Pentin rahasto	2,06
Karkauksen rahasto	1,22
Harmajan rahasto	0,75
Boforsin rahasto	0,66
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto	0,66
Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto	0,66
Liukkosen rahasto	0,66
	100

tetun pääoman arvo oli 1. syyskuuta 2005. Uudet rahasto-osuudet on esitetty yllä olevassa taulukossa. Vuonna 2007 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö jakoi ensimmäiset kaksi apurahaa (yhteensä noin 3 300 euroa) K. H. Pentin sotatieteellisestä rahastosta.³¹⁸

Tukisäätiön säännöt uusitaan kolmesti kahden vuoden aikana

Pentin rahasto muuttaa tukisäätiön sääntöjä

Teollisuusneuvos, everstiluutnantti evp K. H. Pentin lahjoitus ja hänen nimeään kantavan rahaston perustaminen aiheutti tukisäätiön sääntömuutostarpeen. Muutoksia oli tehtävä sääntöjen neljänteen pykälään (säätiön omaisuus), mutta samalla kertaa tarkennettiin myös sääntöjen kolmatta pykälää (säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen). Neljänteen pykälään, jossa oli lueteltu tukisäätiön rahastot, lisättiin everstiluutnantti K. H. Pentin sotatieteellisen tutkimuksen rahasto. Kolmanteen pykälään lisättiin uuden rahaston aiheuttama muutos säätiön tarkoitukseen ja sen toteuttamiseen. Se kirjattiin yhteen lauseeseen: *Lisäksi säätiö tukee yleisesikuntaupseereita, jotka suorittavat tohtorin tutkintoa.* Sääntöjen muuttamisesta johtuen tukisäätiön hallitus kutsui valtuuskunnan koolle ylimääräiseen kokoukseen 7. lokakuuta 2005. Valtuuskunnan syyskokouksessa 28. lokakuuta sääntöjen muuttaminen

³¹⁸ Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2005 ja 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

käsiteltiin toisen kerran. Valtuuskunta hyväksyi kokouksissaan uudet säännöt yksimielisesti. Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön uudet säännöt vuoden 2006 aikana.³¹⁹

Vuonna 2005 keskusteltiin myös everstilutnantti Vilho Wäiniön huoltoupseerisäätiön liittymisestä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Helmikuussa 2006 kyseinen säätiö ilmoitti kuitenkin, että se ei toistaiseksi jatka yhdistymishanketta.³²⁰

Päeesikunnan yritys saada Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö hallintaansa

Syyskuussa 2006 Päeesikunnan talousosasto lähetti Puolustusvoimien yksiköille kirjeen, jossa niitä pyydettiin tekemään vuoden 2006 loppuun mennessä selvitys vaikutuspiiriinsä kuuluvista säätiöistä. Päeesikunnan näkemys oli, että Puolustusvoimien katsottiin hallitsevan säätiöitä silloin, kun sillä oli viranomaisena yksin tai yhdessä toisen tiliviraston kanssa oikeus nimittää tai erottaa enemmistö päätösvaltaa käyttävän toimielimen jäsenistä tai sellaisen toimielimen jäsenistä, joilla on edellä mainittu nimittämis- tai erottamisoikeus.³²¹

Tukisäätiön hallituksen reaktio Päeesikunnan kirjeeseen oli voimakas. Säätiön valtuuskunta valtuutti hallituksen laatimaan asiasta selvityksen, joka toimitettaisiin sekä Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle että Päeesikuntaan. Lisäksi tukisäätiön hallitus sai valtuuskunnalta valtuudet tehdä tarvittaessa tukisäätiön sääntöihin muutoksia, joilla osoitettaisiin säätiön itsenäisyys. Sääntömuutosesitys päätettiin tehdä vuoden 2007 aikana.³²²

Selvityksen laatimisessa päätettiin käyttää oikeudellista apua. Vastauksen Päeesikunnalle laati oikeustieteen kandidaatti Mari Tyster. Tässä vastauskirjeessä todetaan, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varat olivat kertyneet eri lahjoituksina eri lähteistä. Täten tukisäätiön varojen ei voitu millään tavalla katsoa olevan lähtöisin Puolustusvoimista, vaan kyse oli yksityisistä varoista, joita oli kussakin tapauksessa haluttu säätiöidä tukemaan tukisäätiön tarkoituksen toteuttamista. Lisäksi vastauksessa otettiin kantaa tukisäätiön hallintoon. Tukisäätiön säännöt eivät edellyttäneet hallituksen

---

319 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2005, 14.10.2005, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan syyskokouspöytäkirja 30.11.2005, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2005 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2006, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

320 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2005, 19.8.2005, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2005 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2006, .4.2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

321 Päeesikunnan talousosaston ohje AC15303, 11.9.2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 1/2007, 5.3.2007 liite, Tukisäätiön vuosi 2007, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

322 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2006, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

jäseneltä valtion viraston tai laitoksen asemaa, eikä tukisäätiön yli 20-vuotisen historian aikana hallituksen jäsenyyden edellytyksiä oltu määritelty niin, että hallituksen jäsenen olisi oltava Suomen puolustusvoimien palveluksessa.³²³

Mitä tuli valtuuskunnan jäseniin ja siihen, että valtuuskunnan jäsenyys oli ollut kytketty Maanpuolustuskorkeakouluun, tämäkään ei antanut aihetta olettaa, että tukisäätiö kuului Puolustusvoimien vaikutuspiiriin. Valtuuskunnan rooli oli ollut varmistaa asiantuntemus tukisäätiön tarkoituksen toteuttamisessa. Loppupäätelmä vastauksessa oli, että tukisäätiön toiminnan tarkoitus, maanpuolustukseen liittyvän tutkimus- ja opetustoiminnan tukeminen, ei millään tavalla anna olettaa, että tukisäätiön tarkoitus olisi toimia osana Puolustusvoimia tai että tarkoitusta pitäisi toteuttaa jollain tavalla Puolustusvoimien hallinnoimana. Edellä mainitun perusteella Puolustusvoimilla ei myöskään ollut Tysterin mukaan oikeutta viranomaisena nimittää tai erottaa tukisäätiön hallituksen tai valtuuskunnan jäseniä.³²⁴

Tukisäätiön hallitus hyväksyi Mari Tysterin laatiman vastauksen tammikuussa 2007. Tämän jälkeen vastaus toimitettiin Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle, joka myös hyväksyi vastinekirjeen sisällön.³²⁵

Mari Tyster laati myös tukisäätiön sääntömuutosesityksen, jonka tukisäätiön hallitus hyväksyi pienin muutoksin kokouksessaan maaliskuussa 2007. Merkittävimmät muutokset koskivat tukisäätiön hallituksen ja valtuuskunnan rooleja. Uusissa säännöissä hallituksesta tehtiin säätiön päättävä elin (pykälä 6), ja valtuuskunnan rooli muutettiin neuvoa antavaksi. Tukisäätiön rahastojen sääntöjen muuttamisessa valtuuskunnalle jäi kuitenkin päätösvalta siten, että jos rahastojen säännöt edellyttivät valtuuskunnan kannatusta sääntöjen muuttamiselle, tällaisessa tilanteessa sääntöjen muuttamiselle oli saatava valtuuskunnan suostumus. Lisäksi hallituksen jäsenen kelpoisuutta täsmennettiin siten, että hallituksen jäsenen tuli valintahetkellä olla alle 60-vuotias.³²⁶

---

323 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2007, 5.3.2007 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asema itsenäisenä säätiönä, Mari Tysterin vastaus 12.1.2007, Tukisäätiön vuosi 2007, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

324 Samat.

325 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2007, 5.3.2007, Tukisäätiön vuosi 2007, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

326 Samat sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 2/2007, 13.4.2007 ja 7/2007, 30.11.2007, liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön säännöt ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan kokouspöytäkirjat 20.4.2007 ja 1.11.2007, Tukisäätiön vuosi 2007, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	30,09
Sotakorkeakoulun rahasto	22,18
Koskelon rahasto	17,18
Wärtsilän rahasto	15,32
Taistelukoulun rahasto	3,62
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,53
K. H. Pentin rahasto	2,03
Mantilan rahasto	1,50
Karkauksen rahasto	1,21
Harmajan rahasto	0,74
Boforsin rahasto	0,65
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto	0,65
Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto	0,65
Liukkosen rahasto	0,65
	100

Tukisäätiön valtuuskunta hyväksyi edellä esitetyt sääntömuutokset sekä kevät- että syyskokouksessaan, ja uusitut säännöt lähetettiin Patentti- ja rekisterihallituksen käsittelyyn joulukuussa 2007. Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi nämä säännöt 14. tammikuuta 2008.³²⁷

Tukisäätiöön neljästoista rahasto

Joulukuussa 2007 rouva Liisa Santala lahjoitti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle 150 000 euroa J. L. ja Edith Mantilan rahaston perustamiseksi. Rouva Mantilalla ja hänen jo edesmenneellä sotaveteraanimiehellä ei ollut siteitä Maanpuolustuskorkeakouluun, mutta isänmaallisena henkilöä hän halusi käyttää osan omaisuudestaan maanpuolustukseen liittyvään tutkimukseen. Mantilan rahaston aiheuttama sääntömuutos käsiteltiin ja päätettiin ensimmäistä kertaa vain säätiön hallituksessa. Ensimmäinen käsittely oli 29. helmikuuta 2008. Tämän jälkeen tukisäätiön hallitus kuuli säätiön valtuuskuntaa sääntömuutoksesta valtuuskunnan kevätkokouksessa 21. huhtikuuta. Valtuuskunnal-

³²⁷ Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

la ei ollut asiaan huomauttamista. Toisen kerran tukisäätiön hallitus käsitteli Mantilan rahastoa kokouksessaan 16. toukokuuta 2008, jolloin tukisäätiöön perustettiin J. L. ja Edith Mantilan rahasto.³²⁸

J. L. ja Edith Mantilan rahaston perustamisen jälkeen tukisäätiön rahasto-osuudet jouduttiin jälleen laskemaan uudelleen. Rahastojen osuudet laskettiin tukisäätiön vuoden 2006 tilinpäätöksen perusteella ja Mantilan rahaston osuus laskettiin lahjoitetun pääoman joulukuun 2007 arvon mukaisesti. Uudet rahasto-osuudet on esitetty edellisellä sivulla olevassa taulukossa.³²⁹

Strategiaseminaareista tulee jatkumo

Vuodesta 2004 alkaen tukisäätiön strategiaseminaareja ryhdyttiin järjestämään joka toinen vuosi, ja tämä toimintaperiaate jatkuu edelleen. Seminaarit on pyritty pitämään sellaisissa kohteissa, joissa säätiön hallituksella on ollut mahdollisuus perehtyä kansainväliseen talouselämään. Vuoden 2004 seminaari järjestettiin 23.–26. syyskuuta Barcelonassa. Tuossa seminaarissa hallitus pohti, miten tukisäätiön sijoitustoimintaa olisi kehitettävä vuosina 2005–2007, jotta tuki Maanpuolustuskorkeakoululle sekä sen jatkotutkinto-osaston opiskelijoille ja opettajille voitaisiin ylläpitää tuolloisella tasolla. Vuonna 2004 oli myös tiedossa, että sijoitustoimintaan ja sitä kautta saatavaan tuottoon kohdistui vuodesta 2005 alkaen haasteita, koska osinkoverotuksen myötä osinkotuotot saattaisivat tulevaisuudessa pienentyä merkittävästi aikaisempiin vuosiin verrattuna. Seminaarissa päätettiin ennakoivasti, että jos osinkoverotus muuttuu, suomalaisten osakkeiden osuutta säätiön salkussa vähennetään ja ulkomaisten osakkeiden osuutta lisätään. Sijoittaminen ulkomaisiin osakkeisiin oli tarkoitus tehdä rahastojen kautta. Sittenkin pelko osinkoverotuksen muuttamisesta osoittautui aiheettomaksi, eivätkä osinkotuotot pienentyneet niin merkittävästi kuin vielä vuonna 2004 ennustettiin. Lisäksi Barcelonan seminaarissa päätettiin, että vuodesta 2005 alkaen toimintasuunnitelmaan kirjoitetaan myös tekstiosuus. Tätä ennen tukisäätiön toimintasuunnitelmaan oli tehty vain taloussuunnitelmataulukko. Sijoitustoiminnan kehittämisen lisäksi Barcelonan matkaohjelmaan sisältyi tutustuminen Nordean yhteistoimintapankkiin Barcelonassa.³³⁰

---

328 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 2/2008, 21.5.2008 ja 3/2008, 18.6.2008 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan vuosikokouspöytäkirja 29.4.2008, MPKK tukisäätiö, vuosi 2008, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

329 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

330 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 3/2004, 25.9.2004, liite 3, 4/2004, .9.2004 ja muistio Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen strategiaseminaarista .9.2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat ja kirjeenvaihto vuodelta 2004 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2004 ja 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Hallituksen jäsenten, asiamiehen ja talousneuvonantajan puoliset osallistuivat Barcelonan-matkalle ja tästä eteenpäin kaikille strategiamatkoille. He maksoivat omat matkansa.

Seuraava strategiaseminaari järjestettiin Roomassa 28.9.–1.10.2006. Seminaarissa päivitettiin tukisäätiön strategia ja pohdittiin vuosien 2007 ja 2008 sijoitustoimintaa. Säätiön arvopaperisalkun perusrakennetta (perusallokaatio) muutettiin. Perusallokaatio määritettiin siten, että osakepaino oli 60 prosenttia vaihteluvälin ollessa 40–80 prosenttia. Korkoinstrumenttien painoarvo oli 40 prosenttia vaihteluvälin ollessa 20–60 prosenttia. Lisäksi Roomassa laadittiin alustava esitys tukisäätiön säännöistä. Muutostarpeen oli aiheuttanut jo mainittu Pääesikunnan pyrkimys saada tukisäätiö omaan valvontaansa.³³¹

Vuonna 2008 strategiaseminaari järjestettiin 18.–21. syyskuuta Lontoossa. Edellisenä viikonloppuna investointipankki Lehman Brothers oli kaatunut ja seuraavat kuukaudet maailmantaloudessa olivat erittäin epävakaita. Pohdittavaa riitti. Tämän vuoksi seminaarin pääteemoja olivat varainhoito, vuoden 2009 toimintasuunnitelma sekä vuosien 2009 ja 2010 sijoitusstrategia. Sijoitusstrategiasta käytyjen keskustelujen jälkeen säätiön arvopapereiden perusallokaatiota muutettiin jälleen siten, että osakepainoksi päätettiin 55 prosenttia vaihteluvälin ollessa 35–75 prosenttia ja korkoinstrumenttien painoksi päätettiin 45 prosenttia vaihteluvälin ollessa 25–65 prosenttia. Ohjelmassa oli myös tutustuminen sveitsiläisen UBS-pankkiiriliikkeen toimintaan Lontoossa. Lisäksi matkan aikana tavattiin tukisäätiön valtuuskunnan edellinen puheenjohtaja eversti Timo Kivinen, tuleva Puolustusvoimain komentaja, joka opiskeli tuolloin Lontoossa Royal College of Defence Studies -kursilla.³³²

Arvopaperimarkkinat

Tukisäätiön arvopaperisalkun luokittelua muutettiin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä neljä kertaa, vuosina 2000, 2002, 2004 ja 2009. Vuonna 2000 salkku luokiteltiin noteerattuihin osakkeisiin, noteerattomiin osakkeisiin, sijoitusrahasto-osuuksiin ja joukkolainoihin. Vuonna 2002 palatettiin luokitteluun, joka oli ollut käytössä 1990-luvun jälkipuoliskolla. Vuonna 2004 salkku luokiteltiin osakkeisiin, muihin osakkeisiin, sijoitusrahastoihin, kotimaisiin joukkovelkakirjalainoihin, vaihtovelkakirjalainoihin ja ulkomaisiin joukkolainoihin. Lisäksi vuonna 2009 luokittelua muutettiin vielä siten, että salkussa oli kotimaisia osakkeita, ulkomaisia osakkeita, raaka-aineita, pitkiä korkosijoituksia ja alle 12 kuukauden korkosijoituksia.³³³

331 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2006, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 4/2006, 15.8.2006 ja 5/2006, .12.2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

332 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2008, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1.2010–31.12.2010 ja 1.1.2012–31.12.2012, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2010–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Lontoon strategiaseminaarin ohjelma, Mika Piironen sähköinen arkisto, Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020 ja kirjoittaja muistelee.

333 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2000, 1.1–31.12.2002, 1.1–31.12.2004 ja 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuonna 2000 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvolle oli peräti 35,9 prosenttia. Tilikauden ylijäämä oli noin 12,5 miljoonaa markkaa, joka lisättiin säätiön käyttöpääomaan. Pääasiassa ylijäämä koostui arvopapereiden myyntivoitoista, joita oli lähes 9,7 miljoonaa markkaa. Säätiön omaisuuden markkina-arvo vuoden 2000 lopussa oli noin 40 miljoonaa markkaa ja kirjanpitoarvo vajaat 44 miljoonaa markkaa (vastaa noin 9,7:ää miljoonaa euroa). Ylijäämän ansiosta pääoman kirjanpitoarvo kasvoi 40,06 prosenttia. Vuonna 2000 kirjanpitoarvo alkoi olla markkina-arvoa isompi. Tämä perusteltiin sillä, että koska säätiön sijoituspolitiikka oli pitkäjänteistä, arvopapereiden arvonalennuksista johtuvat tappiot eivät olleet realisoituneet, eikä kirjanpitoon ollut näin ollen tarvetta kirjata arvopapereiden arvonalennuksia, vaikka muun muassa säätiön hallussa olleiden teknologiaosakkeiden lasku oli alkanut.³³⁴

Tässä yhteydessä todettakoon, että Tyyne Karkaus, joka yhdessä miehensä Armo Karkauksen kanssa oli testamentannut neljäsosan omaisuudestaan Sotakorkeakoulun tukisäätiön Karkauksen rahastolle, siirtyi ajasta ikuisuuteen kesäkuussa 2000. Alkuperäisen Armo Karkauksen ilmoituksen hengen mukaisesti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö olisi saanut tuolloin merkittävän lahjoituksen. Armo Karkauksen tahto ei kuitenkaan toteutunut ulkopuolisen henkilön törkeän väärinkäytöksen johdosta.³³⁵

Seuraavana vuonna sijoitusten tuotto oli enää 4,8 prosenttia tilikauden ylijäämän ollessa vajaat 1,3 miljoonaa markkaa (noin 280 000 euroa). Vuonna 2001 säätiön arvopapereiden myyntivoitot olivat enää noin 770 000 markkaa. Myyntitappioita kirjattiin lähes 400 000 markkaa. Vuoden 2001 lopussa säätiön omaisuuden markkina-arvo oli noin 42,5 miljoonaa markkaa ja kirjanpitoarvo runsaat 45 miljoonaa markkaa.³³⁶

Vuoden 2002 alussa Suomi siirtyi euroon³³⁷. Euroon siirryttäessä säätiön peruspääomaksi päätettiin 500 000 euroa. Vuonna 2002 säätiön sijoitusten tuotto oli 2,82 prosenttia vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle. Tilikausi oli alijäämäinen noin 300 000 euroa. Tämä johtui Telian osakkeiden myyntitappiosta, joka oli noin 500 000 euroa. Vuoden 2002 lopussa säätiön omaisuuden kirjanpitoarvo oli noin 7,3 miljoonaa euroa ja markkina-arvo noin 6 miljoonaa euroa. Kummatkin oli-

---

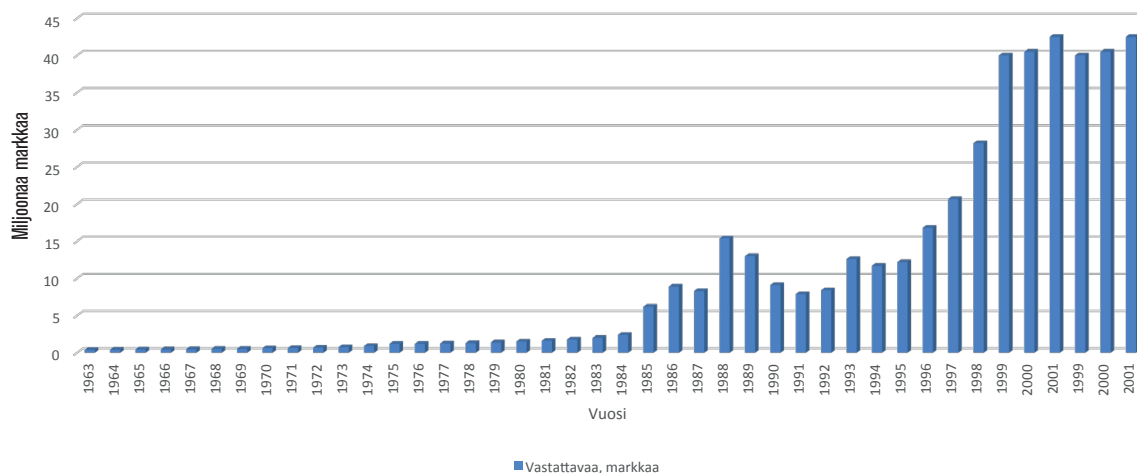
334 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2000, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Petri Kovalaisen haastattelu Mamma Rosassa Helsingissä 22.10.2019. – Taseen kirjanpitoarvo oli sama kuin omaisuuden hankinta-arvo.

335 Leo Puustisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 11.7.2020. – Viimeisinä vuosinaan Tyyne Karkaus muutti testamentiaan useamman kerran. Yhdessä muutostestamentissa myös kaikki Tyyne Karkauksen hallussa olevat huoneistot kuuluivat Sotakorkeakoulun tukisäätiölle testamentattuun omaisuuteen, viimeisissä testamenteissa sen sijaan eivät.

336 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

337 Käteisvaluuttana euro otettiin Suomessa käyttöön 1.1.2002. Tilivaluuttana se oli ollut käytössä jo 1.1.1999 alkaen. Ks. esimerkiksi <http://www2.kirjastot.fi/fi-FI/kysy/arkistohaku/kysymys/?id=f9306e2f-dfb4-4cae-b420-50eae6723075>, viitattu 24.2.2019.

Taulukko 3: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varallisuuden kasvu uuden markan aikana vuosina 1963–2001

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset ja hoitokunnan kokouspöytäkirjat vuosilta 1963–1985, Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset ja hoitokunnan kokouspöytäkirjat vuosilta 1986–1993 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset ja hallituksen kokouspöytäkirjat vuosilta 1994–2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuoteen 1985 varallisuus laskettiin vastattavana, vuosina 1985–1987 verotusarvona ja vuodesta 1988 alkaen pörssi-arvona.

vat vähemmän kuin edellisen vuoden luvut euroksi muutettuna (2001 kirjanpitoarvo oli noin 7,6 miljoonaa euroa ja markkina-arvo noin 7,1 miljoonaa euroa). Vuonna 2002 taseen kirjanpitoarvo oli sama kuin omaisuuden hankinta-arvo. Vuonna 2003 tilikausi oli kuitenkin jälleen ylijäämäinen runsaat 82 000 euroa. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvolle oli 3,33 prosenttia. Ylijäämän ansiosta pääoman kirjanpitoarvo kasvoi 1,17 prosenttia.³³⁸

Vuonna 2003 Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori teki esityksen tukisäätiölle Culminatumin osakkeiden hankkimiseksi tukisäätiölle. Culminatum oli pääkaupunkiseudun kuntien, Uudenmaan liiton, seudun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, tiedepuistojen sekä elinkeinoelämän yhteisesti omistama, Uudenmaan alueella toimiva, voittoa tavoittelematon kehitysyritys. Sen toimintastrategiana oli paikallisen osaamispotentiaalin vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen sekä huippuosaamiseen perustuvien yritysklustereiden kehittäminen toteuttamalla osaamiskeskusohjelmaa Uudellamaalla. Muiden pääkaupunkiseudun yliopistojen tapaan Maanpuolustuskorkeakoulu halusi olla mukana hankkeessa, ja tukisäätiön hallitus päätti merkitä 10 kappaletta Culminatumin

338 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2002 ja 1.1–31.12.2003, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

osakkeita à 350 euroa. Hankitut osakkeet antoivat äänioikeuden yhtiössä. Tukisäätiön edustajana yhtiössä oli Maanpuolustuskorkeakoulun hallintojohtaja.³³⁹

Huhtikuussa 2004 tukisäätiön hallitus päätti, että asiamies ryhtyy pitämään tarkkailulistaa eri osakkeista. Tämän listan avulla pyrittiin kehittämään ja helpottamaan osakkeiden myynteihin ja ostoihin liittyviä päätöksiä. Listaa ei kuitenkaan kirjattu pöytäkirjan liitteeksi, vaan asiamies päivitti sitä ja jakoi listoja hallituksen jäsenille Puolustusvoimien esikuntajärjestelmässä.³⁴⁰

Vuonna 2004 tukisäätiön sijoitusten tuotto alkoi jälleen kasvaa muutaman laihan vuoden jälkeen. Kyseisenä vuonna sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen omaisuuden kirjanpitoarvolle oli 9,1 prosenttia ylijäämän ollessa noin 275 000 euroa. Vuoden 2004 lopussa tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo oli noussut jo yli 8 miljoonan euron ollen noin 8,3 miljoonaa euroa, ja markkina-arvo nyt kirjanpitoarvoa suurempi. Omaisuuden kirjanpitoarvo oli runsaat 7,6 miljoonaa euroa.³⁴¹

Vuosi 2005 oli taloudellisesti vielä parempi vuosi tukisäätiölle kuin vuosi 2004. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvolle vuonna 2005 oli 13,74 prosenttia. Vuoden 2005 ylijäämä oli hieman vajaat 750 000 euroa, joka siirrettiin säätiön käyttöpääomaan. Vuoden 2005 lopussa tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo ylitti 10 miljoonaa euroa ollen vajaat 10,3 miljoonaa euroa. Kirjanpitoarvo oli noin 8,4 miljoonaa euroa.³⁴²

Vuoden 2005 lopussa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arvopaperisalkku oli jo hyvin hajautettu verrattuna vuoden 1999 salkkuun. Vuoden 2005 aikana myytiin kokonaan Fiskarsin, HK-Ruokatalon, KCI Konecranesin ja Trygvestan osakkeet. Amerin, Fortumin, Huhtamäen, Kemiran, Koneen, Nesteen, Outokummun, Sammon, Stockmannin ja YIT-Yhtymän osakkeista myytiin osa. Osakkeiden myyntivoitot vuonna 2005 olivat noin 712 000 euroa. Toisaalta, vuonna 2005 realisoitiin kannattamattomaksi osoittautuneita osakkeita. Näitä olivat Tecnomen, Teleste, Elisa, Pohjola, Telia Sonera ja Affecto Genimap. Lisäksi Nokian osakkeista myytiin noin neljäsosa. Myyntitappiot mainituista olivat noin 300 000 euroa.³⁴³

Vuoden 2005 aikana sijoitusrahastoista myytiin kokonaan Nordea 1-European Value Fund, Nordea 1-North American Value Fund sekä Nordea Japani Tuotto ja osittain Nordea Pro Eurooppa Korke

---

339 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 6/2003, .12.2003 ja sen liite 17, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

340 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2004, 29.4.2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat ja kirjeenvaihto vuodelta 2004, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

341 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2004, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

342 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

343 Sama.

Kasvu ja Nordea Kauko-itä Tuotto. Ulkomaista joukkolainoista myytiin NIMF Global High Yield Bond Fund.³⁴⁴

Tukisäätiön omaisuus oli vuoden 2005 lopussa jakautunut siten, että osakkeissa oli vajaat 6,6 miljoonaa euroa (runsaat 64 prosenttia), sijoitusrahastoissa runsaat 1,8 miljoonaa euroa (17,9 prosenttia), kotimaisissa joukkolainoissa runsaat 1,3 miljoonaa euroa (noin 12,7 prosenttia), vaihtovelkakirjalainoissa noin 301 500 euroa (vajaat 3 prosenttia) ja ulkomaisissa joukkolainoissa noin 235 000 euroa (noin 2,3 prosenttia). Käteistä oli kahdella tilillä yhteensä vain noin 11 000 euroa.³⁴⁵

Vuonna 2006 tukisäätiön sijoitustoiminnan vertailuindeksinä ryhdyttiin käyttämään 1. lokakuuta alkaen OMX Helsinki CAP tuottoindeksiä (45 prosenttia), MSCI World -indeksiä (15 prosenttia) ja JP EMU Government Bond -indeksiä (40 prosenttia). Kyseisenä vuonna tukisäätiön sijoitusten tuotto oli peräti 17,29 prosenttia vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle. Ylijäämä vuonna 2006 oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Tämän ansiosta säätiön koko pääoman kirjanpitoarvo kasvoi 16,96 prosenttia. Säätiön salkun kirjanpitoarvo vuoden 2006 lopussa oli noin 9,5 miljoonaa euroa ja markkina-arvo runsaat 11,5 miljoonaa euroa.³⁴⁶

Vuosi 2007 oli tukisäätiölle taloudellisesti vielä parempi kuin vuosi 2006. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvolle oli 19,68 prosenttia. Ylijäämä oli runsaat 1,8 miljoonaa euroa. Markkina-arvoilla laskettuna tukisäätiön salkun tuotto ylitti vuoden lopussa indeksin 4,25 prosentilla. Ylijäämän johdosta tukisäätiön pääoman kirjanpitoarvo kasvoi 19,56 prosenttia. Vuoden lopussa tukisäätiön omaisuuden markkina-arvo oli noin 12,7 miljoonaa euroa.³⁴⁷

Vuoden 2007 tasekirjassa Maanpuolustuskorkeakoulun salkku oli luokiteltu osakkeisiin, korkosijoituksiin, raaka-aineisiin, vaihtovelkakirjasijoituksiin ja muihin sijoituksiin. Osakkeet oli edelleen lajiteltu kehittyviin markkinoihin, eurooppalaisiin osakkeisiin, suomalaisiin osakkeisiin ja yhdysvaltalaisiin osakkeisiin. Vuonna 2008 korkosijoituksiin tulivat mukaan myös suorat sijoitukset.³⁴⁸

Vuosina 2006–2009 tukisäätiön salkun tuotto ylitti vertailuindeksin lukuun ottamatta vuotta 2009. Vertailuindeksit on esitetty taulukossa 6 sivulla 172.

---

344 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

345 Sama.

346 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2006, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

347 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

348 Sama ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2008, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuosikymmenen lopun pankkikriisin vaikutukset

Vuosina 2007–2009 oli maailmanlaajuinen pankki- ja rahoituskriisi. Kriisi sai alkunsa Yhdysvalloista, missä syynä rahamarkkinoiden horjumiseen olivat keskuspankin pitkään ylläpitämä matala korkotaso, maksukyvyttömien asiakkaiden holtiton asuntoluotot ja asuntolainoille vuonna 1997 säädetyt veroedut. Yhtä lailla syynä olivat rahoituslaitosten valtava riskihalukkuus ja monikymmenkertaisella velkavivulla sijoittaminen, laajaksi paisuneen johdannaiskaupan läpinäkymättömyys sekä pankkivalvonnan vakavat puutteet ja lainsäädännön porsaanreiät. Lopulta osakkeiden kurssilasku, joka oli alkanut monissa maailman suurissa pörsseissä touko–kesäkuussa 2008, kulminoitui voimakkaaseen romahdukseen Yhdysvaltain New Yorkin Wall Streetin pörssissä maanantai-iltana 29. syyskuuta 2008.³⁴⁹

Kaikki edellä mainittu vaikutti myös Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arvopaperisalkkuun, jonka markkina-arvo laski vuoden 2007 lopun arvosta noin 23 prosenttia ollen vuoden 2008 lopussa vajaat 9,8 miljoonaa euroa.³⁵⁰

Vuoden 2008 tilintarkastuksessa tukisäätiön tilintarkastaja KHT Hannu Riippi esitti, että tukisäätiö ryhtyy osakkeiden arvonkirjaamisessa käyttämään myös tasearvossa reaaliarvoja. Marraskuun 1. päivästä 2008 alkaen myös tukisäätiön sijoitustoiminnan vertailuindeksi muutettiin. Uudet vertailuindeksit olivat OMX Helsinki CAP tuottoindeksi 35 prosenttia, MSCI World net return 20 prosenttia ja Merrill Lynch Corporate Bond index 45 prosenttia.³⁵¹

Vuoden 2009 taseeseen kirjattiin sijoitusten arvonalennuksia vajaat 1,5 miljoonaa euroa. Palautuminen vuosien 2007 ja 2008 finanssikriisistä oli kuitenkin jo alkanut, ja vuoden 2009 lopussa tukisäätiön arvopaperisalkun markkina-arvo oli jo noussut lähelle sitä arvoa, joka sillä oli ollut ennen pankki- ja finanssikriisiä ollen nyt noin 11,5 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa tukisäätiön salkun tuotto alitti kuitenkin vertailuindeksin arvon markkina-arvolla laskettuna 8,13 prosentilla. Silti sijoitusten tuotto vuoden alussa olleen pääoman kirjanpitoarvolle oli 14,59 prosenttia. Ylijäämä vuonna 2009 oli runsaat 1,1 miljoonaa euroa. Ylijäämän ansiosta koko pääoman kirjanpitoarvo nousi 9,46 prosenttia.³⁵²

Säätiön arvopaperisalkun sisältö oli muuttunut melkoisesti sitten vuosikymmenen puolivälin. Tämä on osoitus siitä, että säätiön sijoituksia hoidettiin aktiivisesti. Yli miljoonan euron ylijäämä

---

349 [https://fi.wikipedia.org/wiki/Finanssikriisi_\(2007–2009\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Finanssikriisi_(2007–2009)), viitattu 19.11.2019.

350 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2008, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

351 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2008 ja 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2009, .5.2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2009 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2013–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

352 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2009, .5.2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2009 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

huonon vuoden 2008 jälkeen on myös osoitus hallituksen aktiivisesta ja järkevästä sijoitustoiminnasta. Vuonna 2009 säätiön salkun rakennetta myös muutettiin kasvattamalla osakepainoa.³⁵³

Parhaiten kotimaisista osakkeista olivat tuottaneet Lemminkäinen, jonka arvonmuutos hankinta-arvolle oli melkein 210 prosenttia, ja Sampo, arvonmuutos 184 prosenttia. Parhaista seuraavina olivat puhelinyhtiöt, arvonmuutos 68–102 prosenttia sekä Kesko ja Stockmann, joiden molempien arvonmuutokset hankinta-arvolle olivat runsaat 80 prosenttia.³⁵⁴

Ulkomaisten osakkeiden tuotto oli hankinta-arvoihinsa nähden miinuksella noin 16 prosenttia. Erityisesti ympäristö- ja puhtaanapitoyritykset olivat osoittautuneet tuottamattomiksi. Ainoastaan Statoil Hydro oli tuottanut arvonnousua vajaan 70 prosenttia.³⁵⁵

Raaka-ainesijoituksia oli kolme kappaletta. Niiden arvonmuutos oli yhteensä runsaat 14,5 prosenttia.³⁵⁶

Pitkien tuottojen keskiarvo oli runsaat kuusi prosenttia. Arvonmuutos oli vuonna 2009 vajaan 53 000 euroa.³⁵⁷

Alle 12 kuukauden korkosijoitukset olivat miinuksella vajaan 300 000 euroa. Tämä johtui Elcoteqin korkopaperin arvostushinnasta, joka kuvasti suurta konkurssiriskiä. Vuonna 2011 kyseinen yritys meni lopulta nurin. Tukisäätiö onnistui kuitenkin saamaan koko sijoituksensa takaisin lainan eräännyttyä vuonna 2010.³⁵⁸

Vuosikymmenen lopussa tukisäätiön sijoitukset jakaantuivat siten, että osakkeissa oli noin 54 prosenttia, koroissa noin 42 prosenttia ja raaka-aineissa runsaat 2,7 prosenttia sijoituksista. Tukisäätiön kahdella pankkitilillä Pohjola- ja Sofia-pankeissa oli vuoden 2009 lopussa rahaa yhteensä noin 100 000 euroa.³⁵⁹

---

353 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

354 Sama

355 Sama.

356 Sama.

357 Sama

358 Sama ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

359 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Tuki Maanpuolustuskorkeakoululle lähes kolminkertaistuu vuosikymmenen aikana

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sai 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä lahjoituksia noin 925 000 euroa, mikä oli ennätys tukisäätiön ja sen edeltäjien historiassa. Lisäksi Taistelukoulun tukisäätiön sulautuminen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön kasvatti Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varallisuutta vuonna 2000 euroiksi muutettuna noin 416 000 eurolla. 1980-luvulla lahjoitukset olivat olleet euroiksi muutettuna vajaat 300 000 euroa ja 1990-luvulla vajaat 350 000 euroa. Lahjoittajien laatu muuttui myös 2000-luvulla. Aikaisempien useiden pienempien lahjoitussummien tilalle tulivat muutamat suuret lahjoitukset, joista perustettiin tukisäätiöön uusia rahastoja. Kasvanut varallisuus mahdollisti entistä suuremman tuen Maanpuolustuskorkeakoululle.³⁶⁰

Vuonna 2000 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö myönsi Maanpuolustuskorkeakoulun perinneyhdistys ry:lle 10 000 markkaa (noin 2 200 euroa) toiminnan käynnistämiseen. Samana vuonna tukisäätiö ryhtyi myöntämään avustuksia Sotakorkeakoulun oppilaskunnan ja perinnetoiminnan lisäksi myös Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitoksille, tosin ei vielä kaikille. Vuonna 2000 avustuksia saivat Taktiikan, Tekniikan ja Johtamisen laitokset. Lisäksi tukisäätiö maksoi Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin kenraalimajuri Seppo Tanskasen muotokuvan kustannukset. Muotokuva paljastettiin Maanpuolustuskorkeakoulun vuosipäivän vieton yhteydessä 12. tammikuuta seuraavana vuonna.³⁶¹

Vuonna 2001 myös Sotahistorian laitos ja Merivoimalinja saivat avustukset ja vuodesta 2004 alkaen kaikki Maanpuolustuskorkeakoulun ainelaitokset otettiin tuettaviksi. Vuonna 2001 Taktiikan laitoksen avustus oli lähes yhtä suuri (runsaat 65 000 markkaa, euroiksi muutettuna noin 14 000 euroa) kuin Sotakorkeakoulun ja esiuupseerikurssin oppilaskuntien avustukset yhteensä. Tämä johtui Taktiikan laitokselle kaksiosaisista johtamissodankäyntiseminaaria varten myönnetystä 54 000 markan avustuksesta.³⁶²

Henkilöstöstipendejä ryhdyttiin jakamaan myös vuonna 2001. Nämä stipendit oli tarkoitettu Maanpuolustuskorkeakoulussa työskenteleville siviileille. Tuolloin jaettiin kaksi henkilöstöstipendiä, yhteissummaltaan 15 000 markkaa (runsaat 3 200 euroa). Lisäksi tukisäätiö maksoi vuonna 2001 en-

---

360 Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

361 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 18.12.2000, liite 2, Tukisäätiön vuosi 2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

362 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2000, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 10.3.2000 ja 3.8.2000, Tukisäätiön vuosi 2000 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2001 ja 1.1–31.12.2004, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

simmäiset tohtorinhatut kyseisenä vuonna väitelleille upseereille. Tämä toimintatapa jatkuu edelleen.³⁶³

Vuonna 2001 oli esillä myös yhteistoiminta kauppaneuvos Werner Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön kanssa. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies eversti Puustinen toimi vuosina 2000–2002 myös kauppaneuvos Werner Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön rahavarojen hoitajana. Maaliskuussa 2001 Puustinen esitti kyseisen Hacklinin säätiön hallituksen varsinaisessa (vuosi)kokouksessa, että säätiö voitaisiin liittää rahastoksi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Jo vuosikymmentä aikaisemmin Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön hallituksessa oli keskusteltu, oliko mahdollista siirtää tämän säätiön vuosittain apurahoihin käytettävissä olevat varat Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle, joka ryhtyisi jakamaan stipendejä upseerikoulutuksen edistämiseen. Näin oli sitten myös menetely, kun mainittu Hacklinin säätiö ryhtyi antamaan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle vuosittain varoja upseerien tutkimustöiden palkitsemiseksi stipendeillä.³⁶⁴

Vaikka Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ja Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön tuen kohteet olivat paljolti samoja, päätti Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön hallitus, että Puustisen esittämä muutos ei ollut juuri tuolloin ajankohtainen. Säätiö halusi jatkaa toimintaansa omien sääntöjensä mukaisesti itsenäisenä säätiönä, jollainen se on yhä tänäänkin. Puustisen mukaan ehkä merkittävin syy siihen, että liittymistä ei tehty, oli Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön historiallinen konteksti. Kauppaneuvos Hacklin oli lahjoittanut pääoman Puolustusvoimille ja Mannerheim oli päättänyt lahjoituksen käytöstä. Jos Hacklinin upseerikoulutusta edistävä säätiö olisi liitetty Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön, olisi Hacklinin säätiön alkuperäinen päämäärä ajan kuluessa jäänyt todennäköisesti unholaan.³⁶⁵

Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 1963–2001 on esitetty sivulla 146 olevassa taulukossa.

---

363 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 15.6.2001, Tukisäätiön vuosi 2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

364 Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi, hallituksen varsinaisen kokouksen pöytäkirja 15.3.2001, WHS 2000–2001 ja Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi, toimintakertomus vuodelta 1992, 16.3.1993, WHS 1992–2000.

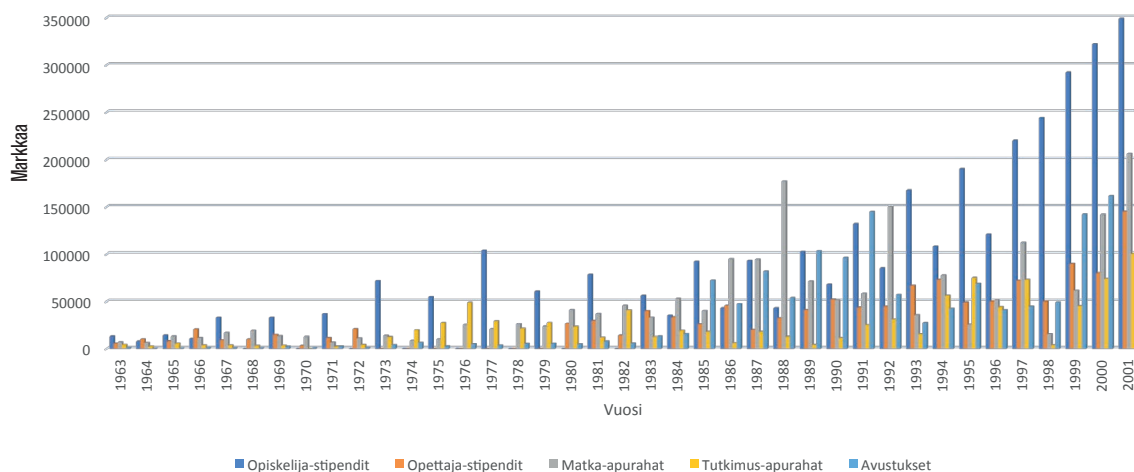
365 Samat ja Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovoressa 7.7.2020. – Hacklinin upseerikoulutusta edistävän säätiön hallitus kokoontui kahdesti vuodessa, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitus keskimäärin kuudesti vuodessa. Tämä lienee merkittävä tekijä kyseisten säätiöiden varallisuuden kasvussa. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varallisuus kasvoi 2000- ja 2010-luvuilla merkittävästi, kun Hacklinin säätiön omaisuuden kasvu oli vähäistä.

KUVA: AKI AUNALA

Vuonna 2001 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö maksoi ensimmäiset tohtorinhatut kyseisenä vuonna väitelleille upseereille. Tämä toimintatapa jatkuu edelleen.

TAULUKKO 4: Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 1963–2001

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen toimintakertomukset ja hoitokunnan kokouspöytäkirjat vuosilta 1963–1985, Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset ja hallituksen kokouspöytäkirjat vuosilta 1986–1993 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset ja hallituksen kokouspöytäkirjat vuosilta 1994–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Vuosina 1973–1979 opettajastipendeistä käytettiin nimeä tutkimusstipendi.

Vuonna 2004 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö aloitti tekniikan lisäopintojen tukemisen Maanpuolustuskorkeakoulussa. Aluksi summa ei ollut suuri, vain 1 300 euroa, mutta tästä eteenpäin tekniikan lisäopintojen suorittajat lisättiin vakituisen tuen saajiin.³⁶⁶

Vuoteen 2005 mennessä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön jakamien stipendien, apurahojen ja avustusten yhteissumma oli noussut runsaaseen 163 000 euroon. Yleisesikuntaupseerikurssille maksettiin opiskelijastipendejä kaikkiaan noin 30 000 euroa. Opintomenetyksestä myönnettiin stipendi 10 opiskelijalle. Suurin stipendi oli 3 500 euroa ja pienin 1 500 euroa. Diplomityöstä palkittiin kahdeksan opiskelijaa 1 000 euron stipendillä. Ryhmätyöstipendejä myönnettiin 1 600 euroa. Lisäksi tekniikan lisäopintojen opiskelijoille myönnettiin kaksi stipendiä, yhteensä 1 500 euroa.³⁶⁷

Opettajastipendejä vuonna 2005 myönnettiin seitsemälle opettajalle yhteensä 14 000 euroa ja henkilöstöstipendejä kuudelle henkilölle yhteensä 7 400 euroa. Ulkomaanmatka-apurahoja vuonna 2005 myönnettiin kaikkiaan vajaat 73 000 euroa. Avustuksia oppilaskunnille, perinnetoimintaan ja ainelai-

366 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2004, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

367 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

toksille annettiin yhteensä noin 38 000 euroa. Hallinnon kulut vuonna 2005 olivat noin 40 000 euroa ja sijoitustoiminnan kulut vajaat 27 000 euroa.³⁶⁸

Syyskuussa 2006 tukisäätiön hallitus päätti, että Maanpuolustuskorkeakoulun dosentit rinnastetaan jatkotutkinto-osaston opettajiin. Tämä tarkoitti sitä, että säätiön stipendejä, apurahoja ja avustuksia voitiin vastedes myöntää myös dosenteille.³⁶⁹

Vuonna 2009 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö tuki Maanpuolustuskorkeakoulun toimintaa suuremmalla summalla kuin koskaan aikaisemmin. Stipendien, apurahojen ja avustusten kokonaismäärä oli lähes 345 000 euroa, kun edellisenä vuonna se oli ollut vielä runsaat 180 000 euroa. Vuonna 2008 ei kuitenkaan päättynyt yleisesikuntaupseerikurssia, joten edellinen sopiva vertailukohde on vuosi 2007, jolloin tukia Maanpuolustuskorkeakoululle jaettiin yhteensä noin 227 000 euroa.³⁷⁰

Yleisesikuntaupseerikurssin päättäjäsissä vuonna 2009 jaettiin stipendejä kaikkiaan 43 000 euroa yhteensä 22 opiskelijalle. Suurin stipendi oli noussut 6 000 euroon pienimmän ollessa 500 euroa. Tukisäätiön tasekirjassa vuodelta 2009 ei ole enää eritelty opintomenestyksestä ja diplomityöstä saatuja stipendejä. Esiupseerikurssille jaettiin 25 stipendiä yhteissummaltaan 37 400 euroa. Suurin stipendi oli 4 000 euroa ja pienin 1 000 euroa. Opettajastipendejä jaettiin yhteensä 15 000 euroa kahdeksalle opettajalle ja henkilöstöstipendejä yhdeksälle henkilölle yhteensä 10 500 euroa. Henkilöstöstipendien suuruudet olivat 1 000 ja 1 500 euroa.³⁷¹

Ulkomaanmatkojen apurahasumma oli noussut sitten vuoden 2005 noin 25 prosenttia ollen noin 100 000 euroa. Opettajamatkan kustannukset veivät tästä edelleen leijonanosan, noin 72 000 euroa.³⁷²

Myös avustusten summa oli kasvanut vuodesta 2005 lähes 40 prosenttia ollen noin 100 000 euroa. Kustannuksia vuonna 2009 nostivat erityisesti opettajakahvion varustaminen Auditoriotalolle Santahaminassa sekä Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin muotokuvan maalauttaminen. Liisankadun Sotakorkeakoulussa ja Maanpuolustuskorkeakoulussa oli ollut opettajakahvio, ja vastaavanlaiselle huoneelle todettiin tarve myös Santahaminassa. Opettajat tarvitsivat kahvihuoneen, missä he pystyivät puhumaan erilaisista asioista opiskelijoiden kuulematta keskustelua. Maanpuolustuskorkeakoulu osoitti uudelle opettajakahvion yhden luokkahuoneen Auditoriotalolta Santahaminassa. Tukisäätiö vastasi kahvion kalustamisesta. Kahvio sai nimekseen Karvinen Sotakorkeakoulun viimei-

---

368 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

369 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2006, .12.2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

370 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

371 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

372 Sama.

sen johtajan ja Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäisen rehtorin, kenraalimajuri Antero Karvisen mukaan. Kahvio avattiin syyslukukauden alussa. Lisäksi Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori vaihtui vuoden 2009 aikana. Kenraalimajuri Pertti Salminen luovutti tehtävänsä kenraalimajuri Vesa Tynkkyselle. Perinteiseen tapaan tukisäätiö vastasi edellisen rehtorin muotokuvan maalauttamisen ja sen paljastamistilaisuuden kustannuksista.³⁷³

Hallinnon kulut 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä kasvoivat vuosikymmenen loppuun mennessä noin kolmanneksen noin 62 500 euroon. Merkittävin muutos oli datakulujen kasvaminen, joka johtui sekä laitehankinnoista että puhelin- ja datamaksuista. Sijoitustoiminnan kulut olivat pysyneet lähes samoina kuin vuonna 2005 ollen noin 29 000 euroa.³⁷⁴

Säätiö tukee myös tutkimusta ja liikuntaa

Vuonna 2001 Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitos anoi tukisäätiöltä 55 000 markkaa 16.–17. lokakuuta 2001 järjestettävän sissisodankäyntiä ja sissitoimintaa käsittelevän kansainvälisen seminaarin järjestelyihin. Kyseinen tuki oli tarkoitus käyttää seminaarin suomalaisten alustajien kirjoitustajastipendeihin ja seminaarijulkaisun painatuskuluihin. Tukisäätiö myönsi näihin kuluihin 60 000 markkaa (noin 13 000 euroa).³⁷⁵

Elokuussa 2002 Taktiikan laitoksen johtaja eversti Vesa Tynkkynen anoi tukisäätiöltä vajaan 3 000:euroa maraton-projektiin. Kahdentoista Taktiikan laitoksen upseerin tarkoituksena oli säännöllisen liikuntaharrastuksen aktivoimiseksi osallistua Tukholman maratonille 13.–15. kesäkuuta 2003. Avustusta ei aluksi myönnetty. Tukisäätiön hallitus päätti, että asiaa tarkastellaan uudelleen tukisäätiön syksyn strategiaseminaarin jälkeen, mikäli asia olisi ollut tuolloin yhä ajankohtainen. Lopulta tuki kuitenkin myönnettiin noin 3 000 euron suuruisena, ja Tukholman maratonista tuli sittemmin vuo-

---

373 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Liisankadun opettajakahviossa oli suuri pyöreä pöytä, jonka ääressä opettajat istuivat kahvitellessaan ja keskustellessaan. Pöytä vietiin mukana Santahaminaan, kun yleisesikuntaupseerikurssi muutti sinne vuoden 1998 lopussa, ja se oli tarkoitus sijoittaa uuteen opettajakahvioon. Koska kului kuitenkin useita vuosia ennen kuin Santahaminan opettajakahvio saatiin aikaan, kahvio Karvista kalustettaessa pöytää ei enää löytynyt.

374 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

375 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjan 27.4.2001 liite 3, Tukisäätiön vuosi 2001 ja Maanpuolustuskorkeakoulun Taktiikan laitoksen anomus R539/5.2/D/IV, 7.2.2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Sissisotaseminaarin kokonaiskustannuksiksi oli budjetoitu kaikkiaan 227 500 markkaa. Pääosa näistä oli tarkoitus kattaa maanpuolustustyötä tukevien muiden säätiöiden tuella. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö osallistui kuluihin niiltä osin kuin tuki vastasi tukisäätiön sääntöjä, siis julkaisun kustantamiseen. Teosta oli tarkoitus käyttää kurssikirjana jatkotutkinto-osastolla.

sittainen koko Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstölle tarkoitettu tapahtuma, jota tukisäätiö tu-
ki.³⁷⁶

Vuonna 2006 Maanpuolustuskorkeakoulun perinneyhdistyksessä syntyi ajatus tutkimuksesta, jossa tarkastellaan Sotakorkeakoulun osuutta suomalaisen sotataidon kehittämisessä. Tutkimus oli tarkoitus julkaista, kun Sotakorkeakoulu täyttäisi 85 vuotta marraskuussa 2009. Hanke toteutui ja vuonna 2008 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö osallistui kirjan kustannuksiin myöntämällä historiikin tekoon 10 000 euroa, ja vuonna 2009 tukea myönnettiin 35 000 euroa. Teos – artikkeliko-
koelma Sotakorkeakoulun toiminnasta ja saavutuksista – julkaistiin vuonna 2009 nimellä *Sotakor-
keakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä*.³⁷⁷

Vuonna 2006 tukisäätiö kustansi norjalaisen professori Nils Marius Rekkedal *Modern krigskonst*-nimisen, Ruotsin maanpuolustuskorkeakoulussa julkaistun teoksen suomennoksen. Suomenkieli-
senä kirjan nimeksi tuli *Nykyaikainen sotataito*. Käännöksen teki Ritva Eskola ja sotilasasiantuntija-
na käännöstyössä toimi majuri Juha Mälkki. Teoksen kokonaiskustannukset, käännöstyö, asiantun-
tijapalkkio, painatuskustannukset ja julkaisutilaisuus, olivat yhteensä vajaat 27 000 euroa. Professori
Rekkedal antoi käsikirjoituksensa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön käyttöön korvauksetta.³⁷⁸

Nykyaikainen sotataito -kirjasta tuli paljon käytetty kaikilla Maanpuolustuskorkeakoulun kurssita-
soilla, mutta erityisesti yleisesikuntaupseerikursseilla. Vuonna 2008 teoksesta otettiin uusintapainos.
Tukisäätiö osallistui myös sen kustantamiseen, mutta edellytyksenä osallistumiselle oli, että Maan-
puolustuskorkeakoulukin osallistuu hankkeeseen budjettivaroin. Sittemmin vuonna 2013 kirjasta
tehtiin myös päivitetty verkkojulkaisu, joka löytyy muun muassa Maanpuolustuskorkeakoulun Fin-
na-tietokannasta.³⁷⁹

Vuosikymmenen lopussa tukisäätiö myönsi vielä apurahat kahdelle Venäjä-tutkimukselle, eversti
evp Antti Iivosen Venäjän asevoimien huoltoa koskevalle tutkimukselle ja professori Alpo Juntusen
Venäjän strategiaa koskevalle tutkimukselle. Juntusen tutkimus *Venäjän imperiumin paluu* ilmestyi

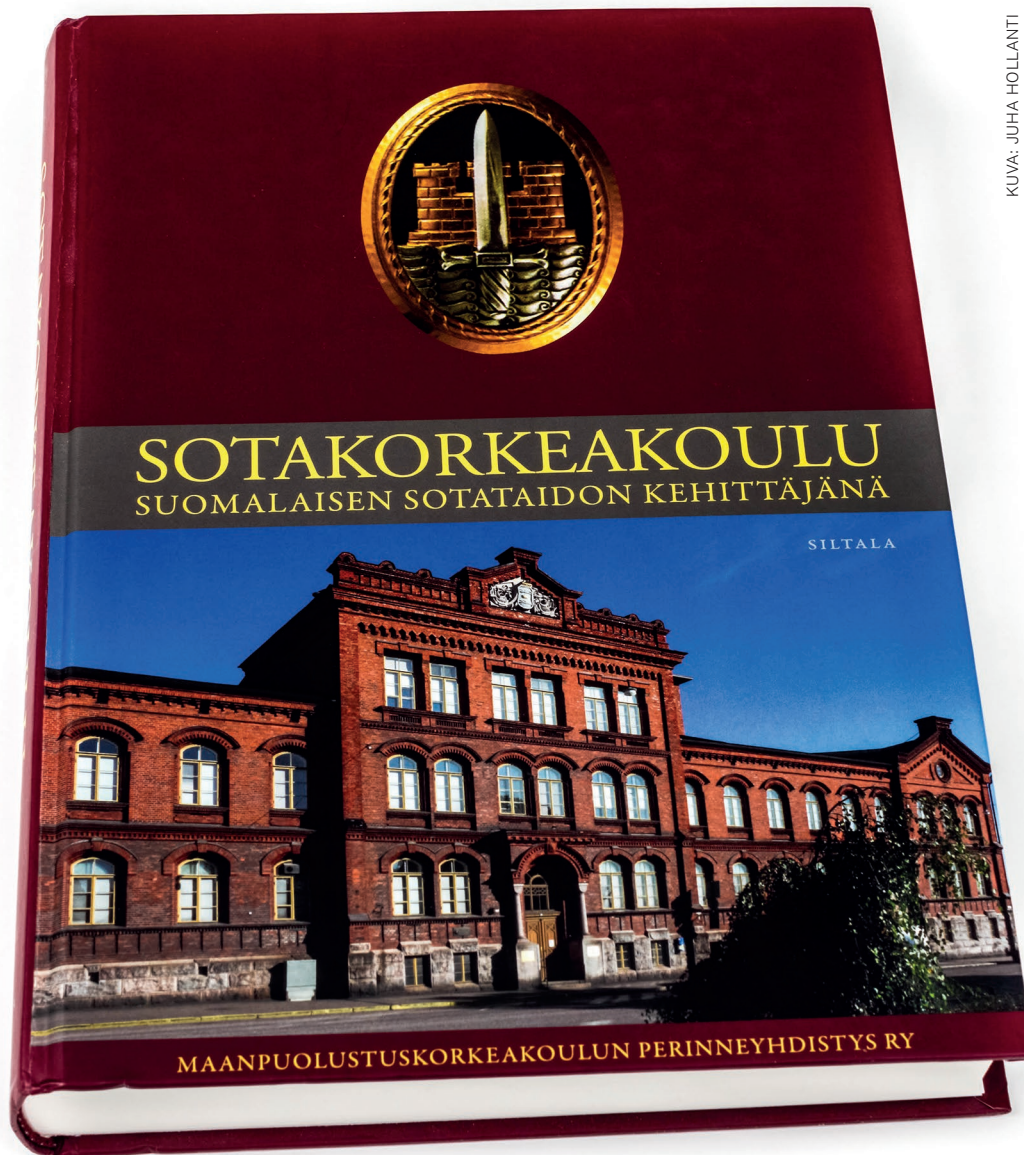
---

376 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2002, 17.10.2002, em. asiakirjan liite 4, Maanpuolustuskorke-
akoulun Taktiikan laitoksen esitys 9.8.2002, Tukisäätiön vuosi 2002, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–
31.12.2003, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu majuri
Juha Hollannin kanssa 22.5.2019. – Vuonna 2019 Maanpuolustuskorkeakoulun henkilöstö osallistui Tukholman maratonin sijasta mara-
tonille Riiassa Latviassa. Majuri Hollanti osallistui Riian maratonille.

377 Kotro, Arto (toim.): *Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä*, WS Boowell Oy, Juva 2009, s. 10 sekä Maanpuolustuskorkea-
koulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2008 ja 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maan-
puolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

378 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010,
Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Rekkedal, Nils Marius: *Nykyaikainen sotataito. Sotilaallinen voima muutoksessa*,
Edita Prima Oy, Helsinki 2006.

379 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2008, 29.8.2008, MPKK tukisäätiö, vuosi 2008, pöytäkirjat, kir-
jeenvaihto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto. – Verkkojulkaisu löytyy osoitteesta
https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/93813/Nykyaikainen_sotataito_verkkoversio_2013.pdf?sequence=2, viitattu 6.9.2020.

KUVA: JUHA HOLLANTI

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö on tukenut useita Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisuprojekteja. Vuonna 2009 julkaistu *Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä* -kirja on yksi niistä.

jo samana vuonna 2009 ja Iivosen tutkimus *Venäjän puolustusteollinen kompleksi (OPK) ja sen kehitysnäkymät vuoteen 2020* vuonna 2011. Marraskuussa 2009 tukisäätiön hallitus päätti maksaa myös Maanpuolustuskorkeakoulun jatkotutkinto-osaston lahjaesineeksi hankittavat taidegraafikko Kimmo Pälikön Sotakorkeakoulu-taulut.³⁸⁰

Taloushallintoa rationalisoidaan

Vuonna 2000 tukisäätiön asiamies hankki käyttöönsä ASTERI-kirjanpito-ohjelman ja osallistui myös ohjelman käyttökursseille marraskuun lopussa. Lisäksi asiamies tilasi itselleen *Arvopaperi*-lehden pysyäkseen paremmin seuraamaan sijoitusasioita. Seuraavana vuonna myös hallituksen jäsenille tilattiin talouselämän seuranta varten *Kauppalehti*, ja asiamies tilasi itselleen *Arvopaperi*-lehden lisäksi myös *Kauppalehden* ja *Taloussanomien*.³⁸¹

Huhtikuussa 2001 aloitettiin tukisäätiön hallituksen kirjanpidon sisäiset tarkastukset. Tällä haluttiin valvoa ennen kaikkea säätiön maksuliikennettä. Hallitus valitsi keskuudestaan henkilön, joka tarkasti kirjanpidon tositteet ja teki tästä merkinnän viimeisimpään tiliotteeseen.³⁸²

Seuraavana vuonna tukisäätiön tasekirjaan kirjattiin ensimmäistä kertaa yksityiskohtaisesti sekä hallinnon että sijoitustoiminnan kulut. Hallinnon kulut koostuivat yleisistä hallinnon kuluista, henkilöstökuluista, sosiaaliturvamaksuista, TEL-maksuista, valtuuskunnan kuluista, hallituksen kuluista sekä muista hallinnon kuluista. Sijoitustoiminnan kuluihin kirjattiin arvopapereiden myynti- ja ostokulut, omaisuudenhoitokulut sekä muut rahoituskulut. Omaisuudenhoitokulut oli sidottu arvopaperimarkkinoiden tuottoon. Jos arvopaperit tuottivat hyvin, kulutkin olivat suuremmat.³⁸³

Joulukuussa 2003 tukisäätiön hallitus päätti hankkia tukisäätiölle, käytännössä säätiön asiamiehelle, luottokortin. Tämän Nordean Master Card Business -kortin luoton enimmäismäärä oli 10 000 euroa. Lisäksi hallitus päätti hankkia hallituksen jäsenille ja asiamiehelle taksiluottokortit. Seuraavana vuonna joulukuussa päätettiin hankkia vielä toinen Master Card -luottokortti Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin sihteerille Sirpa Lehdelle, joka hoiti tukisäätiön monia käytännön asioita mukaan

380 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2009, .2.2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2009, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Iivonen, Antti: *Venäjän puolustusteollinen kompleksi (OPK) ja sen kehitysnäkymät vuoteen 2020*, Maanpuolustuskorkeakoulu 2011 ja Juntunen, Alpo: *Venäjän imperiumin paluu*, Maanpuolustuskorkeakoulu 2009. – Juntusen kirja julkaistiin uudistettuna painoksena vuonna 2012 ja samana vuonna se julkaistiin myös kiinaksi Kiinassa. Ks. <https://mpkk.finna.fi/Record/taisto.123513>, viitattu 6.9.2020.

381 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 27.7.2000, 16.10.2000 ja 18.12.2000, Tukisäätiön vuosi 2000, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

382 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 27.4.2001, Tukisäätiön vuosi 2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

383 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2002, 1.1–31.12.2003, 1.1–31.12.2004 ja 1.1–31.12.2005, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

lukien asiakirjojen puhtaaksikirjoittamisen. Lisäksi säätiön asiamiehelle hankittiin tuolloin myös Stockmannin luottokortti.³⁸⁴

Syksystä 2004 alkaen tukisäätiön sijoitusneuvoja ryhtyi tekemään hallituksen kokousaineistoksi talouskatsauksia ja omaisuusraportteja mukaan lukien esityksiä mahdollisista arvopaperikaupoista. Aluksi nämä raportit olivat kansioituja papereita, nykyisin samat asiat esitetään tietojärjestelmillä.³⁸⁵

Huhtikuussa 2006 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ulkoisti kirjanpitoonsa, joka siirrettiin Aallon tilitoimisto Oy:n hoidettavaksi. Kirjanpitäjinä toimivat tuolloin Leila Kulmala ja Tiina Valta-saari. Tällä tavalla taloushallinnon toiminnalliset riskit pienenevät ja lisäksi kirjanpidon avoimuus lisääntyi, koska kirjanpito oli nähtävillä tilitoimiston palveluissa. Pian kirjanpitosopimuksen kirjoittamisen jälkeen selvisi myös, että tukisäätiöllä ei ollut lakisäateistä työnantajan tapaturmavakuutusta. Se hankittiin kesäkuun 1. päivästä alkaen.³⁸⁶

Huhtikuun alussa 2006 vuodesta 1999 tukisäätiön omaisuudenhoitajana toiminut sijoitusjohtaja Petri Kovalainen irtisanoutui tehtävästään. Uudeksi omaisuudenhoitajaksi Nordea Investment Management Oy nimesi sijoitusjohtaja Vesa Lehdon. Hänen pestinsä oli kuitenkin lyhytaikainen, koska kesällä 2006 tukisäätiö kilpailutti varainhoitoon liittyvät palvelut. Tarjouskilpailun perusteella tukisäätiö valitsi neuvonantajakseen PKO-Sijoitus Oy:n (vuodesta 2007 alkaen PK-Tukipalvelu Oy) Petri Kovalaisen, ja varainhoidon tekninen toteutus ja arvopapereiden säilytys siirrettiin Pohjola Pankkiin.³⁸⁷

Vuonna 2007 tukisäätiön hallitus teki myös säätiön ensimmäisen riskikartoituksen. Suurimmat uhkat liittyivät arvopaperimarkkinoiden epävarmuuteen, jolloin riskinä oli säätiön arvopaperisalkun arvon pieneneminen. Riskiä voitiin kuitenkin säädellä muuttamalla osakepainoa. Tukisäätiön tukitoiminnan säilyttäminen vuoden 2007 tasolla vaati noin 425 000 euron tuoton. Tuolloin edellä mainitun tasoinen tukitoiminta oli toteutettavissa pienemmälläkin arvopaperisalkulla kuin tukisäätiöllä oli vuoden 2007 lopussa. Lisäksi riskikartoituksessa arvioitiin, että tukisäätiön hallituksella oli hyvät mahdollisuudet reagoida arvopaperimarkkinoiden kehitykseen, koska hallitus oli laatinut ja päivittä-

---

384 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2003, .12.2003, Tukisäätiön pöytäkirjat vuosi 2003 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 6/2004, .12.2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat ja kirjeenvaihto vuodelta 2004, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

385 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2004, .9.2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat ja kirjeenvaihto vuodelta 2004, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

386 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2006 ja 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2006, .6.2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö 2006, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

387 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2001, 1.1–31.12.2006 ja 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

nyt säännöllisesti tukisäätiön sijoitusstrategiaa ja hallitus kokoontui 6–8 kertaa vuodessa sekä piti tarvittaessa myös puhelinkokouksia.³⁸⁸

Vuonna 2008 tukisäätiön hallituksesta tuli itsenäinen säätiön asioista päättävä elin, kuten aikaisemmin on jo todettu. Tämän vuoksi kyseisenä vuonna tukisäätiön tilintarkastuskertomus osoitettiin ensimmäistä kertaa säätiön hallitukselle.³⁸⁹

Eräitä yhteistoiminta-asioita

Vuonna 2001 tukisäätiö aloitti infotilaisuuksien järjestämisen Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle. Tavoitteena oli kertoa asianomaisille henkilöille tukisäätiön tukemisperiaatteista ja -mahdollisuuksista, kuulla heidän toiveitaan ja tällä tavoin paremmin vakioida tukisäätiön vuosittaista toimintaa ja tapahtumia.³⁹⁰

Elokuun 5. päivänä 2004 tukisäätiön hallitus järjesti ensimmäisen kerran yhteistyökumppaneilleen kesätapahtuman. Tuolloin Nordea Investment Managementin (NIM) henkilöstöä kutsuttiin Santahaminaan tutustumaan Maanpuolustuskorkeakouluun ja tukisäätiön toimintaan. Esittelyjen lisäksi ohjelmassa oli myös ammuntaa ja kuntorata.³⁹¹

Yksi mieleenpainuvimmista yhteistoimintatapahtumista järjestettiin kesäkuun 18. päivänä 2008. Tuolloin vieraat vietiin Santahaminaan ampumaan rynnäkkökivääreillä ja sen jälkeen tutustumaan 7. Ohjuslaivueen Hamina-luokan ohjusveneeseen Kauppatorille. Kyseisen laivueen komentajana oli tuolloin komentaja Rami Peltonen, joka oli tukisäätiön hallituksen jäsen. Vierailun aikana ohjusveneellä käytiin myös merellä. Illalla tilaisuus jatkui Taistelukoululla Tuusulassa, missä Taistelukoulun sauna ja savusauna olivat vieraiden ja isäntien käytössä ja ravintola Carman henkilökunta valmisti maittavan grilliaterian. Tuusulan jälkeen ilta jatkui vielä Helsingin yöelämässä. Sitten yhteistoimintakumppaneille ryhdyttiin järjestämään erilaisia tapahtumia ainakin joka toinen vuosi. Lisäksi tukisäätiön perinteiselle joulupäivälliselle kutsuttiin vuosittain Maanpuolustuskorkeakoulun johtoa ja yhteistyöosapuolia.³⁹²

---

388 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

389 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2008, 18.6.2008, MPKK tukisäätiö, vuosi 2008, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

390 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 27.4.2001, Tukisäätiön vuosi 2001, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

391 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2004, Tukisäätiön perusteet, kokouspöytäkirjat vuodelta 2004, kirjeenvaihto vuodelta 2004, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

392 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2008, 18.6.2008, MPKK tukisäätiö, vuosi 2008, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja kirjoittaja muistelee.

KUVA: RAMI PELTONEN

Vuodesta 2008 alkaen tukisäätiön hallitus pyrki järjestämään vuosittain yhteistoimintatapahtuman yhteistoimintakumppaneille. Kuvassa Nordea Investment Managementin (NIM) vieraita Santahaminassa tutustumassa Maanpuolustuskorkeakouluun ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintaan.

Toukokuussa 2008 tukisäätiön hallitus päätti, että säätiö hakee jäsenyyttä Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukuntaan. Vielä kymmenkunta vuotta aikaisemmin säätiön hallitus oli päättänyt, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöstä ei anneta tietoja säätiöluetteloon. Sen jälkeen kun säätiön hallituksesta tuli itsenäinen, hallitus arvioi tilannetta kuitenkin uudelleen ja päätti, että tukisäätiö haluaa mukaan Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukuntaan, koska yhteistoiminnasta eri säätiöiden kanssa on saatavissa hallinnollista tukea. Lisäksi yhteistyöpalaverissa oli mahdollista löytää yhteisiä tukemiskohteita. Sittemmin 2010-luvulla viimeksi mainittu konkretisoitui, kun Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö yhdessä Mannerheim-säätiön ja Maanpuolustuksen kannatussäätiön kanssa rahoitti Helsingin yliopiston ja Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisen Venäjä-professuurin.³⁹³

393 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 22.10.1997, Tukisäätiön vuosi 1997, Maanpuolustuskorkeakoulun kysely R2191/8.1/D/IV, 1.7.1998, Leo Puustisen EJ-sanoma Aila Heleniukselle 4.8.1998, Tukisäätiön vuosi 1998, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 3/2008, 18.6.2008 ja 3.8.2000, MPKK tukisäätiö, vuosi 2008, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 28.7.2020. – Vuonna 1998 Maanpuolustuskorkeakoulussa oli tekeillä tutkimusalan opaskirja tutkimustöiden tekijöille. Tässä oppaassa oli tarkoitus kertoa myös tutkimusten rahoitusmahdollisuuksista, mm. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön vuosittain jakamasta tuen kokonaismäärästä ja apurahojen hakukäytännöistä. Ajatus oli, että oppaassa olisi esitelty Maanpuolustusta lähellä olevien säätiöiden toimintaa ja tukemisperiaatteita. Jos Maanpuolustuskorkeakoulu tukisäätiö olisi ollut säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsen, edellä mainittu tieto olisi ollut helpommin saatavissa.

Hallinnollisia asioita 2000-luvulla

Tukisäätiön hallituksen puheenjohtajana toimi koko 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen everstiluutnantti Timo Holopainen. Tukisäätiön rahastonhoitajana ja sittemmin asiamiehenä vuodesta 1989 palvellut eversti Leo Puustinen luopui asiamiehen tehtävistä vuoden 2003 alussa. Hänen toimikautensa asiamiehenä kesti peräti 14 vuotta. Uudeksi asiamieheksi valittiin majuri Mika Piironen. Asiamiehen tehtävien vaihto toteutettiin joulukuun 12. päivänä 2002. Tuolloin vanha ja uusi asiamies vierailivat omaisuudenhoitoasioissa Nordea Investment Managementissä, ja saman päivän iltana tukisäätiö tarjosi illallisen säätiön asioita hoitaville Nordea Investment Managementin henkilöstön edustajille.³⁹⁴

Hallituksen jäsenten toimikaudet pitenevät 2000-luvulla. Yksi syy tähän oli pitkäjänteisen asiantuntemuksen tavoittelu. Koska tukisäätiön säännöt eivät edellyttäneet, että hallituksen jäsenen on palveltava Maanpuolustuskorkeakoulussa, hallituksen jäseniä vaihdettiin yleensä vasta sitten, kun jäsenen osallistuminen kokouksiin vaikeutui työ- tai asuinpaikan vuoksi tai jos hallituksen jäsen halusi omasta tahdostaan irtautua hallitustyöskentelystä. Vuonna 2001 säätiön tasekirjaan kirjattiin ensimmäisen kerran myös hallituksen jäsenten henkilökohtaiset varamiehet.³⁹⁵

Vuonna 2004 tukisäätiön valtuuskunnan jäsenmäärää vähennettiin kymmeneen henkilöön. Erikoista tukisäätiön hallinnossa oli kuitenkin edelleen, että tukisäätiön hallituksen jäsen oli monesti myös valtuuskunnan jäsen. Tästä kaksoisjäsenyydestä luovuttiin vasta vuonna 2008, kun Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö liittyi Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukuntaan ja sai sieltä hallinnollisia neuvoja.³⁹⁶

Vuonna 2000 tukisäätiön asiamiehelle maksettiin palkkaa 5 000 markkaa kuukaudessa. Seuraavana vuonna palkka nostettiin 6 000 markkaan (noin 1 300 euroon) kuukaudessa. Säätiön asiakirjojen puhtaaksikirjoittajalle Sirpa Lehdelle maksettiin 5 000 markan palkkio säätiön hyväksi toimintavuoden aikana tehdystä työstä. Suomen siirryttyä euroon vuonna 2002 asiamiehelle maksettiin palkkaa 1 010 euroa kuukaudessa ja sihteeri Sirpa Lehdelle maksettiin 850 euroa vuodessa. Vuonna 2007 nos-

---

394 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnan kokouspöytäkirja 18.10.2002, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

395 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2000–2009, Tukisäätiön vuodet 2000–2009 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2001, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

396 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1–31.12.2003, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 28.7.2020. – Valtuuskunnan ja hallituksen kaksoisjäsenyydestä, vrt. liitteet 1 ja 6. Nykyisin Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta on nimeltään Säätiöt ja rahastot ry. Käytännössä 10-miehiseen valtuuskuntaan päästiin vasta vuonna 2006.

tettiin säätiön asiamiehen palkkio vielä 1 100 euroon kuukaudessa ja säätiön asiakirjojen puhtaaksi kirjoittajan vuosipalkkio 1 000 euroon.³⁹⁷

Tukisäätiön valtuuskunta kokoontui vuosina 2000–2009 kaksi kertaa vuodessa pois lukien vuosi 2005, jolloin osinkoverotuksen kiristymisen uhan vuoksi valtuuskunta kokoontui kolmesti. Tukisäätiön hallitus kokoontui vuodessa 6–8 kertaa. Vuonna 2008 pankki- ja finanssikriisin aikana kokouksia oli kahdeksan. Lisäksi hallitus piti puhelinkokouksia, joilla mahdollistettiin nopea päätöksenteko.³⁹⁸

---

397 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2000, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja 1.1–31.12.2001, 1.1–31.12.2002 ja 1.1–31.12.2007, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2007, 14.12.2007, Tukisäätiön vuosi 2007 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

398 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1–31.12.2000, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja 1.1–31.12.2001, 1.1–31.12.2002, 1.1–31.12.2003, 1.1–31.12.2004, 1.1–31.12.2008 ja 1.1–31.12.2009, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

2010-luvulla
tukitoimintaa
laajennetaan
uusille alueille

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön 2010-luku oli täynnä erilaista toimintaa ja tapahtumia. Marraskuussa 2010 tukisäätiö täytti 25 vuotta ja marraskuussa 2015 Sotakorkeakoulun tukisäätiön perustamisesta tuli kuluneeksi 30 vuotta. Molempia juhlittiin perinteisesti järjestämällä iltajuhla kutsuvieraille. Vuonna 2011 Maanpuolustuskorkeakouluun perustettiin Sotatieteiden tutkimussäätiö. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö lahjoitti kyseisen säätiön peruspääomaan 100 000 euroa ja jatkoi sen jälkeen lahjoituksia mainitulle säätiölle vuosittain. Joulukuun alussa 2015 tuli voimaan uusi säätiölaki. Tämä pakotti tukisäätiön uusimaan sääntönsä ja strategiansa. Sääntömuutoksen yhteydessä säätiön tilikauden päättymisajankohta siirrettiin heinäkuun alusta kesäkuun loppuun kesällä 2016. Tämä rytmi sopi paremmin Maanpuolustuskorkeakoulun lukukausiin. Vuonna 2016 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varallisuus ylitti 17 miljoonaa euroa. Tilikaudella 1.7.2016–30.6.2017 tukisäätiö myönsi kaikkien aikojen suurimman tuen Maanpuolustuskorkeakoululle ja sen lähipiirissä toimiville henkilöille ja organisaatioille tuen yhteissumman ollessa noin 920 000 euroa. Vuonna 2017 perustettiin Maanpuolustuskorkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteinen Venäjä-professori. Tukisäätiö oli yksi tämän professorin rahoittajista. Vuonna 2018 tukisäätiön hallitus hankki toimintansa tehostamiseksi ja rationalisoimiseksi sähköisen kokousportaalin, ja vuonna 2019 säätiön hallitus sai käyttönsä pitkään vireillä olleen toiminta(käsi)kirjan. Saman vuoden lopussa säätiön omaisuus ylitti hetkellisesti 20 miljoonaa euroa.

Vuonna 2019 Kiinan Wuhanista sai alkunsa COVID-19-niminen koronavirustauti, joka levisi maailmanlaajuisesti aiheuttaen pandemian. Koronatilannetta tarkastellaan tarkemmin viimeisessä luvussa. Pandemia teki Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tilikaudesta sijoitustoiminnallisesti hyvin haastavan.³⁹⁹

Strategiaseminaarit ohjaavat toimintaa

Tukisäätiön strategiaseminaarit jatkuivat myös 2010-luvulla. Niissä suunniteltiin tukisäätiön toiminnan päälinjat aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2010 seminaari järjestettiin Milanossa 30.9.–3.10. Tuossa seminaarissa päätettiin tukisäätiön salkun allokatiot. Seuraavassa seminaarissa Budapestissa 27.–30. syyskuuta 2012 tukisäätiön sijoitusten perusallokatio tarkistettiin, mutta siihen ei tehty muutoksia.⁴⁰⁰ Allokatiomuutokset 2010-luvulla on esitetty tämän luvun alaluvussa Salkun kehitys.

---

399 <https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>, viitattu 14.7.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudelta 1.7.2019–30.6.2020 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokospöytäkirja 4/2020 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/>

400 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilla 1.1.2010–31.12.2010, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000 ja 1.1.2012.–31.12.2012 ja 1.1.2012.–31.12.2012, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Vuonna 2014 tukisäätiön strategiaseminaari pidettiin Luxemburgissa 24.–26. syyskuuta 2014. Tuolloin säätiön strategiaa muutettiin aikaisempaa enemmän, koska joulukuussa 2015 oli tulossa uusi säätiölaki, ja myös muutokset Maanpuolustuskorkeakoulussa aiheuttivat strategian tarkistustarpeita. Lisäksi kyseisessä seminaarissa tutustuttiin Danske Bankin Luxemburgin-yksikön toimintaan.⁴⁰¹

Uudella strategialla oli entistä keskeisempi rooli säätiön toimintaa ohjaavana asiakirjana, mutta tuolloin oli myös jo esillä ajatus säätiön toimintakäsikirjasta, joka oli tarkoitus laatia säätiölle vuonna 2015. Tämä sai kuitenkin vielä odottaa ilmestymistään aina kesään 2019 saakka, vaikka tukisäätiön asiamies esitteli käsikirjan asiasisällön otsikkotasolla jo joulukuussa 2017. Kesään 2019 saakka pärjättiin strategialla ja hoito-ohjeella.⁴⁰²

Luxemburgissa päivitetystä strategiassa otettiin huomioon vuosien 2015–2016 aikana Maanpuolustuskorkeakoulussa tapahtuvat muutokset sekä uuden säätiölain edellyttämät ja mahdollistamat muutokset tukisäätiön säännöissä ja strategiassa. Vuoden 2015 aikana päättyi tutkintoon johtava esiupeerien koulutus ja sen tilalle tuli uusi täydennyskoulutuksen kaltainen viiden kuukauden esiupeerikurssi. Tämän vuoksi tukisäätiön hallitus pohti sotatieteiden maisterikurssien tukemisen aloittamista. Lisäksi Luxemburgin seminaarissa päätettiin, että vuoden 2016 aikana suunnitellaan uusimuotoisen esiupeerien täydennyskoulutuksen mahdollinen tukeminen.⁴⁰³

Tukisäätiön hallintomallista strategiaan kirjattiin, että säätiön strategiakauden 2015–2016 alussa tukisäätiön valtuuskunta lakkautetaan. Asiamiehen/toimitusjohtajan toimintaa jatkettiin kuitenkin entisten periaatteiden mukaisesti. Asiamiestä ei muutettu toimitusjohtajaksi, mutta päätös siitä, ettei-
kö toimitusjohtajaa voitaisi myöhemmin valita, jätettiin avoimeksi.⁴⁰⁴

Myös arvopaperisalkun luokittelua muutettiin Luxemburgissa, kun uudeksi sijoitusluokaksi salkkuun otettiin muut sijoitukset, joita olivat Hedge-rahastot, vaihtovelkakirjalainat, strukturoidut tuotteet, raaka-aineet ja kiinteistöt. Viimeksi mainittuihin tukisäätiö oli ryhtynyt sijoittamaan jo kesäkuussa 2013, jolloin säätiön salkkuun oli hankittu Berlin Invest -nimisen kiinteistörahaston osuuksia.⁴⁰⁵

---

401 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 ja 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

402 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 ja 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 9/2017, 31.1.2018, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

403 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 ja 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

404 Samat.

405 Samat ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

Muut säätiön toimintaa ja hallintoa käsittelevät kohdat uudessa strategiassa noudattelivat edellisen strategian periaatteita. Uusi strategia hyväksyttiin tukisäätiön hallituksen kokouksessa 14. marraskuuta 2014.⁴⁰⁶

Seuraava strategiaseminaari järjestettiin Barcelonassa 21.–25. syyskuuta 2016. Kyseessä oli toinen kerta, kun tukisäätiön hallitus järjesti seminaarin Barcelonassa. Syynä toiseen kertaan oli tutustuminen Barcelona Invest -kiinteistörahaston toimintaan. Tukisäätiö oli edellisenä vuonna hankkinut salkkuunsa myös Barcelona Investin osuuksia.⁴⁰⁷

Barcelonan seminaarissa päivitettiin myös tukisäätiön strategia vuosille 2016–2018. Strategiaan lisättiin kiinteistösijoittamisen strategia. Kiinteistösijoitusten tarkoitus oli lähinnä salkun riskien hajuttaminen, mutta samalla pyrittiin hyvään ja vakaaseen tuottoon. Sijoitukset tuli tehdä pääsääntöisesti rahastomuotoisina tai muuten epäsuorina sijoituksina. Lisäksi kiinteistösijoittamiskohtaan kirjattiin, että säätiön testamentteina tai lahjoituksina saamat kiinteistöt ja asunto-osakkeet pyrittiin realisoimaan ja myyntituotot sijoitettaisiin säätiön perusallokaation mukaisesti, joka myös päivitettiin Barcelonan seminaarissa.⁴⁰⁸

Edellä mainittujen lisäksi strategiatyöstä aiheutuviin toimenpidesuosituksiin lisättiin kohta tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun johdon tapaamisessa käsiteltävistä asioista. Näitä olivat 1) Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tilikausittainen tuki ja sen jakautuminen, 2) apurahat, stipendit ja niiden jakamisperiaatteet, 3) opintomatkat, niiden osallistujat ja matkoista tuotettavat raportit, 4) Maanpuolustuskorkeakoulun johdon toiveet tuesta tulevaisuudessa, 5) Maanpuolustuskorkeakoulussa tapahtuvat toiminnalliset muutokset sekä 6) ohjeet Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle rahojen, mukaan lukien luottokorttien, käyttöperiaatteista.⁴⁰⁹

Päivitetty strategia vuosille 2016–2018 hyväksyttiin hallituksen kokouksessa 28.10.2016 ja sitä ryhdyttiin noudattamaan 1.11.2016 alkaen.⁴¹⁰

Vuosikymmenen viimeinen strategiaseminaari järjestettiin Helsinki-Vantaan lentoasemalla Finairin tiloissa sekä Clarion Hotel Amarantenissa Tukholmassa 22.–25. elokuuta 2018. Tukisäätiön hallituksen varajäsen, kommodori Rami Peltonen työskenteli tuolloin Suomen puolustusasiamiehe-

---

406 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 ja 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

407 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2016, 28.10.2016 ja sen kansio Maanpuolustuskorkeakoulun strategia vuosille 2016–2018, vuosi 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjottajalle 18.5.2020.

408 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 9/2016, 18.12.2016 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2016–2018, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

409 Samat.

410 Samat.

KUVA: PASI PASIWIRTA

Syyskuussa 2002 ja maaliskuussa 2003 tukisäätiön hallitus järjesti ensimmäisen strategiaseminaarinsa. Vuodesta 2004 alkaen näitä seminaareja on järjestetty joka toinen vuosi. Strategiaseminaarien päämäärä on säätiön sijoitus-toiminnan ja hallinnon kehittäminen. Kuvassa säätiön hallitus strategiakokouksessa Barcelonassa syyskuussa 2016.

nä Tukholmassa. Seminaarin tavoitteena oli tukisäätiön strategian päivittäminen sekä tukisäätiön toimintakäsikirjan luonnoksen laatiminen. Lisäksi strategiaseminaarissa tutustuttiin DNB Sverige -pankin toimintaan ja vierailtiin Suomen Tukholman-suurlähetystössä.⁴¹¹

Tukholman kokouksessa tarkistettiin tukisäätiön arvopaperisalkun allokaatiot. Muut muutokset olivat vähäisiä, koska tarvetta suurille muutoksille ei arvioitu olevan. Maanpuolustuskorkeakoulussa nähtävissä olevien muutosten kohdalle kirjattiin kuitenkin, että Maanpuolustuskorkeakoulu valmistele Venäjä-tutkimuksen osaamisen laajentamista toimimalla esimerkiksi tutkimuksiin liittyvien rahoitusjärjestelyiden koordinaattorina. Strategiakaudella oli tarkoitus myös aloittaa tarkastelut ja valmistelut asiamiehen tehtävän mahdollisesta muuttamisesta toimitusjohtajan tehtäväksi seuraavan strategiakauden aikana. Lisäksi säätiön hallitus keskusteli myös mahdollisuudesta maksaa kokouspalkkio hallituksen jäsenille. Tämä asia oli ollut ajankohtainen jo jonkin aikaa, koska tilintarkastaja

411 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2018, 10.8.2018 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, hallituksen kokous 5/2018, 22.–25.8.2018 Tukholmassa, ohjelma, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

oli ottanut asian esille edellisen vuoden tilintarkastuksessa. Hallitus päätti kuitenkin toistaiseksi jatkaa meneillään olevaa käytäntöä, jossa hallituksen jäsenille ei makseta palkkiota. Lisäksi toimenpidesuosituksiin Tukholman kokouksessa kirjattiin, että strategiakaudella 2018–2020 tukisäätiö julkaisee säätiön historiikin sen täyttäessä 35 vuotta vuonna 2020.⁴¹²

Tätä kirjoitettaessa vuoden 2020 strategiakokous on vielä edessäpäin. Kyseinen kokous oli alun perin tarkoitus järjestää Lissabonissa 7.–11. lokakuuta, mutta koronaepidemian vuoksi kohde on muutettiin ensin Islanniksi, ja tätä kirjoitettaessa kokous on päätetty järjestää kaksipäiväisenä pääkaupunkiseudulla.⁴¹³

Säännöt uusitaan jälleen – siirtyminen puolentoista vuoden tilikauteen

Maanpuolustuskorkeakoulun toiminnassa ja säätiölaissa tapahtuneet muutokset pakottivat tukisäätiön hallituksen uusimaan jälleen tukisäätiön säännöt vuonna 2014. Uuden lain tarkoituksena oli selvittää jatkuvarahoitteisten ja toiminnallisten säätiöiden asemaa, korostaa säätiöiden yleisesti hyödyllistä tarkoitusta, lisätä avoimuutta ja tehostaa perusteettomien lähipiirietujen estämistä. Viimeksi mainittu edellytti niin sanotun lähipiirirekisterin laatimista. Uusi säätiölaki mahdollisti myös joko toimitusjohtajan tai asiamiehen valinnan hoitamaan säätiön asioita. Ero näiden kohdalla oli siinä, että asiamies toimeenpani säätiön asioita hallituksen päätösten mukaisesti, kun taas toimitusjohtaja hoiti varsin itsenäisesti säätiön tarkoituksen toteutumista ja päivittäistä hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.⁴¹⁴

Tukisäätiön hallitus keskusteli säätiölain edellyttämistä ja mahdollistamista sääntömuutoksista jo vuoden 2014 ensimmäisessä kokouksessaan 31. tammikuuta ja valtuutti sen jälkeen säätiön asiamiehen valmistelemaan sääntöjen tarkistamisen. Seuraavassa kokouksessaan 28. helmikuuta hallitus hyväksyi muokatun sääntömuutosesityksen ja päätti, että sääntömuutosesitys esitellään sekä tilintarkastajille että tukisäätiön valtuuskunnalle sen kevätkokouksessa. Lisäksi hallitus valtuutti asiamiehen keskustelemaan asianajaja, varatuomari Oili Kelan kanssa sääntömuutokseen liittyvistä toimenpiteistä. Tilintarkastajille tukisäätiön sääntöjen uudistaminen esiteltiin säätiön tilintarkastuksessa 21. maaliskuuta. Tilintarkastaja piti sääntöjen uudistamista erittäin hyvänä asiana.⁴¹⁵

---

412 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2018, 10.8.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

413 Keskustelut Mika Piironen kanssa 2.6.2020 ja 14.9.2020.

414 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja https://www.prh.fi/stc/attachments/tiedotteet/tiedotteet/saatiot/Uuden_saatiolain_soveltaminen.pdf, viitattu 11.3.2019.

415 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 1/2014, 28.2.2014 ja 3/2014, 13.6.2014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

Uusiin sääntöihin tehtiin kolme merkittävää muutosta ja muutamia pienempiä tarkennuksia. Valtuuskunnan kokoon kutsumisessa oli jo pidemmän aikaa ollut vaikeuksia, eikä valtuuskunta, jonka rooli oli vuodesta 2007 ollut enää neuvoa antava, ollut useinkaan kokouksissaan päätösvaltainen. Tämän vuoksi keskusteluissa valtuuskunnan tuolloisen puheenjohtajan, jatkotutkinto-osaston johtajan, eversti Risto Kurosen kanssa käydyissä neuvotteluissa päädyttiin siihen, että valtuuskunta lakkauteen vuoden 2015 alussa ja hallituksesta tulee päätöksissään itsenäinen, ja se on vastuussa toiminnastaan vain tilintarkastajille ja Patentti- ja rekisterihallitukselle.⁴¹⁶

Toinen isompi muutos koski hallituksen jäseniä ja varajäseniä. Uusien sääntöjen mukaan säätiön hallitukseen kuuluu vähintään neljä ja enintään kuusi jäsentä sekä heille varajäsenet. Hallitus päätyi edelleen neljään varsinaiseen jäseneseen ja neljään varajäseneseen. Henkilökohtaisista varajäsenistä luovuttiin. Hallituksen jäseneksi valittavien henkilöiden tuli tuntea hyvin Maanpuolustuskorkeakoulu ja erityisesti sen jatkotutkintotasoinen opetus ja tutkimus. Hallituksen jäsenen ei kuitenkaan tarvinnut työskennellä Maanpuolustuskorkeakoulussa, mutta vähintään yhden hallituksen jäsenen tuli olla sijoitustoimintaan perehtynyt tai sijoitustoiminnasta kiinnostunut. Jäsenet valittiin tehtävänsä tilikaudeksi kuitenkin sillä ehdolla, että hallituksen jäsenen oli oltava valintahetkellä alle 60-vuotias. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallitus valitsi keskuudestaan.⁴¹⁷

Kolmas merkittävä muutos uusissa säännöissä koski sääntöjen pykälää yhdeksän, jossa säädettiin säätiön tilikaudesta, tilinpäätöksestä ja tilintarkastuksesta. Tukisäätiön tilikausi muutettiin uusissa säännöissä kestäämään kalenterivuoden sijasta heinäkuun alusta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun. Tämä rytmi sopi paremmin Maanpuolustuskorkeakoulun lukukausiin. Uusien sääntöjen tultua voimaan tukisäätiön istuva hallitus oli valittu aikaisemmin voimassa olleiden sääntöjen mukaisesti toimikaudelle, joka päättyisi 31. joulukuuta 2015. Kokouksessaan toukokuussa 2015 tukisäätiön hallitus päätti, että siirtyä uusien sääntöjen mukaiseen tilikauteen toteutetaan jatkamalla kuluva tilikautta 30. kesäkuuta 2016 saakka. Kirjanpitolaki mahdollisti korkeintaan 18 kuukauden pituisen tilikauden. Lisäksi tukisäätiön hallitus päätti samassa kokouksessa, että Mika Piironen jatkaa säätiön asiamiehenä toistaiseksi. Asiamiehen rooli ja mahdollinen muutos toimitusjohtajaksi oli tarkoitus tarkentaa tulevan syksyn aikana.⁴¹⁸

Myös tilintarkastajien ehtoihin pykälässä kahdeksan tehtiin muutoksia. Tukisäätiöllä oli 1–2 varsinaista tilintarkastajaa ja 0–2 varatilintarkastajaa, jotka hallitus valitsi. Jos säätiöllä oli vain yksi varsinainen tilintarkastaja, joka ei ollut Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT) tai

---

416 Uudet säännöt, vuosi 2014, hallituksen kokouksen pöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto.

417 Sama.

418 Sama ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2015, 23.5.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

Kauppakamarin hyväksymä tilintarkastajayhteisö (HTM-yhteisö), oli valittava myös vähintään yksi varatilintarkastaja. Tilintarkastajat valittiin yhdeksi tilikaudeksi kerrallaan kuten aikaisemminkin.⁴¹⁹

Säätiön tarkoitukseen pykälään kolme lisättiin lause avustusten jakamisesta. Varojen jaossa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan painottamaan tukea upseerien jatkotutkinnolle. Lisäksi päätös säätiön sääntöjen muuttamisesta ja säätiön mahdollisesta lakkauttamisesta säädettiin säätiön hallituksen päätettäväksi.⁴²⁰

Tukisäätiön valtuuskunnalle tiedotettiin sääntömuutoksesta sen ylimääräisessä kokouksessa 27. elokuuta ja valtuuskunta käsitteli sääntömuutosta syyskokouksessaan. Tukisäätiön hallitus käsitteli uusia sääntöjä kokouksessaan 29. elokuuta ja vahvisti uudet säännöt kokouksessaan 14. marraskuuta 2014. Patentti- ja rekisterihallitus hyväksyi uusitut säännöt helmikuun 2. päivänä 2015. Ne ovat edelleen voimassa.⁴²¹

Uusi säätiölaki tuli voimaan joulukuun 1. päivänä 2015. Asianajaja Oili Kela perehdytti tukisäätiön hallituksen varsinaiset jäsenet ja myös varajäsenet uuteen säätiölakiin koulutustilaisuudessa Radisson Blu Seaside -hotellissa 12. kesäkuuta 2015.⁴²²

Uusi säätiölaki edellytti myös lähipiirirekisterin muodostamista. Lähipiiriin kuuluivat säätiön toimihenkilöiden ja hallituksen jäsenten ohella myös näiden henkilöiden lähisukulaiset ja puoliset sekä heidän määräysvallassa olevat yhteisöt. Tukisäätiön hallitus hyväksyi kokouksessaan 23. lokakuuta hallituksen varajäsenen Pasi Pasivirran laatiman esityksen lähipiirirekisterin muodostamisesta.⁴²³

Lähipiiriohje hyväksyttiin vuoden viimeisessä hallituksen kokouksessa joulukuun 4. päivänä 2015. Ohjeen tarkoituksena oli antaa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimihenkilöille ja säätiön hallituksessa toimiville henkilöille perusteet, joita noudattamalla vältetään kielletyiltä lähipiiritoimilta. Näin jokainen edellä mainittu henkilö oli velvollinen huolehtimaan omalta osaltaan, että säätiön toimista päätettäessä säätiön päätöksentekijät olivat tietoisia mahdollisista lähipiirikytköksistä ja toi-

---

419 Uudet säännöt, vuosi 2014, hallituksen kokouksen pöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2015, 23.5.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

420 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 6/2014, 14.11.2014 ja Uudet säännöt, hallituksen kokouspöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, vuosi 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto.

421 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 4/2014, 29.8.2014 ja Uudet säännöt, hallituksen kokouspöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014, tukisäätiö 2014 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2015, 23.5.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto. – Toimintakertomuksessa Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksymien sääntöjen päivämäärä on virheellisesti 6.2.2015.

422 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2015, 7.6.2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

423 [https://www.prh.fi/fi/tietoa_prhsta/julkaisut/uutiskirjetilaus/uutiskirjemarraskuu2015/uusisaatiolaki.html](https://www.prh.fi/fi/tietoa_prhsta/julkaisut/ uutiskirjetilaus/uutiskirjemarraskuu2015/uusisaatiolaki.html), viitattu 21.2.2020 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 6/2015, 4.12.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

vat nämä kytkökset julki päätöksenteon yhteydessä. Kaikki lähipiirikytkökset tuli merkitä myös päätöspöytäkirjoihin ja jos lähipiiritapahtumia ei ollut, siitäkin oli oltava maininta toimintakertomuksessa. Lisäksi jokaista säätiön toimihenkilöä ja hallituksen toimintaan osallistuvaa koskivat yleiset esteellisyysäädökset. Jokainen edellä mainittu oli velvollinen huolehtimaan omasta esteettömydestään asioiden käsittelyn ja päätöksenteon yhteydessä. Tämä lähipiiriohje on edelleen käytössä.⁴²⁴

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön voimassa olevat säännöt vuodelta 2015 on esitetty liitteessä 7.

Salkun kehitys

Vuosikymmen alkoi suotuisissa taloudellisissa merkeissä. Markkinatilanne oli parantunut edelliseen vuoteen verrattuna ja erityisesti vuoteen 2008 verrattuna. Tilikauden 2010 tulos oli ylijäämäinen hie- man alle miljoona euroa. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle oli pe- räti 14,28 prosenttia. Ylijäämän johdosta säätiön koko pääoman kirjanpitoarvo nousi 9,6 prosenttia. Tukisäätiön arvopaperisalkun markkina-arvo vuoden 2010 lopussa oli noin 13,6 miljoonaa euroa.⁴²⁵

Riskikartoituksessa suurimpien riskien todettiin liittyvän edelleen markkinatilanteen epävarmuu- teen. Riskiä säädeltiin pääasiassa muuttamalla osakepainoa. Tukisäätiön toiminnan säilyttäminen tuolloisella tasolla vaati noin 400 000 euron tuoton. Se oli hallituksen arvion mukaan saavutettavissa ilman merkittävää riskinottoa. Näillä perusteilla tukisäätiön arvopapereiden perusallokaatiota muu- tettiin säätiön strategiaseminaarissa Milanossa 30.9.–3.10.2010 siten, että osakepainoksi tuli 55 pro- senttia vaihteluvälin ollessa 35–75 prosenttia ja korkoinstrumenttien osuudeksi päätettiin 45 pro- senttia vaihteluvälin ollessa 25–65 prosenttia. Osakesijoittaminen päätettiin toteuttaa kohtuullisella riskillä siten, että suomalaisten osakkeiden perusallokaatioksi päätettiin 70 prosenttia liikkumavaran ollessa 50–85 prosenttia ja muiden osakkeiden perusallokaatioksi 30 prosenttia liikkumavaran olles- sa 15–50 prosenttia. Kaikista osakkeista korkeintaan 10 prosenttia sai olla suuren riskin/tuotto-odo- tuksen osakesijoituksia, joita hallitus kutsui ”pelipapereiksi”.⁴²⁶

Jos vuosi 2010 oli tuottoisa, oli vuosi 2011 sijoitustoiminnan näkökulmasta kaksijakoinen. Tilikau- si oli alijäämäinen runsaat 440 000 euroa, vaikka tukisäätiö sai Liisa Santalan kuolinpesältä ja Vaka- säätiöltä lahjoituksia yhteensä noin 307 000 euroa ja omaisuuden tuotot olivat runsaat 1,1 miljoonaa euroa. Alijäämä johtui sijoitusten arvonalennuksista, joita kirjattiin taseeseen runsaat 1,8 miljoonaa

424 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön lähipiiriohjeen luonnos 4.12.2015, tukisäätiö 2015 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokospöytäkirja 7/2015, 20.1.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

425 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2010–31.12.2010, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2009–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuosi 2010, Maan- puolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

426 Samat.

euroa. Merkittävimmät arvoaan menettäneet osakkeet tukisäätiön salkussa olivat Nokia, Outokumpu, UPM-Kymmene, Atria, HK Scan A, Neste Oil ja Stora Enso R. Sijoitusten tuotto vuoden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle vuonna 2011 oli 2,83 prosenttia. Tukisäätiön pääoman kirjanpitoarvo pieneni vuonna 2011 vajaat neljä prosenttia ollen vuoden lopussa noin 11 miljoonaa euroa. Silti vuonna 2011 jaettiin stipendejä kaikkiaan noin 114 000 euroa, tutkimus- ja apurahoja myönnettiin runsaat 80 000 euroa ja avustuksia jaettiin noin 124 500 euroa. Säätiön arvopaperisalkun markkina-arvo vuoden lopussa oli noin 11,2 miljoonaa euroa.⁴²⁷

Vuoden 2012 strategiakokouksessa Budapestissa 27.–30. syyskuuta tukisäätiön sijoitusten perusallokaatio tarkistettiin, mutta siihen ei tehty muutoksia. Joulukuussa säätiön hallitus muutti kuitenkin käytettävien vertailuindeksien painotuksia. Uudet indeksit olivat seuraavat: OMX Helsinki CAP tuottoindeksi 30 prosenttia, MSCI World net return 30 prosenttia ja Merrill Lynch Corporate Bond index 40 prosenttia.⁴²⁸

Vuonna 2013 tukisäätiön hallitus arvioi, että tukitoiminnan säilyttäminen tuolloisella tasolla edellytti noin 500 000 euron vuosituottoa. Tämän arvioitiin olevan toteutettavissa ilman merkittäviä riskinottoja.⁴²⁹

Luxemburgin strategiakokouksessa syyskuussa 2014 tukisäätiön arvopaperisalkun perusallokaatiota muutettiin jälleen ja osakkeiden ja korkosijoitusten lisäksi sijoitusluokaksi otettiin muut sijoitukset, kuten aikaisemmin on jo todettu. Vuonna 2014 muita sijoituksia olivat kiinteistösijoitukset. Muiden sijoitusten tarkoituksena on parantaa salkun tuotto/riski-suhdetta. Uudet allokaatiot olivat: Osakesijoitukset 55 prosenttia liikkumavaran ollessa 35–75 prosenttia, korkosijoitukset 45 prosenttia liikkumavaran ollessa 25–65 prosenttia ja muut sijoitukset nolla prosenttia liikkumavaran ollessa 0–30 prosenttia. Maantieteellisesti osakesijoittaminen tuli hajauttaa siten, että niin suomalaisten kuin muidenkin osakkeiden perusallokaatio oli 50 prosenttia liikkumavaran ollessa molemmilla 30–70 prosenttia.⁴³⁰

Säätiön osakesijoituksissa oli suurin tuotto-odotus ja riski. Osakesijoittaminen suunniteltiin kohtuullisen riskin näkökulmasta. Osakesijoitukset suomalaisiin yrityksiin toteutettiin yleensä suorina osakesijoituksina, ja osakesijoituksia voitiin tehdä myös listaamattomiin yrityksiin. Johdannaisia ei

---

427 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2011, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

428 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2012.–31.12.2012, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

429 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2013.–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

430 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 sekä 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto. – Ensimmäinen kiinteistösijoitus, Berlin Invest 3, oli tehty jo vuonna 2013. Kyseisen vuoden tasekirjassa kyseinen arvopaperi oli kuitenkin kirjattuna osakkeisiin.

tullut käyttää. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoitukset tehtiin pääsääntöisesti alueellisia ja teemakohtaisia osake- ja indeksiosuusrahastoja käyttäen painottaen ei-euromääräisiä kohteita.⁴³¹

Korkosijoitukset, mukaan lukien kehittyvät markkinat, jaettiin uudessa strategiassa yrityslainoihin (Investment Grade ja High Yield), rahamarkkinasijoituksiin ja valtion lainoihin. Lainojen valinnassa pyrittiin kiinnittämään huomiota liikkelelaskijan riskiin, tulevaan korkokehitykseen ja mahdolliseen valuuttariskiin. Korkosijoitukset tuli toteuttaa sekä suorina että rahastosijoituksina ja suorat sijoitukset oli kohdistettava pääasiassa A–B- (Standard & Poor's) tai vastaavan luottoluokituksen omaavien yritysten sekä vakavaraisina pidettyjen luottoluokittelemattomien yritysten lainoihin.⁴³²

Tukisäätiön arvopaperisalkun allokaatiotilanne lokakuun lopussa 2014 oli seuraava: Osakkeissa oli 57 prosenttia tukisäätiön sijoituksista ja korkopapereissa 43 prosenttia. Kotimaisissa osakkeissa oli 65 prosenttia ja ulkomaisissa osakkeissa 35 prosenttia tukisäätiön osakesijoituksista.⁴³³

Joulukuun 1. päivästä 2014 alkaen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ryhtyi käyttämään sijoitustoiminnassaan referensseinä uusia vertailuindeksejä. Nämä olivat OMX Helsinki CAP tuottoindeksi, 27,5 prosenttia, MSCI World net return, 27,5 prosenttia ja Merrill Lynch Corporate Bond index, 45 prosenttia.⁴³⁴

Helmikuussa 2015 tukisäätiön hallitus päätti pienentää säätiön arvopaperisalkun osakepainoa ja lisätä korkojen osuutta. Tuolloin myytiin huomattava määrä Koneen, Olvin, Metson ja YIT:n osakkeita. Kaikki tämä tehtiin kuitenkin allokaation liikkumavaran sisällä. Samalla päätettiin myös pienentää Venäjän osuutta säätiön salkussa, koska Venäjstä oli tullut riskisijoituskohde sen vallattua Krimin keväällä 2014.⁴³⁵

Vuoden 2015 lopussa tukisäätiössä ei tehty tilinpäätöstä, koska sääntömuutoksen vuoksi tilikausi 2015–2016 oli puolitoistavuotinen. Tilinpäätös tehtiin 30. kesäkuuta 2016. Tuolloin tukisäätiön arvopaperisalkun markkina-arvo oli vajaat 16,6 miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto vuoden 2015 alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle oli 13,49 prosenttia. Tukisäätiön koko pääoman kirjanpitoarvo

---

431 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2014, 14.11.2014 sekä 7/2014, 12.12.2014 ja sen liite Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2015–2016, tukisäätiö 2014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

432 Samat.

433 Samat.

434 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirja 1.1.2015–30.6.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

435 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2015, 23.5.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

kasvoi toimintakauden aikana 6,69 prosenttia. Markkina-arvoilla laskettuna säätiön salkun tuotto ylitti tilikauden lopussa indeksin 4,77 prosentilla.⁴³⁶

Arvopaperit salkussa jakaantuivat siten, että kotimaisia osakkeita oli noin 26 prosenttia, ulkomaisia osakkeita noin 31 prosenttia, korkosijoituksia noin 33 prosenttia ja kiinteistösijoituksia noin 10 prosenttia. Noin puolet kotimaisista osakkeista oli uusia verrattuna vuosikymmenen alun tilanteeseen, ja ulkomaiset osakkeet tukisäätiön salkussa olivat uusia verrattuna vuoden 2009 lopun tilanteeseen. Pankissa tukisäätiöllä oli tilikauden lopussa rahaa vajaan 33 000 euroa.⁴³⁷

Tilikaudet 2015–2016 ja 2016–2017 olivat tukisäätiölle taloudellisesti hyviä ajanjaksoja. Vuonna 2016 tukisäätiön arvopaperisalkun markkina-arvo ylitti 17 miljoonaa euroa. Salkun tuotto oli 13,18 prosenttia, kun vertailuindeksi oli 8,41 prosenttia. Tilikaudella 2015–2016 ylijäämä oli lähes 850 000 euroa. Sijoitusten tuotto vuoden 2015 alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle oli 13,49 prosenttia, jonka johdosta tukisäätiön omaisuuden kirjanpitoarvo kasvoi tilikaudella 6,69 prosenttia.⁴³⁸

Osakkeiden vahva tuottokehitys jatkui syksyn 2016 aikana, vaikka ennakkoveikkailuissa Donald Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi piti olla myrkyä osakemarkkinoille. Toisin kävi, sillä vallinnan ratkettua Trumpin sovinnollinen voitonpuhe sai sijoittajat näkemään enemmän tuottomahdollisuuksia kuin uhkia. Syksy 2016 oli tukisäätiölle taloudellisesti erittäin hyvä. Joulukuun puolella tuotto tosin jäi indeksistä, mutta sekä loka- että marraskuu olivat erittäin vahvoja. Heinäkuussa alkaneella tilikaudella tukisäätiön arvopaperisalkun tuotto loppuvuonna 2016 oli 9,5 prosenttia vertailuindeksin ollessa 7,0 prosenttia.⁴³⁹

Markkinoilla kärsijän asemassa olleet etenkin kehittyvät markkinat. Presidentti Trumpin puheet olivat hyvin protektionistisia. Tästä ajattelusta tukisäätiön talousneuvonantaja Petri Kovalaisen mukaan tulisivat lyhyellä aikavälillä kärsimään varsinkin paljon tuotteita Yhdysvaltoihin myyvät kehittyvät taloudet. Vastaavasti nousussa olleet varsinkin sektorit, joiden oletettiin hyötävän kasvavasta infrarakentamisesta, jota Trump myöskin lupaili vahvasti ennen vaaleja ja vaalien jälkekin.⁴⁴⁰

Strategiakokouksessa Barcelonassa syyskuussa 2016 tukisäätiön salkun allokaatiot tarkistettiin siten, että osakepainoksi tuli 55 prosenttia vaihteluvälin ollessa 35–75 prosenttia, korkoinstrumenttien osuudeksi 35 prosenttia vaihteluvälin ollessa 20–50 prosenttia ja kiinteistösijoitusten osuudeksi 10 prosenttia vaihteluvälin ollessa 0–15 prosenttia. Barcelonassa päätettiin tilintarkastajan suositukses-

---

436 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirja 1.1.2015–30.6.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

437 Sama.

438 Sama ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

439 Petri Kovalainen, Salkusta ja markkinasta 13.12.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 10/2016, 20.1.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

440 Sama.

ta myös, että säätiön hallituksen kokouspöytäkirjoihin ryhdytään merkitsemään säätiön salkun allokaatiojakautuma päätöshetkellä ja kokousten jälkeen sekä tehtyjen arvopaperikauppojen tarkoitus.⁴⁴¹

Joulukuun puolivälissä 2016 tukisäätiön salkusta 63,7 prosenttia oli osakkeissa, näistä 4,0 prosenttia listaamattomissa osakkeissa. Korkosijoituksia oli 26,9 prosenttia ja kiinteistösijoituksia 9,4 prosenttia. Rahaa oli tileillä reilut 100 000 euroa. Joulukuun 16. päivänä pidetyssä tukisäätiön hallituksen kokouksessa Petri Kovalainen arvioi, että paras tuki osakkeille oli edelleen korkojen mataluus, tosin Yhdysvaltain politiikan yllätyksellisyys uuden hallinnon asettuessa paikoilleen saattaisi aiheuttaa muutoksia vallitsevaan tilanteeseen. Lisäksi Kovalainen ennusti, että Brexit-ongelmat tulisivat vastaan jossain vaiheessa. Helmikuussa 2020 Iso-Britannia erosi Euroopan unionista, mutta sen vaikutukset eivät ole vielä selvillä.⁴⁴²

Vuonna 2017 arvioitiin, että tukisäätiön tuen säilyttäminen tuolloisella tasolla edellytti noin 600 000 euron vuosituloja ja samanlainen arvio tehtiin myös vuonna 2019. Tuo tuottotavoite ylitettiin tilikaudella 1.7.2016–30.6.2017 reippaasti. Kyseinen tilikausi oli tukisäätiön kaikkien aikojen tuottoisin. Tukisäätiön arvopaperisalkun arvonnousu tilikaudella oli 17,02 prosenttia vertailuindeksin tuoton ollessa 12,43 prosenttia. Tulos oli erinomainen. Tilikauden ylijäämä oli runsaat 933 000 euroa. Sijoitusten tuotto oli 10,42 prosenttia vuoden alussa olleen omaisuuden kirjanpitoarvolle. Tukisäätiön pääoman kirjanpitoarvo kasvoi tilikaudella 5,10 prosenttia.⁴⁴³

Seuraava tilikausi 2017–2018 oli tukisäätiölle sijoitustoiminnallisesti kohtuullinen, mutta ei verrattavissa edellisen vuoden huipputulokseen. Arvopaperisalkun tuotto tilikaudella oli 6,20 prosenttia vertailuindeksin ollessa 5,99 prosenttia. Tukisäätiön tulos tilikaudella oli ylijäämäinen runsaat 822 000 euroa. Tulosta nosti K. H. Pentin testamentilla saatu noin 294 000 euron lahjoitus. Vuodesta 2015 meneillään ollut perinnönjako saatiin tilikaudella vihdoinkin päätökseen.⁴⁴⁴

Hallinnon kulut tilikaudella 2017–2018 olivat runsaat 102 000 euroa. Kustannukset sisälsivät hallinnon yleiskustannukset, hallituksen kustannukset, puhelin- ja datakustannukset, taloushallinnon kustannukset, rahaliikenteen kulut sekä myös K. H. Pentin perinnönjakoon liittyvien asioiden hoidon kustannukset, joista viimeksi mainituista tosin suurin osa maksettiin kuolinpesästä. Sijoitustoiminnan kulut olivat vajaat 61 000 euroa, joista omaisuudenhoitokulut noin 53 000 euroa. Tilikau-

---

441 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2016, 28.10.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirja 1.7.2016–30.6.2017, Toimintakertomus_tilikausi_2016_2017, vuosi 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 13.7.2020.

442 Petri Kovalainen, Salkusta ja markkinasta 13.12.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 10/2016, 20.1.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

443 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirja 1.1.2016–30.6.2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto. – Tasekirjassa sivulla 2 on 2 000 euron kirjaamisvirhe.

444 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tasekirja, tilikausi 1.7.2017–30.6.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

della 2017–2018 tukisäätiön sijoitusten tuotto oli 11,30 prosenttia tilikauden alussa olleelle pääoman kirjanpitoarvolle. Tukisäätiön koko pääoman kirjanpitoarvo kasvoi toimintakauden aikana 5,76 prosenttia.⁴⁴⁵

Tukisäätiön hallituksen kokouksessa 22. elokuuta 2018 hallitus päätti tehdä miljoonan euron sijoitussitoumuksen sekä infra- että luottoriskisijoituskoreihin, joita hoiti OP Varainhoito kapitaali-saattiosopimuksen alla. Nämä olivat kiinteistösijoitusten jälkeen tukisäätiön selkeästi suurimmat pannotukset niin sanottuihin vaihtoehtoihin sijoituskohteisiin. Uusilla vaihtoehtoisilla sijoituskohteilla pyrittiin parantamaan tukisäätiön arvopaperisalkun tuotto/riskiprofilia.⁴⁴⁶

Tukholman strategiaseminaarissa 22.–25. elokuuta 2018 muutettiin jälleen tukisäätiön arvopaperisalkun perusalokaatiota. Osakepainoksi tuli 50 prosenttia vaihteluvälin ollessa 30–75 prosenttia, korkoinstrumentit muodostivat 30 prosenttia vaihteluvälin ollessa 15–50 prosenttia, kiinteistösijoitukset 10 prosenttia vaihteluvälin ollessa 0–20 prosenttia ja vaihtoehtoiset sijoitukset 10 prosenttia vaihteluvälin ollessa 0–20 prosenttia. Vaihtoehtoiset sijoitukset oli uusi alokaatioluokka.⁴⁴⁷

Joulukuussa 2018 säätiön hallitus päätti vielä siirtää säätiön osakesijoitukset FIM:stä Nordnet-pankki Suomeen, jonka kanssa tehtiin tili-, välitys- ja säilytys sopimus. Korkosijoitusten säilytys oli ollut jo pidempään OP:ssä.⁴⁴⁸

Seuraava tilikausi 2018–2019 oli tukisäätiölle haastava. Arvopaperisalkun tuotto oli tilikaudella vain 3,30 prosenttia vertailuindeksin tuoton ollessa 4,57 prosenttia. Tilikauden tulos oli kuitenkin ylijäämäinen noin 318 000 euroa. Osakkeiden kurssit laskivat rajusti vuoden 2018 lopussa, jolloin säätiön arvopaperisalkku kärsi kurssilaskusta markkinatuottoa enemmän. Seuraavan tilikauden alkupuoliskolla syksyllä 2019 tilanne kuitenkin muuttui jälleen, ja vuoden 2019 lopussa tukisäätiön varallisuus ylitti 20 miljoonaa euroa.⁴⁴⁹

Ilo oli kuitenkin ennen aikaista. Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia vaikutti osakekursseihin kaikkialla maailmassa. Myös tukisäätiö kärsi tästä. Tukisäätiön hallitus reagoi markkinatilanteeseen huhtikuun 2020 kokouksessa siten, että kauppojen tarkoituksena oli pienentää hieman osakepainoa.

---

445 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tasekirja, tilikausi 1.7.2017–30.6.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

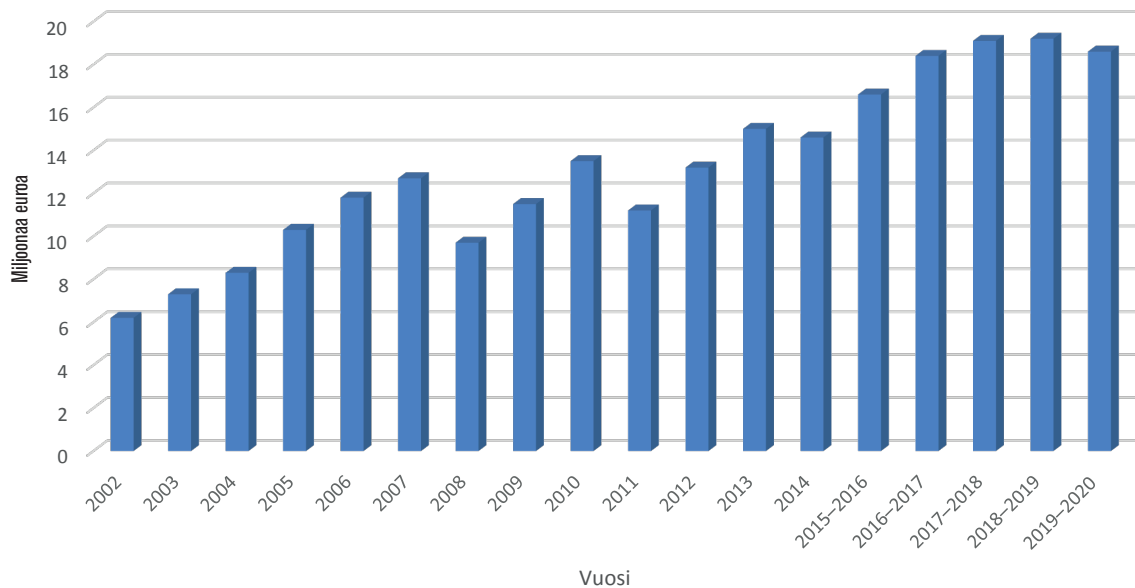
446 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2018, 22.8.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/> ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

447 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudella 1.7.2019–30.6.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/>

448 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tilinpäätöksen asiakirjat, tilikausi 1.7.2018–30.6.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Petri Kovalaisen sähköposti kirjoittajalle 18.5.2020.

449 Samat.

**TAULUKKO 5: MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN VARALLISUUDEN KASVU
VUOSINA 2002–2020**

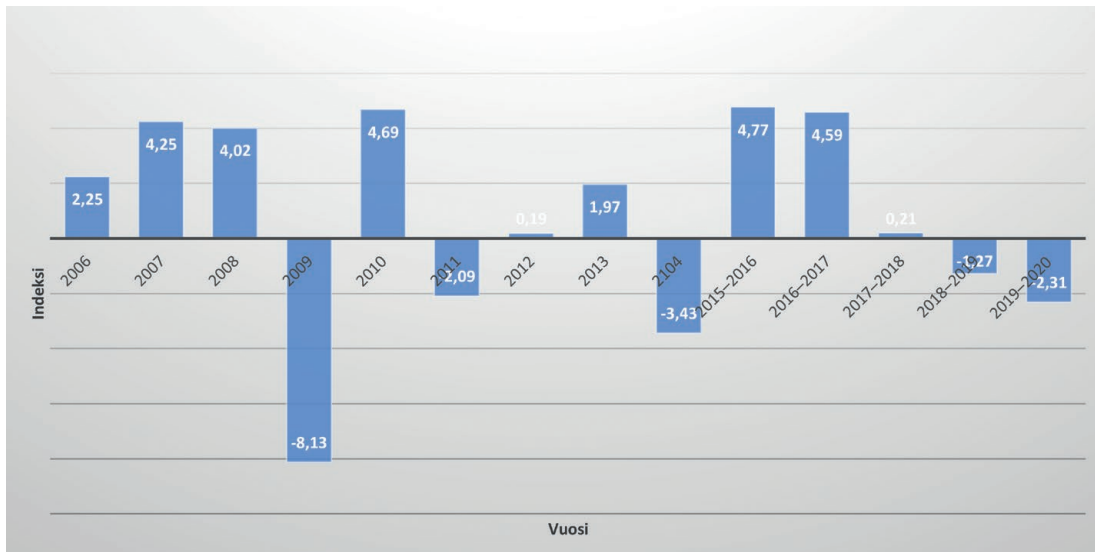
Lähteet: Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2014–2017, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Admincontrol.

Lisäksi säätiölle jätettiin kohtuullisesti käteistä rahaa markkinatilanteiden muutosten hyödyntämistä varten.⁴⁵⁰

Tilikaudella 1.7.2019–30.6.2020 tukisäätiön arvopaperisalkun tuotto oli miinus 0,11 prosenttia, vaikka tilikauden ensimmäinen puolisko oli tuottoisa. Markkina-arvoilla laskettuna säätiön salkun tuotto alitti tilikauden lopussa indeksin 2,31 prosentilla. Tilikauden alijäämä oli noin 113 000 euroa ja säätiön koko pääoman kirjanpitoarvo pieneni tilikauden aikana 0,70 prosenttia. Tukisäätiö ei saanut tilikaudella lahjoituksia. Säätiön sijoitusten markkina-arvo 30. kesäkuuta 2020 oli 18,6 miljoonaa euroa. Tästä 56,99 prosenttia oli osakkeissa, jotka jakaantuivat siten, että suomalaisissa osakkeissa oli 29,85 prosenttia, muissa kehittyneissä markkinoissa 21,84 prosenttia ja kehittyvissä markkinoissa 5,31 prosenttia. Korkosijoituksia oli 23,23 prosenttia, joista pitkiä korkosijoituksia oli 14,11 prosent-

⁴⁵⁰ Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudella 1.7.2019–30.6.2020 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 2/2020, 17.4.2020 ja 4/2020, 21.8.2020, Vuosi 2020, Hallitus, kokoukset, <https://app.admincontrol.net/>

TAULUKKO 6: MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN ARVOPAPERISALKUN TUOTTO SUHTEESSA VERTAILUINDEKSEIHIN VUOSINA 2006–2020 (PROSENTTIA)

Lähteet: Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2006–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2014–2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Admincontrol.

tia ja alle 12 kuukauden korkosijoituksia 9,11 prosenttia. Kiinteistösijoituksissa oli 9,86 prosenttia ja vaihtoehtoisissa sijoituksissa 9,92 prosenttia.⁴⁵¹

Vuosina 2006–2020 tukisäätiön salkun tuotto ylitti vertailuindeksin yhdeksällä tilikaudella ja viidellä tilikaudella vertailuindeksi oli salkun tuottoa parempi.

Avustuksia ja tutkimuksen tukemista

2010-luvulla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sai lahjoituksia runsaat 884 000 euroa. Tästä summasta lähes 90 prosenttia saatiin neljältä lahjoittajalta. Tilikaudella 2019–2020 tukisäätiö ei saanut lahjoituksia.⁴⁵² Lahjoitukset 2010-luvulla on esitetty liitteessä 3.

⁴⁵¹ Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudella 1.7.2019–30.6.2020 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2020, Vuosi 2020, Hallitus, kokoukset, <https://app.admincontrol.net/>

⁴⁵² Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

Tukisäätiön myöntämä tuki Maanpuolustuskorkeakoululle nousi edelleen vuosittain aina vuoteen 2018. Vuonna 2010 Maanpuolustuskorkeakouluun perustettiin oppilaskunta. Se on lakiin perustuva organisaatio ja kaikkien Maanpuolustuskorkeakoulussa toimivien oppilaskuntien virallinen edustaja. Ensimmäisenä vuonna Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunnalle myönnettiin 1 000 euron aloitusavustus. Vuonna 2011 tuki nostettiin 10 000 euroon, koska Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunta edusti kaikkia Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskuntia, myös Sotakorkeakoulun ja esipuhekurssien oppilaskuntia, jotka asettavat edustajansa Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskuntaan. Vuodesta 2012 alkaen avustus vakiintui 4 000 euroon vuodessa, kunnes vuonna 2015 tuki nostettiin jälleen 10 000 euroon. Kyseisenä vuonna Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunta järjesti ensimmäisen vuosijuhlansa. Vuosikymmenen lopussa tuki Maanpuolustuskorkeakoulun oppilaskunnalle oli 14 000 euroa.⁴⁵³

Vuonna 2011 Maanpuolustuskorkeakoulu perusti Sotatieteiden tutkimussäätiön. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö lahjoitti kyseisen säätiön peruspääomaan 100 000 euroa ja maksoi lisäksi säätiön vajaan 2 000 euron perustamiskustannukset. Tämän jälkeen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö myönsi Sotatieteiden tutkimussäätiölle vuosittain apurahan, jonka suuruus vaihteli 2010-luvulla 20 000 eurosta 80 000 euroon.⁴⁵⁴

Vuonna 2011 tukisäätiön hallitus myönsi apurahaa myös artikkelikokoelman *Operaatiotaito. Operaatiotaidon kehittyminen neljässä suurvallassa* käännöstyölle ruotsin kielestä ja englannin kielestä suomeksi. Vuonna 2013 säätiö jälkikäteen tuki vielä kyseisen kirjan kielentarkastusta ja painatuskustannuksia. Lisäksi eversti evp Antti Iivosen Venäjä-tutkimusta tuettiin vielä vuonna 2011, jolloin aikaisemmin mainittu kirja julkaistiin.⁴⁵⁵

Vuonna 2012 tukisäätiö ryhtyi tukemaan Maanpuolustuskorkeakoulun Suomalaisen sotataidon klassikot -kirjasarjaa, jossa Taktiikan laitos⁴⁵⁶ aloitti valittujen Sotakorkeakoulun diplomitöiden ja eräiden muidenkin unohduksiin jääneiden julkaisemattomien tutkimusten julkaisun. Näiden julkaisujen tekstejä taustoittavat ja analysoivat valittujen asiantuntijoiden kirjoittamat erillisartikkelit. Ensimmäisenä teoksena Suomalaisen sotataidon klassikot -sarjassa ilmestyi T. V. Viljasen *Nykyaikai-*

---

453 Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 13.7.2020.

454 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1.–31.12.2011, 1.1.–31.12.2012 ja 1.1.–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat vuosilta 2014–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto.

455 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1.1.–31.12.2011 ja 1.1.–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat vuosilta 2014–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun sähköinen arkisto ja Rekkedal, Nils Marius; Stig-Göran Grönberg & Pasi Kesseli (toim.): *Operaatiotaito. Operaatiotaidon kehittyminen neljässä suurvallassa*, Edita Prima, Helsinki 2013.

456 Petteri Joukon tekstiviesti kirjoittajalle 7.9.2020. – Taktiikan laitoksesta tuli vuonna osa Sotataidon laitosta vuonna 2015. Tuolloin perustettuun Sotataidon laitokseen liitettiin Taktiikan laitoksen lisäksi Strategian laitos ja Sotahistorian laitos. Nykyisin Suomalaisen sotataidon klassikot -sarjaa toimittaa sotahistorian opettajaryhmä.

nen suurhyökkäys ja sen torjumisen edellytyksiä. Sittemmin säätiö on tukenut Suomalaisen sotataidon klassikot -sarjan julkaisuja aina kun niitä on ollut tarjolla julkaistavaksi, käytännössä lähes vuosittain. Seuraava teos, Richard Lorentzin tutkimus *Iskuja ilmaan*, julkaistiin tässä sarjassa vuonna 2014.⁴⁵⁷

Vuonna 2013 Maanpuolustuskorkeakoulu täytti 20 vuotta. Juhlavuoden ohjelmien tukeminen oli tukisäätiön avustusten pääkohde vuonna 2013, mukaan lukien Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäinen tohtoripromootio. Syyskuun 6. päivänä Maanpuolustuskorkeakoulu promovoi Säätytalolla järjestetyssä juhlassa vuodesta 2003 alkaen valmistuneet sotatieteiden tohtorit. Samassa yhteydessä vihittiin myös Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäiset kunnia-tohtorit. Kyseessä oli ensimmäinen sotatieteiden tohtoripromootio Euroopassa. Se järjestettiin siviiliyliopistojen promootioperinteitä soveltaen mukaan lukien iltajuhla ja tanssiaiset sekä promootiopurjehdus, joka tehtiin Valas-luokan kuljetusalus *Vaarlahdella* Suomenlinnaan.⁴⁵⁸

Vuoden 2014 viimeisessä kokouksessaan 12. joulukuuta tukisäätiön hallitus päätti perustaa Maanpuolustuskorkeakouluun elämänura-palkinnon. Suunnittelua varten perustettiin työryhmä, jossa jäseninä olivat Pasi Kesseli, Petteri Jouko ja asiamies. Tavoitteena oli jakaa ensimmäiset palkinnot Maanpuolustuskorkeakoulun 30-vuotisjuhlassa vuonna 2023. Tätä kirjoitettaessa suunnittelu on kuitenkin vielä kesken. Tukisäätiön hallituksen on tarkoitus keskustella aiheesta syksyn 2020 strategiaseminaarissa.⁴⁵⁹

Helmikuussa 2020 säätiön hallitus keskusteli kokouksessaan myös uudesta tutkimuspalkinnosta, Sotatieteellisestä tutkimuspalkinnosta. Hallitus päätti tuolloin, että Petteri Jouko, Marko Palokangas, Juha Helle ja Mikko Karjalainen laativat esityksen palkinnon valinta- ja jakoperusteista, jotka päätetään säätiön hallituksen kokouksessa 5/2020 lokakuussa 2020.⁴⁶⁰

Positiivinen talouskehitys 2010-luvulla mahdollisti yhä suuremman tuen määrän Maanpuolustuskorkeakoululle. Tilikaudella 1.1.2015–30.06.2016 stipendejä, apurahoja ja avustuksia jaettiin jälleen uusi ennätysmäärä, runsaat 761 000 euroa. Tuen määrää nostivat yleisesikuntaupseerikurssin stipen-

---

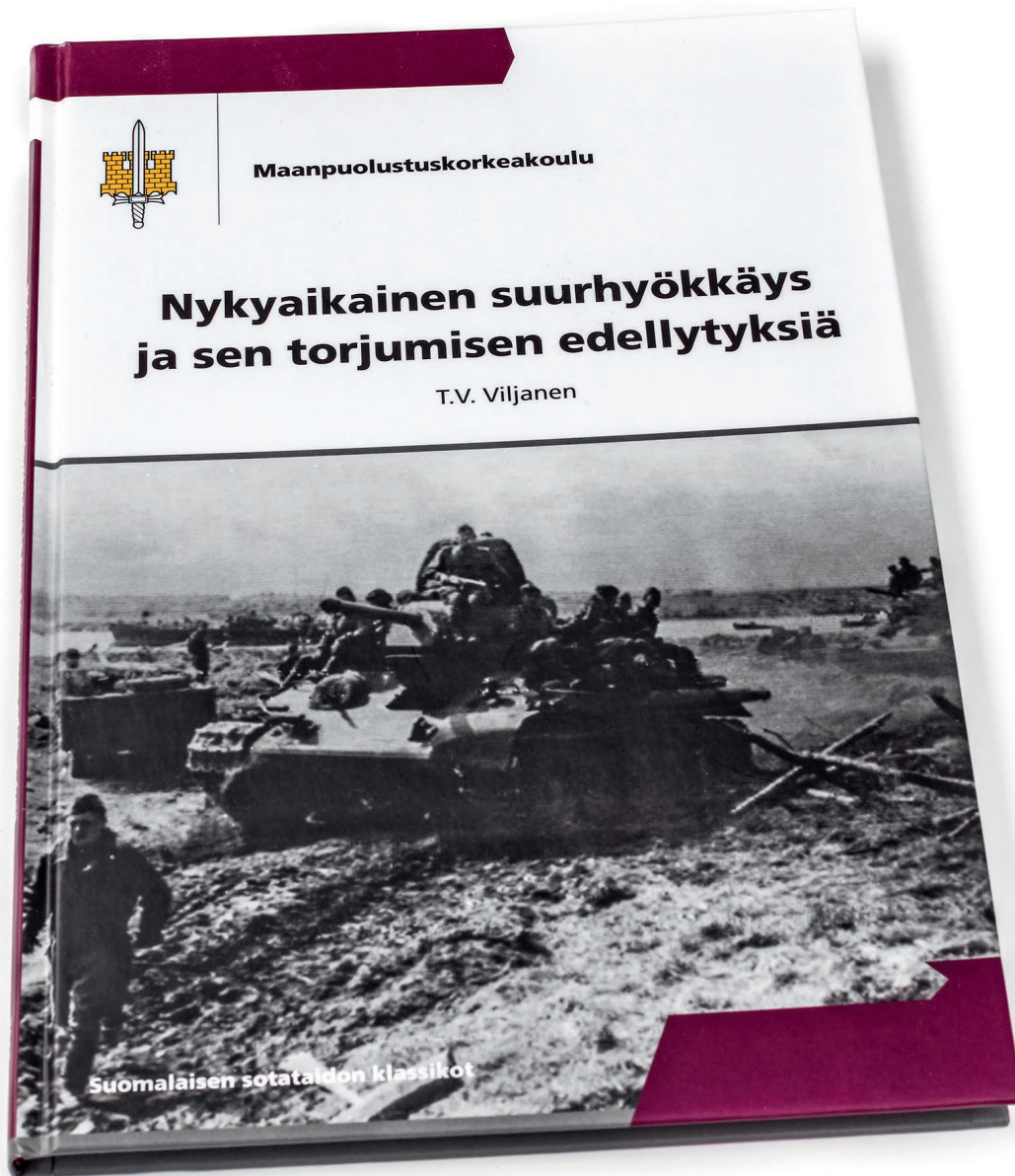
457 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirjat tilikausilta 1.1.2012–31.12.2012 ja 1.1.2014–31.12.2014, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Viljanen, T. V: *Nykyaikainen suurhyökkäys ja sen torjumisen edellytyksiä*, Juvenes Print Oy, Tampere 2012 ja Lorentz, Richard: *Iskuja ilmaan*, Juvenes Print, Tampere 2014.

458 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2013.–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, <https://www.bing.com/search?q=maanpuolustuskorkeakoulu+promootio+2013&form=EDNTHt&mkt=fi-i&httpsmsn=1&refig=3d9bf28e16224b11ec0cc0bca7957e6a&sp=2&qs=HS&pq=maanpuolustus&sk=HS1&sc=5-13&cvid=3d9bf28e16224b11ec0cc0bca7957e6a&cc=FI&setlang=fi-FI>, viitattu 18.3.2020 ja Jukka Anteroisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 17.8.2020.

459 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2014, 6.2.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2020, 7.2.2020, Vuosi 2020, Hallitus, kokoukset, <https://app.admincontrol.net/> ja keskustelut Mika Piironen kanssa 26.5.2020 ja 28.7.2020.

460 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2014, 6.2.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2020, 7.2.2020, Vuosi 2020, Hallitus, kokoukset, <https://app.admincontrol.net/> ja keskustelut Mika Piironen kanssa 26.5.2020 ja 28.7.2020.

Vuonna 2012 tukisäätiö ryhtyi tukemaan Maanpuolustuskorkeakoulun Suomalaisen sotataidon klassikot -kirjasarjaa, jossa Taktiikan laitos aloitti valittujen Sotakorkeakoulun diplomitoiden ja eräiden muidenkin unohduksiin jääneiden julkaisemattomien tutkimusten julkaisun. Ensimmäisenä teoksena tässä sarjassa ilmestyi T. V. Viljasen *Nykyaikainen suurhyökkäys ja sen torjumisen edellytyksiä*.

KUVA: KONSTA LINKOLA

Teollisuusneuvos, everstiluutnantti evp K. H. Pentti oli Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön pitkäaikainen tukija. Maanpuolustuskorkeakoulun ensimmäisessä tohtoripromootiossa 6. syyskuuta 2013 Pentti vihittiin Maanpuolustuskorkeakoulun kunnia-tohtoriksi.

dit, joita edellisellä tilikaudella ei jaettu ollenkaan, koska kurssia ei valmistunut vuonna 2014. Lisäksi olivat sotatieteiden maisterikurssien tuen aloittaminen vuonna 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön 30-vuotisjuhlat marraskuussa 2015 sekä 80 000 euron tuki Sotatieteiden tutkimussäätiölle.⁴⁶¹

Erilaisia stipendejä tilikaudella 2015–2016 myönnettiin kaikkiaan vajaat 146 000 euroa. Yksittäisten stipendien summat eivät olleet oleellisesti muuttuneet edellisen vuosikymmenen lopusta. Yleisesikuntaupseerikurssin osuus mainitusta summasta oli 70 500 euroa. Yleisesikuntaupseerikurssin päättäjäsissä myönnettiin stipendi kaikkiaan 32 opiskelijalle. Suurin stipendi oli 5 500 euroa ja pienin 1 500 euroa. Esiupseerikurssin opiskelijoille myönnettiin 17 stipendiä suurimman stipendin ollessa 5 000 euroa ja pienimmän 500 euroa. Yhteissumma oli runsaat 25 000 euroa. Sotatieteiden maisterikurssin opiskelijoille myönnettiin 31 stipendiä yhteissummaltaan 49 000 euroa. Suurin stipendi oli 4 000 euroa ja pienin 1 000 euroa. Opettajastipendejä tilikaudella 1.1.2015–30.6.2016 myönnettiin 15 opettajalle kaikkiaan 28 000 euroa ja henkilöstöstipendejä 13 henkilölle kaikkiaan 15 500 euroa.⁴⁶²

Tutkimusapurahoja tilikaudella 1.1.2015–30.6.2016 myönnettiin noin 117 000 euroa. Tämä summan sisälsi jo mainitun Sotatieteiden tutkimussäätiön 80 000 euron tuen. Muita apurahoja, jotka olivat pääasiassa matka-apurahoja, myönnettiin noin 73 000 euroa. Oppilaskunnat saivat avustuksia yhteensä 74 500 euroa. Perinnetoimintaan, mukaan lukien tukisäätiön 30-vuotisjuhlien kustannukset, käytettiin noin 255 000 euroa. Lisäksi mainitulla tilikaudella avustettiin kahta Suomalaisen sotatiedon klassikot sarjan julkaisua, Paavo Junttilan diplomityötä *Taistelutehon laskemiseen vaikuttaneet tekijät sodan 1941–44 aikana ja siitä tehtävät johtopäätökset* ja Jouko Pirhosen diplomityötä *Laivastotoiminta saaristotaisteluissa Suomen olosuhteissa*.⁴⁶³

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön 30-vuotisjuhlat järjestettiin marraskuun 13. päivänä 2015 jälleen Maanpuolustuskorkeakoululla. Ohjelma oli melko perinteinen illallisineen ja tanssiaisineen. Juhlaesitelmän tukisäätiön menneestä tukijasta, kauppaneuvos Aarne Koskelosta, piti filosofian tohtori Keijo K. Kulha, joka vuonna 2004 oli julkaissut Koskelosta kirjan *Mies ja vuosisata*. Heikki A. Reenpää käytti päivällisen yhteydessä myös puheenvuoron. Imitaattori Jarkko Tamminen esiintyi illallisen jälkeen. Mika Piironen oli perehdyttänyt imitaattorin hyvin, koska monet salissa olevat tun-

---

461 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudelta 1.1.2015–30.6.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

462 Sama.

463 Sama, Junttila, Paavo: *Taistelutehon laskemiseen vaikuttaneet tekijät sodan 1941–44 aikana ja siitä tehtävät johtopäätökset*, Juvenes Print, Tampere 2015 ja Pirhonen, Jouko: *Laivastotoiminta saaristotaisteluissa Suomen olosuhteissa*, Juvenes Print, Tampere 2015.

nistivat itsensä Tammisen hauskaissa esityksessään. Illan juontajana toimi tunnettu radio- ja tv-hahmo Kimmo Vehviläinen.⁴⁶⁴

Tilikaudella 1.7.2016–30.6.2017 tukisäätiön arvopaperisalkun suuri tuotto mahdollisti toistaiseksi kaikkien aikojen suurimman tuen Maanpuolustuskorkeakoululle ja sen lähipiirissä toimiville henkilöille ja organisaatioille. Tilikaudella jaettiin stipendejä, apurahoja ja avustuksia kaikkiaan runsaat 916 000 euroa. Tutkimus- ja muiden apurahojen määrä jaetusta tuesta oli runsaat 680 000 euroa, mikä sekin oli uusi ennätys. Tästä summasta 500 000 euroa käytettiin Maanpuolustuskorkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteisen Venäjän turvallisuuspolitiikan professuurin perustamiseen. Ensimmäisen uusimuotoisen esiapseerikurssin tuki laskettiin tilikaudella noin viidesosaan (4 900 euroa) viimeisestä vanhamuotoisesta esiapseerikurssista, koska uusimuotoinen esiapseerikurssi ei enää ollut tutkinto.⁴⁶⁵

Tammikuussa 2017 tukisäätiö hallitus päätti maksaa Kansallisarkistossa säilytettävien Sotakorkeakoulun diplomitoiden skannauksen. Tukisäätiön puheenjohtaja ja asiamies allekirjoittivat digitointisopimuksen Kansallisarkiston kanssa. Sopimuksen arvo oli 40 000 euroa. Digitointihanke julkistettiin Maanpuolustuskorkeakoulun lukuvuoden avajaisissa syyskuussa 2017. Digitoitavia tutkimuksia oli kaikkiaan 1 297 kappaletta.⁴⁶⁶

Vuosina 2016–2017 Suomalaisen sotataidon klassikot -sarjassa ilmestyi jälleen kaksi diplomityötä, Paavo Ilmolan *Sissisota, sen edellytykset ja sodankäynnin suuntaviivat* sekä Olavi J. Lehden *Panssarintorjunta ja sen tulevaisuus*. Tukisäätiö tuki näidenkin teosten julkaisua.⁴⁶⁷

Tilikaudella 2017–2018 tuettiin useita kirjahankkeita. Jo tammikuussa 2017 tukisäätiön hallitus oli päättänyt, että se ryhtyy tukemaan Maanpuolustuskorkeakoulun Sotataidon laitoksen Sodan kuvat -kirjahanketta. Tässä kolmiosaisessa kirjasarjassa tarkasteltiin sodankäynnin tulevaisuuden ennakointia lähimenneisyydessä ja nykyhetkessä sekä käsityksiä sodankäynnin tulevaisuudesta. Sarjan ensimmäinen osa vuonna, *Tuleva sota. Ennustamisen sietämätön vaikeus*, julkaistiin jo samana vuonna, ja vuonna 2018 julkaistiin sarjan kaksi muuta osaa, *Tuleva sota. Nykyhetki ennakoitien valossa* ja *Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus*. Kaikki mainitut kirjat saivat huomattavasti julkisuutta.

---

464 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2015, 23.10.2015 ja hallituksen tapahtumat 2015, hallituksen kokoukset, vuosi 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, kirjoittaja muistelee ja Kulha, Keijo K.: *Mies ja vuosisata. Pääkonsuli Aarne Koskelon tarina 1900–1998*, Gummerus, Helsinki 2004. – Keijo K. Kulha on Turun Sanomien entinen päätoimittaja sekä Helsingin Sanomien entinen toinen päätoimittaja. Ks. esim. https://fi.wikipedia.org/wiki/Keijo_K._Kulha, viitattu 15.4.2020. Kimmo Vehviläinen on Maanpuolustuskorkeakoulun entisen rehtorin, kenraalimajuri Aarno Vehviläinen poika.

465 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, tasekirja 1.1.2016–30.6.2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

466 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 1/2017, 3.3.2017 ja 7/2017, 10.10.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

467 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus tilikaudelta 1.7.2016–30.6.2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Ilmola, Paavo: *Sissisota, sen edellytykset ja sodankäynnin suuntaviivat*, Juvenes Print, Tampere 2016 ja Lehti, Olavi J.: *Panssarintorjunta ja sen tulevaisuus*, Juvenes Print, Tampere 2017.

Ensimmäinen osa julkaistiin Suomen Sotahistoriallisen Seuran seminaarissa syksyllä 2017 ja kaksi muuta osaa Helsingin kirjamesseilla syksyllä 2018. Mainitulla tilikaudella tuettiin myös kenraali evp Jaakko Valtasen kirjaprojektia *Suomalainen maanpuolustajana. Kenraali Jaakko Valtasen kirjoituksia ja puheita* ostamalla näitä kirjoja opiskelu-, palkitsemis- ja lahjatarkoituksiin. Lisäksi vuonna 2018 ilmestyi Suomalaisen sotataidon klassikot -sarjan seitsemäs julkaisu, Valter Nordgrenin *Vihollisen taktiikasta ja omista vastatoimenpiteistä*. Kaiken kaikkiaan tutkimus- ja muita apurahoja jaettiin tilikaudella 2017–2018 yhteensä runsaat 221 000 euroa. Tämä luku pitää sisällään myös ulkomaanmatkojen tuen, jota myönnettiin yhteensä 112 000 euroa. Kokonaisuudessaan stipendejä, apurahoja ja avustuksia jaettiin tilikaudella yhteensä vajaat 574 000 euroa.⁴⁶⁸

Sotakorkeakoulun diplomitöiden digitoitinhanketta jatkettiin helmikuussa 2018. Tuolloin tukisäätiön hallitus valtuutti Mikko Karjalaisen ja asiamiehen keskustelemaan jatkoprojektista Kansallisarkiston kanssa. Jatkoprojektissa osa salassa pidettävistä – mutta sisällöltään tosiasiaa julkisista – vuoteen 1991 mennessä laadituista diplomitöistä oli tarkoitus luokitella julkisiksi ja tämän jälkeen digitoita. Tämä projekti ei kuitenkaan ole toistaiseksi käynnistynyt, koska diplomitöiden luokittelu on kesken.⁴⁶⁹

Vuonna 2018 Maanpuolustuskorkeakoulu täytti 25 vuotta. Tuolloin järjestettiin koulun toinen tohtoripromootio. Tukisäätiö tuki vuosipäivän iltajuhlan kustannuksia 60 000 eurolla ja tohtoripromootiota 40 000 eurolla. Juhlat järjestettiin pääpiirtein samoin periaattein kuin edellisellä kerralla vuonna 2013. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö teki esityksen Maanpuolustuskorkeakoulun entisen tutkimusjohtajan, emeritusprofessori Mikko Viitasalon vihkimisestä kunniatohtoriksi vuoden 2018 promootiossa. Esitys toteutui ja Mikko Viitasalo vihittiin Maanpuolustuskorkeakoulun kunniatohtoriksi 7. syyskuuta viiden muun kunniatohtoriksi promovoitavan kanssa. Heidän joukossaan oli myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö.⁴⁷⁰

Vuonna 2018 tukisäätiö ryhtyi tukemaan myös Maanpuolustuskorkeakoulun professorien yhteistä ulkomaanmatkaa. Ajatuksen tästä oli esittänyt professori Vesa Tynkkynen jo elokuussa 2016. Vuonna 2018 matka toteutettiin ensimmäisen kerran. Tuolloin matkan kohteena oli Rooma, ja vuonna 2019

---

468 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 1/2017, 3.3.2017 ja 7/2017, 10.10.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tasekirja, tilikausi 1.7.2017–30.6.2018 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2018, 25.7.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Tynkkynen, Vesa (toim.): *Tuleva sota. Ennustamisen sietämätön vaikeus*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2017, Hyytiäinen, Mika (toim.): *Tuleva sota. Nykyhetki ennakointien valossa*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2018, Rantapelkonen, Jari (toim.): *Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2018, Suominen, Pertti & Pentti Airio (toim.): *Suomalainen maanpuolustajana. Kenraali Jaakko Valtasen kirjoituksia ja puheita*, Karisto Oy, Hämeenlinna 2018 ja Nordgren, Valter: *Vihollisen taktiikasta ja omista vastatoimenpiteistä*, Juvenes Print, Tampere 2018.

469 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2018, 25.4.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Mikko Karjalaisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 26.5.2020.

470 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 5/2017, 31.7.2017 ja 8/2017, 7.12.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja <https://maanpuolustuskorkeakoulu.fi/kunniatohtorit>, viitattu 6.2.2020.

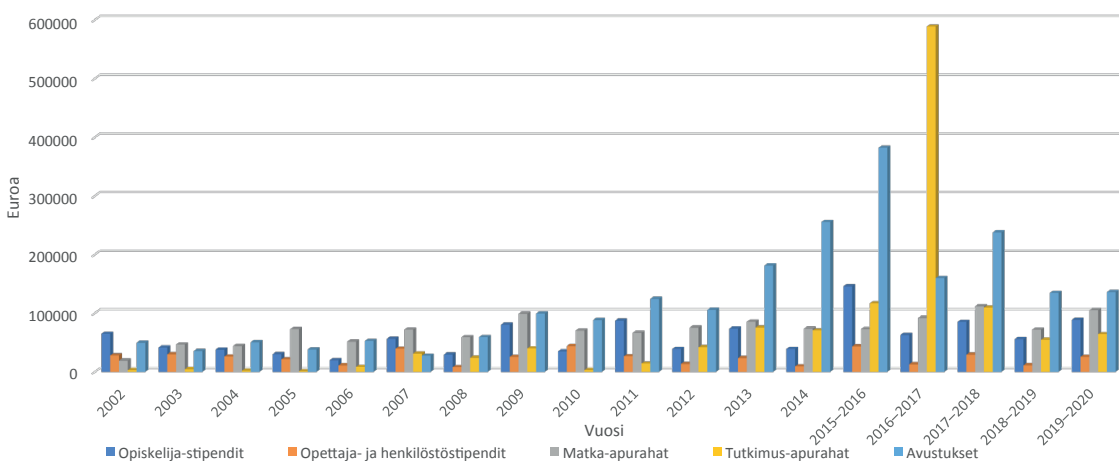
KUVA: DANIEL TORSELL

Maanpuolustuskorkeakoulun toinen tohtoripromootio järjestettiin 6.–8. syyskuuta 2018. Tukisäätiö osallistui juhlien kustannuksiin. Kuvassa päiväjuhlassa Säätytalolla tasavallan presidentti Sauli Niinistö vihittäen kunniatohtoriksi. Promootorina professori, kenraalimajuri evp Vesa Tynkkynen.

professorit vierailivat Pariisissa. Seuraava professorimatka oli tarkoitus tehdä Wieniin marraskuussa 2020, mutta koronaepidemian vuoksi matka on siirretty vuodelle 2021.⁴⁷¹

471 Vesa Tynkkynen esitys professorimatkan tukemisesta 25.8.2016, kokous 7/2016, 18.9.2016, vuosi 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tilinpäätöksen asiakirjat, tilikausi 1.7.2018–30.6.2019, kokous 6/2019, 26.8.2019, kokoukset 2019, Maanpuolustuskorkeakoulun professorikunnan Pariisin opintomatkan matkaraportti 30.1.2020, kokous 1/2020, 5.2.2020, anomus Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiölle professorimatkan tukemisesta vuonna 2020, kokous 2/2020, 17.4.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/> ja puhelinkeskustelu Marko Palokankaan kanssa 7.9.2020. – Vuoden 2018 professorimatkan tuki oli noin 16 000 euroa ja Pariisin-matkan tuki oli vajaat 15 000 euroa. Vuoden 2020 professorimatkaan on varattu 20 000 euroa.

Taulukko 7: Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 2002–2020

Lähteet: Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat ja toimintakertomukset vuosilta 1994–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat ja toimintakertomukset vuosilta 2014–2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat ja toimintakertomukset vuosilta 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Admincontrol.

Perjantaina 23. elokuuta 2019 tukisäätiö järjesti Ritarihuoneella tilaisuuden professori, kenraalimajuri evp Vesa Tynkkysen reserviin siirtymisen kunniaksi. Tuolloin julkaistiin Tynkkysen tohtoriopiskelijoiden kirjoittama artikkelikirja *Kohti liikesodankäyntiä. Verdunin taisteluhaudat ja Ardenien panssarihyökkäykset suomalaisin silmin*. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö maksoi edellä mainitun julkaisun ja päivän tapahtumien kustannukset.⁴⁷²

Vuoden 2019 lokakuussa tukisäätiön hallitus myönsi 2 000 euron tuen Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen juhlaseminaarin oheiskustannuksiin. Ehtona tuelle oli, että kyseisen seminaarin puhujat pitävät omat esityksensä myös yleisesikuntaupseerikurssin opiskelijoille teemana komentaajuus kansainvälisissä tehtävissä.⁴⁷³

Tilikaudella 2019–2020 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö jakoi stipendejä, apurahoja ja avustuksia yhteensä noin 420 000 euroa. Erilaisia stipendejä myönnettiin yhteensä 114 000 euroa, josta yleisesikuntaupseerikurssille 41 500 euroa, esiupeesikurssille 600 euroa, sotatieteiden maisterikurssille 43 500 euroa ja sotatalouden ja tekniikan lisäopintojen opiskelijoille 3 000 euroa. Opetta-

472 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2019, 30.8.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/> ja Karjalainen, Mikko; Lassi Piirainen & Raimo Ruokonen (toim.): *Kohti liikesodankäyntiä. Verdunin taisteluhaudat ja Ardenien panssarihyökkäykset suomalaisin silmin*, PunaMusta Oy, Tampere 2019.

473 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 6/2019, 25.10.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/>

ja- ja henkilöstöstipendeihin käytettiin 25 500 euroa. Tutkimusapurahoja myönnettiin 64 000 euroa ja matka-apurahoja 105 000 euroa. Avustuksia oppilaskunnille, liikuntaharrastukselle ja perinnetoimintaan jaettiin yhteensä 136 000 euroa.⁴⁷⁴

Huhtikuussa 2020 tukisäätiön hallitus päätti ostaa 2 000 kappaletta Kadettikunnan 100-vuotisjuhlakirjaa jaettavaksi yleisesikuntaopseerikurssin, esiupeeerikurssin ja sotatieteiden maisterikurssin opiskelijoille, sotatieteiden tohtorikoulutusohjelmassa oleville opiskelijoille sekä Maanpuolustuskorkeakoulun opettajille vuosien 2021–2025 aikana. Hankkeen budjetiksi päätettiin enintään 20 000 euroa.⁴⁷⁵

Jaetut opiskelija- ja opettajastipendit, matka- ja tutkimusapurahat sekä avustukset vuosina 2002–2020 on esitetty edellisellä sivulla olevassa taulukossa.

Yhteisprofessori Helsingin yliopiston kanssa

Tukisäätiön hallituksen kokouksessa 14. marraskuuta 2014 säätiön asiamies Mika Piironen alusti niin sanotusta Russia Hub -hankkeesta. Maanpuolustuskorkeakoulu oli kutsuttu mukaan tämän hankkeen käynnistämiseen. Kyseessä oli Helsingin yliopiston Venäjä-tutkimukseen keskittyvän Aleksanteri-instituutin tutkimushanke, jossa pyrittiin kokoamaan yhteen tutkijoita ja näin lisäämään suomalaista Venäjä-osaamista. Käytännössä Maanpuolustuskorkeakoulun kannalta kysymys oli työelämäprofessorin (Professor of Practice) osarahoituksesta. Minitussa kokouksessa tukisäätiön hallitus totesi kuitenkin, että se suhtautuu hankkeeseen toistaiseksi varauksellisesti.⁴⁷⁶

Noin vuotta myöhemmin tilanne oli kuitenkin jo muuttunut. Lokakuussa 2015 tukisäätiön hallitus päätti, että se on valmis myöntämään 500 000 euron rahoituksen Maanpuolustuskorkeakoulun ja Aleksanteri-instituutin Venäjän turvallisuuspolitiikan yhteisen professorin perustamiseen. Tällä tavalla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö halusi juhlistaa 30-vuotista toimintaansa. Tukisäätiö asetti kuitenkin omalle rahoitusosuudelleen kolme ehtoa. Ensinnäkin, hankkeeseen piti saada mukaan muitakin rahoittajia, jotta tarvittavat miljoona euroa saadaan kokoon. Toiseksi, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tuli saada paikka kyseisen professorin ohjausryhmässä. Ensimmäiseksi edustajakseen kyseiseen ohjausryhmään tukisäätiön hallitus nimitti sotilasprofessori Pasi Kesselin, joka oli säätiön hallituksen varapuheenjohtaja. Lisäksi Maanpuolustuskorkeakoulun tuli saada edustaja professorin virantäyttöryhmään. Vuoden 2015 aikana ensimmäinen ehto alkoi jo täyttyä,

---

474 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus 1.7.2019–30.6.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/>

475 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2020, 17.4.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/>

476 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

kun Mannerheim-säätiö oli valmis sitoutumaan Venäjän puolustus- ja turvallisuuspolitiikan professorihankkeeseen 300 000 eurolla.⁴⁷⁷

Kesäkuun 14. päivänä 2016 Helsingin yliopiston kansleri ja Maanpuolustuskorkeakoulun rehtori isännöivät lounastilaisuutta, johon kutsuttiin ne säätiöt, jotka olivat ilmaisseet kiinnostuksensa rahoittaa Maanpuolustuskorkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteistä kokonaisturvallisuuden professuuria. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön lisäksi lounaalla olivat mukana Mannerheim-säätiön asiamies Klaus Ilmonen sekä Maanpuolustuksen kannatussäätiön asiamies Kristiina Olsson. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiötä edusti varapuheenjohtaja Pasi Kesseli. Tilaisuus järjestettiin Helsingin yliopiston tiloissa Unioninkadulla. Tämän kokouksen jälkeen myös Maanpuolustuksen kannatussäätiö ilmoitti sitoutuvansa 300 000 euron lahjoitukseen.⁴⁷⁸

Kesäkuun lounastilaisuuden jälkeen professuurin perustaminen oli enää vailla käytännön järjestyksiä. Valtio osallistui professuurin perustamiseen antamalla rahoitukseen puolitoistakertaisena siitä summasta, jota saadut lahjoitukset olivat yhteensä. Koska lahjoituksia oli tuolloin jo tulossa 1,1 miljoonaa euroa, valtion lisäosuus mahdollisti sen, että lahjoitusten ja valtion osuuden sijoitustuotoilla professuuri pystyttiin perustamaan.⁴⁷⁹

Heinäkuun 2016 lopussa Vaasassa pidetyssä kokouksessaan Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitus päätti hyväksyä yhteisprofessuurin ehdot sekä tehdä professuuriin 500 000 euron lahjoituksen erikseen sovittavana ajankohtana. Säätiön hallitus valtuutti Pasi Kesselin ja säätiön asiamiehen Mika Piironen laatimaan yhdessä Helsingin yliopiston kanssa yhteisprofessuuria varten perustettavan rahaston säännöt. Helsingin yliopiston kvestorin hyväksyttyä kyseisen rahaston, Helsingin yliopiston 375-Tulevaisuusrahaston, perustamisen, tehtiin lahjakirja, jonka allekirjoittajiksi tukisäätiön hallitus valtuutti Pasi Kesselin ja Mika Piironen. Lahjakirja luovutettiin Helsingin yliopistolle 29. elokuuta 2016 ja 500 000 euron lahjoitus maksettiin joulukuussa. Lahjoituksen myötä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö kutsuttiin syksyllä 2016 jäseneksi Helsingin yliopiston kirahviklubiin, joka on Helsingin yliopiston rehtorin ja kanslerin isännöimä lahjoittajayhteisö, jossa lahjoittajat, tutkijat ja opiskelijat kohtaavat.⁴⁸⁰

477 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2014, 12.12.2014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, RussiaHUB 021014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirjat 6/2015, 4.12.2015 ja 7/2015, 20.1.2016, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2015–30.06.2016, tukisäätiön vuosi 2016 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja, 7.12.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

478 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 5/2016, 16.9.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

479 Keskustelu Mika Piironen kanssa 4.2.2020.

480 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirjat 6/2016, 23.8.2016, 7/2016, 18.9.2016 ja 9/2016, 18.12.2016, tukisäätiö 2016, Petri Kovalainen, Salkusta ja markkinasta 13.12.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 10/2016, 20.1.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja keskustelut Mika Piironen kanssa 6.8.2019 ja 4.2.2020. – Kirahviklubin jäseneksi kutsutaan kaikki vähintään 1 000 euroa lahjoittaneet.

Maanpuolustuskorkeakoulun ja Helsingin yliopiston yhteisprofessori, Venäjän turvallisuuspolitiikan tutkimuksen Mannerheim-professori, perustettiin lopulta kesäkuussa 2017. Ensimmäiseksi tehtävänhoitajaksi valittiin yhteiskuntatieteiden tohtori Katri Pynnöniemi.⁴⁸¹

K. H. Pentin testamentti

Vuoden 2014 lopulla tukisäätiö sai suru-uutisen. Säätiön pitkäaikainen tukija, everstiluutnantti evp, teollisuusneuvos K. H. Pentti kuoli 29. joulukuuta 2014. Siunaustilaisuus järjestettiin Johanneksen kirkossa Helsingissä 26. päivänä tammikuuta 2015. Tapahtuma oli mahtipontinen. Musiikista kirkossa vastasivat Helsingin kaupunginorkesteri johtajanaan kapellimestari Esa-Pekka Salonen, Kaartin soittokunta johtajanaan musiikkimajuri Jyrki Koskinen ja Suomen Käyrätorviklubin cornokuoro. K. H. Pentti oli aikanaan soittanut käyrätorvea, kuten myös Esa-Pekka Salonen, mikä selittää sekä Salosen että Käyrätorviklubin roolit hautajaisissa.⁴⁸²

Muistotilaisuus pidettiin ravintola Palacessa. K. H. Pentti oli jo vuosia aikaisemmin suunnitellut hautajaisensa yksityiskohtia myöten oltuaan vakavasti sairaana. Tammikuun 26. päivänä 2015 pidetyissä hautajaisissa tuota ohjetta noudatettiin sillä poikkeuksella, että ne henkilöt, jotka olivat jo siirtyneet ajasta ikuisuuteen, mutta joille oli varattu rooli hautajaisissa, oli korvattu toisilla henkilöillä. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöstä hautajaisiin osallistuivat varapuheenjohtaja Pasi Kesseli ja asiamies Mika Piironen. Myös Leo Puustinen, Piironen edeltäjä tukisäätiön asiamiehenä, osallistui sekä siunaus- että muistotilaisuuteen.⁴⁸³

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö oli K. H. Pentin testamentin edunsaaja. Tukisäätiön hallitus valtuutti 6. helmikuuta 2015 pidetyssä kokouksessaan asiamiehen hoitamaan testamenttiasiaa sekä tarvittaessa neuvottelemaan ja palkkaamaan juristin hoitamaan testamentin toimeenpanoon liittyviä asioita Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön puolesta. Näin myös meneteltiin, kun

---

481 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, toimintakertomus, tilikausi 1.7.2016–30.6.2017, tukisäätiön vuosi 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto. – Toistaiseksi Maanpuolustuskorkeakoulu ei ole saanut juurikaan näkyvyyttä apulaisprofessori Katri Pynnöniemen mediaesiintymisissä, vaikka Maanpuolustuskorkeakoulu on yhteisprofessorin toinen osapuoli.

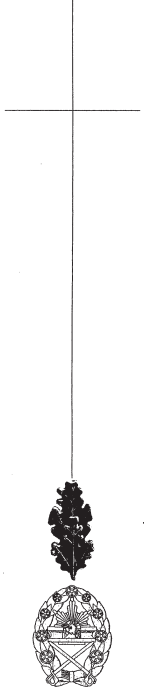
482 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön aineistoa vuodelta 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja kirjoittaja muistelee. – K. H. Pentti oli yksi Käyrätorviklubin perustajista. Työskennellessään Israelissa vuonna 1952 hän soitti käyrätorvea Haifan kaupunginorkesterissa. Ks. esim. Tuuri, Antti: *Kaarle Henrik Pentti. Suomalainen*, Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna 2008, s. 86.

483 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön aineistoa vuodelta 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja kirjoittaja muistelee.

KUVA: MAREK SABOGAL

Vuonna 2016 tukisäätiö lahjoitti Helsingin yliopistolle 500 000 euroa yhteiseen Venäjän turvallisuuspolitiikan professuuriin Maanpuolustuskorkeakoulun kanssa. Professuuri perustettiin kesäkuussa 2017. Kuvassa ensimmäiseksi tehtävänhoitajaksi valittu apulaisprofessori Katri Pynnöniemi.

JEAN SIBELIUS: Andantino

KUKKATERVEHDYKSET
Johann Sebastian Bach:
Fantasia ja fuuga c-molli BWV 537

Siunaustilaisuudessa lasketaan
ainoastaan seuraavat kukkatervehdykset:
perhe, sukuyhdistys ja puolustusvoimat.

RICHARD WAGNER:
Liebestod oopperasta Tristan ja Isolde

SIUNAAMINEN

JEAN SIBELIUS: Tuonelan joutsen

SURUSAATTO
Narvan marssi
Nuijamiesten marssi
(ilmatorjunnan kunniamarssi)

Siunaus kenttävasti Seppo Kangas
Suomen Käyrätorviklubin cornokuoro
Helsingin kaupunginorkesteri,
johtaa Esa-Pekka Salonen
Kaartin Soittokunta,
johtaa musiikkimajuri Jyrki Koskinen
Urut Ville Urponen

Teollisuusneuvos, everstiluutnantti
Kaarle Henrik Pentti
* 14.6.1918 † 29.12.2014

Siunaustilaisuus
Johanneksen kirkossa
26.1.2015 klo 15.30

Tukisäätiön pitkäaikainen tukija K. H. Pentti siirtyi ajasta ikuisuuteen 96 vuoden iässä 29. joulukuuta 2014. Siunaustilaisuus Johanneksen kirkossa Helsingissä 26. päivänä tammikuuta 2015 oli mieleenpainuva tapahtuma.

asianajaja Oili Kela palkattiin selvittämään perinnönjakoa. Perinnönjakoprosessi kesti aina keväälle 2017, ja siinä oli monia vaiheita.⁴⁸⁴

Hallintoa rationalisoidaan edelleen – tukisäätiön viidestoista rahasto

Marraskuussa 2010 tuli kuluneeksi 25 vuotta Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön edeltäjän, Sotakorkeakoulun tukisäätiön, perustamisesta. Vuosipäivää juhlittiin marraskuun 12. päivänä järjes-

484 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirjat 1/2015, 23.5.2015 ja 2/2015, 7.6.2015, tukisäätiö 2015, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2015–30.06.2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 1/2016, 19.2.2016, tukisäätiön vuosi 2016, Kaarle Henrik Pentin Pesänselvitys- ja perinnönjako, II kokous, pöytäkirja 8.2.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen sähköpostikokousten pöytäkirjat 3/2017, 1.5.2017 ja 4/2017, 12.6.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 17.12.2019.

tämällä iltajuhla Ritarihuoneella Helsingissä. Ohjelmaan kuuluivat illallinen, professori Heikki A. Reenpään juhlapuhe, näyttelijä Jukka Puotilan imitointiesitys sekä tanssiaiset.⁴⁸⁵

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksessa ei tapahtunut henkilövaihdoksia ennen 2010-luvun jälkipuoliskoa, kunnes kesällä 2017 säätiön hallituksen puheenjohtajana vuodesta 1999 toiminut Timo Holopainen jäi pois hallitustehtävistä tilikauden 2016–2017 jälkeen täytettyään 60 vuotta syksyllä 2016. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun hallitukseen jäsenvalintoihin sovellettiin vuoden 2015 sääntöjen kohtaa ”hallituksen jäsenen pitää olla valintahetkellä alle 60-vuotias”. Tätä sääntöjen pykälää vuonna 2014 hiottaessa kenellekään hallituksen jäsenelle ei ollut tullut mieleenkään, että joku istuisi hallituksessa 60-vuotiaaksi. Seuraavan kerran tämä pykälä konkretisoitui säätiön hallituksen varapuheenjohtajan Pasi Kesselin kohdalla, joka jäi hallitustehtävistä pois kesällä 2019 oltuaan mukana toiminnassa neljätoista ja puoli vuotta. Säätiön uudeksi puheenjohtajaksi kesällä 2017 valittiin eversti Kari Pietiläinen. Hänkään ei enää työskennellyt Maanpuolustuskorkeakoulussa, mutta oli tukisäätiön monivuotinen hallituksen jäsen. Tyhjiksi jääneet hallituksen jäsenten paikat täytettiin hallituksen varajäsenillä ja varajäsenten tilalle valittiin uudet henkilöt.⁴⁸⁶ Hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt on esitetty liitteessä 1.

Tukisäätiön hallintoa jäntevöitettiin 2010 luvulla monin tavoin. Vuonna 2013 säätiön asiamies esitteli laatimansa säätiön tilikauden tapahtumakalenterin luonnoksen, jota tarpeen mukaan sitten päivitettiin. Tällä sittemmin vuosikelloksi kutsutulla kalenteriluonnoksella pyrittiin helpottamaan hallituksen jäsenten, varajäsenten, talousneuvonantajan ja asiamiehen ajanhallintaa.⁴⁸⁷

Vuoden 2013 alussa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön perustettiin viidestoista rahasto, Annikki ja Berndt Schaumanin rahasto. Annikki Schauman on entinen puolustusvoimien muonitus-tarkastaja (pääemäntä) ja Berndt Schauman tunnetun Schaumanin suvun jäsen. Kyseiset henkilöt rahoittivat alkupääoman rahastoon joulukuussa 2012. Leo Puustinen muistelee Schaumanin rahaston perustamista seuraavasti:

”Minä en ollut enää vuonna 2012 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön asiamies, kun Annikki ja Berndt ottivat minuun yhteyttä ja kysyivät, että voitaisiinko heidän rahastonsa perustaa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön. Taas homma lähti liikkeelle siitä, että minä kysyin, oliko mahdollista. Lähtökohta oli, että kaikilla uusilla rahastoilla oli sama peruspääoma. Berndt Schauman oli Huoltoupseeriyhdistyksen jäsen, mutta hän ei halunnut tehdä lahjoitusta

---

485 Keskustelu Mika Piironen kanssa 17.12.2019 ja kirjoittaja muistelee.

486 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, toimintakertomus, tilikausi 1.7.2016–30.6.2017, tukisäätiön vuosi 2017 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tilinpäätöksen asiakirjat, tilikausi 1.7.2018–30.6.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

487 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014 ja Vuoden 2014 tapahtumat (alustava suunnitelma), hallituksen kokoukset, kokous 1/2014, 28.2.2014, tukisäätiö 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

Rahaston nimi	Rahasto-osuus, osuutta
Otavan rahasto	30,02
Sotakorkeakoulun rahasto	22,14
Koskelon rahasto	17,12
Wärtsilän rahasto	15,25
Taistelukoulun rahasto	3,55
Suomen Yhdyspankin rahasto	3,47
K. H. Pentin rahasto	1,97
Mantilan rahasto	1,44
Karkauksen rahasto	1,16
Schaumanin rahasto	0,85
Harmajan rahasto	0,67
Boforsin rahasto	0,59
Ilmatorjuntaupseeriyhdistyksen rahasto	0,59
Huoltoupseeriyhdistyksen rahasto	0,59
Liukkosen rahasto	0,59
	100

*Huoltoupseeriyhdistykselle tai Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön Huoltoupseeriyhdistyksen rahastoon, vaan he halusivat oman rahaston. Ja tällä tavalla rahasto sitten perustettiin.*⁴⁸⁸

Annikki ja Berndt Schaumanin rahasto muutti tukisäätiön rahastojen rahasto-osuuksia. Ne on esitetty yllä olevassa taulukossa.⁴⁸⁹

Syksyllä 2014 tukisäätiön hallituksen varajäsenet ryhdyttiin kutsumaan hallituksen kokouksiin, vuosikokous pois lukien. Tällä tavalla hallituksen kokoonpanoon pyrittiin saamaan jatkuvuutta. Syksyyn 2014 saakka varajäsenet olivat osallistuneet kokouksiin pääsääntöisesti vain silloin, kun heitä tarvittiin kokouksien päätösvaltaisuuden saavuttamiseksi. Lisäksi vuonna 2014 säätiön hallituksen jäsenille, asiamiehelle ja varainhoitajalle hankittiin iPad-talutietokoneet helpottamaan hallituksen kokouksia ja niiden valmistelua. Heinäkuussa 2016 vastaavat laitteet päätettiin hankkia myös Maanpuolustuskorkeakoulun johdolle.⁴⁹⁰

488 Leo Puustisen haastattelu Nilsin Tahkovuorella 7.7.2020.

489 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2012–31.12.2012 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2013–31.12.2013, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto.

490 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014 ja Vuoden 2014 tapahtumat (alustava suunnitelma), Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 1/2014, 28.2.2014, 2/2014, 11.5.2014 ja 5/2014, 24.9.2014, tukisäätiö 2014 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 6/2016, 23.8.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

Vuoden 2015 viimeisessä kokouksessaan 4. joulukuuta tukisäätiön hallitus hyväksyi asiamiehen laatimat ohjeet apurahojen, avustusten ja stipendien saajille. Henkilö- ja tilitietojen lisäksi ohjeessa pyydettiin ilmoittamaan tukisäätiön asiamiehelle mahdollinen kuuluminen tukisäätiön lähipiiriin. Tämä vaatimus oli tullut koskemaan säätiöitä joulukuun alussa voimaan tulleen uuden säätiölain myötä. Lisäksi hallitus päätti kyseisessä kokouksessa, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön ei valita toimitusjohtajaa vaan säätiössä jatketaan toistaiseksi asiamies-mallilla ja että asiamiehen kanssa tehdään kirjallinen sopimus. Tämä työsopimus allekirjoitettiin 1. heinäkuuta 2016. Kirjanpidosta tilikaudella 1.1.2015–30.6.2016 vastasi Aallon tilitoimisto Oy kirjanpitäjinä Tiina Valtasaari ja Minna Holm.⁴⁹¹

Tukisäätiön hallinnon kulut tilikaudella 1.1.2015–30.6.2016 olivat vajaat 164 000 euroa. Kustannusten runsaan 20 000 euron kasvu johtui pidemmästä tilikaudesta sekä hallinnon ja taloushallinnon kulujen kasvusta. Tilikauden aikana taseen kirjauksia myös muutettiin siten, että hallinnon kuluihin sisällytettiin tukisäätiön lahjaesinehankinnat sekä osa K. H. Pentin perinnönjaosta aiheutuneista kuluista. Sijoitustoiminnan kulut kasvoivat myös ollen vajaat 60 000 euroa. Summa oli lähes kaksinkertainen edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä kasvu johtui tukisäätiön omaisuudenhoidon hyvästä tuloksesta sekä osinkojen lähdeveron kasvusta.⁴⁹²

Vuonna 2016 säätiön hallintoon tehtiin useita muutoksia. Keväällä 2016 tukisäätiön asiamies hankki säätiölle oman domainin ja kaksi sähköpostiosoitetta sekä kotimaisen pilvipalvelun, jonne sijoitettiin säätiön tärkeimmät asiakirjat ja kokousmateriaali. Kaikille hallituksen jäsenille, varajäsenille, asiamiehelle ja talousneuvonantajalle annettiin käyttöoikeus kyseiseen palveluun.⁴⁹³

Kesäkuun alussa 2016 tukisäätiö otti käyttöönsä myös verkkolaskutuksen. Tuolloin jo noin 90 prosenttia laskuista tuli tätä kautta. Tilintarkastajan kanssa sovittiin, että sisäinen tarkastaja tarkastaa joka kuukausi Eurocard-laskutuksen. Kesäkuussa säätiön hallitus päätti lisäksi hankkia Osuuspankilta yritysvakuutuksen, joka sisälsi toiminnanvastuuturvan ja oikeusturvan sekä hallinnon vastuuturvan asiamiehelle, puheenjohtajalle ja hallituksen jäsenille. Vakuutus oli tarkoitettu korvaamaan mahdollisia vahinkoja, joista edellä mainitut henkilöt olisivat säätiölain mukaan korvausvelvollisia.⁴⁹⁴

491 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2015, 20.1.2016, tukisäätiö 2015 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2015–30.6.2016, tukisäätiön vuosi 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

492 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirjat 2/2015, 7.6.2015, tukisäätiö 2015 ja 5/2016, 16.9.2016, tukisäätiön vuosi 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2015–30.6.2016, tukisäätiön vuosi 2016 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2018, 6.6.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto. – Vuosina 2015–2016 lahjaesineitä olivat golf-puvut ja fleece-takit. Sittenkin lahjoina olivat myös muun muassa Maanpuolustuskorkeakoulun tunnuksella varustetut takit ja golf-sateenvarjat sekä tukisäätiön tunnuksella varustetut olkalaukut.

493 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 4/2016, 10.6.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

494 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouksen pöytäkirja 5/2016, 16.9.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

Puolustushallintoa lähellä olevat säätiöt⁴⁹⁵ päättivät tiivistää yhteistyötään myös vuonna 2016. Puolustusministeri oli esittänyt, että säätiöt perustaisivat yhteisen neuvottelukunnan. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitus päätti kokouksessaan heinäkuussa osallistua kyseiseen toimintaan ja valtuutti asiamiehen valmistelemaan asiaa. Kesti kuitenkin vielä kaksi vuotta ennen kuin yhteistyö konkretisoitui. Tukisäätiön hallituksen kokouksessa joulukuussa 2018 säätiön asiamies esitti, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö liittyisi Puolustusvoimia lähellä olevien säätiöiden yhteenliittymään. Hallitus hyväksyi esityksen ja valtuutti asiamiehen allekirjoittamaan liittymisessä tarvittavat asiakirjat. Virallisesti neuvottelukuntaa ei kuitenkaan ole vielä syntynyt, mutta epävirallisesti Puolustusvoimia lähellä olevien säätiöiden edustajat kokoontuvat kahdesti vuodessa keskustelemaan yhteisistä intresseistä. Lisäksi tukisäätiön asiamies osallistui säätiön edustajana Säätiöt ja rahastot ry:n syyskokoukseen OP Vallilassa 11. marraskuuta 2019 ja Pohjoismaiseen säätiöseminaariin kolme päivää myöhemmin 14.–15. marraskuuta Hanasaassa. Seuraava Säätiöt ja rahastot ry:n syyskokous on tarkoitus järjestää Maanpuolustuskorkeakoululla 16. marraskuuta 2020. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö on yksi tapahtuman isännistä.⁴⁹⁶

Tammikuussa 2017 tukisäätiön hallitus päätti perustaa sijoitustoimikunnan. Sen jäseniksi valittiin puheenjohtaja, asiamies ja talousneuvonantaja. Sijoitustoimikunnan jäsenet joko yksin tai yhdessä toteuttivat säätiön hallituksen päättämät ja valtuuttamat arvopaperikaupat. Lisäksi kesällä samana vuonna tukisäätiön asiamies hankki kaikille säätiön hallituksen jäsenille ja varajäsenille sekä säätiön varainhoitajalle luottokortit. Asiamies laati korttien käytöstä ohjeet.⁴⁹⁷

Keväällä 2018 tukisäätiön hallituksen asiakirjahallintaa tehostettiin jälleen. Asiamies esitteli hallituksen kokouksessa huhtikuussa Admincontrol-nimisen yrityksen tarjouksen hallitusportaalista. Keskustelujen jälkeen säätiön hallitus päätti ottaa Admincontrolin Business-paketin kokeilukäyttöön toistaiseksi 1.7.2018 alkaen. Koulutus hallituksen jäsenille pidettiin hallituksen kokouksen alussa 10. elokuuta, ja tilikaudella 2018–2019 tukisäätiön hallitus käytti ensimmäistä kertaa toiminnassaan tätä

---

495 Maanpuolustuksen kannatussäätiö, Maanpuolustuksen Tuki ry, Mannerheim-stiftelsen sr, Lotta Svärd Säätiö, Urlus-säätiö, Sotavahinkosäätiö, Kaatuneiden Muistosäätiö, Suomen Marsalkka Mannerheimin Sotatieteellinen Rahasto, Eevi ja Emil Tannisen säätiö, Vaka-säätiö, Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi, Ikämiessuojeluskunnan Säätiö sr, Jääkärisäätiö, Vapaussodan Invalidien Muistosäätiö, Suomalainen strategisen tutkimuksen ja seurannan tukisäätiö sr, Kadettikoulun tukisäätiö, Sotatieteiden tutkimussäätiö, Puolustusvoimien Tukisäätiö, Maanpuolustuksen aloitesäätiö, Suomen Marsalkka Mannerheimin perinnesäätiö, Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö ja Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö.

496 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2016, 23.8.2016, tukisäätiö 2016 ja 1/2018, 25.4.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2019, 25.10.2019, Vuosi 2019, Hallitus, kokoukset ja 1/2020, 7.2.2020, Vuosi 2020, Hallitus, Kokoukset, <https://app.admincontrol.net/> sekä keskustelut Mika Piironen kanssa 14.8.2019 ja 13.7.2020.

497 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 1/2017, 3.3.2017, 5/2017, 31.7.2017 ja 6/2017, 25.8.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

KUVA: JUKKA ANTEROINEN

Heinäkuussa 2017 tukisäätiön hallitus piti kokouksen Mikkeliissä. Kuvassa säätiön hallitus varajäsenineen Mikkelin Klubilla. Henkilöt vasemmalta alkaen ovat Marko Palokangas, Pasi Pasivirta, isäntämme, Mikkelin Klubin puheenjohtaja Mikko Pöyry, Mikko Karjalainen, Jukka Anteroinen, Pasi Kesseli, talousneuvonantaja Petri Kovalainen, säätiön puheenjohtaja Kari Pietiläinen ja säätiön asiamies Mika Piironen.

sähköistä kokousportaalia. Lisäksi elokuussa 2019 tilintarkastajalle luotiin tähän sähköiseen kokousportaaliin oma kansio, johon asiamies siirsi tilikauden kokousten aineiston.⁴⁹⁸

Kesällä 2017 tukisäätiön hallituksessa virisi ajatus säätiön edellisen puheenjohtajan Timo Holopaisen nimeä kantavan rahaston perustamisesta. Heinäkuussa 2017 asia oli esillä säätiön hallituksen kokouksessa Mikkeliissä Mikkelin Klubilla. Hallitus hyväksyi alustavan esityksen rahaston säännöistä ja seuraavassa hallituksen kokouksessa 25. elokuuta kyseinen rahasto päätettiin perustaa. Rahaston tarkoituksena oli Maanpuolustuskorkeakoulun piirissä toteuttavan sotatekniikan opetuksen tukeminen. Rahaston säännöt päätettiin kuitenkin lähettää vielä tilintarkastajalle lausuttavaksi ennen rahaston lopullista perustamista. Keskustelu tilintarkastajan kanssa aiheutti sen, että rahaston perustaminen peruttiin, ja tilalle perustettiin Timo Holopaisen palkinto. Säännöt palkinnolle, jossa palkinnot voivat olla joko stipendejä tai tavarapalkintoja, muotoiltiin Timo Holopaisen rahaston sääntöluonnokses-

498 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 1/2018, 25.4.2018 ja 2/2018, 6.6.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tilinpäätöksen asiakirjat, tilikausi 1.7.2018–30.6.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 5/2019, 30.8.2019, Vuosi 2019, Hallitus, Kokoukset, <https://app.admincontrol.net/ja> keskustelu Mika Piironen kanssa 14.8.2019. – Admincontrolin käyttöönoton jälkeen Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto muodostui kolmesta kokonaisuudesta, paperiasiakirja-arkistosta, sähköisestä arkistosta ja admincontrol-arkistosta.

ta. Mikkelin kokousmatkalla hallitus perehtyi myös Maavoimien esikunnan toimintaan sekä tutustui Mikkelin Klubiin, Päämajamuseoon ja Viestikeskus Lokkiin. Säätiön puheenjohtaja Kari Pietiläinen työskenteli tuolloin Maavoimien esikunnassa.⁴⁹⁹

Kesäkuussa 2017 tukisäätiön asiamies ryhtyi suunnittelemaan vakituisen kokouspaikan hankkimista säätiön hallitukselle. Tuolloin ilmeni, että Maanpuolustustalossa Töölössä oli vapaa huone. Tiedustelut johtivat lopulta siihen, että tukisäätiön hallitus vuokrasi syksyllä 2018 itselleen toimistotilat kyseisestä Maanpuolustustalosta Döbelninkatu 2:ssa. Huoneen lisäksi säätiö sai käyttöönsä myös rakennuksen yleiset tilat, muun muassa kokouksetilat. Myös tukisäätiön arkistomateriaali siirrettiin Maanpuolustustalon toimistoon.⁵⁰⁰

Vuoden 2019 alussa Suomessa tuli voimaan laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä. Tämä laki velvoitti yhteisöjä, mukaan lukien yhdistykset ja säätiöt, ylläpitämään tietoja tosiasiallisista edunsaajista. Tiedot tuli antaa pyynnöstä laissa säädetyille tahoille näiden suorittaessa asiakkaan tunnistamista koskevia toimia. Säätiölaissa tarkoitettua säätiön tosiasiallisina edunsaajina pidettiin säätiörekisteriin merkityjä hallituksen jäseniä. Tukisäätiön hallitus käsitteli asiaa lokakuussa 2018. Keskustelujen jälkeen hallitus valtuutti asiamiehen laatimaan kyseisen luettelon tosiasiallisista edunsaajista. Tämä luettelo vahvistettiin hallituksen kokouksessa joulukuussa 2018.⁵⁰¹

Kadettikoulun tukisäätiö ei ollut liittynyt Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön, kuten aikaisemmin on jo todettu, vaan se säilytti itsenäisyytensä. Tämän vuoksi Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sääntöihin kirjattiin kohta, että Kadettikoulua ei tueta. Syksyllä 2018 Kadettikoulun johtaja eversti Juha Helle otti kuitenkin yhteyttä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön tiedustellakseen mahdollista tukea itsenäisen Suomen upseerikoulutuksen 100-vuotisjuhlallisuuksien päiväjuhlan ja juhralounaan järjestämiseen 1. helmikuuta 2019. Käydyn keskustelun perusteella Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitus päätti, että se ei tue kyseistä tapahtumaa, koska Kadettikoululla oli oma tukisäätiö, eikä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö voinut sääntöjensä mukaan tukea Kadettikoulun toimintaa. Keskustelut upseerikoulutuksen 100-vuotisjuhlien tukemisesta jatkuivat kuitenkin koko syksyn, ja lopulta tukisäätiön hallitus myönsi kyseiselle tapahtumalle 15 000 euron tuen, koska myös jatkotutkinto-osastossa opintoja suorittaneet upseerit olivat kadettiupseereita. Lisäksi kysymys oli myös perinnetoiminnan tukemisesta. Tuen myöntämiseen asetettiin kuitenkin ehto. Tuki

---

499 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 6/2017, 25.8.2017, 7/2017, 10.10.2017 ja 8/2017, 7.12.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Pasi Pasivirran sähköpostiviesti kirjoittajalle 22.7.2020.

500 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 5/2017, 31.7.2017 ja 6/2017, 25.8.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018 ja 3/2020, 12.6.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/> sekä kirjoittaja muistelee.

501 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2018, 12.10.2018 ja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/>

KUVA: PASI KESSELI

Tukisäätiön hallitus kokoontui 2010-luvulla 6–8 kertaa vuodessa, yleensä perjantai-iltapäivisin. Kesäkuun 10. päivänä 2017 säätiön hallituksen kokous pidettiin hallituksen jäsenten työkiireiden vuoksi poikkeuksellisesti lauantaina ravintola Sunnissa Helsingissä.

tulisi olemaan pois Maanpuolustuskorkeakoululle vuonna 2019 myönnettävästä tuesta. Näillä evästyksillä säätiön asiamies valtuutettiin neuvottelemaan Maanpuolustuskorkeakoulun yhteiskuntasuhteiden johtajan kanssa, mistä vuoden 2019 tuesta kyseinen summa vähennetään.⁵⁰²

Koronaviruksen aiheuttamien rajoitusten vuoksi tukisäätiön hallitus piti huhtikuussa 2020 kokouksensa verkkokokouksena. Kysymyksessä oli säätiön ensimmäinen verkkokokous, joka järjestettiin siten, että Döbelninkadulla tukisäätiön toimitiloissa olivat läsnä vain säätiön puheenjohtaja, asiamies ja talousneuvonantaja, ja muut hallituksen jäsenet ja varajäsenet osallistuivat kokoukseen Zoom-palvelussa verkossa. Ainoastaan Rami Peltonen, joka tuolloin oli Suomen puolustusasiamies Ruotsissa, ei osallistunut kokoukseen. Kokouksen tekniset järjestelyt toimivat hyvin. Keväällä 2020 tukisäätiö sai käyttöönsä myös varastotilan Maanpuolustustalon kellarikerroksesta. Sinne siirrettiin säätiön arkisto ja muun muassa erilaiset lahjaesineet.⁵⁰³

502 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 6/2018, 12.10.2018 ja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/> – Olivatko Kadettikoulun tukisäätiön varat vähissä?

503 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2020, 17.4.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/>, keskustelu Mika Piironen kanssa 28.7.2020 ja kirjoittaja muistelee.

2010-luvulla tukisäätiön hallitus kokoontui vuosittain 6–10 kertaa. Tilikaudella 1.1.2015–30.6.2016 kokouksia oli 12, koska tilikausi oli 18 kuukauden mittainen. Osa kokouksista oli sähköpostikokouksia.⁵⁰⁴

Tukisäätiön hallituksen jäsenille ei maksettu 2010-luvulla kokouspalkkioita. Asiamiehelle maksettiin palkkio, joka vuonna 2012 nostettiin 1 100 eurosta 1 200 euroon kuukaudessa ja nykyisin se on 1 500 euroa kuukaudessa.⁵⁰⁵

Tukisäätiön kirjanpidon, palkanmaksun ja tarvittavat ilmoitukset hoiti 2010-luvun loppupuolella edelleen Aallon tilitoimisto. Tilikaudella 2016–2017 Tiina Valtasaaren tilalle tukisäätiön toiseksi kirjanpitäjäksi tuli Minna Laalo-Lilja Minna Holmin jatkaessa edelleen toisena kirjanpitäjänä. Tilikaudesta 2018–2019 alkaen yhteyshenkilönä Aallon tilitoimistossa oli asiakaspalvelupäällikkö Tiina Valtasaari ja kirjanpitäjänä toimi Minna Laalo-Lilja varahenkilönään Jaana Rossi.⁵⁰⁶

Hoito-ohjeesta toimintakirjaksi

Vuodesta 2015 saakka vireillä olleeseen tukisäätiön toimintakäsikirja-asiaan saatiin vauhtia vihdoin elokuussa 2018, kun hallitus päätti, että asiamies ja puheenjohtaja valmistelevat toimintakäsikirjan luonnoksen hallituksen syyskuussa pidettävään strategiaseminaariin. Toimintakäsikirjan luonnos saatiin valmiiksi strategiakokouksessa Tukholmassa elokuun lopulla 2018, ja käsikirja oli tarkoitus hyväksyä hallituksen kokouksessa 12. lokakuuta. Tämä ei kuitenkaan toteutunut, koska säätiön toimiston muutto viivästytti asiakirjan viimeistelyä. Tämän vuoksi käsikirjan hyväksyminen jäi kesään 2019, jolloin vuosikokouksessa 31. toukokuuta toimintakäsikirja, joka nimettiin toimintakirjaksi, hyväksyttiin käyttöön otettavaksi 1.7.2019 alkaen. Toimintakirjan valmistuttua hallitus päätti myös, että se toteuttaa toimintansa itsearviointin ennen seuraavan tilikauden loppua ja ennen seuraavaa tukisäätiön strategian päivittämistä.⁵⁰⁷

Toimintakirja on täydellisempi versio tukisäätiön hoito-ohjeesta, jonka Sotakorkeakoulun opettajakollegio ensimmäisen kerran hyväksyi stipendirahastojen hoitokunnan toimintaohjeeksi jo vuonna

---

504 Tukisäätiön toimintakertomukset 2001–2010 ja Tukisäätiön toimintakertomukset 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Tukisäätiön toimintakertomukset 2014–2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018–2020, <https://app.admincontrol.net/>

505 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.2012–31.12.2012, Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto ja keskustelu Mika Piironen kanssa 20.2.2020.

506 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, toimintakertomus, tilikausi 1.7.2016–30.6.2017, tukisäätiön vuosi 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Säätiön toiminta, versio 1.0, hyväksytty 31.5.2019, kokous 2019, 5_2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/>

507 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö sr, tilinpäätöksen asiakirjat, tilikausi 1.7.2018–30.6.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 4/2018, 10.8.2018 ja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/>

1960. Toimintakirjaa käytetään ohjeena tukisäätiön asioiden hoitamisessa ja perehdyttämisasiakirjana uusille hallituksen jäsenille ja varajäsenille.

Aluksi toimintakirjassa esitetään tiivistetysti säätiön toiminnan ja toimintakirjan tarkoitus sekä säätiötä koskevat lait ja asetukset. Sen jälkeen on kuvattu lyhyesti säätiön historia. Säätiön perustamiskirja sekä säätiön rahastojen perustamiskirjat ja säännöt ovat toimintakirjan liitteinä. Kohdassa kolme kerrotaan säätiön säännöistä yleisesti. Itse säännöt ovat myös toimintakirjan liitteenä. Kohdassa neljä kuvataan tukisäätiön hallituksen rooli ja tehtävät, hallituksen valinta ja kokouskäytännöt. Kohdassa viisi tarkastellaan toimintasuunnitelmaa ja talousarviota ja kohdassa kuusi ohjeistetaan tilinpäätökseen liittyvät asiat sekä tilintarkastus, vuosi-ilmoitukset, ilmoitukset eri rahastojen edustajille ja yhteistoiminta muiden säätiöiden kanssa. Kohdassa seitsemän kerrotaan tukisäätiön vuosittaiset tapahtumat ja perusteet niiden suunnittelulle. Kohta kahdeksan käsittelee asiamiehen tehtäviä. Ne on kuvattu tarkemmin toimintakirjan liitteenä olevassa työsuunnitelmassa. Kohta yhdeksän koskee säätiön strategiaa ja sijoitussuunnitelmaa. Ne molemmat ovat myös toimintakirjan liitteenä. Kohta 10 käsittelee säätiön hallituksen itsearviointia. Kohdassa 11 kerrotaan säätiön myöntämän tuen periaatteet ja kohdassa 12 säätiön luottokorttien käyttöperiaatteet. Viimeiseen, kohtaan 13, on lueteltu tukisäätiön tekemät sopimukset ja säätiön käyttämät palvelut.⁵⁰⁸

Keskusteluja professuurien tukemisesta ja uusista professuureista

Vuoden 2017 lopulla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitus keskusteli alustavasti Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin kenraalimajuri Ilkka Korkiamäen esille ottamasta uudesta apulaisprofessuurihankkeesta. Tukisäätiön hallitus oli periaatteessa valmis tukemaan Maanpuolustuskorkeakoulua aivan kuten Venäjän turvallisuuspolitiikan professuuriasiassa oli tehty. Tuen ajoittumista suunniteltiin vuodelle 2020, kun tukisäätiö täyttäisi 35 vuotta.⁵⁰⁹

Keskustelut mahdollisista lahjoituksista uusien professuurien perustamiseksi jatkuivat tammikuun lopussa 2018, jolloin tukisäätiön asiamies neuvotteli Maanpuolustuskorkeakoulun rehtorin kanssa asiasta. Mahdollisia professuureja olivat ainakin toinen Venäjä-professuuri sekä kyber-professuuri. Tämän jälkeen asia oli esillä tukisäätiön hallituksessa jo helmikuussa 2018, jolloin säätiön hallitus päätti, että on mahdollista, että säätiö lähtee tukemaan yhtä lahjoitusprofessuuria vuoden 2019 aikana. Tukisäätiö asetti kuitenkin ehdon, että mahdollisista uusien professuurien viran aloista piti saada kuvaukset, joista selviäisi, miten kyseiset professuurit sijoittuisivat suhteessa vastaavien alojen pro-

---

508 Säätiön toiminta, versio 1.0, hyväksytty 31.5.2019, kokoukset 2019, 5_2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/>

509 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 8/2017, 7.12.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

fessuureihin ja tutkimuksiin muissa Suomen yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Helmikuun kokouksessa päätettiin myös, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö voisi toimia muiden säätiöiden lahjoitusten vastaanottajana sekä tarvittaessa ottaa vastuulleen professuureihin liittyvien varojen hallinnoinnin.⁵¹⁰

Laissa ja asetuksessa Maanpuolustuskorkeakoulusta ei kuitenkaan mainittu lahjoitusprofessuuria tai työelämäprofessuuria. Tällaisten professuurien perustamisen perusajatus oli, että professuuri voisi olla määräaikainen, jolloin esimerkiksi viiden vuoden ajan voitaisiin tutkia jotain ajankohtaisia ilmiöitä kuten kybersodankäyntiä, hybridisodankäyntiä tai yhteiskunnan varautumista. Lahjoitusprofessuuri ei kuitenkaan tuolloisella lailla ja asetuksella Maanpuolustuskorkeakoulusta tullut kysymykseen. Jos uusia professuureja perustettaisiin, näiden olisi pitänyt Puolustusvoimissa henkilöasioita hoitavien virkamiesten mielestä olla professorin, sotilasprofessorin, apulaisprofessorin tai apulaisotilasprofessorin virkoja. Jäljelle jäi täten kaksi vaihtoehtoa: lakia puolustusvoimista tai Maanpuolustuskorkeakoulusta muutettaisiin lisäämällä niihin maininnat lahjoitusprofessuureista ja työelämäprofessuureista tai toteuttamalla professuurit yhteisprofessuureina jonkin toisen yliopiston kanssa, aivan kuten oli menetelty Venäjän turvallisuuspolitiikan professuurin kohdalla. Kumpakaan näistä vaihtoehtoista ei ole toistaiseksi toteutettu.⁵¹¹

Keväällä 2018 pohdittiin Venäjä-tutkimuksen tuen lisäämistä. Maanpuolustuskorkeakoulun Venäjä-tutkimusryhmän ja Aleksanteri-instituutin tavoitteena oli selvittää, miten Venäjä ajaa omia intressejään tulevaisuudessa, millaisia riskejä tähän liittyy ja miten tutkimuksella voitaisiin parhaiten edesauttaa tämän tietämyksen lisäämistä. Tuolloin tukisäätiön asiamies hahmotteli Maanpuolustuskorkeakoulun Venäjä-ryhmän kanssa raameja isolle neljän vuoden projektille vuosille 2019–2022. Tarkoitus oli hakea rahoitusta väitöskirjatutkijalle sekä 4–8:lle pro gradu -tutkimustyön tekijälle. Lisäksi suunnitelmissa oli rakentaa Venäjä-seminaari, ja työpajojen avulla oli tarkoitus luoda yhteistyöverkosto, jonka kautta mukaan saataisiin ulkomaisia tutkijoita kommentoimaan sekä kirjoittamaan yhteisartikkeleita, joiden kautta saataisiin myös kanava omien töiden julkaisemiselle.⁵¹²

Marraskuun lopussa 2018 Venäjä-tutkimuksen tuen lisääminen oli esillä myös Venäjän turvallisuuspolitiikan professuurin ohjausryhmän kokouksessa, jossa Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiötä edusti apulaisprofessori Mikko Karjalainen. Hän raportoi tästä kokouksesta tukisäätiön halli-

---

510 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2018, 25.4.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

511 Mika Piironen muistio, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 2/2018, 6.6.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

512 Mika Piironen muistio Klaus Ilmoselle, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2018, 25.7.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/> ja keskustelu Mika Piironen kanssa 2.6.2020.

tuksen kokouksessa 7. joulukuuta. Keskustelujen jälkeen säätiön hallitus päätti, että se on yhä valmis tekemään sitoumuksen kyseiseen toimintaan, määrättyjen ehtojen täyttyessä. Sitoumus maksettaisiin vuonna 2020, kun säätiö täyttäisi 35 vuotta. Samassa joulukuun kokouksessa tukisäätiön hallitus hyväksyi myös esityksen, että säätiön asiamies Mika Piironen koordinoi Puolustusvoimia lähellä oleviin säätiöihin liittyvää toimintaa ja mahdollista varojen keruuta. Kesti kuitenkin lähes vuoden päivät ennen kuin marraskuun 5. päivänä 2019 Maanpuolustuskorkeakoulu ja Helsingin yliopisto järjestivät säätiöille Venäjän tutkimusryhmän toimintaan liittyvän tapaamisen Maanpuolustuskurssien Maneessissa Kruununhaassa. Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksesta tapaamiseen osallistui varapuheenjohtaja Pasi Pasivirta. Kaikista näistä yrityksistä huolimatta Maanpuolustuskorkeakoulun Venäjä-ryhmässä tapahtuneiden henkilövaihdosten vuoksi suunnitelma Venäjä-tutkimuksen lisäämisestä ei kuitenkaan ollut edennyt syksyyn 2020 mennessä.⁵¹³

Kyberprofessorin perustaminen oli asialistalla tukisäätiön hallituksen kokouksessa joulukuussa 2018. Maanpuolustuskorkeakoulu oli lokakuussa tehnyt esityksen yhteisen kyberprofessorin perustamisesta Oulun yliopiston kanssa. Professorin alaksi esitettiin ohjelmistojen elinkaaren kyberturvallisuuden kehittämistä. Tämä oli kehittymässä Puolustusvoimien suorituskyvyn kannalta yhä keskeisemmäksi tekijäksi. Kustannukset olisivat jakautuneet tasan Oulun yliopiston ja Maanpuolustuskorkeakoulun kesken. Tukisäätiöltä Maanpuolustuskorkeakoulu haki 125 000:ta euroa, joka jakaantuisi viidelle vuodelle vuosina 2019–2023. Säätiön hallitus päätti suhtautua varauksellisen positiivisesti kyseiseen hakemukseen. Ennen päätöksentekoa säätiö halusi kuitenkin perustelut professorin viran alan sijoittumisesta kyberturvallisuuden tutkimukseen muualla Suomessa sekä suunnitelman professorin toimenpanosta. Mallina ajateltiin voitavan käyttää jo olemassa olevaa Venäjän turvallisuuspolitiikan yhteisprofessuuria. Lisäksi säätiö edellytti, että professorin hallinnointiin tehtäisiin samanlainen ohjausryhmä kuin Venäjän turvallisuuspolitiikan professorilla jo oli.⁵¹⁴

Seuraavan kerran kyberprofessuuria käsiteltiin säätiön hallituksen kokouksessa jo tammikuun 25. päivänä 2019. Tuolloin asia päätettiin jättää ”pöydälle”, koska professoripäätöksen tekemiseen tarvittiin vielä merkittävästi lisää informaatiota. Ennen mahdollista tukipäätöstä oli vielä selvitettävä muun muassa professorin asema muiden valtakunnallisten kybertoimijoiden joukossa sekä miten profes-

---

513 Mika Piironen muistio Klaus Ilmoselle, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 3/2018, 25.7.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/> ja keskustelut Miika Piironen kanssa 2.6.2020 ja 28.7.2020.

514 Maanpuolustuskorkeakoulun hakemus AO18624/15.10/2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018, <https://app.admincontrol.net/>

suuri hyödyttää Puolustusvoimien lisäksi Maanpuolustuskorkeakoulua, ja ennen kaikkea miten se tukee jatkotutkinto-osastoon liittyvää opetusta.⁵¹⁵

Tammikuun 2019 jälkeen kyberprofessuuriasia jäi hautumaan lähes vuodeksi, kunnes helmikuussa 2020 ennen tukisäätiön hallituksen kokouksen alkua Maanpuolustuskorkeakoulun tutkimusjohtaja ja professori Hannu H. Kari ja Oulun yliopiston professori Juha Röning alustivat kyberprofessuurista. Mitään päätöksiä ei kuitenkaan tehty, ja syksyyn 2020 mennessä tukisäätiö ei ollut saanut Maanpuolustuskorkeakoululta ja Oulun yliopistolta hakemusta kyberprofessuurin perustamisesta.⁵¹⁶

Tukisäätiön 35-vuotishistoriikin kirjoittaminen ja säätiön 35-vuotisjuhlat

Tukholman strategiakokouksessa elokuussa 2018 toimenpidesuositukseen vuosille 2018–2020 kirjattiin, että strategiakaudella 2018–2020 tukisäätiö julkaisee säätiön historiikin sen täyttyessä 35 vuotta vuonna 2020. Tukisäätiön 35-vuotisen taipaleen lasketaan alkaneen Sotakorkeakoulun tukisäätiön perustamisesta marraskuussa 1985. Historiikin kirjoittajaksi suunniteltiin Pasi Kesseliä, joka jäisi säätiön hallituksesta pois kesällä 2019 täytettyään tilikaudella 2018–2019 kuusikymmentä vuotta.⁵¹⁷

Mika Piironen ja kirjoittaja muistelevat:

”Ajatus tukisäätiön historiikin kirjoittamisesta lähti liikkeelle oikeastaan sattumasta. Muistaakseni kesällä 2014 Katja Jokinen Maanpuolustuskorkeakoulun kirjaamosta otti yhteyttä Piironen Mikaan kertoen, että Maanpuolustuskorkeakoulun pääarakennuksen kellarikerroksen, entisen sisäampumaradan, sivuhuoneesta oli löytynyt sinne Liisankadulta siirrettyä Sotakorkeakoulun tukisäätiön arkistomateriaalia. Saatuaan tämä tiedon Mika otti yhteyttä minuun ja kysyi, että tuletko kanssani katsomaan, mitä sieltä löytyy? Näin me sitten menimme Katjan kanssa eräänä perjantaina katsomaan tuota varastoa. Ja mitä sieltä löytyikään. Paitsi Sotakorkeakoulun tukisäätiön asiakirjoja, joukossa oli myös Sotakorkeakoulun stipendirahastojen aineistoa.

Jo pikaisella silmäilyllä havaitsimme, että kyseessä oli todellakin Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön arkisto. Se oli yleisesikuntaupseerikurssien muuttamassa Liisankadulta Santahaminaan lykätty vain jonnekin. Puustisen Leksa ei ollut tuolloin enää palveluksessa Maanpuolustuskorkeakoulussa, vaikka olikin edelleen tukisäätiön asiamies. Hän ei luonnollisesti ollut enää pystynyt vahtimaan tämän aineiston siirtoa, josko oli tarkkaan ottaen tietoinenkaan, mitä kaikkea stipendirahastojen aineistoa Liisankadun vintillä oli säilytetty.

515 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 7/2019, 22.11.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/>

516 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 1/2020, 7.2.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/> ja keskustelut Mika Piironen kanssa 2.6.2020 ja 14.9.2020.

517 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2018, 10.8.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

*Löysimme tuona perjantaina jo muun muassa Sotakorkeakoulun stipendirahaston perustamiskirjan, Mannerheimin vetoamukset ja tilikirjat ensimmäisen rahaston perustamisesta alkaen. Myös asiakirja-aineisto alkoi ensimmäisen rahaston perustamisesta. Katja oli todellakin löytänyt arkiston, joka vaikutti jo yleissilmäyksellä siinä määrin yhtenäiseltä, että se olisi mahdollistanut Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön historiikin kirjoittamisen, jos tällaista hahuttiin. Jo tuolloin me teimme Mikan kanssa päätöksen, että aineisto on siirrettävä sellaiseen paikkaan, jossa se on tukisäätiön hallussa. Asiasta päätettiin myös kertoa säätiön hallitukselle, joka sittemmin päätti, että aineisto järjestetään mahdollista historiikin kirjoittamista varten.*⁵¹⁸

Vuonna 2014 Maanpuolustuskorkeakoulun päärakennuksen keskiosassa alkoivat korjaustyöt. Kyseisessä osassa oli myös edellä mainittu tukisäätiön arkistihuone. Tämän vuoksi säätiön asiamies vuokrasi tukisäätiölle varastotilan Herttoniemen Cityvarastosta, minne sisäampumaradalta löydetty arkisto siirrettiin.⁵¹⁹

Kesäkuussa 2017 samainen tukisäätiön arkisto ja muu materiaali siirrettiin Herttoniemen Cityvarastosta Töölön Cityvarastoon. Tämä tehtiin käytännöllisyyssyistä, koska säätiön asiamies asui Töölössä ja tukisäätiöllä oli jo suunnitelmassa vuokrata säätiölle toimitilat Maanpuolustustalosta Töölöstä. Tämä viimeksi mainittu konkretisoitui syksyllä 2018, jonka jälkeen myös tukisäätiön arkistomateriaali siirrettiin Töölön Cityvarastosta Maanpuolustustalon toimistoon. Loppuvuonna 2018 ja alkuvuonna 2019 asiamies järjesti Mikko Karjalaisen ohjeistamana säätiön arkiston mapittamalla aineiston vuosimappeihin. Tällä aineistolla Pasi Kesseli aloitti säätiön historian kirjoittamisen keuhalla 2019.⁵²⁰

Historiikki oli tarkoitus julkaista tukisäätiön 35-vuotisjuhlassa 20. marraskuuta 2020. Päätös juhlien järjestämisestä tehtiin jo lokakuussa 2019. Juhla suunniteltiin kaksiosaiseksi siten, että ensin pidettäisiin Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa päiväjuhla, jossa julkaistaisiin säätiön historiikki ja palkittaisiin säätiön toiminnassa ansioituneita yksityisiä henkilöitä ja yhteisöjä. Iltajuhla päivällisineen, ohjelmineen ja tansseineen oli tarkoitus järjestää Svenska Klubbenilla Kruununhaassa. Maaliskuussa 2020, jolloin koronaepidemia oli jo alkanut, mutta mitään ravintoloita koskevia rajoituksia ei ollut vielä käytössä, asiamies ja kirjoittaja kävivät myös tutustumassa Svenska Klubbenin tiloihin. Paikka tuntui sopivalta, eikä vähiten sen vuoksi, että Svenska Klubben liittyy tukisäätiön

---

518 Mika Piironen ja kirjoittaja muistelevat.

519 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirja, tilikausi 1.1.–31.12.2014 ja Vuoden 2014 tapahtumat (alustava suunnitelma), hallituksen kokoukset, kokous 1/2014, 28.2.2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 2/2014, 11.5.2014, tukisäätiö 2014 ja 6/2016, 23.8.2016, tukisäätiö 2016, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

520 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen pöytäkirjat 5/2017, 31.7.2017 ja 6/2017, 25.8.2017, tukisäätiö 2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirjat 7/2018, 7.12.2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2018 ja 3/2020, 12.6.2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2020, <https://app.admincontrol.net/> sekä kirjoittaja muistelee.

menneisyyteen, koska säätiön hallintoelimet kokoontuivat 1980- ja 1990-luvuilla siellä usein kokouslounailla. Yksityiskohtien järjestelyt jätettiin asiamiehen vastuulle.⁵²¹

Koronavirusepidemia jatkui kuitenkin myös syksyllä 2020 ja pakotti säätiön hallituksen muuttamaan juhlasuunnitelmat. Tällä tietämällä vuosijuhla on siirretty pidettäväksi marraskuun 19. päivänä 2021. Aika näyttää, toteutuuko uusi suunnitelma. Historiikki on kuitenkin tarkoitus julkaista alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

---

521 Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön strategia vuosille 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 4/2018, 10.8.2018, tukisäätiö 2018, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallituksen kokouspöytäkirja 6/2019, 25.10.2019, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus, Kokoukset 2019, <https://app.admincontrol.net/> ja kirjoittaja muistelee.

Mitä
stipendirahastot
ja tukisäätiöt ovat
saaneet aikaan?

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö on Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön perillinen. Sotakorkeakoulun ensimmäinen stipendirahasto perustettiin vuonna 1937. Tästä rahastojen määrä alkoi saatujen lahjoitusten myötä kasvaa siten, että talvisodan syttyessä rahastoja oli jo kolme, vuonna 1946 kuusi ja kun stipendirahastot vuonna 1985 säätiöitiin Sotakorkeakoulun tukisäätiöksi, rahastoja oli kahdeksan. Vuonna 1989 tehtiin vielä päätös yhdistää eri rahastojen taloushallinto yhdeksi rahastoksi. Oikeusministeriö hyväksyi tämän muutoksen tammikuussa 1990.

Sotakorkeakoulun tukisäätiö muutettiin Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöksi vuoden 1994 alussa, vuosi sen jälkeen kun Maanpuolustuskorkeakoulu oli perustettu. Tuolloin rahastoja oli 10 ja tänään, syksyllä 2020, niitä on 15.

Alun perin Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja tukisäätiön tehtävä oli tukea Sotakorkeakoulussa opinnoissaan menestyneitä opiskelijoita sekä Sotakorkeakoulussa tehtävää sotatieteellistä tutkimustyötä. Tämä jo vuonna 1937 määritetty tehtävä ei ole merkittävästi muuttunut runsaan kahdeksan vuosikymmenen aikana. Tuen kohteet ovat kuitenkin laajentuneet sotilasopetuslaitoksia yhdistettäessä, upseerikoulutusjärjestelmää uudistettaessa ja sotatieteellisen tutkimuskentän laajentuessa. Taistelukoulun tukisäätiön sulauduttua Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöön vuonna 2000 myös esiupeerikurssit otettiin tuen piiriin, ja sotatieteiden maisterikurssien tukeminen aloitettiin tilikaudella 2015–2016.

Mitä stipendirahastot ja tukisäätiöt sitten ovat saaneet aikaan? Immateriaalista tulosta on vaikea mitata. Sotakorkeakoulun ja Maanpuolustuskorkeakoulun kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että upseerien menestymistä työssään eri kurssien jälkeen ei ole helppo arvioida, jos arviointiperusteena ei käytetä kurssimenestystä ja ylennyksiä, joihin kurssimenetyks vaikuttaa. Maanpuolustuskorkeakoulussa tehtyjen tutkimustöiden vaikutusta on myös vaikea arvioida, vaikka yleistäen voi sanoa, että Sotakorkeakoulussa laaditut diplomityöt, väitöskirjat ja nykyisin myös sotatieteiden maisterikursseilla tehdyt pro gradu -tutkielmat ovat vaikuttaneet Puolustusvoimien kehittämiseen ja näiden tutkimusten laajitoiden urapolkuihin.

Määrällisesti stipendirahastojen ja tukisäätiöiden toimintaa voidaan kuitenkin mitata. Lyhyesti ilmaistuna Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja tukisäätiön sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tuki sotatieteelliselle tutkimukselle on ollut erittäin merkittävä. Stipendirahastojen ja tukisäätiöiden stipendeillä, apurahoilla ja avustuksilla on pystytty täydentämään budjettivaroin tehtävää Puolustusvoimien kehittämistyötä.

Sotakorkeakoulun stipendirahastot jakoivat ensimmäiset stipendit vuonna 1938. Sota-aikana stipendien, apurahojen ja avustusten jakamiseen tuli tauko, kunnes vuodesta 1945 alkaen tuki Sotakorkeakoululle ja sittemmin Maanpuolustuskorkeakoululle on jatkunut vuosittaisena.

Vanhan markan aikana vuosina 1938–1962 Sotakorkeakoulun stipendirahastot myönsivät stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin yhteensä lähes 14 miljoonaa vanhaa markkaa. Uuden markan ai-

kana stipendiraahastojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tuki Sotakorkeakoululle ja Maanpuolustuskorkeakoululle oli lähes yhdeksän miljoonaa markkaa. Euroon aikana vuodesta 2002 kesään 2020 mennessä Maanpuolustuskorkeakoulu on saanut tukisäätiöltä stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin yhteensä runsaat 6,3 miljoonaa euroa. Euroiksi vuosittaisilla rahanarvokertoimilla muutettuna edellä mainittu tuki on ollut yhteensä lähes 10 miljoonaa euroa. Jaettu tuki jakaantuu siten, että opiskelijastipendeihin on käytetty euroiksi muutettuna vajaat 2,5 miljoonaa euroa, opettaja- ja henkilöstöstipendeihin vajaat 1,1 miljoonaa euroa, matka-apurahoihin runsaat 2 miljoonaa euroa, tutkimusapurahoihin runsaat 1,7 miljoonaa euroa ja avustuksiin noin 2,5 miljoonaa euroa.⁵²²

Edellä kuvatun tukijärjestelmän rakentaminen ja toiminta ei olisi ollut mahdollista ilman lahjoittajia. Nämä yksityiset henkilöt ja yhteisöt ansaitsevat mitä suurimmat kiitokset. Tässä yhteydessä ei enää ole tarpeen mainita lahjoittajia erikseen. Luettelo heistä on nähtävissä liitteessä 1. Lahjoituksia vanhan markan aikana saatiin noin 21 miljoonaa markkaa, joka vastaa vuosittaisilla rahanarvokertoimilla yhteenlaskettuna vajaata 1,7:ää miljoonaa euroa. Uuden markan aikana lahjoituksia saatiin vajaat 5,5 miljoonaa markkaa, joka vastaa noin 2,1:tä miljoonaa euroa. Euroaikana lahjoituksia on saatu vajaat 1,7 miljoonaa euroa. Täten, olemassaolonsa aikana Sotakorkeakoulun stipendiraahastot, Sotakorkeakoulun tukisäätiö ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö ovat saaneet lahjoituksia yhteensä noin 5,5 miljoonaa euroa. Nämä lahjoituksen osoittavat, että maanpuolustushenki on ollut suomalaisissa vahva, ja on sitä edelleen. Eikä kysymys ole ollut vain hengestä. Tahto tukea opinnoissaan menestyneitä opiskelijoita sekä sotatieteellistä tutkimustyötä on näkynyt myös konkreettisesti.

Stipendiraahastojen ja tukisäätiöiden hallinto sai lahjoitukset tuottamaan. Tämä on ollut menestystarina. Menneinä vuosikymmeninä jaettujen stipendien, apurahojen ja avustusten kokonaissumma on lähes kaksinkertainen samana ajanjaksona saatuihin lahjoituksiin verrattuna. Stipendit, apurahat ja avustukset on myös lähes poikkeuksetta pystytty jakamaan stipendiraahastojen ja säätiöiden sijoitusten tuotoista. Lahjoituksilla ja onnistuneella omaisuudenhoidolla Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön varallisuus on lähes tuhatneljäsataakertaistunut sitten ensimmäisen rahaston perustamisen.

Tätä kirjoitettaessa koronavirus on edelleen voimissaan ja useissa maissa – Suomi mukaan lukien – on alkanut jo taudin toinen leviämisaalto. Lokakuun 7. päivän 2020 iltapäivään mennessä maailmalla kaikkiaan noin 36 miljoonaa ihmistä oli saanut koronatartunnan. Heistä noin 5,6 miljoonaa on eurooppalaisia. Koronaan kuolleita koko maailmassa oli tuolloin runsaat miljoona, joista Euroo-

---

522 Sotakorkeakoulun stipendiraahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat ja toimintakertomukset vuosilta 1937–1984, Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1985–1993, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–2013, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2014–2017, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2018–2020, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, Hallitus 2018–2020, <https://app.admincontrol.net/>

KUVA: JUHA HOLLANTI

Tukisäätiön hallitus, varajäsenet, asiamies ja talousneuvonantaja kuvattuna hallituksen kokouksessa 21. elokuuta 2020. Henkilöt vasemmalta alkaen, alarivissä Jukka Anteroineen, Pasi Pasivirta, Kari Pietiläinen (puheenjohtaja) ja Petteri Jouko ja ylärivissä Mika Piironen (asiamies), Rami Peltonen, Juha Helle ja Petri Kovalainen (talousneuvonantaja). Kuvasta puuttuvat Marko Palokangas ja Mikko Karjalainen.

passa 230 000. Totuus on kuitenkin edellä esitettyjä lukuja karumpi, koska vähäinen testaus ja pandemian piilottelu ovat alusta asti vääristäneet maailman koronatilastoja. Suomessa kuitenkin koronan aiheuttama epidemia on ainakin toistaiseksi ollut huomattavasti paremmin hallinnassa kuin monissa Euroopan maissa ja esimerkiksi Ruotsissa – kiitos valmiuslain mahdollistamien rajoitusten käytönnoton. Varmistettuja koronavirustartuntoja Suomessa oli lokakuun 7. päivänä iltapäivällä runsaat 11 000. Kuolemantapauksia oli tuolloin 346.⁵²³

Koronaviruksen torjuntatoimet aiheuttivat yhteiskuntien osittaisia sulkemisia. Ihmisten perusoi-keuksia kuten liikkumisvapautta rajoitettiin, matkustaminen lähes pysähtyi aiheuttaen lentoyhtiölle maailmanlaajuisesti pahoja talousongelmia ja liikkeitä ja teollisuuslaitoksia suljettiin. Kaikki tämä vaikutti maailmantalouteen hyvin vahingollisesti. Vaikka rokotetta tautiin kyllä kehitetään eri mais-

523 <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases> ja <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>, viitattu 8.10.2020.

sa, toistaiseksi tehokasta vastakeinoa koronavirukseen ei ole saatu aikaan. Maailma on pelonsekaisella odottavalla kannalla.

Koronaepidemia on vaikuttanut myös Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön vuoden 2020 talouteen. Toistaiseksi tukisäätiö on taloudellisesti vakavarainen, sen toiminta on päämäärätietoista ja hyvin johdettua ja säätiö pystyy toteuttamaan säännöissään sille määritettyä tehtävää vähintäänkin hyvin. Tämä kirjan sisällön perusteella voikin todeta, että Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöllä on hyvät mahdollisuudet menestyä tärkeässä työssään jatkossakin yhtä hyvin kuin tähän mennessä. Tulevaisuutta on kuitenkin vaikea ennustaa. Voi vain toivoa, etteivät erilaiset maailmanlaajuiset ja kansalliset kriisit vaikeuta tukisäätiön tärkeää tehtävää sotatieteellisen tutkimuksen ja opetuksen sekä julkaisutoiminnan ja perinteiden vaalimisen tukena Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Lähteet

Arkistolähteet

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto

Einar Vihman muistorahaston tilikirja.
Hjördis ja Leonard Baumgartnerin stipendirahaston tilikirja.
Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja.
Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt.
Sotakorkeakoulun stipendirahastot, rutiinit.
Sotakorkeakoulun stipendirahastot, tilikirja.
Wärtsilä-yhtymä Oy:n rahaston tilikirja.
Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön tasekirjat tilikausilta 1996–1999.
Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto vuosilta 1937–1983.
SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirjat 1946–1958.
SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972.
Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964.
Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset vuosilta 1970–2013.
Tukisäätiön vuodet 1984–2012.

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto

Vuodet 2014–2018.

Admincontrol (<https://app.admincontrol.net/>)

Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuodet 2018–2020, Hallitus, kokoukset.
Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö, vuodet 2018–2020, Hallitus, tilinpäätökset.

Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi, arkisto

Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1992–2000.
Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 2000–2001.

Opinnäytteet

Turkka, Anssi: Finanssikriisi, Laurea ammattikorkeakoulu, Leppävaara 2011,
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/34234/Turkka_Anssi.pdf?sequence=1

Kirjallisuus ja artikkelit

- Ahto, Sampo: *Aseveljet vastakkain. Lapin sota 1944–1945*, Kirjayhtymä, Helsinki 1980.
- Hyttiäinen, Mika (toim.): *Tuleva sota. Tulevaisuuden sodan tulevaisuus*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2018.
- Iivonen, Antti: *Venäjän puolustusteollinen kompleksi (OPK) ja sen kehitysnäkymät vuoteen 2020*, Maanpuolustuskorkeakoulu 2011.
- Ilmola, Paavo: *Sissisota, sen edellytykset ja sodankäynnin suuntaviivat*. Juvenes Print, Tampere 2016.
- Junttila, Paavo: *Taistelutehon laskemiseen vaikuttaneet tekijät sodan 1941–44 aikana ja siitä tehtävät johtopäätökset*, Juvenes Print, Tampere 2015.
- Juntunen, Alpo: *Venäjän imperiumin paluu*, Maanpuolustuskorkeakoulu 2009.
- Järvinen, Y. A.: *Panssarijoukot ja venäläinen panssaritaktiikka*, Otava, Helsinki 1937.
- Järvinen, Y. A.: *Jatkosodan taistelut. Jatkosodan taktiikka ja tapahtumia*, WSOY, Porvoo 1950.
- Kadettikunta ry ja Upseeriliitto ry: *Kadettiupseerit 1920–2010*, Bookwell Oy, Porvoo 2010.
- Karhu, Ilmari: *Suomen sotilasmaantieto*, Valtioneuvoston kirjapaino, Helsinki 1932.
- Karjalainen, Mikko; Lassi Piirainen & Raimo Ruokonen (toim.): *Kohti liikesodankäyntiä. Verdunin taisteluhaudat ja Ardennien panssarihyökkäykset suomalaisin silmin*, PunaMusta Oy, Tampere 2019.
- Kesseli, Pasi: *Tutkivien upseerien tukena. Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi 1943–2018*, Juvenes Print, Tampere 2018.
- Kotro, Arto (toim.): *Sotakorkeakoulu suomalaisen sotataidon kehittäjänä*, WS Boowell Oy, Juva 2009.
- Kulha, Keijo: *Mies ja vuosisata. Pääkonsuli Aarne Koskelon tarina 1900–1998*, Gummerus, Helsinki 2004.
- Kurenmaa, Pekka (et al.): *Sotakorkeakoulusta Maanpuolustuskorkeakouluksi. Seitsemän vuosikymmentä 1924–1994*, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994.
- Lehti, Olavi J.: *Panssarintorjunta ja sen tulevaisuus*, Juvenes Print, Tampere 2017.
- Lorentz, Richard: *Iskuja ilmaan*, Juvenes Print, Tampere 2014.
- Merita-konsernin vuosikertomus 1997, web.lib.hse.fi
- Nordean vuosikertomus 2000, web.lib.hse.fi
- Nordgren, Valter: *Vihollisen taktiikasta ja omista vastatoimenpiteistä*, Juvenes print, Tampere 2018.
- Rekkedal, Nils Marius: *Nykyaikainen sotataito. Sotilaallinen voima muutoksessa*, Edita Prima Oy, Helsinki 2006.
- Rekkedal, Nils Marius; Stig-Göran Grönberg & Pasi Kesseli (toim.): *Operaatiotaito. Operaatiotaidon kehittyminen neljässä suurvallassa*, Edita Prima, Helsinki 2013.
- Pirhonen, Jouko: *Laivastotoiminta saaristotaisteluissa Suomen olosuhteissa*, Juvenes Print, Tampere 2015.
- Rantapelkonen, Jari (toim.): *Tuleva sota. Nykyhetki ennakointien valossa*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2018.
- Selinheimo, Oras: *Viipurin upseerikokelaskurssi 1918–1919. Muistojulkaisu*, Länsi-Savo, Mikkeli 1964.
- Seppälä, Helge: *Sotakorkeakoulu 1924–1974*, Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy, Joensuu 1974.

Suominen, Pertti & Pentti Airio (toim.): *Suomalainen maanpuolustajana. Kenraali Jaakko Valtasen kirjoituksia ja puheita*, Karisto Oy, Hämeenlinna 2018.

Tuuri, Antti: *Kaarle Henrik Pentti. Suomalainen*, Karisto Oy Kirjapaino, Hämeenlinna 2008.

Tynkkynen, Vesa (toim.): *Tuleva sota. Ennustamisen sietämätön vaikeus*, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2017.

Viljanen, T. V.: *Nykyaikainen suurhyökkäys ja sen torjumisen edellytyksiä*, Juvenes Print Oy, Tampere 2012.

Lehdet

Virallinen lehti 116/8.10.1999, Oy Edita Ab, Helsinki 1999.

Virallinen lehti 117/11.10.1999, Oy Edita Ab, Helsinki 1999.

Internet

<http://apps.rahamuseo.fi/rahanarvolaskin#FIN>

<http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?new=1&haku=seeve>

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Kapitalisaatiosopimukset/Pages/Default.aspx>

<http://www2.kirjastot.fi/fi-FI/kysy/arkistohaku/kysymys/?id=f9306e2f-dfb4-4cae-b420-50eae6723075>

https://fi.wikipedia.org/wiki/Aarne_Koskelo

https://fi.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_Tilgmann

[https://fi.wikipedia.org/wiki/Finanssikriisi_\(2007–2009\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Finanssikriisi_(2007–2009)).

https://fi.wikipedia.org/wiki/Karl_Fredrik_Wilkama

https://fi.wikipedia.org/wiki/Keijo_K._Kulha

https://fi.wikipedia.org/wiki/Leo_Harmaja

https://fi.wikipedia.org/wiki/Leonard_Baumgartner

https://fi.wikipedia.org/wiki/Merita_Pankki

https://fi.wikipedia.org/wiki/Merita_Pankki

https://fi.wikipedia.org/wiki/R._G._Kallia

https://fi.wikipedia.org/wiki/Olavi_Seeve

https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi_1980-luvulla#Talouselämä

https://fi.wikipedia.org/wiki/Tapani_Harmaja

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Vako>

<https://kansallisbiografia.fi/kansallisbiografia/henkilo/6531>

<https://maanpuolustuskorkeakoulu.fi/kunniatohtorit>

<https://mpkk.finna.fi/Record/taisto.123513>

<https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>

<https://thl.fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta>, viitattu 8.10.2020.

<https://tieteentekijoidenliitto.fi/tyo/palkkiosuositus/kirjoituspalkkiot>

<https://www.bing.com/search?q=maanpuolustuskorkeakoulu+promootio+2013&form=EDNTHT&mkt=fi-fi&hhttpsmsn=1&refig=3d9bf28e16224b11ec0cc0bca7957e6a&sp=2&qs=HS&pq=maanpuolustus&sk=HS1&sc=5-13&cvid=3d9bf28e16224b11ec0cc0bca7957e6a&cc=FI&setlang=fi-FI>

<https://www.bing.com/search?q=matkustusluokat+p%C3%A4iv%C3%A4raha&qs=n&form=QBRE&sp=-1&pq=matkustusluokat+p%C3%A4iv%C3%A4raha&sc=0-25&sk=&cvid=AF88738CB36944168DFAF93F67069F5A>

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/93813/Nykyaikainen_sotataito_verkkoversio_2013.pdf?sequence=2

<https://www.lainat.fi/mita-tarkoittaa-efektiivinen-korko>

https://www.prh.fi/fi/tietoa_prhsta/julkaisut/uutiskirjetilaus/uutiskirjemarraskuu2015/uusisaatiolaki.html

https://www.prh.fi/fi/tietoa_prhsta/julkaisut/uutiskirjetilaus/uutiskirjemarraskuu2015/uusisaatiolaki.html

https://www.prh.fi/stc/attachments/tiedotteet/tiedotteet/saatiot/Uuden_saatiolain_soveltaminen.pdf

<https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/1073948393/Kulttuurirahaston+exlakimiehelle+vankeutta+veropetoksista>

Haastattelut ja sähköpostiviestit

Petri Heilasan sähköpostiviesti kirjoittajalle 8.2.2019.

Petri Kovalaisen haastattelu 22.10.2019.

Keskustelut Mika Piironen kanssa 6.8.2019, 14.8.2019, 19.11.2019, 17.12.2019, 4.2.2020, 19.2.2020, 20.2.2020, 26.5.2020, 2.6.2020, 13.7.2020, 28.7.2020 ja 14.9.2020.

Petri Kovalaisen sähköpostiviestit kirjoittajalle 18.5.2020 ja 12.9.2020.

Keskustelu eversti Asko Vallan kanssa 22.5.2020.

Mikko Karjalaisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 26.5.2020.

Timo Holopaisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 28.6.2020.

Leo Puustisen haastattelu 7.7.2020.

Leo Puustisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 11.7.2020.

Puhelinkeskustelut Marko Palokankaan kanssa 17.7.2020 ja 7.9.2020.

Marko Palokankaan sähköpostiviesti kirjoittajalle 18.7.2020.

Pasi Pasivirran sähköpostiviesti kirjoittajalle 22.7.2020.

Jukka Anteroisen sähköpostiviesti kirjoittajalle 17.8.2020.

Petteri Joukon tekstiviesti kirjoittajalle 7.9.2020.

Puhelinkeskustelu Antero Karvisen kanssa 11.9.2020.

Muut lähteet

Maanpuolustuskorkeakoulussa Liisankadulla joulukuussa 1998 palvelleille luovutettu Kimmo Pälikön Sotakorkeakoulua Liisankadulla esittävän taulun paperiversio.

Liite 1: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja Sotakorkeakoulun tukisäätiön hoitokunnat, rahastonhoitajat ja tilintarkastajat vuosina 1937–1993 sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön hallitukset, asiamiehet ja tilintarkastajat vuosina 1994–2020

1937–1939	Kenrm E. Hanell, pj Kaksi opettajakollegion jäsentä, nimistä ei ole säilynyt arkistotietoa Rahastonhoitaja kapt V. Virta Aikavälillä 9.10. 1939–7.1.1946 Sotakorkeakoulu ei ollut toiminnassa talvi- ja jatkosodan vuoksi.	1947	Kenrm K. A. Tapola, pj Ev S. Simelius Evl L. Sauramo Kapt V. Virta, siht ja rahasthoit
1940–1942	Tilapäinen hoitokunta, johon kuuluivat 1.6.1942 saakka Kenrm/kenrl E. Hanell Evl G. Snellman Maj V. Tiittanen Maj T. Saukkonen	1948	Kenrm K. A. Tapola, pj Kenrm I. Karhu, pj Ev S. Simelius Evl L. Sauramo Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit
1942–1943	Vain siht ja rahasthoit kapt V. Virta, 1.6.1942–27.6.1943	1949	Kenrm I. Karhu, pj Ev S. Simelius Evl L. Sauramo Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit
1943–1944	Kenrm W. Oinonen, pj 27.6.1943 alkaen Ev/kenrm H. Roos 27.6.1943 alkaen Ev V. Nihtilä 27.6.1943 alkaen Kapt V. Virta, siht ja rahasthoit	1950–1951	Kenrm I. Karhu, pj Ev S. Simelius Ev B. Heimolainen Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit
1945	Kenrm H. Roos, pj Ev I. Karhu Ev O. Huhtala Kapt V. Virta, siht ja rahasthoit	1952	Kenrm I. Karhu, pj Ev S. Simelius 17.3. saakka Ev Y. A. Järvinen 6.9. alkaen Ev B. Heimolainen Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit
1946	Kenrm K. A. Tapola, pj Ev S. Simelius Evl L. Saulamo Kapt V. Virta, siht ja rahasthoit Maj A. Maunula, tilintarkastaja Kirjanpitäjä J. Terho	1953	Kenrm I. Karhu, pj Ev Y. A. Järvinen, k. 5.10.1953 Ev B. Heimolainen Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit

1954	Kenrm I. Karhu, pj Ev B. Heimolainen Ev E. Kukkonen Ltn E. Karhunen, siht ja rahastonhoit Evl P. Toivanen, tilintarkastaja Kirjapitäjä J. Terho, tilintarkastaja	1959	Ev V. Koppinen, pj Evl A. Karkaus 7.4. saakka, evl P. Viiri 7.4. alkaen Kom E. Siivonen 7.4 - 14.9., maj J. Kämäri 1.1. - 7.4. ja 16.9. alkaen Maj P. Junttila Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Pääkirjanpitäjä J. Terho, tilintark
1955	Kenrm I. Karhu, pj 14.10. saakka Ev E. Kukkonen, pj 14.10. alkaen Ev B. Heimolainen Ylil E. Karhunen, siht ja rahasthoit 2.5. saakka Kapt A Salovaara, siht ja rahasthoit 2.5. alkaen Maj P. Viiri, tilintark Pääkirjanpitäjä J. Terho, tilintark	1960	Ev V. Koppinen, pj Evl P. Viiri, 22.3. alkaen evl M. Rintanen Maj J. Kämäri Maj P. Junttila 21.12. saakka, maj O. Lopmeri 21.12. alkaen Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Evl evp. A. Karkaus, tilintark
1956	Kenrm E. Kukkonen, pj Ev B. Heimolainen 25.6. saakka, ev K. Mikola 25.6. alkaen Ev A. Pietarinen 22.8. saakka, kom K. Killinen 22.8. alkaen Kapt P. Rusanen, tilintark Pääkirjanpitäjä J. Terho, tilintark Kapt A. Salovaara, siht ja rahasthoit	1961	Ev V. Koppinen, pj Evl M. Rintanen Evl J. Kämäri Maj O. Lopmeri Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Evl evp. A. Karkaus, tilintark
1957	Kenrm E. Kukkonen, pj Ev K. Mikola Kom K. Killinen Ev evp B. Heimolainen, tilintark Pääkirjanpitäjä J. Terho, tilintark Maj A. Salovaara, siht ja rahasthoit	1962	Ev V. Koppinen, pj 7.3. saakka, evl/ev N. Riuttala, pj 8.3. alkaen Evl M. Rintanen Evl J. Kämäri 7.3. saakka, maj K. Kankaanpää 8.3. alkaen Maj O. Lopmeri Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Evl evp. A. Karkaus, tilintark
1958	Kenrm Ali Koskimaa, pj 14.4. saakka, ev V. Koppinen, pj 14.4. alkaen Kom K. Killinen 31.1. saakka Maj P. Junttila 14.4. alkaen Evl A. Karkaus 14.4. alkaen Maj J. Kämäri 14.4. alkaen Maj A. Salovaara, ja siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Pääkirjanpitäjä J. Terho, tilintark	1963	Ev N. Riuttala, pj Evl M. Rintanen Maj O. Lopmeri 8.3. saakka, maj J. Pajula 8.3. alkaen Maj K. Kankaanpää Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit Ev evp B. Heimolainen, tilintark Evl evp. A. Karkaus, tilintark

1964 Ev N. Riuttala, pj
Evl M. Rintanen 2.3. saakka,
evl R. Rinne 2.3. alkaen
Maj J. Pajula 9.10. saakka,
maj A. Aarnio 9.10. alkaen
Maj K. Kankaanpää
Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Maj O. Lopmeri

1965 Ev N. Riuttala, pj
Evl R. Rinne
Maj A. Aarnio
Maj K. Kankaanpää 7.9. saakka,
maj M. Suhonen 8.9. alkaen
Maj E. Vuolento, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Maj? 15.2. O. Lopmeri

1966 Evl R. Rinne, pj
Evl M. Suhonen
Maj A. Aarnio 31.1. saakka,
kapt I. Halonen 31.1. - 1.9. siht
Maj S. Mattila
Maj V. Kangaspunta 1.9. alkaen
Evl E. Vuolento, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark

1967 Evl R. Rinne, pj
Evl M. Suhonen
Maj V. Kangaspunta
Maj S. Mattila
Maj I. Halonen, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl E. Vuolento, tilintark

1968 Ev P. Junttila, pj
Evl M. Suhonen 29.5. saakka,
evl A. Kantola 29.5. alkaen
Maj V. Kangaspunta 19.12. saakka,
maj M. Putkiranta 29.5. alkaen
Maj S. Mattila 29.5. saakka,
kapt M. Salonen 29.5. alkaen
Maj I. Halonen, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark

1969 Ev P. Junttila, pj 24.2. saakka,
evl V. Kosonen 24.2. alkaen
Evl A. Kantola 24.2. saakka,
evl E. Vainio 24.2. alkaen
Maj M. Putkiranta
Maj M. Salonen
Maj I. Halonen, siht ja rahasthoit
12.8. saakka, maj P. Kurenmaa siht ja
rahasthoit 12.8. alkaen
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark

1970 Evl V. Kosonen, pj 21.4. saakka,
evl E. Vainio, pj 21.4. alkaen
Maj M. Putkiranta
Maj M. Salonen
Maj J. Mukala 21.4. alkaen
Maj P. Kurenmaa, rahasthoit ja siht
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark

1971 Evl E. Vainio, pj 26.2. saakka,
ev P. Inkinen, pj 26.2. alkaen
Maj M. Putkiranta
Maj M. Salonen
Maj J. Mukala
Maj P. Kurenmaa, rahasthoit ja siht
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark

- 1972 Ev P. Inkinen pj
Maj M. Putkiranta 2.3. saakka,
evl J. Valo 2.3. alkaen
Maj M. Salonen 14.12. saakka,
maj H. Nikunen 14.12. alkaen
Maj U? Mukala 2.3. saakka,
komkapt H. Iivonen 2.3. alkaen
Maj P. Kurenmaa, rahasthoit ja siht
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1973 Ev P. Inkinen 1.12. saakka, pj,
evl V. Raatikainen, pj 1.-14.12. ja
kom K. Konttinen, pj 14.12. alkaen
Evl J. Valo 7.6. saakka,
evl V. Raatikainen 7.6. alkaen
Komkapt H. Iivonen
Maj H. Nikunen 7.6. saakka,
maj A. Niemenkari 6.6. alkaen
Maj P. Kurenmaa, rahasthoit ja siht
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1974 Komdri K. Konttinen, pj
Evl V. Raatikainen
Maj A. Niemenkari
Maj H. Nikunen
Maj P. Kurenmaa, rahasthoit ja siht 1 12.
saakka,
maj H. Ahonen, rahasthoit ja siht 1.12.
alkaen
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1975 Komdri K. Konttinen, pj
Maj A. Niemenkari
Maj H. Nikunen
Maj A. Lappi
Maj H. Ahonen, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1976–1978 Komdri K. Konttinen, pj
Maj U. Myllyniemi
Maj A. Lappi
Maj J. Hautamäki
Maj H. Ahonen, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1979 Komdri K. Konttinen, pj 19.11. saakka,
ev M. Putkiranta, pj 19.11. alkaen
Maj U. Myllyniemi
Maj A. Lappi, maj M. Kausto
Maj J. Hautamäki
Maj H. Ahonen, siht ja rahasthoit 8.6.
saakka, maj J. Haapala 8.6. alkaen
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Evl evp. A. Karkaus, tilintark
- 1980 Ev M. Putkiranta, pj
Evl U. Myllyniemi
Maj M. Kausto
Maj J. Hautamäki
Maj J. Haapala, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
- 1981 Ev M. Putkiranta, pj
Evl U. Myllyniemi
Evl M. Kausto
Maj J. Hautamäki
Maj J. Haapala, siht ja rahasthoit
15.8. saakka, maj R. Lahtiperä, siht ja
rahasthoit 15.8. alkaen
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
- 1982 Ev M. Putkiranta, pj
Evl U. Myllyniemi
Evl M. Kausto
Evl J. Hautamäki 9.3. saakka,
maj P. Visuri 9.3. alkaen
Maj R. Lahtiperä, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark

- 1983 Ev M. Putkiranta, pj 14.3. saakka,
ev M. Lukkari, pj 14.3. alkaen
Evl U. Myllyniemi 1.3. saakka,
maj R. Hurme 14.3. alkaen
Evl M. Kausto 1.9. saakka,
evl A. Harras 16.9. alkaen
Maj P. Visuri
Maj R. Lahtiperä, siht ja rahasthoit
Ev evp B. Heimolainen, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
- 1984 Ev M. Lukkari, pj
Evl P. Thomenius
Maj P. Visuri
Maj R. Hurme
Maj R. Lahtiperä, siht ja rahasthoit
Pankinjoht, KTM E. Hammarén, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
- 1985 Ev M. Lukkari, pj
Evl P. Thomenius
Evl P. Visuri
Maj R. Hurme
Maj R. Lahtiperä, siht ja rahasthoit
11.2. saakka, maj S. Rahkonen, siht ja
rahasthoit 11.2. alkaen
Pankinjoht, KTM E. Hammarén, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
- 1986 Ev M. Lukkari, pj 24.3. saakka, evl P.
Thomenius, pj 24.3. alkaen
Evl P. Visuri
Maj R. Hurme 24.3. saakka,
maj K. Taskila 16.4. alkaen
Komkapt M. Ropponen
Maj S. Rahkonen, rahasthoit ja siht
Pankinjoht, KTM E. Hammarén,
tilintark 24.3. saakka,
KTM, KHT Erkki Mitro 24.3. alkaen
Pankinjohtaja, KHT E. Hammarén,
varatilintark
Evl H. Ahonen, varatilintark
- 1987 Evl P. Thomenius, pj
Evl P. Visuri
Maj K. Taskila
Komkapt M. Ropponen
Maj S. Rahkonen, rahasthoit ja siht
KTM, KHT E. Mitro, tilintark
Ev evp N. Riuttala, tilintark
KHT Jaakko Pohtio, varatilintark
Evl H. Ahonen, varatilintark
- 1988 Evl P. Thomenius, pj
Evl P. Visuri 14.9. saakka,
evl K. Savolainen 14.9. alkaen
Evl K. Taskila
Komkapt M. Ropponen
Maj/evl S. Rahkonen, rahasthoit ja siht
KTM, KHT E. Mitro, tilintark
Evl J. Haapala, tilintark
KHT Jaakko Pohtio, varatilintark
Maj R. Lahtiperä, varatilintark
- 1989 Evl K. Savolainen, pj
Maj M. Arola
Maj V.-P. Kuparinen
Komkapt I. Haapalinna
Maj L. Puusinen, siht ja rahasthoit
KTM, KHT E. Mitro, tilintark
Evl J. Haapala, tilintark
Maj R. Lahtiperä, varatilintark
KHT Jaakko Pohtio, varatilintark
- 1990 Evl J. Koskela, pj
Maj M. Arola
Maj V.-P. Kuparinen
Komkapt I. Haapalinna
Maj L. Puustinen, siht ja rahasthoit
KTM, KHT E. Mitro, tilintark
Evl J. Haapala, tilintark
Maj R. Lahtiperä, varatilintark
KHT Jaakko Pohtio, varatilintark

1991	<p>Evl J. Koskela, pj Evl E. Vaahtolammi Maj V.-P. Kuparinen 31.10. saakka Evl O. Tolvanen 1.11. alkaen Komkapt I. Haapalinna Maj L. Puustinen, siht ja rahasthoit KTM, KHT E. Mitro, tilintark Evl J. Haapala, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl S. Rahkonen, varatilintark</p>	1997	<p>Evl P. Lähde, pj Kom A. Uttula Evl T. Holopainen Maj M. Pisto Evl L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl E. Vaahtolammi</p>
1992–1994	<p>Evl J. Koskela, pj Evl E. Vaahtolammi Evl O. Tolvanen Kom I. Haapalinna Maj/evl L. Puustinen, siht ja rahasthoit, vuodesta 1994 asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Evl S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl V.-P. Kuparinen, varatilintark</p>	1998	<p>Evl P. Lähde, pj Kom H. Taskinen Evl T. Holopainen Evl M. Pisto Ev L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl E. Vaahtolammi</p>
1995	<p>Evl J. Koskela, pj Evl P. Lähde Kom I. Haapalinna Evl V. Ala-Mononen Evl L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl E. Vaahtolammi, varatilintark</p>	1999–2000	<p>Evl T. Holopainen, pj Kom H. Taskinen Kom T. Kaukoranta Evl T. Niitynperä, vuonna 2000 ev Ev L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Kom I. Haapalinna, varatilintark</p>
1996	<p>Evl P. Lähde, pj Kom I. Haapalinna Evl V. Ala-Mononen Maj M. Pisto Evl L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev S. Rahkonen, tilintark KHT Jaakko Pohtio, varatilintark Evl E. Vaahtolammi, varatilintark</p>	2001	<p>Evl T. Holopainen, pj Komdri T. Kaukoranta, varamies FT M. Lehtinen, varamies ev E. Vaahtolammi Ev T. Niitynperä, varapj, varamies evl R. Lankila Maj M. Piironen, varamies maj P. Yrjölä Ev L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev evp S. Rahkonen, tilintark KHT Reijo Peltola, varatilintark Kom I. Haapalinna, varatilintark</p>

2002	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies ev E. Vaahtolammi Komdri T. Kaukoranta 31.5. saakka, varamies FT M. Lehtinen Ev T. Niitynperä, varamies evl R. Lankila Ev V. Tervo 1.6. alkaen, varamies FT. M. Lehtinen Maj M. Piironen, varapj, varamies komkapt R. Peltonen 1.5. alkaen Ev L. Puustinen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev evp S. Rahkonen, tilintark KHT Reijo Peltola, varatilintark Kom evp I. Haapalinna, varatilintark</p>	2005	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies ev evp E. Vaahtolammi Evl R. Lankila, varapj, varamies maj M. Lampinen Prof, evl P. Kesseli, varamies FT M. Lehtinen Kom R. Peltonen, varamies evl J. Härkin Maj M. Piironen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev L. Puustinen, tilintark KHT Reijo Peltola, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>
2003	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies ev E. Vaahtolammi Ev V. Tervo, varamies FT. M. Lehtinen Evl R. Lankila, varamies maj M. Lampinen Komkapt R. Peltonen, varamies maj T. Saarinen Maj M. Piironen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev L. Puustinen, tilintark KHT Reijo Peltola, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>	2006	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies maj M. Lampinen Prof, evl P. Kesseli, varapj, varamies FT M. Lehtinen Evl R. Lankila, varamies ev evp E. Vaahtolammi Kom R. Peltonen, varamies evl J. Härkin Maj M. Piironen, asiamies KHT Reijo Peltola, tilintark Ev L. Puustinen, tilintark Suomen Tilintarkastuskeskus, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>
2004	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies ev E. Vaahtolammi Evl R. Lankila, varapj, varamies maj M. Lampinen Evl, FT P. Kesseli, varamies FT M. Lehtinen Komkapt R. Peltonen, varamies maj J. Härkin Maj M. Piironen, asiamies KTM, KHT E. Mitro, tilintark Ev L. Puustinen, tilintark KHT Reijo Peltola, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>	2007–2008	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies maj J. Virolainen Prof, evl P. Kesseli, varapj, varamies FT M. Lehtinen, Kesseli ev 2008 Evl R. Lankila, varamies evl K. Pietiläinen Kom R. Peltonen, varamies ev evp E. Vaahtolammi Evl M. Piironen, asiamies KHT Reijo Peltola, tilintark Ev evp L. Puustinen, tilintark Suomen Tilintarkastuskeskus, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>

2009	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies evl I. Saari Prof, ev, P. Kesseli, varapj, varamies maj J. Virolainen Kom R. Peltonen, varamies ev evp E. Vaahtolammi Evl K. Pietiläinen, varamies ev J. Ojala Evl M. Piironen, asiamies KHT Reijo Peltola, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark Ev evp L. Puustinen, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>	2012	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies evl I. Saari Sotprof, ev, P. Kesseli, varapj, varamies evl P. Jouko Komdri R. Peltonen, varamies kom J. Anteroinen Evl K. Pietiläinen, varamies ev/prkenr J. Ojala Evl M. Piironen, asiamies KHT Hannu Riippi, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark BDO - Partners Oy, varatilintark</p>
2010	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies evl I. Saari Ev, dos P. Kesseli, varapj, varamies evl J. Kaitera Kom R. Peltonen, varamies kom J. Anteroinen Evl K. Pietiläinen, varamies ev J. Ojala Evl M. Piironen, asiamies KHT Reijo Peltola, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark Ev evp L. Puustinen, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>	2013	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies prkenr J. Ojala Sotprof, ev P. Kesseli, varapj, varamies ev P. Jouko Komdri R. Peltonen, varamies kom J. Anteroinen Evl K. Pietiläinen, varamies evl I. Saari Evl M. Piironen, asiamies KHT Hannu Riippi, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark BDO - Partners Oy, varatilintark</p>
2011	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies evl I. Saari Ev, dos P. Kesseli, varapj, varamies evl J. Kaitera Kom/komdri R. Peltonen, varamies kom J. Anteroinen Evl K. Pietiläinen, varamies ev/prkenr J. Ojala Evl M. Piironen, asiamies KHT Reijo Peltola, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark KHT Hannu Riippi, varatilintark Ev evp S. Rahkonen, varatilintark</p>	2014	<p>Evl evp T. Holopainen, pj, varamies prkenr J. Ojala Sotprof, ev P. Kesseli, varapj, varamies evl I. Saari Komdri R. Peltonen, varamies kom J. Anteroinen Evl/ ev K. Pietiläinen, varamies ev P. Jouko Evl M. Piironen, asiamies KHT Hannu Riippi, tilintark BDO - Partners Oy, tilintark BDO - Partners Oy, varatilintark</p>

2015–2017 Evl evp T. Holopainen, pj, varamies ev P. Pasivirta
Tukisäätiön sääntömuutoksesta johtuen tilikausi 2015 ulotettiin 30.6.2016 saakka ja tilikaudeksi muutettiin 1.7.–30.6.
Sotprof, ev P. Kesseli, varapj, varamies maj/evl Marko Palokangas
Komdri R. Peltonen, varamies kom J. Anteroineen, Anteroineen komdri 2017
Evl K. Pietiläinen, varamies ev P. Jouko
Evl M. Piironen, asiamies
KHT Hannu Riippi, tilintark
BDO - Partners Oy, tilintark
BDO - Partners Oy, varatilintark

2017–2018 Hallituksen varsinaiset jäsenet
Evl K. Pietiläinen, pj
Sotprof (emer), ev evp P. Kesseli, varapj
Komdri J. Anteroineen
Evl Pasi Pasivirta
Hallituksen varajäsenet
Komdri R. Peltonen
Evl P. Jouko
Evl M. Palokangas
Dos M. Karjalainen
Evl M. Piironen, asiamies
KHT Hannu Riippi, tilintark
BDO - Partners Oy, tilintark
BDO - Partners Oy, varatilintark

2018–2019 Hallituksen varsinaiset jäsenet
Evl K. Pietiläinen, pj
Sotprof (emer), ev evp P. Kesseli, varapj
30.6.2019 saakka
Evl P. Jouko 1.7. alkaen
Komdri J. Anteroineen
Evl Pasi Pasivirta
Hallituksen varajäsenet
Komdri R. Peltonen
Evl P. Jouko 30.6. saakka
Evl J. Helle 1.7. alkaen
Evl M. Palokangas
Dos M. Karjalainen
Evl M. Piironen, asiamies
KHT Hannu Riippi, tilintark
BDO - Partners Oy, tilintark
BDO - Partners Oy, varatilintark

2019–2020 Hallituksen varsinaiset jäsenet
Evl K. Pietiläinen, pj
Evl evp P. Pasivirta, varapj
Evl P. Jouko
Komdri J. Anteroineen
Hallituksen varajäsenet
Komdri R. Peltonen
Evl J. Helle 1.7. alkaen
Evl M. Palokangas
Dos M. Karjalainen
Evl J. Helle
Evl M. Piironen, asiamies
KHT Hannu Riippi, tilintark
BDO - Partners Oy, tilintark
BDO - Partners Oy, varatilintark

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendira-
hastojen hoitokunnan kokouspöytä-
kirjat ja toimintakertomukset vuosilta
1937–1984, passim., Sotakorkeakoulun
tukisäätiön toimintakertomukset vuosil-
ta 1985–1993, passim., Maanpuolustus-
korkeakoulun tukisäätiön toimintaker-
tomukset vuosilta 1994–2013, passim.,
Maanpuolustuskorkeakoulun tukisääti-
ön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun
tukisäätiön toimintakertomukset vuo-
silta 2014–2017, passim., Maanpuolus-
tuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen
arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun
tukisäätiön toimintakertomukset vuosil-
ta 2018–2020, passim., Maanpuolustus-
korkeakoulun tukisäätiön arkisto,
Admincontrol.

Liite 2: Sotakorkeakoulun stipendirahaston säännöt vuodelta 1937

SOTAKORKEAKOULUN STIPENDIRAHASTON SÄÄNNÖT.

1 §.

Rahaston nimenä on "Sotakorkeakoulun stipendirahasto".

2 §.

Rahaston tarkoituksena on sotatieteellisen tutkimustyön ja sitä edistävien kieliopintojen tukeminen sekä sotakorkeakoulun ansiokkaan suorituksen palkitseminen. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi jaetaan rahaston vuotuisista ~~korko- ja~~ ^{tuotoista¹⁾} sotakorkeakoulun johtajan ja vakinaisten opettajien muodostaman opettajakollegion harkinnan mukaan sotakorkeakoulun avajaistilaisuudessa stipendejä edellisellä tai aikaisemmillä vuosikursseilla opintonsa menestyksellisesti päättäneille upseereille.

3 §.

Rahastoa on kartutettava kunnes se kertyneiden korkojen ja lahjoitusten avulla tai muulla tavoin on kasvanut niin suureksi, että stipendien jakaminen opettajakollegion mielipiteen mukaan voi tulla kysymykseen.

4 §.

Rahaston pääoma, joka jakaantuu peruspääomaan ja käyttörahastoon, on sijoitettava joko valtion tai valtion takaamiin obligaatioihin tai vakavaraisiin Suomessa toimiviin liikeyrityksiin - pankki-, teollisuus- tai muihin vastaavanlaisiin laitoksiin - ja on sijoitukset pyrittävä tekemään niin, että pääoman tuotto on mahdollisimman suuri.

Peruspääomaa ei saa vähentää. Vuosivoitto lisätään käyttörahastoon, josta myös korvataan tappio. Peruspääoman lisäämisestä, millein sellainen katsotaan tarpeelliseksi, tekee esityksen opettajakollegiolle rahaston hoitokunta.¹⁾

1) Muutettu näin kuuluvaksi opettajakollegion päätöksellä 14.4.1950.

5 §.

Stipendin saajan nimi sekä stipendin määrä ja tarkoitus merkitään erityiseen rahaston hoitokunnan pitämään lahjoitus- ja stipendikirjaan. Sama henkilö voi saada stipendin useampanakin vuotena.

6 §.

Stipendien jaosta ja yleensäkin stipendirahastoa koskevista asioista päätettäessä on soveltuvin kohdin noudatettava sotakorkeakoulun johtosäännön määräyksiä opettajakollegion toiminnasta.

7 §.

Opettajakollegion harkinnan mukaan voidaan stipendin saaja velvoittaa määrääjän kuluessa antamaan sotakorkeakoulun johtajalle kirjallinen selostus stipendin käytöstä.

8 §.

[Rahaston hoidosta vastaa hoitokunta, johon puheenjohtajana kuuluu sotakorkeakoulun johtaja sekä opettajakollegion keskuudessaan vuodeksi kerrallaan valitsemina 2 jäsentä. Hoitokunnan on ^{huhtikuun 1)} ~~helmikuun 1)~~ kalerivuosittain, ennen ~~vuoden~~ loppua, annettava opettajakollegiolle kirjallinen selonteko rahaston tilasta ja sen varojen käytöstä.

9 §.

Hoitokunnan puheenjohtaja ja jäsenet eivät nauti tehtävistään palkkioita.

10 §

Opettajakollegion on vuosittain valittava kaksi (2) tilintarkastajaa tarkastamaan rahaston seuraavan vuoden tilejä ja hallintoa.

1) Muutettu näin kuuluvaksi opettajakollegion päätöksellä 14.4.1950.

12 §.

Jos opettajakollegio päättää lakkauttaa rahaston, käytetään rahaston omaisuus jonkun maanpuolustusta edistävän, opettajakollegion määräämän tarkoituksen hyväksi, ensi sijassa kuitenkin jonkin sotatieteellistä tutkimustyötä edistävään tarkoitukseen.

13 §.

Jos havaitaan myöhemmin olevan syytä muuttaa rahasto säätiöksi, voi opettajakollegio sen tehdä ja sitä varten laatia tarpeelliset säädekirjan ja säätiön säännöt sekä anoa oikeusministeriön lupaa säätiön perustamiseen samoin kuin sääntöjen vahvistusta. Päätöksen tekoon vaaditaan opettajakollegion kahden kolmasosan suostumus.

*Tilien ja hallinnon tarkastus ei ole
sautta mitään. Ei myöskään säätiön
lainisot?*

Liite 3: Sotakorkeakoulun stipendirahastojen ja tukisäätiön sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön saamat lahjoitukset vuosina 1937–2020

	Markkaa	Lahjoittaja	Euroa
1937	1000000	Hjördis ja Leonard Baumgartner	
	10000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	10000	Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy.	
	1020000		368000
1938	100000	Värtsilä	
	20000	Outokumpu Oy.	
	25000	Outokumpu Oy.	
	10000	Kansallis-Osake-Pankki	
	25000	Johtaja E. Grönblom ja kapteeni R. Lönnström	
	20000	Nimimerkki R	
	5000	Oy. Stockmann Ab.	
	5000	Oy. Finlayson - Forssa Ab.	
	5000	Ford Oy. Ab.	
	10 000	Suomen Sähköosakeyhtiö Gottfr. Strömberg	
	10000	Yhdistyneet Villatehtaat Oy.	
	5000	Oy. Karl Fazer Ab.	
	5000	Suomen Rautakonttori Oy.	
	5000	Aaltosen Kenkätehdas Oy.	
	5000	J. W. Suomisen Nahkatehdas Oy.	
	5000	Oy. Nobel - Standard Ab.	
	1000	Gasaccumulator Oy.	
	1000	Oy. Billnäs Ab.	
	3000	Oy. G. W. Srömberg Ab.	
	3000	Rake Oy.	
	2000	Oy. Fiskars Ab.	
	2000	Oy. Ekströmin koneliike	
	2000	Ab. John Barker Oy.	
	2000	Suomen Kaapelitehdas Oy.	
	2000	Suomen Höyrylaiva Oy.	
	2000	Oy. Mallasjuoma	
	2000	Oy. Skoha Ab.	
	1000	Finska Tekniska Handesförbund	
	1000	Oy. Suomen Sotilaspukimo	
	1000	Oy. Machinery Ab.	
	1000	Otto M. Johansson	
	1000	Oy. Arabia Ab.	
	1000	Kone ja Terä Oy.	
	1000	Kaipio Oy.	
	1000	SKK Y 12:n oppilaat	
	290000		101600

1939	50000	Valkoinen Risti	
	30000	Helsingin säästöpankki	
	10000	Oy. Mercantile Ab.	
	5000	Oy. Stockmann Ab.	
	5000	Pohjoismaiden Yhdyspankki Oy.	
	5000	Oy. Finlayson - Forssa Ab.	
	10000	Oy. Sinebrychoff Ab.	
	5000	Suojeluskuntain Yliesikunta	
	5000	Vakuutusyhtiö Pohjola	
	1000	Gasaccumulator Oy.	
	1000	Oy. Billnäs Ab.	
	2000	Hämeenlinnan Verkatehdas Oy.	
	1000	Oy. Skoha Ab.	
	1000	Akateeminen Kirjakauppa	
	1000	Friitalan nahkatehdas Oy.	
	132000		45500
1940	50000	Laura ja Leo Harmaja	14500
1941	5000	Oy. Finlayson - Forssa Ab.	
	7000	Gasaccumulator Oy.	
	2000	Oy. Billnäs Ab.	
	1000	SKK Y 14:n oppilaat	
	1000	SKK:n ISO 1:n oppilaat	
	16000		3900
1942	300000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	200000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	25000	Kenraali W. Thesleff	
	525000		109000
1943	1200000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	200000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	1400000		257500
1944	1000000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	100000	Ab. F. Tilgman Oy.	
	1100000		190000
1945	1500000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	166000	Suur-Suomi säätiö	
	1666000		205500
1946	0		
1947	0		
1948	0		
1949	19000		827
1950	0		
1951	250000	Lääkintäkenraalimajuri J. Heinosen perikunta	8200
1952	0		
1953	0		

1954	125000 50000 225000 400000	Urlus-säätiö Professori Harmajan perikunta Lääkintäkenraalimajuri J. Heinosen perikunta	12750
1955	1000000 500000 125000 100000 1725000	Wärtsilä-yhtymä Oy Jenny ja Antti Wihurin rahasto Urlus-säätiö Kustannusosakeyhtiö Otava	57000
1956	300000 250000 100000 650000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto Urlus-säätiö Suomalaisen Yhteiskunnan Tuki -säätiö	19200
1957	1000000 500000 300000 1800000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö Jenny ja Antti Wihurin rahasto	47750
1958	1000000 500000 227000 1727000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö Jenny ja Antti Wihurin rahasto	43000
1959	1000000 500000 1500000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö	37000
1960	1000000 600000 500000 2100000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö Jenny ja Antti Wihurin rahasto	50000
1961	1000000 1000000 300000 2300000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö Neste Oy	54000
1962	1000000 1000000 300000 2300000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö Neste Oy	51300
1963	Rahaudistus, markasta pois kaksi nollaa 10000 10000 20000	Wärtsilä-yhtymä Oy Urlus-säätiö	42500
1964	10000 10000 1000 1000 22000	Wärtsilä-yhtymä Urlus-säätiö Outokumpu Oy Tuntematon lahjoittaja	42500

1965	10000	Wärtsilä-yhtymä	
	10000	Urlus-säätiö	
	5000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	25000		46000
1966	10000	Wärtsilä-yhtymä	
	10000	Urlus-säätiö	
	5500	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	5000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	1000	Neste Oy	
	31500		56000
1967	10000	Wärtsilä-yhtymä	
	10000	Urlus-säätiö	
	14500	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	5000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	3000	Neste Oy	
	300	Vaka-säätiö	
	42800		72000
1968	10000	Wärtsilä-yhtymä	
	10000	Urlus-säätiö	
	5000	Oy Wilhelm Schauman Ab	
	3000	Neste Oy	
	28000		43300
1969	10000	Wärtsilä-yhtymä	
	5000	Urlus-säätiö	
	3000	Neste Oy	
	18000		27000
1970	32300	Pääkonsuli Aarne Koskelo	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Urlus-säätiö	
	3000	Neste Oy	
	50300		74000
1971	15000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	6000	Urlus-säätiö	
	3000	Neste Oy	
	1000	Thoren-Talvela-säätiö	
	35000		48000
1972	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	8000	Urlus-säätiö	
	7000	Oy Wilhelm Schauman Ab	
	3000	Neste Oy	
	1000	Vaka-säätiö	
	29000		37500

1973	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	10000	Urlus-säätiö	
	5000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	3000	Neste Oy	
	3000	Pääkonsuli A. Koskelo	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	1000	Vaka-säätiö	
	34000		39000
1974	30000	von Hertzenin testamentti	
	12000	Urlus-säätiö	
	12000	Oy Wilhelm Schauman Ab	
	10000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	10000	Kaukomarkkinat Oy	
	8000	Neste Oy	
	5000	KOP	
	3000	Oy Suomen autoteollisuus Ab	
	3000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	2000	Vaka-säätiö	
	2000	Vakuutusyhtiö Aura	
	2000	Valio	
	2000	Kemira	
	2000	Osuuskunta Metsäliitto	
	2000	Keskusosuusliike Hankkija	
	2000	Perusyhtymä Oy	
	1000	SOK	
	1000	TUKO	
	1000	Valmet	
	500	50. MPK	
	500	Keskus-Sato	
	500	Pellervo-seura	
	500	MTK	
	100	A. Koskenalusta	
	122100		121000
1975	55000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	50000	Kaukomarkkinat Oy	
	50000	Suomen Yhdyspankki	
	20000	Yhtyneet Paperitehtaat Oy	
	15000	Urlus-säätiö	
	10000	Kenraali ja rouva Wilkaman testamentti	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	3000	Neste Oy	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	1500	Pääkonsuli A. Koskelo	
	1000	Vaka-säätiö	
	217500		183100

1976	15000	Urlus-säätiö	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	10000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	3000	Neste Oy	
	1000	Vaka-säätiö	
	39000		28500
1977	15000	Urlus-säätiö	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	10000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	3000	Neste Oy	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	1500	Vaka-säätiö	
41500		27000	
1978	15000	Urlus-säätiö	
	5000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	3000	Neste Oy	
	2000	Vaka-säätiö	
25000		15000	
1979	20000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	15000	Urlus-säätiö	
	10000	Oy Wärtsilä Ab	
	3000	Neste Oy	
	2500	Vaka-säätiö	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	52500		29500
1980	20000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	20000	Oy Wärtsilä Ab	
	20000	Varanotaari Tyyne Karkaus	
	20000	Pääkonsuli A. Koskelo	
	15000	Urlus-säätiö	
	10000	Kaukomarkkinat Oy	
	3000	Vaka-säätiö	
	2000	Neste Oy	
110000		55500	
1981	20000	Urlus-säätiö	
	10000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	5000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	3000	Vaka-säätiö	
	3000	Rouva Tyyne Karkaus	
	2000	Neste Oy	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	1200	Vilho Wäiniö -säätiö	
	51200		23000

1982	30000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	25000	Urlus-säätiö	
	5000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	3000	Vaka-säätiö	
	68000		28000
1983	25000	Urlus-säätiö	
	15000	Oy Karl Fazer Ab	
	5000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	4000	Vaka-säätiö	
	3000	Rouva Tyyne Karkaus	
	2000	Neste Oy	
	2000	Thoren-Talvela-säätiö	
	61000		23000
1984	50000	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	
	35000	Urlus-säätiö	
	25000	Oy Suomen Bofors Ab	
	20000	Oy Karl Fazer Ab	
	10000	Kustannusosakeyhtiö Otava	
	10000	Vaka-säätiö	
	10069,6	SYP	
	6000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	OKO	
	5000	Oy Scan -Auto Ab	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	2000	Neste Oy	
	1000	SKOP	
	1000	Imatran Voima Oy	
	1000	Sotilaspsykologinen Seura	
	186069,6		66000
1985	30000	Urlus-säätiö	
	20000	Pääkonsuli A. Koskelo	
	6000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	5000	Vaka-säätiö	
	3000	Thoren-Talvela-säätiö	
	74000		25000
1986	30000	Urlus-säätiö	
	11770	Kenraali Martolan muistolahjoitukset	
	6000	Vaka-säätiö	
	6000	Oy Wärtsilä Ab	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	58770		19000

1987	30000	Urlus-säätiö	
	19990	SYP	
	10000	Vaka-säätiö	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	3000	Thoren-Talvela-säätiö	
	72990		23000
1988	30000	Urlus-säätiö	
	12000	Vaka-säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	47000		14000
1989	40000	Urlus-säätiö	
	12000	Vaka-säätiö	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	62000		17000
1990	35000	Urlus-säätiö	
	12000	Vaka-säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	3000	Thoren-Talvela-säätiö	
	55000		14500
1991	35000	Urlus-säätiö	
	12000	Vaka-säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	5000	Ilmavoimien Tuki -säätiö	
	57000		14500
1992	60000	Pääkonsuli Aarne Koskelo	
	35000	Urlus-säätiö	
	22000	Oy Suomen Bofors	
	12000	Vaka-säätiö	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	134000		33000
1993	35000	Urlus-säätiö	
	13840,6	Jalkaväkisäätiö, Maunulan rahasto	
	12000	Vaka-säätiö	
	12000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	5000	Thorén-Talvela-säätiö	
	2500	Jääkärisäätiö	
	1000	SKK:N upseerein rouvat	
	81340,6		19500
1994	150000	Pääkonsuli Aarne Koskelo	
	50000	Tampella Oy	
	21600	Jalkaväkisäätiö, Maunulan rahasto	
	15000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	12000	Vaka-säätiö	
	10000	Oy Suomen Bofors	
	258600		62000

1995	35000	Urlus-säätiö	
	15000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	12000	Vaka-säätiö	
	62000		14500
1996	30000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	25000	Urlus-säätiö	
	23200	Jalkaväen säätiö	
	12000	Vaka-säätiö	
	2000	Upseerikurssi 71	
	92200		21500
1997	100000	Huoltoupseeriyhdistys ry	
	100000	Ilmatorjuntaupseeriyhdistys ry	
	100000	Tuulo ja Aino Liukkonen	
	40000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	25000	Urlus-säätiö	
	20000	Vaka-säätiö	
	14336,3	Jalkaväen säätiö	
	10000	Tuulo ja Aino Liukkonen	
	3000	Rouva Tyyne Karkaus	
	412336,3		95500
1998	80000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	15000	Urlus-säätiö	
	15000	Tuulo ja Aino Liukkonen	
	10000	Vaka-säätiö	
	3000	Rouva Tyyne Karkaus	
	123000		28000
1999	90000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	22139,8	Jalkaväen säätiö	
	20000	Urlus-säätiö	
	20000	Vaka-säätiö	
	20000	Tuulo ja Aino Liukkonen	
	5000	Rouva Tyyne Karkaus	
	177139,8		40000
2000	1881507,41	Taistelukoulun tukisäätiö	
	100000	Ilmatorjuntaupseeriyhdistys	
	100000	Huoltoupseeriyhdistys	
	45000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	30000	Urlus-säätiö	
	20000	Vaka-säätiö	
	2176507,41		475300

2001	160000	Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	
	50000	Vaka-säätiö	
	27447,7	Jalkaväen säätiö	
	8000	Ilmavoimien tukisäätiö	
	3000	Ilmatorjuntasäätiö	
	3000	Eversti A. Saarmaan säätiö	
	3000	Suomen Kenttätukikistön Säätiö	
	3000	Santahaminan Sotilaskotiyhdistys	
	2000	Rannikkotukikistösäätiö	
	2000	Upseriliitto ry	
	1000	Johtamistaidon opisto	
	262447,7		56000
2002	Euroa		
	8400	Vaka-säätiö	
	1345	Ilmavoimien tukisäätiö	
	500	Jalkaväen säätiö	
	500	Suomen Kenttätukikistön Säätiö	
	500	Ilmatorjuntasäätiö	
	500	Pioneerisäätiö	
	500	Eversti A. Saarmaan säätiö	
	400	Huoltoupseerikoulutuksen stipendirahasto	
	350	Rannikkotukikistösäätiö	
	12995		
2003	16800	Suomen Sotataloudellinen Seura	
	8400	Vaka-säätiö	
	25200		
2004	8400	Vaka-säätiö	
2005	161100	K. H. Pentin lahjoitus, 10 000 UPM-Kymmene osaketta	
	10000	Vaka-säätiö	
	1680	Olli Savolan perikunta	
	172780		
2006	10000	Vaka-säätiö	
	6000	Jalkaväen säätiö, Maunulan rahasto	
	16000		
2007	198300	K. H. Pentti, 10 000 UPM-osaketta, kohdistettiin Huoltoupseeriyhdistyksen rahaston käyttöpääomaan	
	150000	Rouva Liisa Santala	
	10000	Rouva Liisa Santala	
	10000	Vaka-säätiö	
	400	Rannikkotukikistösäätiö	
	368700		
2008	10000	Vaka-säätiö	
	400	Rannikkotukikistösäätiö	
	10400		

2009	110000	Mannerheim-säätiö, mahdollisesti perustettavalle sotatieteelliselle tutkimus säätiölle 50 000€, Maanpuolustuskorkeakoulun oppimisympäristöjen kehittä miseen 40 000€ ja tutkimustöiden ja julkaisujen palkitsemiseen 20 000€
	63960	Rouva Liisa Santala
	10000	Jalkaväen säätiö
	10000	Vaka-säätiö
	400	Rannikkotykistösäätiö
	194360	
2010	10000	Vaka-säätiö
	7500	Helsingin Hermannit
	500	Rannikkotykistösäätiö
	18000	
2011	190176	Liisa Santalan kuolinpesä
	107222	Liisa Santalan henkivakuutus
	10000	Vaka-säätiö
	307398	
2012	100000	Berndt ja Annikki Schauman
	10000	Vaka-säätiö
	110000	
2013	10000	Vaka-säätiö
2014	10000	Vaka-säätiö
2015–2016	20000	Vaka-säätiö Tukisäätiön sääntömuutoksesta johtuen tilikausi 2015 ulotettiin 30.6.2016 saakka
	87715	Tuulo ja Aino Liukkosen testamentti
	107715	
2016–2017	7500	Vaka-säätiö
2017–2018	293550	K. H. Pentin testamentti
	9500	Vaka-säätiö
	303050	
2018–2019	9500	Vaka-säätiö
	680,31	K. H. Pentin testamentti
	10180,31	
2019–2020	0	

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendirahaston lahjoitus- ja stipendikirja, passim., Stipendirahastojen toiminta- ja tilintarkastuskertomukset v:een 1964, passim., SKK:n stipendirahastojen inventaari- ja tasekirja 1959–1972, passim., Pöytäkirjat ja kirjeenvaihto 1964–1969, passim., Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1970–1974, passim., Toiminta- ja tilintarkastuskertomukset 1975–1985, passim., Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1984–2000, passim., Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2001–2010, passim., Tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2011–2013, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Vuosi 2014, Vuosi 2015, Vuosi 2016, Vuosi 2017 ja Vuosi 2018, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto sekä hallitus, tilinpäätökset 2018–2019 ja 2019–2020, passim., <https://app.admincontrol.net/>

Liite 4: Katsaus Sotakorkeakoulun stipendirahestojen, Sotakorkeakoulun tukisäätiön ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arvopaperisalkkujen kehitykseen vuosina 1946–2020

1946							
Otavan rahasto	Baumgartnerin rahasto	Sotakorkeakoulun rahasto	Vihman rahasto	Wärtsilän rahasto	Harmajan rahasto		
Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Obligaatiot	Osakkeet	Ei arvopapereita		
Arabia	Pohjoismaiden Yhdyspankki PYP	Kansallis-Osake-Pankki KOP	Valtion v. 1944 palk.	PYP			
Finlayson Oy	Obligaatiot	PYP		Obligaatiot			
Suomen Sokeri	Valtion 45% 1936 II	Obligaatiot		Valtion 45% 1936 II			
Kemi Oy		Valtion 45% 1936 II					
Kymi Oy		Valtion 5% 1944					
Parainen Oy		Valtion 5% 1945					
Suomen Gummi							
Suomen Triko							
Tampella							
Wärtsilä Oy							
Yhtyneet Paperitehtaat							
Obligaatiot							
Valtion 5% 1943							
Valtion 5% 1944							
Valtion 5% 1945							
1959							
Otavan rahasto	Baumgartnerin rahasto	Sotakorkeakoulun rahasto	Vihman rahasto	Wärtsilän rahasto	Harmajan rahasto		
Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet		
PYP	KOP	KOP	KOP	PYP	PYP		
KOP	PYP	PYP	Obligaatiot	KOP	KOP		
Helsingin Osakepankki HOP	Rauma-Repola	Rauma-Repola	Valtion voitto 1954	Suomen Sokeri	Obligaatiot		
Finlayson Oy	Lohjan Kalkki	Lohjan Kalkki		Wärtsilä	Valtion voitto 1954		
Suomen Sokeri	Suomen Sokeri	Suomen Sokeri		Obligaatiot			
Kemi Oy	Obligaatiot	Obligaatiot		Valtion 45% 1936 II			
Suomen Triko	Valtion 45% 1936	Obligaatiot		Valtion voitto 1954			
Tampella	Valtion voitto 1954	Valtion 45% 1936 II		Valtion voitto 1954			
Rauma-Repola	Valtion vaihtokork 1956	Valtion voitto 1954		Valtion 85% 1956			
Otava Oy		Valtion 85% 1956					
Lohjan Kalkki							
Yhtyneet Paperitehtaat							
Wärtsilä Oy							
Obligaatiot							
Valtion palk. 1954							
Valtion 85% 1956							
Valtion vaihtokork 1956							
1979							
Otavan rahasto	Baumgartnerin rahasto	Sotakorkeakoulun rahasto	Vihman rahasto	Wärtsilän rahasto	Harmajan rahasto	Koskelon rahasto	Yhdyspankin rahasto
Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet
SYP	SYP	SYP	KOP	SYP	SYP	KOP	Oy Kaukas
KOP	KOP	KOP	SYP	KOP	KOP	Vakuutusyhtiö Pohjala	Kesko
HOP	Rauma-Repola	Rauma-Repola	Rauma-Repola	Suomen Sokeri	Rauma-Repola	Rauma-Repola	Kymyn Oy
Finlayson Oy	Suomen Sokeri	Oy Wärtsilä Ab	Kone	Oy Wärtsilä Ab	Kone	Yhtyneet Paperitehtaat	Nokia
Suomen Sokeri	Oy Wärtsilä Ab	Oy Wärtsilä Ab sarja II	Obligaatiot	Oy Wärtsilä Ab sarja II		G. A. Sellachius Oy B	Rosmlew
Suomen Triko	Oy Wärtsilä Ab sarja II	Suomen Sokeri	Sv 8% -69 III	Kesko		Oy Wärtsilä Ab	G. A. Sellachius Oy B
Tampella	Kesko	Kesko		Rauma-Repola		Oy Wärtsilä Ab sarja II	Stockmann
Rauma-Repola	Kone	Yhtyneet Paperitehtaat		Kymi Oy			SYP
Otava Oy	Obligaatiot	Kone		Yhtyneet Paperitehtaat			Kone
Yhtyneet Paperitehtaat	Sv -69 8%	Obligaatiot		Kone			
Oy Wärtsilä Ab	Sv -78 10,5%	Sv -69 8%		Obligaatiot			
Oy Wärtsilä Ab sarja II		Sv -75 9,5%		Sv -69 8%			
Kesko		Sv -78 10,5%		Sv -78 10,5%			
Kymi Oy							
Kone							
Obligaatiot							
Sv -69 8%							
Sv -78 10,5%							
1989							
Otavan rahasto	Koskelon rahasto	Sotakorkeakoulun rahasto	Wärtsilän rahasto	Yhdyspankin rahasto	Karkauksen rahasto	Harmajan rahasto	Boforsin rahasto
Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet	Osakkeet
SYP A	KOP	SYP A	SYP A	SYP A	KOP	KOP	SYP A
SYP B	Instrumentarium A	SYP B	KOP	SYP B	Kesko Oy	SYP SA	Kesko Oy
KOP	Kesko Oy	KOP	Kymmene Oy	Kymmene Oy	Lohja Oy B	Kone Oy B	Kymmene Oy
KOP V	Kymmene Oy S	Kymmene Oy S	Wärtsilä Oy I	Kesko Oy	Otava Oy Kanta	Rauma-Repola Oy	Nokia Oy Etu
Kymmene Oy	Kymmene Oy V	Cultor Oy I	Wärtsilä Oy II	Kone Oy B	Otava Oy Etu	Obligaatiot	Otava Oy Etu
Cultor Oy I	Lohja Oy B	Cultor Oy II	Wärtsilä Oy I V	Nokia Oy Kanta	Rauma-Repola Oy	SYP 1984 II JVK	
Cultor Oy II	Metsä-Serla Oy A	Lohja Oy SB	Kesko Oy	Nokia Oy Etu			
Lohja Oy B	Metsä-Serla Oy B	Rauma-Repola Oy	Stockmann Oy A	Stockmann Oy A			
Rauma-Repola Oy	Metsä-Serla Oy BV	Nokia Oy Etu	Yhtyneet Paperitehtaat	Stockmann Oy A V			
Nokia Oy Etu	Nokia Oy Kanta	Yhtyneet Paperitehtaat	Kone Oy B	Stockmann B V			
Yhtyneet Paperitehtaat	Nokia Oy Etu	Wärtsilä Oy I	Nokia Oy Etu	Metsä-Serla Oy B			
Wärtsilä Oy I	Orion-Yhtymä Oy A	Wärtsilä Oy II	Cultor Oy I	Obligaatiot			
Wärtsilä Oy II	Orion-Yhtymä Oy B	Wärtsilä Oy I V	Cultor Oy II	SYP 1984 II JVK			
Wärtsilä Oy I V	Partek Oy	Kesko	Obligaatiot				
Kesko	Pohjala Oy A	Kone Oy B	SYP 1984 II JVK				
Kone Oy B	Stockmann Oy A	Obligaatiot					
Otava Oy Etu	Wärtsilä Oy s I	SYP 1984 II JVK					
Otava Oy Kanta	Wärtsilä Oy s II						
Obligaatiot	Obligaatiot						
SYP 1984 II JVK	Kesko 1983 Deb						

1995	1999	2005	2009
Pankit ja rahoitus	Osakkeet	Osakkeet	Kotimaiset osakkeet
KOP	Pankit ja rahoitus	Abbott Laboratories	Amer Sports
Merita A	Merita	Amer	Atria, Digia
Merita B	OKO A	Astra Zeneca	Elisa, F-Secure
Muut palvelut	Vakuutus	Basware	Fortum
Kesko	Sampo A	Cargotec	HK Scan A
Stockmann A	Kuljetus ja liikenne	Companent	Kemira
Stockmann B	Finnair A	Culminat	Kesko B
Taollisuus	Finnlines	Eli Lilly	Kone B
Amer A	Kauppa	Finnair	Konecranes
Cultor I	Kesko B	Finnlines	Lassila & Tikanoja
Hackman A	Tamra	F-Secure	Lemminkäinen
Huhtamäki I	Muut palvelut	HK-Ruokatalo A	Neomarkka
Instru A	Tietoentor	Honkarakenne	Neste Oil
Kemira	Metaliteollisuus	Huhtamäki Oyj	Nokia
Kone B	KCI Konecranes	Johnson & Johnson	Nordea
Metra A	Rautaruuki K	Kemira	Norvestia B
Metra B	Monialayritykset	Kemira GrowHow	Olvi A
Metsä-Serla A	Aspo	Kesko	Osuuskaunta KPY
Metsä-Serla B	Aspocomp Group	Kone	Oulun Puhelin Holding
Neste	Hackman A	Larox B	Proventia Group
Nokia A	Kyro	Lemminkäinen	Päpy
Orion A	Elintarviketeollisuus	Martela A	Ramirent
Orion B	Danisco A/S FDR	Medtronic Inc	Rautaruuki
Vaisala A	Huhtamäki van Leer	Mehiläinen	Sampo
OTC-Lista	Ruisia-Yhtymä V	Merck & Co	Stockmann B
Chipi E	Rakennusteollisuus	Neste	Talvivaara
Sijoitusrahastot	Lemminkäinen	Nokia	TeliaSonera
Kymmene VVKL	Tietoliikenne ja elektroniikka	Nokian renkaat	Tieto
Metra B DL	Nokia Adata Fellows/F-Secure	Nordea, Novartis	UPM-Kymmene
STP 193-96	Tampereen Puhelin	OKO A	Vacon
Sweden 5.5.2000	LM Ericsson B	Olvi	YIT
	Lilnas	Orion	Ulkomaiset osakkeet
	Perlas	Outokumpu A	Alfa Laval
	SysOpen	Pfizer	Danone
	Kemianteollisuus	Rapala	Gamesa Corp.
	Kemira	Rache	Technologica
	Orion A	Sampo	GDF Suez
	Instrumentarium A	Sanoma-WSOY B	ITT Industries
	ASKO/Uponor	Stockmann B	Lyxor ETF Russia
	Viestintä ja kustannus	Stora-Enso R	Market Vectors Nuclear Energy
	Talentum	Suominen, SysOpen	Nestle
	Muu teollisuus	Talentum	PS Dynamic Food & Beverage
	Amer A	Technopolis Oyj	Renewable Energy Corp.
	Biohit B	United Health Group Inc	StatOil Hydro
	Nokian Renkaat	UPM-Kymmene	Vanguard Emerging Markets
	Sanitec	YIT-Yhtymä	Veolia Environment
	Sijoitusrahastot	Muut osakkeet	Vestas Wind Systems
	Merita Bond B	Culminat	Raaka-aineet
	Merita Eurooppa Kasvu	Sijoitusrahastot	EFTS Agriculture DI-AIGCI
	Merita Pro Euro Korko Kasvu	Nordea Itä-Euroopan Tuotto	EFTS Copper
	Merita Pro Euro Obligaatio Kasvu	Nordea Kauko-Itä tuotto	EFTS Nickel
	MNB Medica Life Science kasvu	Nordea Kehittyvät korkomarkkinat Tuotto	Pitkät korkosijoitukset
	Joukkovelkakirjalainat	Nordea Kehittyvät Osakemarkkinat Tuotto	Ahiström 9,5 %
	SYS 194-01 sijoitusrahastot	Nordea European Equity Hedge	Air France KLM 6,75 %
	Vaihtovelkakirjalainat	Nordea Amerikka Plus Kasvu	Amer Sports 3 kk eur + 0,43 %
	Portek Nordalk VVKL 2004	Nordea Pro Eurooppa Kasvu	A. P. Moller-Maersk 4,875 %
	Metra B DL 2004	Nordea Pro Eurooppa Korko Kasvu	Bayer AG 5 %
	Ulkomaiset joukkolainat	Kotimaiset joukkovelkakirjat	Carlsber 6 %
	Sweden 5.5.2000	Rautaruukin Deb 1/02 7,50%, caal 25,9.	Dang Energy 5,5 %
		UPM-Kymmenen	Étteplan 9,5 %
		Fiskarsin 6,25% 17.6.2010	Evonik Industries 7 %
		Metsan 5,125% 21.11.2011	Fiat Finance 7,625 %
		Citycorin 4,7%	Finnair 9 %
		Vaihtovelkakirjalainat	Huhtamäki 10,5 %
		Elactacil SE PRN 3Mta Euribor	ISS Financing 11 %
		Ulkomaalaiset joukkolainat	Metro 5,75 %
		NIMF European High Yield Bond Fund	Nordea 3 kk eur + 0,20 %
			Rautaruuki 5,25 %
			Sampo 6,339 %
			Suomi Luottokori III
			Suomi Yritysobligaatio
			TVO 6 %
			Vattenfall 5,25 %
			Alle 12 kk:n korkosijoitukset
			Ahiström 9,5 %
			Air France KLM 6,75 %
			Amer Sports 3 kk eur + 0,43 %
			A. P. Moller-Maersk 4,875 %
			Bayer AG 5 %
			Carlsber 6 %
			Dang Energy 5,5 %
			Étteplan 9,5 %
			Evonik Industries 7 %
			Fiat Finance 7,625 %
			Finnair 9 %
			Huhtamäki 10,5 %
			ISS Financing 11 %
			Metro 5,75 %
			Nordea 3 kk eur + 0,20 %
			Rautaruuki 5,25 %
			Sampo 6,339 %
			Suomi Luottokori III
			Suomi Yritysobligaatio
			TVO 6 %
			Vattenfall 5,25 %

2016	30.6.20
Kotimaiset osakkeet	Kotimaiset osakkeet
Amer Sports	Ahlstrom-Munksjo
Evl	Basware
Finnair	Cargotech
Fortum	Caverion
HK Scan	Evl
Kemira	Fortum
Kone	Huhtamäki
Lassila & Tikanaja	Lassila & Tikanaja
Metsä	Martela
Metsä Board B	Metsä Board B
Neste	Nokia
Nokia	Nordea
Norvestia B	Ovaro
Osuuskaunta KPY	Osuuskaunta KPY
Outotec, Partnera	Outotec
PHP Holding	Partnera
Proventia Group	PHP Holding
Sampo	Proventia Group
Suominen	Rapala VMC
UPM-Kymmene	Sampo
Wärtsilä	Stora Enso R
Kiinteistösijoytukset	Kiinteistösijoytukset
Barcelona Invest	Suominen
Berlin Invest 3	Telia Company
eQ Hoivakiinteistöt	UPM-Kymmene
Titanium Hoivakiinteistöt	Wärtsilä
UB Nordic Property I	Kiinteistösijoytukset
Ulkomaiset osakkeet	Barcelona Invest
DB X-tr. Em.m Helath Care	Berlin Invest 3
DB X-tr. Eurostoxx 50	Capman Nordic Property Income
DB X-tr. Eur. Mid Cap	eQ Hoivakiinteistöt
DB X-tr. Eur. Small Cap	Titanium Hoivakiinteistöt
DB X-tr. Russell 2000	UB Pohjoismaiset Liikekiinteistöt I
iShares S&P 500 Min. Vol.	Ulkomaiset osakkeet
iShares US Health Care Prov.	DB X-tr. Eur. Mid Cap
Schwab US Mid Cap	DB X-tr. Eur. Small Cap
Seligson Global Top 25 Brands	DB X-tr. Russell 2000
SPDR Industrial Sector, UB EM Infra	eQ Kehittyvät M Pienyhtiöt
Vectors Environmental Services	iShares Core MSCI Emerging Markets
Pitkät korkosijoitukset	iShares S&P 500 Min. Vol.
Ahlstrom 4,125 prosenttia (eräpäivä 15.9.2019)	iShares US Health Care Prov.
Ahlstrom 7,875 prosenttia (eräpäivä 2.10.2017)	Schwab US Mid Cap
Aspo 6,75 (eräpäivä 27.5.2020)	Seligson Global Top 25 Brands
Barcelona Raholitus 8 prosenttia (eräpäivä 1.7.2020)	SPDR Industrial Sector
B2 Holding Eurib. 3 kk + 7,5 prosenttia (eräpäivä 8.12.2020)	UB EM Infra
Capman 8 prosenttia (eräpäivä 11.12.2017)	UB EM Frontier Assets
Casino Guichard 4,87 prosenttia (eräpäivä 31.1.2019)	Vectors Environmental Services
Finnair 7,875 prosenttia (eräpäivä 13.10.2020)	Visio Compounder
KPN 6,125 prosenttia (eräpäivä 14.9.2018)	XACT OBX
Lemminkäinen 8,75 prosenttia (eräpäivä30.3.2018)	XACT Småbolag
Lemminkäinen 7,375 prosenttia (eräpäivä 6.7.2019)	Pitkät korkosijoitukset
Lindorff 7 prosenttia (eräpäivä 15.8.2021)	Aspo 8,75 %
Lindorff Nibar 3 kk + 5,75 prosenttia (eräpäivä15.8.2020)	B2 Holding Eur. 3 kk + 4,75 %
LM Wind Nibar 3 kk + 8,75 (eräpäivä8.10.2020)	B2 Holding Eur. 3 kk + 6,35 %
Nordea 5,25 prosenttia (eräpäivä 13.9.2021)	Capman 4,125 %
Nordea/Itraxx Crossover (eräpäivä 15.1.2019)	Casino Guichard 3,992 %
Orange 4,25 prosenttia (eräpäivä 7.2.2020)	Caverion 6,75 %
Orava 4,25 prosenttia 1.4.2020)	Citycon 4,496 %
Outokumpu 6,625 prosenttia (eräpäivä 30.9.2019)	European Energy Eur. 3 kk + 5,3 %
Outokumpu 7,25 prosenttia (eräpäivä 16.6.2021)	NKT 5,375 %
Outotec 7,375 prosenttia (eräpäivä 24.3.2021)	Nordea 5,25 %
Okavo 6,75 prosenttia (eräpäivä 1.6.2019)	SRV 4,875 %
Pöyry 7,5 prosenttia (eräpäivä 25.11.2019)	SRV 6,875 %
Sponda 6,75 prosenttia (eräpäivä 5.12.2017)	Stockmann 4,75 %
SRV 6,875 prosenttia (eräpäivä 23.3.20219)	Stockmann 10,75 %
SSAB 3,875 prosenttia (eräpäivä10.4.2019)	Transcom Holding 6,5 %
Stockmann 7,75 prosenttia (eräpäivä 31.1.2020)	Vapa 6,5 %
TDC 3,5 prosenttia (eräpäivä 26.2.2021)	Alle 12 kkn korkosijoitukset
Technopolis 3,75 prosenttia (eräpäivä 28.5.2020)	Barcelona Raholitus 8 %
Technopolis 7,5 prosenttia (eräpäivä 26.3.2018)	SIB 5,25 %
Veolia Environment 4,45 prosenttia (eräpäivä 16.4.2018)	Normet 7,625 %
Volvo Treasury 4,2 prosenttia (eräpäivä 10.6.2020)	Consti Group 12 %
Alle 12 kkn korkosijoitukset	Delete Eur. 3 kk + 5 %
Sanoma 7,25 prosenttia	Actator Eur. 3 kk + 7 %
Panostaja 9,75 prosenttia	Vaihtoehtoiset sijoitukset
	OP Infrastruktuurikori
	OP Luottokori
	Vaihtoehtosaikun käteinen
	Ress Life investments

Lähteet: Sotakorkeakoulun stipendiraahastojen hoitokunnan kokouspöytäkirjat ja toimintakertomukset vuosilta 1937–1984, passim., Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1985–1993, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–2013, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2014–2017, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 2018–2020, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto, Admincontrol.

SOTAKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖ
- nimisen säätiön säännöt

1 §

Säätiön nimi ja kotipaikka

Säätiön nimi on "Sotakorkeakoulun tukisäätiö" ja sen kotipaikka on Helsingin kaupunki.

2 §

Säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen

Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustusta edistävää sotatieteellistä tutkimus- ja opetustyötä sekä julkaisutoimintaa Sotakorkeakoulun piirissä.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä varoja sääntöjen mukaisesti stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin, jotka liittyvät yleisesikuntaopseerikoulutusta palvelemaan sotatieteelliseen tutkimus- ja opetustyöhön, täydennysopintoihin ja opintomatkoihin tai oppilasopseerien hyvään opintomenestykseen.

3 §

Säätiön peruspääoma

Säätiön perustamishetken peruspääoma mk 2.448357,45 muodostuu alla mainittujen rahastojen yhteenlaske-
tuista perustamishetken varoista kunkin rahaston osalta 31.12.1984 päättyneen tilikauden vahvistetun taseen mukaisesti.

- Sotakorkeakoulun stipendirahasto
- Oy Wärtsilä Ab:n sotatieteellistä tutkimustyötä edistävä stipendirahasto
- Tapani Harmajan rahasto
- Kustannusosakeyhtiö Otavan rahasto
- Aarne Koskelon rahasto
- Yhdyspankin rahasto
- Yleisesikuntaeverstiluutnantti Armo Karkauksen rahasto
- Oy Suomen Bofors Ab:n rahasto

Säätiön pääoma kunkin yllä mainitun rahaston osalta jakautuu peruspääomaan ja käyttörahastoon.

Peruspääoma on säilytettävä vähentymättömänä.

Peruspääoman tuottoa voidaan käyttää säätiön hallintokuluihin ja peruspääoman lisäämiseen milloin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi.

4 § Säätiön varojen hoito

Säätiön varat on sijoitettava turvallisesti ja tuottavasti.

Tuottavaksi ja turvallisiksi sijoitukseksi katsotaan joko valtion tai valtion takaamat obligaatiot tai Suomessa toimivien liikeyritysten, kuten pankki-, teollisuus- tai muiden vastaavanlaisten laitosten osakkeet tai arvopaperit sekä kiinteistöt. Sijoituksia tehtäessä on pyrittävä turvaamaan pääoman tuotto ja arvon säilyminen.

Säätiöllä on oikeus vastaanottaa sille lahjoitettua ja testamentattua omaisuutta sekä myös muulla laillisella tavalla kartuttaa varojaan. Säätiö voi hankkia ja omistaa kiinteätä omaisuutta.

5 § Säätiön hallinto

Säätiön ylintä päätäntävaltaa käyttää säätiön kalenterivuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu vähintään kaksikymmentä (20) ja enintään kolmekymmentäviisi (35) jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee Sotakorkeakoulun opettajaneuvosto. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Säätiöllä on hoitokunta, jonka tehtävät on erikseen mainittu säätiön säännöissä. Lisäksi säätiöllä on rahastonhoitaja.

Hallitus edustaa säätiötä, hoitaa sen asioita ja päättää varojen käytöstä sekä vahvistaa säätiön rahastojen hoito-ohjeet ja niiden muutokset. Hallitus voi vuosittain taloussuunnitelman puitteissa antaa valtuuksia varojen käytössä myös hoitokunnalle.

6 § Hallituksen kokoontuminen ja päätösvaltaisuus

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta tai mikäli yksi viidesosa (1/5) hallituksen jäsenistä sitä pyytää.

Kutsu hallituksen kokoukseen toimitetaan hallituksen jäsenille todistettavalla tavalla kirjallisesti vähintään neljä (4) vuorokautta ennen kokousta. Muut tiedot hallituksen jäsenille toimitetaan samalla tavalla.

Hallitus on päätösvaltainen, kun saapuvilla on vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) jäsenistä.

Hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai johon puheenjohtaja äänten mennessä tasan on yhtynyt. Vaaleissa äänten

mennessä tasan ratkaistaan asia arvalla.

7 §
Vuosikokous

Hallitus kokoontuu vuosikokoukseen viimeistään maaliskuun kuluessa.

Vuosikokouksessa

- 1) esitellään edellisen tilivuoden tuloslaskelma, tase, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus
- 2) vahvistetaan tuloslaskelma ja tase sekä hyväksytään toimintakertomus sekä päätetään asian aiheuttamista toimenpiteistä
- 3) valitaan kaksi tilintarkastajaa sekä kaksi varatilintarkastajaa, joista yhden varsinaisen ja yhden varatilintarkastajan tulee olla KHT tai HTM
- 4) vahvistetaan hoitokunnan esityksestä vuosittainen taloussuunnitelma
- 5) valitaan hoitokunta, sen puheenjohtaja ja rahastonhoitaja
- 6) päätetään toimista, joihin hoitokunnan toiminta antaa aihetta
- 7) päätetään maksettavista kokouspalkkioista. Palkkion suuruus voi olla enintään kaksi kertaa valtion komiteapalkkio.
- 8) käsitellään muut hoitokunnan valmistelemat kokouskutsussa mainitut asiat.

8 §
Säätiön hoitokunta

Hoitokuntaan kuuluu hallituksen keskuudestaan valitsevat puheenjohtaja ja kolme jäsentä.

Hoitokunta käyttää säätiön rahastojen toimeenpanovaltaa ja hoitaa niiden asioita hoito-ohjeen, eri rahastojen sääntöjen ja hallituksen päätösten mukaan. Hoitokunta julistaa haettaviksi säätiön varoista myönnettävät apurahat ja tekee esitykset stipendien myöntämisestä. Hoitokunta vastaa toimintaan hallitukselle.

Säätiön hallituksen valtuutuksella hoitokunta

- vastaa omaisuuden hoidosta ja varojen sijoituksesta sekä huolehtii rahastojen varojen kartuttamisesta
- myöntää apurahat ja avustukset niissä puitteissa kuin hallitus on sille antanut valtuudet
- valmistelee hallituksessa käsiteltävät asiat
- valvoo ja ohjaa rahastonhoitajan toimintaa
- hoitaa muut hallituksen sille antamat stipendira-hastoja koskevat tehtävät.

Hoitokunta kokoontuu puheenjohtajan tai kahden jäsenen kutsusta.

Hoitokunta on päätösvaltainen, jos vähintään kolme siihen kuuluvista on paikalla.

Hoitokunnan täydennysvaalit on suoritettava kuukauden kuluessa aiheen ilmaantumisesta.

9 §

Säätiön rahastonhoitaja

Säätiöllä on rahastonhoitaja, jonka hallitus valitsee hoitokunnan esityksestä. Rahastonhoitaja toimii samalla hoitokunnan sihteerinä.

Rahastonhoitaja huolehtii siitä, että säätiön rahastojen kirjanpito ja kassatoiminta hoidetaan asianmukaisesti sekä panee toimeen hoitokunnan päättämät rahavarojen sijoitukset ja muut rahavarojen hoitoa ja käyttöä koskevat päätökset. Rahastonhoitaja on vastuussa tehtävistään hoitokunnalle. Rahastonhoitajalle maksetaan hallituksen vahvistama kuukausipalkkio.

10 §

Säätiön nimenkirjoitus

Säätiön nimenkirjoitusoikeus on hallituksen ja hoitokunnan puheenjohtajalla kummallakin yksinään, kahdella hallituksen jäsenellä yhdessä sekä rahastonhoitajalla yhdessä jonkun hallituksen jäsenen kanssa.

11 §

Säätiön tilikausi

Säätiön toiminta- ja tilikausi on kalenterivuosi. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava ja jätettävä ennen helmikuun 15. päivää tilintarkastajien tarkastettavaksi.

Tilintarkastuskertomus on jätettävä hallitukselle kaksi viikkoa ennen hallituksen vuosikokousta.

Oikeaksi todistetut jäljennökset säätiön tuloslaskelmasta, taseesta sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomuksesta on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä oikeusministeriölle.

12 §

Säätiön sääntöjen muuttaminen

Säätiön sääntöjen muuttamiseksi vaaditaan hallituksen kokouksessa vähintään 2/3 annetuista äänistä sekä päätöksen vahvistaminen samanlaisella äänen enemmistöllä toisessa hallituksen kokouksessa, joka pidetään aikaisintaan kahden viikon kuluttua.

Säätiön sääntöjen muuttamiselle on haettava oikeusministeriön vahvistus.

Säätiön lakkauttamisesta päätetään samassa järjestyksessä. }

13 §

Säätiön purkaminen

Jos säätiö puretaan, on jäljellä olevat varat käytettävä säätiön ja sen rahastojen sääntöjen mukaisesti tarkoitukseen, joka edistää sotatieteellistä tutkimustyötä ja julkaisutoimintaa Suomessa sen mukaisesti kuin säätiön hallitus viimeisessä kokouksessaan on päättänyt.

14 §

Muilta osin noudatetaan voimassa olevaa säätiölakia.

Liite 6: Sotakorkeakoulun tukisäätiön hallitukset 1986–1993 ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön valtuuskunnat 1994–2014

1986	1987	1988
Kenrm M. Vanonen, pj	Kenrm M. Vanonen, pj	Kenrm M. Vanonen, pj
Ev J. Aatolainen	Komdri S. Visa, varapj	Kenrm A. Karvinen, pj
Ev M. Lappalainen	Ev M. Lappalainen	Komdri S. Visa, varapj
Ev M. Lukkari	Prof M. Viitasalo	Ev J. Aatolainen
Prof M. Viitasalo	Tri J. Sarvas	Ev R. Jokinen
Kom K. Neittamo	Ev J. Aatolainen	Ev M. Lappalainen
Evl S. Tanskanen	Evl A Kilpinen	Prof M. Viitasalo
Evl S. Ahto	Evl S. Tanskanen	Evl A. Juutilainen
Evl P. Thomenius	Evl P. Thomenius	Evl S. Tanskanen
Evl P. Visuri	Evp P. Visuri	Evl K. Savolainen
Evl P. Teljamo	Evl I. Tuominen	Evl P. Thomenius
Evl E. Mäki	Evl P. Ripatti	Evl J. Vuohelainen
Evl I. Tuominen	Evl E. Mäki	Evl I. Tuominen
Evl J. Myyrä	Maj J. Vahtonen	Evl P. Visuri
Maj H. Pajunen	Maj L. Kotilainen	Evl P. Ripatti
Maj L. Kuparinen	Maj K. Ruutu, siht	Evl R. Mononen
Maj J. Vahtonen	Maj K. Taskila	Evl K. Ruutu
Maj L. Kotilainen	Maj S. Rahkonen	Evl J. Vahtonen
Maj K. Ruutu	Maj O. Kiiskinen	Evl L. Kotilainen
Maj R. Hurme	Maj A. Inkilä	Maj/evl K. Taskila
Maj K. Taskila	Maj H. Luotola	Maj/evl S. Rahkonen
Maj S. Rahkonen, siht	Maj E. Kauppinen	FT M. Lehtinen
Maj H. Luotola	Maj H. Pajunen	Maj O. Kiiskinen
Maj E. Kauppinen	Komkapt M. Ropponen	Maj A. Inkilä
Komkapt M. Ropponen	Maj I. Turunen	Maj I. Hakala
Maj I. Turunen	Maj O. Tolvanen	Maj H. Luotola
Maj O. Tolvanen	Maj V.-P. Kuparinen	Maj I. Turunen
Maj V.-P. Kuparinen, siht	Maj A. Uutinen	Maj V. Pentti
Maj A. Uutinen	Maj L. Puustinen	Maj O. Tolvanen
Kapt H. Toivonen, siht	Kapt P. Lähde, siht	Maj V.-P. Kuparinen
		Maj A. Uutinen
		Maj L. Ovaska
		Komkapt J. Ropponen
		Komkapt I. Haapalinna
		Maj L. Puustinen, siht
		Maj P. Lähde
		Maj S.-G. Grönberg

1989

Kenrm A. Karvinen, pj
Komdri S. Visa, varapj
Ev R. Jokinen
Ev J. Kainulainen
Ev P. Kurenmaa
Evl A. Juutilainen
Evl K. Savolainen
Evl J. Vuohelainen
Evl I. Tuominen
Evl P. Visuri
Evl P. Ripatti
Evl R. Mononen
FT M. Lehtinen
Evl O. Kiiskinen
Evl E. Vaahtolammi
Evl P. Thomenius
Evl S. Rahkonen
Kom B. Österlund
Maj/evl O. Tolvanen
FT M. Lehtinen
Maj J. Koskela
Maj I. Hakala
Maj H. Saarnilahti
Maj P. Rapila
Maj V. Pentti
Maj T. Vitikainen
Maj V.-P. Kuparinen
Maj A. Uutinen
Maj L. Ovaska
Komkapt J. Ropponen
Komkapt I. Haapalinna
Maj L. Puustinen, siht
Maj P. Lähde
Maj V.-P. Kuparinen
Maj S.-G. Grönberg
Maj H. Päivärinta
Maj M. Arola
Maj V. Tynkkynen
Maj M. Koli, siht

1990

Kenrm A. Karvinen, pj
Ev P. Kurenmaa
Ev J. Hautamäki
Ev J. Kainulainen
Prof M. Viitasalo
Evl A. Juutilainen
Evl J. Vuohelainen
Evl R. Mononen
Evl O. Tolvanen
Evl I. Hakala
Evl P. Thomenius
Evl I. Tuominen
Evl K. Ruutu
Evl E. Vaahtolammi
Evl V. Pentti
Evl P. Ripatti
Evl H. Saarnilahti
Kom B. Österlund
FT M. Lehtinen
Maj K. Kyllönen
Maj H. Päivärinta
Maj H. Antikainen
Maj P. Rapila
Maj M. Arola
Maj L. Puustinen
Maj S. Ahvenainen
Maj T. Vitikainen
Maj J. Roiha
Maj L. Ovaska
Maj S.-G. Grönberg
Maj V.-P. Kuparinen
Maj P. Kiljunen
Maj V. Tynkkynen
Maj P. Salminen
Komkapt I. Haapalinna
Maj M. Koli, siht

1991

Kenrm A. Karvinen, pj
Ev P. Kurenmaa, varapj
Ev J. Kainulainen
Ev J. Hautamäki
Ev F.-G. Wennström
Evl/ev P. Uutaniemi
Prof M. Viitasalo
Evl U. Myllyniemi
Evl K. Ruutu
Evl R. Lahtiperä
Evl O. Tolvanen
Evl J. Koskela
Evl V. Pentti
Evl I. Hakala
Evl E. Vaahtolammi
Evl H. Saarnilahti
Evl H. Antikainen
Evl P. Rapila
Evl J. Roiha
Kom B. Österlund
FT M. Lehtinen
Maj M. Arola
Maj H. Päivärinta
Maj K. Kyllönen
Maj V.-P. Kuparinen
Maj L. Ovaska
Maj P. Kiljunen
Maj L. Puustinen, siht
Maj I. Aspara
Maj P. Kiljunen
Maj S.-G. Grönberg
Maj S. Ahvenainen
Maj V. Tynkkynen
Maj M Koli
Maj P. Salminen
Komkapt I. Haapalinna

1992

Kenrm A. Karvinen, pj
Ev P. Kurenmaa, varapj
Ev F.-G. Wennström, varapj
Ev H. Vilén
Komdri E. Illi
Prof M. Viitasalo
Ev P. Uutaniemi
Ev P. Suominen
Evl K. Ruutu
Evl O. Tolvanen
Evl J. Koskela
Evl E. Vaahtolammi
Evl I. Aspara
Evl I. Hakala
Evl H. Saarnilahti
Evl P. Rapila
Evl J. Roiha
Evl H. Antikainen
Evl P. Väänänen
Evl K. Kyllönen
Evl H. Hulkkonen
Evl I. Öhman
Evl R. Lahtiperä
Kom Bo Österlund 31.5. saakka
Kom H. Holmström 1.6. alkaen
FT M. Lehtinen
Maj/evl V. Rantala
Maj L. Puustinen, siht
Maj T. Ylä-Tuuhonen
Maj A. Raunio
Maj S. Ahvenainen
Maj P. Väänänen
Maj H. Heino
Maj V. Tynkkynen
Maj P Salminen
Maj J. Jaakkola
Maj M. Peltonen
Maj R. Gabrielsson
Maj M. Lainevirta
Komkapt/kom I. Haapalinna

1993

Kenrm A. Karvinen, pj
Ev F.-G. Wennström, varapj
Ev H. Vilén
Prof M. Viitasalo
Evl U. Myllyniemi
Evl K. Ruutu
Evl J. Koskela
Evl E. Vaahtolammi
Evl H. Saarnilahti
Evl K. Kyllönen
Evl J. Roiha
Evl H. Hulkkonen
Evl V. Rantala
Evl I. Öhman
Evl I. Aspara
Evl O. Tolvanen
Evl L. Puustinen, siht
Kom H. Holmström
Kom I. Haapalinna
FT M. Lehtinen
Maj T. Ylä-Tuuhonen
Maj S. Ahvenainen
Maj P. Väänänen
Maj R. Gabrielsson
Maj M. Peltonen
Maj M. Lainevirta

1994

Ev F.-G. Wennström, pj
Ev O. Kiiskinen
Ev J. Jolma 1.12. saakka
Prof M. Viitasalo, varapj
Kom R. Rasku 1.12. saakka
Kom H. Holmström
Evl J. Koskela
Evl K. Kyllönen
Evl O. Tolvanen 1.8. saakka
Evl V. Ala-Mononen 21.10. alkaen
FT M. Lehtinen
Maj V. Tynkkynen
Maj M. Koli
Maj J. Jaakkola
Maj M. Lainevirta
Maj P. Kesseli

1995

Ev F.-G. Wennström, pj 31.3. saakka
Ev H. Tilander, pj 1.5. alkaen
Ev O. Kiiskinen
Prof M. Viitasalo, varapj 30.6. saakka
Ev K. Ruutu, varapj 25.10. alkaen
Kom H. Holmström 31.3. saakka
Evl J. Koskela 24.10. saakka
Evl K. Kyllönen 31.12. saakka
Evl O. Tolvanen 1.8. saakka
Evl V. Ala-Mononen 21.10. alkaen
Evl J. Sillanpää 1.4. alkaen
Kom A. Uttula 25.10. alkaen
Evl P. Lähde 25.10. alkaen
FT M. Lehtinen
Maj V. Tynkkynen
Maj M. Koli 31.3. saakka
Maj J. Jaakkola
Maj M. Lainevirta
Maj A. Salo 1.4. alkaen
Maj P. Kesseli

1996

Ev H. Tilander, pj 31.8. saakka
Ev K. Ruutu, varapj 31.12. saakka
Ev T. Partanen 1.1.97 alkaen
Ev O. Kiiskinen 31.12. saakka
Prof P. Sivonen 1.4. alkaen
Evl J. Sillanpää
Evl V. Ala-Mononen 31.12. saakka
Evl I. Öhman 1.4. alkaen
Evl T. Holopainen 1.4. alkaen
Kom A. Uttula
Evl M. Iskanius 1.1.97 alkaen
Evl A. Lankinen 1.1.97 alkaen
FT M. Lehtinen
Maj M. Lainevirta 31.12. saakka
Maj P. Kesseli
Maj R. Mäkelä 1.4. alkaen
Maj S. Martimo 1.4. alkaen
Maj A. Salo
Maj T. Aikasalo 1.1.97 alkaen

1997

Ev T. Partanen, pj
Ev A. Lankinen
Ev M. Iskanius
Prof P. Sivonen
Evl J. Sillanpää, varapj
Evl I. Öhman 31.12. saakka
Evl T. Holopainen
Kom A. Uttula 31.8. saakka
FT M. Lehtinen
Maj T. Aikasalo
Maj P. Kesseli
Maj R. Mäkelä 30.11. saakka
Maj S. Martimo
Maj A. Salo 30.4. saakka

1998

Ev T. Partanen, pj
Ev M. Iskanius
Prof P. Sivonen
Evl J. Sillanpää, varapj 30.6. saakka
Evl T. Holopainen 31.12. saakka
Evl T. Aikasalo
Evl J. Snicker
Evl J. Helenius
Evl J. Pauni
Kom H. Taskinen
FT M. Lehtinen
Maj T. Saastamoinen
Maj P. Kesseli
Maj E. Salminen
Maj S. Martimo 31.8. saakka

1999

Ev T. Partanen, pj
Ev M. Iskanius
Prof P. Sivonen
FT Matti Lehtinen
Evl J. Snicker 31.1. saakka
Evl J. Pauni
Evl T. Niitynperä
Evl T. Aikasalo 31.1. saakka
Evl P. Heiskanen 1.4. alkaen
Evl V. Tynkkynen 1.4. alkaen
Kom H. Taskinen
Kom T. Kaukoranta, varapj
Komkapt T. Saastamoinen
Maj/evl P. Kesseli
Maj E. Salminen
Maj T. Mustaniemi
Maj R. Lankila 1.4. alkaen

2000

Ev T. Partanen, pj 31.8. saakka
Ev M. Iskanius 31.12. saakka
Ev V. Tynkkynen
Ev P. Heiskanen 30.4. saakka
Komdri T. Kaukoranta
Prof M. Viitasalo
FT M. Lehtinen
Ev T. Niitynperä 30.6. saakka
Evl J. Pauni 31.8. saakka
Evl E. Salminen 31.12. saakka
Evl P. Kesseli
Evl R. Lankila
Komkapt T. Saastamoinen 31.3. saakka
Maj T. Mustaniemi
Evl R. Seppänen 1.7. alkaen
Evl T. Niukkanen 1.7. alkaen
Maj A. Grönroos 1.7. alkaen

2001

Ev A. Uutinen, pj 31.12. saakka
Komdri T. Kaukoranta, varapj
Ev V. Tynkkynen
Prof M. Viitasalo
FT M. Lehtinen
Evl R. Seppänen
Evl T. Niukkanen
Evl J. Nykänen
Evl R. Lankila
Komkapt R. Peltonen
Evl P. Kesseli 31.7. saakka
Maj T. Mustaniemi 31.8. saakka
Maj P. Yrjölä 1.5. alkaen
Maj P. Sviili 1.5. alkaen
Ev V. Tervo 1.6. alkaen
Tervo, Yrjölä ja Sviili edustivat
MPKK:N tukisäätiöön vuonna
2000 sulautunutta TaistK:n
tukisäätiötä. Yhteensä
hallituksessa oli kuusi euk:n
opettajaa.

2002

Komdri T. Kaukoranta, pj 31.5. saakka
Komdri G. Alafuzoff, pj 1.6. alkaen
Ev V. Tynkkynen
Ev V. Tervo
Prof M. Viitasalo
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Evl R. Seppänen 30.9. saakka
Evl T. Niukkanen 31.10. saakka
Evl J. Nykänen 28.2. saakka
Evl R. Lankila
Komkapt R. Peltonen
Maj P. Yrjölä 31.3. saakka
Maj P. Sviili 31.8. saakka
Maj J. Hautala
Ev E. Vaahtolammi 1.6. alkaen
Evl E. Lappalainen 1.6. alkaen
Maj P. Jouko 1.6. alkaen

2003

Komdri G. Alafuzoff, pj
Ev V. Tynkkynen
Ev V. Tervo
Prof M. Viitasalo
Ev E. Vaahtolammi
Ev E. Lappalainen
Ev A. Myyryläinen
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Maj J. Hautala
Maj P. Jouko
Maj K. Kaltiainen
Evl P. Kesseli 31.12. saakka
Evl R. Lankila 1.9. saakka
Komkapt R. Peltonen 1.6. saakka
Maj T. Saarinen 1.9. saakka

2004

Komdri G. Alafuzoff, pj
Ev V. Tervo, varapj
Ev V. Tynkkynen
Prof M. Viitasalo
Ev E. Vaahtolammi
Ev E. Lappalainen
Ev A. Myyryläinen 1.6. saakka
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Maj/evl J. Hautala
Maj P. Jouko
Maj K. Kaltiainen
Maj V. Autere

2005

Ev T. Kivinen, pj
Ev V. Tervo, varapj 30.11. saakka
Ev V. Tynkkynen 1.2. saakka
Ev E. Vaahtolammi 1.9. saakka
Ev E. Lappalainen
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Evl J. Hautala
Maj P. Jouko
Maj K. Kaltiainen 1.4. saakka
Maj V. Autere
Komdri S.-G. Grönberg
Maj. K. Pietiläinen

2006

Ev T. Kivinen, pj
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Jäppinen
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Maj P. Jouko
Maj K. Pietiläinen
Maj V. Autere
Maj J. Virolainen
Maj P. Kortelainen

2007

Ev T. Kivinen, pj
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Jäppinen
FT M. Lehtinen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Maj V. Autere
Maj J. Virolainen
Maj K. Pietiläinen
Maj P. Kortelainen

2008

Komdri V. Taipalus
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Jäppinen
Evl K. Kalmari
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Maj V. Autere
Maj J. Mäkitalo
Evl P. Kortelainen
Evl M. Etelämäki

2009

Komdri V. Taipalus
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Jäppinen
Evl T. Oksanen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Evl V. Autere
Evl P. Jouko
Evl M. Etelämäki
Evl P. Kortelainen

2010

Komdri V. Taipalus, pj
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Korkiamäki
Evl T. Oksanen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Evl V. Autere
Evl P. Jouko
Evl J. Helle
Evl P. Kortelainen

2011

Ev H. Liimatta, pj
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Korkiamäki
Evl T. Oksanen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Evl M. Soikkeli
Evl J. Ponto
Evl J. Helle
Evl P. Kortelainen

2012

Ev H. Liimatta, pj
Komdri A. Minkkinen
Ev I. Korkiamäki
Evl T. Siponen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Evl M. Soikkeli
Evl J. Ponto
Evl J. Helle
Maj A. Hotti

2013

Ev R. Kuronen, pj
Komdri A. Minkkinen
Evl P. Pasivirta
Evl T. Siponen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Kom J.-P. Schroderus
Komkapt J. Ilvonen
Evl H. Uusitalo
Evl J. Korhonen

2014

Ev R. Kuronen, pj
Komdri A. Minkkinen
Evl/ev P. Pasivirta
Evl T. Siponen
Dos J. Kulomaa
Prof H. Kari
Kom J.-P. Schroderus
Kom J. Ilvonen
Evl H. Uusitalo
Evl J. Korhonen

2015

Tukisäätiön valtuuskunta
lakkautetaan tilikauden
1.1.2015–30.6.2016 alussa

Lähteet: Sotakorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1986–1993, passim. ja Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomukset vuosilta 1994–2013, passim., Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön arkisto sekä Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön toimintakertomus vuodelta 2014, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiön sähköinen arkisto.

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN TUKISÄÄTIÖN SÄÄNNÖT

1 § Säätiön nimi

Säätiön nimi on Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiö.

2 § Säätiön kotipaikka

Säätiön kotipaikka on Helsingin kaupunki.

3 § Säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen

Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustusta edistävää tieteellistä tutkimus- ja opetustyötä, perinnetoimintaa sekä näitä tukevaa julkaisutoimintaa Maanpuolustuskorkeakoulun piirissä.

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan myöntämällä apurahoja, avustuksia ja stipendejä, jotka liittyvät Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettavan tutkintoon, opetukseen ja tutkimukseen, täydennyskoulutukseen ja opintomatkoihin sekä perinnetoimintaan. Varojen myöntämisessä pyritään painottamaan jatkotutkintoa ja siihen liittyviä kohteita.

4 § Säätiön omaisuus

Säätiön peruspääoma oli perustamishetkellä 19.11.1985 2 448 357,45 mk.

Säätiön omaisuus jakautuu peruspääomaan ja käyttöpääomaan.

Säätiön peruspääoma on nykyään 500 000,00 €.

Peruspääoma on säilytettävä vähentymättömänä.

Säätiöllä voi olla säätiön tarkoitusta edistäviä rahastoja.

5 § Säätiön omaisuuden hoito

Säätiön omaisuus on sijoitettava säätiölain edellyttämällä tavalla.

Säätiöllä on oikeus vastaanottaa sille lahjoitettua ja testamentattua omaisuutta sekä myös muulla laillisella tavalla kartuttaa omaisuuttaan. Säätiö voi hankkia ja omistaa kiinteää omaisuutta.

6 § Säätiön hallitus

Hallitukseen kuuluu vähintään neljä (4) ja enintään kuusi (6) jäsentä sekä heille varajäsenet. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jäsenet valitaan tehtävänsä tilikaudeksi.

Hallitus edustaa säätiötä ja hoitaa sen asioita lain sekä säätiön ja rahastojen sääntöjen mukaan.

Hallituksen jäseneksi valittavien henkilöiden tulee tuntee hyvin Maanpuolustuskorkeakoulu ja erityisesti sen jatkotutkintotasoinen opetus ja tutkimus. Hallituksen jäsenen ei kuitenkaan tarvitse työskennellä Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Hallituksessa tulee olla vähintään yksi jäsen, joka on sijoitustoimintaan perehtynyt tai sijoitustoiminnasta kiinnostunut.

Hallituksen jäsenen on oltava valintahetkellä alle 60-vuotias.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan tai kahden (2) jäsenen kutsusta.

Kutsu hallituksen kokoukseen lähetetään jäsenille sähköisesti sähköpostilla tai kirjallisesti vähintään neljä (4) vuorokautta ennen kokousta.

Hallitus on päätösvaltainen, kun hallituksen jäsenistä enemmän kuin puolet on paikalla. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee puheenjohtajan kannattama mielipide.

7 § Säätiön asiamies/toimitusjohtaja

Säätiöllä voi olla asiamies tai toimitusjohtaja.

Asiamies/toimitusjohtaja hoitaa säätiön asioita näiden sääntöjen ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä huolehtii siitä, että säätiön kirjanpito ja tilit hoidetaan voimassa olevien säännösten mukaan.

Asiamiehen/toimitusjohtajan on oltava läsnä hallituksen kokouksissa. Hänellä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekoon. Asiamies/toimitusjohtaja ei voi olla hallituksen jäsen.

8 § Säätiön tilintarkastajat ja tilintarkastajien toimikausi

Säätiöllä on 1-2 varsinaista tilintarkastajaa ja 0-2 varatilintarkastajaa, jotka hallitus valitsee. Jos säätiöllä on vain yksi varsinainen tilintarkastaja, joka ei ole hyväksytty KHT- tai HTM-yhteisö, on valittava vähintään yksi varatilintarkastaja.

Tilintarkastajat valitaan suorittamaan yhden tilikauden tilintarkastus. Tehtävä päättyy, kun tarkastettavaa tilikautta koskeva tilintarkastuskertomus on annettu.

9 § Säätiön tilikausi, tilinpäätös ja tilintarkastus

Säätiön tilikausi on heinäkuun alusta (1.7.) kesäkuun loppuun (30.6.).

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava ja jätettävä syyskuun loppuun (30.9.) mennessä tilintarkastajien tarkastettavaksi.

Tilintarkastuskertomus on annettava lokakuun loppuun (31.10.) mennessä.

Mikäli tilintarkastuskertomus antaa aihetta, hallituksen on kokoonnuttava viivytyksettä päättämään tilintarkastuskertomuksen edellyttämistä toimenpiteistä.

10 § Säätiön nimen kirjoittaminen

Säätiön nimenkirjoitusoikeus on hallituksen puheenjohtajalla ja asiamiehellä/toimitusjohtajalla yhdessä tai toisella heistä yhdessä jonkun hallituksen jäsenen kanssa.

Hallitus voi oikeuttaa yhden tai useamman henkilön kirjoittamaan säätiön nimen yksin tai yhdessä toisen henkilön kanssa.

11 § Säätiön sääntöjen muuttaminen

Säätiön sääntöjen muuttamisesta päättää säätiön hallitus.

Säätiön sääntöjen muuttamiseksi vaaditaan hallituksen kokouksessa vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä sekä päätöksen vahvistaminen samanlaisella äänen enemmistöllä toisessa hallituksen kokouksessa, joka pidetään aikaisintaan kahden (2) viikon kuluttua.

12 § Säätiön lakkauttaminen

Säätiön lakkauttamisesta päättää säätiön hallitus.

Säätiön lakkauttamisesta päätetään 11 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Jos säätiö lakkautetaan, on jäljellä olevat varat käytettävä säätiön ja sen rahastojen sääntöjen mukaisesti maanpuolustusta edistävään tieteelliseen tutkimus- ja opetustyöhön, perinnetoimintaan sekä näitä tukevaan julkaisutoimintaan Suomessa sen mukaisesti kuin säätiön hallitus viimeisessä kokouksessaan on päättänyt.

Henkilöhakemisto

- Aarnio, A. 213
Aatolainen, Jaakko 59, 242
Aho, Paavo 100
Ahonen, Heikki 62, 64, 65, 214, 215
Ahto, Sampo 61, 242
Ahvenainen, S. 243, 244
Aikasalo, T. 245
Alafuzoff, G. 246
Ala-Mononen, V. 216, 244, 245
Anteroinen, Jukka 191, 204, 218, 219
Anttalainen, Jari 111
Arola, M. 215, 243
Aspara, I. 243, 244
Aunala, Aki 2
Autere, V. 246, 247
Backholm, K. G. 85
Baumgartner, Hjärdis 1, 6, 223
Baumgartner, Leonard 1, 6, 223
Bremer, Lauri 10
Eskola, Ritva 149
Etelämäki, M. 247
Gabrielsson, Birger 10
Gabrielsson, R. 244
Grönberg, S.-G. 242, 243, 246
Grönblom, E. 9, 223
Grönroos, A. 245
Haapala, Juhani 64, 69, 214, 215, 216
Haapalinna, Ilkka 98, 215, 216, 217, 242, 243, 244
Hacklin, Werner 144
Hakala, Ilmari 115, 242, 243, 244
Halonen, Ilkka 46, 213
Hammarén, Eugen 70, 80, 215
Hanell, Edvard 6, 7, 12, 210
Harmaja, Laura 12, 224
Harmaja, Leo 12, 24, 224
Harmaja, Tapani 12, 13, 30, 45, 225
Harras, A. 215
Hautamäki, J. 214, 243
Heimolainen, Bernhard 16, 17, 18, 21, 22, 24, 26, 69, 211, 212, 213, 214
Heino, H. 244
Heinonen, Johannes 24, 224, 225
Heiskanen, P. 245
Helaniemi, Kari 112
Helenius, J. 245
Helle, Juha 174, 192, 204, 219, 247
Hertzen, Gunnar von 51
Hollanti, Juha 2
Holm, Minna 189, 194
Holmström, H. 244, 245
Holopainen, Timo 2, 32, 11, 111, 155, 187, 191, 216, 217, 218, 219, 245
Hotti, A. 247
Huhtala, O. 211
Hulkkonen, H. 244
Hurme, R. 215, 242
Hyvärinen, Risto 43
Härkin, J. 217
Iivonen, Antti 149, 151, 173
Iivonen, H. 214
Illi, Esko 98, 244
Ilmola, Paavo 178
Ilmonen, Klaus 183
Ilvonen, J. 247
Inkilä, A. 242
Inkinen, Pauli 64, 213, 214
Iskanius, M. 245
Ivar, Risto 43
Jaakkola, J. 244, 245
Jokinen, Katja 198
Jokinen, R. 242, 243
Jokinen, Urpo 51
Jolma, J. 244
Jouko, Petteri 174, 204, 218, 219, 246, 247
Jouppila, Pekka 80, 85
Junttila, Paavo 46, 63, 177, 212, 213
Juntunen, Alpo 149
Juutilainen, A. 242, 243
Jäppinen, I. 246, 247
Järvinen, Yrjö Aleksis 10, 20, 211
Kainulainen, Juha 59, 243
Kaitera, J. 218
Kalmari, K. 247
Kaloniemi, Markku 85

Kaltiainen, K. 246
 Kangaspunta, V. 213
 Kankaanpää, K. 212, 213
 Kantola, Alpo 46, 213
 Karhu, Ilmari 20, 31, 211, 212
 Karhunen, E. 16, 32, 211, 212
 Kari, Hannu H. 198, 247
 Karjalainen, Mikko 174, 179, 191, 196, 199, 204, 219
 Karkaus, Armo 25, 68, 137, 212, 213, 214
 Karkaus, Tyyne 68, 69, 86, 95, 137, 228, 229, 230,
 231
 Karvinen, Antero 86, 95, 97, 98, 108, 109, 148, 242,
 243, 244
 Kaukoranta, T. 216, 217, 245, 246
 Kauppinen, E. 242
 Kausto, M. 214, 215
 Kela, Oili 162, 164, 186
 Kesseli, Pasi 2, 174, 182, 183, 184, 187, 191, 198,
 199, 217, 218, 219, 244, 245, 246
 Kiiskinen, O. 242, 243, 244, 245
 Kiljunen, P. 243
 Killinen, K. 212
 Kilpinen, A. 242
 Kivinen, Timo 136, 246, 247
 Koli, M. 243, 244, 245
 Kontiainen, Liisa 124, 125
 Konttinen, Kauko 64, 214
 Koppinen, Veikko 32, 33, 45, 46, 212
 Korhonen, J. 247
 Korkiamäki, Ilkka 195, 247
 Kortelainen, P. 246, 247
 Koskela, Jaakko 32, 98, 100, 104, 109, 111, 215, 216,
 243, 244, 245
 Koskelo, Aarne 1, 50, 51, 69, 71, 72, 83, 96, 97, 98,
 108, 109, 177, 226, 227, 228, 229, 230
 Koskenalusta, A. 227
 Koskimaa, Ali 32, 212
 Koskimaa, Matti 59
 Koskinen, Jyrki 184
 Kosonen, Vesa 46, 64, 213
 Kotilainen, L. 242
 Kovalainen, Petri 2, 112, 113, 152, 168, 169, 191, 204
 Kukkonen, Erkki 24, 31, 32, 212
 Kulha, Keijo K. 177
 Kulmala, Leila 152
 Kulomaa, J. 246, 247
 Kuparinen, L. 242
 Kuparinen, V-P. 215, 216, 242, 243
 Kurenmaa, Aksel 10
 Kurenmaa, Pekka 46, 59, 64, 98, 213, 214, 243, 244
 Kuronen, Risto 163, 247
 Kyllönen, K. 243, 244, 245
 Kylä-Harakka, Ilkka 59, 60
 Kämäri, Jorma 46, 212
 Laakso, Tapani 112
 Laalo-Lilja, Minna 194
 Lahtiperä, Raimo 69, 214, 215, 243, 244
 Lainevirta, M. 244, 245
 Lampinen, M. 217
 Lankila, R. 216, 217, 245, 246
 Lankinen, A. 245
 Lappalainen, M. 242
 Lappi, A. 214
 Lehti, Olavi J. 178
 Lehti, Sirpa 108, 113, 115, 151, 155
 Lehtinen, M. 216, 217, 242, 243, 244, 245, 246, 247
 Lehto, Vesa 152
 Liimatta, H. 247
 Linnola, Paavo, 43
 Liukkonen, Aino 99, 100, 231, 233
 Liukkonen, Tuulo 99, 100, 231, 233
 Lopmeri, O. 212, 213
 Lorentz, Richard 174
 Lukkari, Matti 69, 215, 242
 Luotola, H. 242
 Lyytinen, Arvo 61
 Lähde, Pauli 111, 216, 242, 243, 245
 Lönnström, R. 9, 223
 Mannerheim, Carl Gustaf Emil 6, 144, 199
 Mantila, Edith 134
 Mantila, J. L. 134
 Martimo, S. 245
 Martola 229
 Mattila, Solmu 46, 213
 Mattson, Lars 104, 112
 Maunula, A. 211
 Mikola, Keijo 26, 212
 Minkkinen, A. 246, 247
 Mitro, Erkki 71, 215, 216, 217
 Mononen, R. 242, 243
 Mukala, J. 213, 214
 Mustaniemi, T. 245, 246

Myllyniemi, U. 214, 215, 243, 244
 Myyryläinen, A. 246
 Myyrä, J. 242
 Mäkelä, R. 245
 Mäki, E. 242
 Mäkitalo, J. 247
 Mälkki, Juha 149
 Neittamo, K. 242
 Neva, Heikki 80
 Niemenkari, A. 214
 Nieminen, Jarmo 2
 Nihtilä, Valo 13, 211
 Niinistö, Sauli 179, 180
 Niitynperä, T. 216, 217, 245
 Nikunen, H. 214
 Niukkanen, T. 245, 246
 Nordgren, Valter 179
 Nykänen, J. 246
 Oinonen, Woldemar 13, 211
 Ojala, J. 218
 Oksanen, T. 247
 Olsson, Kristiina 183
 Ovaska, L. 242, 243
 Pajari, Aaro 97
 Pajula, J. 212, 213
 Pajunen, H. 242
 Palokangas, Johanna 2
 Palokangas, Marko 174, 191, 204, 219
 Partanen, T. 245
 Pasivirta, Pasi 2, 164, 191, 197, 204, 219, 247
 Paulaharju, Ahti 15
 Pauni, J. 245
 Peltola, Reijo 216, 217, 218
 Peltonen, M. 244
 Peltonen, Rami 2, 153, 160, 193, 204, 217, 218, 219, 246
 Pentti, Kaarle Henrik 1, 99, 100, 128, 130, 131, 169, 176, 184, 186, 189, 232, 233
 Pentti, V. 242, 243
 Pietarinen, Aarne 24, 26, 212
 Pietiläinen, Kari 2, 187, 191, 192, 204, 217, 219, 246, 247
 Piironen, Mika 2, 113, 155, 163, 177, 182, 183, 184, 191, 197, 198, 199, 204, 216, 217, 218, 219
 Pirhonen, Jouko 177
 Pisto, M. 216
 Pohtio, Jaakko 215, 216
 Ponto, J. 247
 Puotila, Jukka 187
 Putkiranta, Martti 64, 69, 213, 214, 215
 Puustinen, Irma 126
 Puustinen, Leo 2, 69, 71, 84, 86, 92, 97, 99, 103, 104, 108, 109, 111, 112, 113, 118, 126, 144, 155, 184, 187, 198, 215, 216, 217, 218, 242, 243, 244
 Pynnöniemi, Katri 184, 185
 Päivärinta, H. 434
 Pälikkö, Kimmo 70, 151
 Pöyry, Mikko 191
 Raatikainen, Väinö 64, 214
 Rahkonen, Seppo 69, 71, 72, 81, 85, 86, 215, 216, 217, 218, 242, 243
 Rantala, V. 244
 Rapila, P. 243, 244
 Rasku, R. 244
 Raunio, A. 244
 Reenpää, Heikki A. 177, 187
 Rekkedal, Nils Marius 149
 Riippi, Hannu 141, 218, 219
 Rinne, Reino 46, 213
 Rintanen, M. 212, 213
 Ripatti, P. 242, 243
 Riuttala, Niilo 45, 46, 70, 80, 212, 213, 214, 215
 Roiha, J. 243
 Roos, Harald 13, 211
 Ropponen, Matti 215, 242
 Rossi, Jaana 194
 Rusanen, P. 212
 Ruutu, Kaarle 98, 103, 242, 243, 244, 245
 Röning, Juha 198
 Saari, I. 218
 Saarinen, T. 217, 246
 Saarnilahti, H. 243, 244
 Saastamoinen, T. 245
 Salminen, E. 245
 Salminen, Elias 2
 Salminen, Pertti 148, 243, 244
 Salo, A. 245
 Salonen, Esa-Pekka 184
 Salonen, M. 213, 214
 Salovaara, Aulis 26, 32, 212
 Santala, Liisa 134, 165, 232, 233
 Sario, Timo 59

Sarvas, J. 242
 Saukkonen, Tauno 11, 211
 Saulamo, L. 211
 Savola, Olli 232
 Savolainen, Kari 69, 111, 215, 242, 243
 Schauman, Annikki 187, 233
 Schauman, Berndt 187, 233
 Schroderus, J.-P. 247
 Seeve, Olavi 19
 Seppänen, R. 245, 246
 Setälä, Risto 70
 Siivonen, E. 212
 Sillanpää, Juhani 100, 245
 Simelius, Sakari 10, 20, 29, 211
 Siponen, T. 247
 Sivonen, P. 245
 Snellman, Gustav 11, 211
 Snicker, J. 245
 Soikkeli, M. 247
 Suhonen, Martti 46, 213
 Suominen, P. 244
 Suonperä, Teppo J. 45
 Syrjö, Veli-Matti 97
 Sviili, P. 246
 Taipalus, V. 247
 Talvela, Paavo 97
 Tamminen, Jarkko 128, 177, 178
 Tanskanen, Seppo 143, 242
 Tapola, Kustaa 15, 211
 Taskila, K. 215, 242
 Taskinen, H. 245
 Teljamo, P. 242
 Terho, J. 211, 212
 Tervo, V. 217, 246
 Thesleff, W. 244
 Thomenius, Pauli 69, 85, 114, 215, 242, 243
 Tiittanen, Villiam 11, 211
 Tilander, H. 245
 Toivanen, P. 212
 Toivonen, H. 242
 Tolvanen, O. 216, 242, 243, 244, 245
 Trump, Donald 168
 Tuominen, I. 242, 243, 245
 Turunen, Ismo 87, 242
 Tynkkynen, Vesa 148, 179, 180, 181, 243, 244, 245,
 246
 Tyster, Mari 132, 133
 Uttula, A. 216, 245
 Uusitalo, H. 247
 Uutaniemi, P. 243
 Uutinen, A. 242, 243, 246
 Vaahtolampi, E. 216, 217, 218, 243, 244, 246
 Vahtonen, J. 242
 Vainio, Eino 64, 213
 Valo, J. 214
 Valtanen, Jaakko 179
 Valtasaari, Tiina 152, 189, 194
 Vanonen, M. 242
 Vartiala, Matti 2
 Vehviläinen, Kimmo 178
 Vihma, Einar 15
 Viiri, P. 212
 Viitasalo, Mikko 179, 242, 243, 244, 245, 246
 Vilén, H. 244
 Viljanen, Tauno Viktor 10, 173, 175
 Virolainen, J. 217, 218, 246, 247
 Virta, V. 13, 14, 211
 Visa, S. 242, 243
 Visuri, Pekka 88, 214, 215, 242, 243
 Vitikainen, T. 434
 Vuohelainen, J. 242, 243
 Vuolento, Eero 32, 46, 212, 213
 Väänänen, P. 244
 Wahlforss, Wilhelm 24
 Wennström, Finn-Göran 98, 243, 244, 245
 Wilkama, Aili 52, 227
 Wilkama, Karl Fredrik 52, 227
 Ylä-Tuuhonen, T. 244
 Yrjölä, P. 246
 Öhman, I. 244, 245
 Österlund, Bo 59, 60, 243, 244

B 27

Maanpuolustus-
korkeakoulun
päärakennus.

